Και διαγενομένου του σαββάτου, μαρία η μαγδαληνή, και μαρία ιακώβου και σαλώμη ηγόρασαν αρώματα, ίνα ελθούσαι αλείψωσι τον ιησούν. και λίαν πρωΐ της μιάς σαββάτων, έρχονται επί το μνημείον ανατείλαντος του ηλίου, και έλεγον προς εαυτάς. τις αποκυλίσει ημίν τον λίθον εκ της θύρας του μνημείου. και αναβλέψασαι θεωρούσιν ότι αποκεκύλισται ο λίθος, ην γαρ μέγας σφόδρα. και εισελθούσαι εις το μνημείον, είδον νεανίσκον καθήμενον εν τοις δεξιοίς περιβεβλημένον στολήν λευκήν, και εξεθαμβήθησαν. ο δε λέγει αυταίς. μη εκθαμβείσθε. ιησούν ζητείτε τον ναζαρηνόν τον εσταυρωμένον, ηγέρθη ουκ εστίν ώδε, ίδε ο τόπος όπου έθηκαν αυτόν. αλλ υπάγετε, είπατε τοις μαθηταίς αυτού και τω πέτρω ότι προάγει υμάς εις την γαλιλαίαν, εκεί αυτόν όψεσθε, καθώς είπεν υμίν. και εξελθούσαι, έφυγον από του μνημείου. είχε δε αυτάς τρόμος και έκστασις, και ουδενί ουδέν είπον, εφοβούντο γαρ. αναστάς δε ο ιησούς πρωΐ πρώτη σαββάτου, εφάνη πρώτον μαρία τη μαγδαληνή, αφ ης και εκβεβλήκει επτά δαιμόνια. εκείνη πορευθείσα, απήγγειλε τοις μετ αυτού γενομένοις πενθούσι και κλαίουσι. κακείνοι ακούσαντες ότι ζη και εθεάθη υπ αυτής, ηπίστησαν. μετά δε ταύτα, δυσίν εξ αυτών περιπατούσιν εφανερώθη εν ετέρα μορφή πορευομένοις εις αγρόν. κακείνοι απελθόντες απήγγειλαν τοις λοιποίς, ουδέ εκείνοις επίστευσαν. ύστερον ανακειμένοις αυτοίς τοις ένδεκα, εφανερώθη και ωνείδισε την απιστίαν αυτών και σκληροκαρδίαν, ότι τοις θεασαμένοις αυτόν εγηγερμένον, ουκ επίστευσαν. και είπεν αυτοίς. πορευθέντες εις τον κόσμον άπαντα, κηρύξατε το ευαγγέλιον πάση τη κτίσει. ο πιστεύσας και βαπτισθείς σωθήσεται, ο δε απιστήσας κατακριθήσεται. σημεία δε τοις πιστεύσασι ταύτα παρακολουθήσει. εν τω ονόματι μου δαιμόνια εκβαλούσι, γλώσσαις λαλήσουσι καιναίς, όφεις αρούσι, καν θανάσιμόν τι πίωσιν, ου μή αυτούς βλάψη. επί αρρώστους χείρας επιθήσουσι και καλώς έξουσιν. ο μεν ουν κύριος μετά το λαλήσαι αυτοίς, ανελήφθη εις τον ουρανόν, και εκάθισεν εκ δεξιών του θεού. εκείνοι δε εξελθόντες εκήρυξαν πανταχού του κυρίου συνεργούντος και τον λόγον βεβαιούντος, διά των επακολουθούντων σημείων. αμήν.

Τέλος του κατά μάρκον αγίου ευαγγελίου.

A

Et cum tranſiſſet ſabbatum: maria magdalene et maria iacobi: et ſalome emerũt aromata vt venientes vngerent ieſum. Et valde mane vna ſabbatoꝝ veniunt ad monumentũ: orto iam ſole. Et dicebant ad inuicẽ. Quis reuoluet nobis lapidẽ ab oſtio monumenti? Et reſpicientes viderunt reuolutum lapidem. Erat quippe magn⁹ valde. Et introeũtes in monumentũ viderũt iuuenẽ ſedẽtem in dextris coopertum ſtola candida: ⁊ obſtupuerũt.

Mat. 28. a. Luce. 24. a. Johã. 20. a

B

Qui dicit illis. Nolite expaueſcere. Jeſũ queritis nazarenum crucifixum: ſurrexit non eſt hic. Ecce locus: vbi poſuerũt eũ. Sed ite dicite diſcipulis eius ⁊ petro: quia precedet vos in galileam. Jbi eũ videbitis ſicut dixit vobis. At illę exeũtes fugerũt de monumẽto. Jnuaſerat enim eas tremor et pauor: ⁊ nemini quicq̃ dixerũt. Timebant enim.

Mat. 28. a. Luce. 24. a

Mat. 28. a. Luce. 24. b

C

Surgẽs autẽ ieſus mane prima ſabbati apparuit primo marie magdalene: de qua eiecerat ſeptem demonia. Jlla vadens nunciauit his qui cum eo fuerãt lugentibus ⁊ flentibus: ⁊ illi audientes quia viueret ⁊ viſus eẽt ab ea: nõ crediderũt. Poſt hec autẽ duob⁹ ex his ambulãtib⁹ oſtenſus eſt in alia effigie euntibus in villam: et illi euntes nunciauerunt ceteris: nec illis crediderũt. Nouiſſime autẽ recumbentibus illis vndecim apparuit: et exprobrauit incredulitatẽ eoꝝ: ⁊ duritiã cordis: quia his qui viderant eũ reſurrexiſſe nõ crediderũt. Et dixit eis. Euntes in mundum vniuerſum: p̄dicate euangeliũ oĩ creature.

Luce. 24. c.

D

Qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit ſalu⁹ erit: q̃ vero nõ crediderit ꝯdẽnabitur. Signa autẽ eos q̃ crediderit hec ſequentur. Jn nomine meo demonia eijcient: linguis loq̃ntur nouis: ſerpẽtes tollẽt. Et ſi mortiferũ q̃d biberit: nõ eis nocebit. Super egros manus imponent ⁊ bene hẽbũt. Et dñs quidẽ ieſus poſtq̃ locut⁹ eẽt eis aſſumptus eſt in celum: et ſedit a dextris dei. Jlli autem profecti predicauerũt vbiq̃ domino cooperante ⁊ ſermonem confirmante ſequentibus ſignis.

Mat. 10. b

Luce. 10. c.

Actuum. 1. b Luce. 24. g Apoca. 11. c

Explicit euangelium ſecundum marcum.

Incipit prefatio beati hieronymi preſbiteri in euangelium ſecundum Lucam.

LUcas ſyrus natione antiocenſis: arte medicus diſcipulus apoſtolorum poſtea paulum ſecu= tus vſq; ad conſummationem eius ſeruiens dño ſine crimine: nam neq; vxorem vnq; habens neq; filios: ſeptuaginta ⁊ quattuoꝛ annoꝝ obijt in bithinia plenus ſpiritu ſancto. Qui cuꝫ iam ſcripta eſſent euãgelia: p matheũ quidẽ in iudea: per marcũ aũt in italia: ſancto inſtigante ſpũ in achaie partibus hoc ſcripſit euãgeliũ: ſignificans etiam ipſe in principio ante ſuuꝫ alia eſſe deſcripta. Cui extra ea q̃ ordo euãgelice diſpoſitiõis expoſcit: ea maxie neceſſitas laboris fuit vt primũ grecis fideli bꝰ oĩ ꝓphetatiõe vẽturi in carnẽ dei xp̃i manifeſtata hũanitate: ne iudaicis fabulis attẽti i ſolo legis deſide rio tenẽnẽ: vl' ne hẽticis fabul' ⁊ ſtult' ſollicitationibꝰ ſeducti exciderẽt a ṽitate: elaboraret. Dehinc vt i pꝛici pio euãgelij iohãnis natiuitate preſũpta: cui euãgeliũ ſcribẽt: ⁊ i quo electꝰ ſcribẽt idicaret: ꝯteſtans in ſe cõ pleta eſſe: que eſſent ab alijs inchoata. Cui ideo poſt baptiſmũ filij dei a perfectione generationis in chri ſto implete: repetende a principio natiuitatis humane poteſtas ꝑmiſſa eſt: vt requirẽtibus demõſtraret in quo apprehendens erat per nathan filium dauid introitu recurrentis in deum generationis admiſſo: in diſparabilis dei predicans in hominibus chriſtũ ſuuꝫ: perfecti opus hominis redire in ſe per filium face ret: que per dauid patrem venientibus iter prebebat in chriſto. Cui luce nõ imerito et ſcribendoꝝ actu= um apoſtolorum poteſtas in miniſterio datur: vt deo in deum pleno et filio perditionis extincto: oratiõe ab apoſtolis facta: ſorte domini electionis numerus compleretur. Sicq; paulus conſummationẽ apoſto licis actibus daret: quem diu contra ſtimulum recalcitrantem dominus elegiſſet. Quod et legentibꝰ ac requirentibus deum et ſi per ſingula expediri a nobis vtile fuerat: ſciens tamen ꝙ operantem agricolã oporteat primum de fructibus ſuis edere: vitauimus publicam curioſitatem: ne non tam volentibus de um demonſtraſſe videremur q̃ faſtidientibus prodidiſſe.

Explicit prefatio.

[a]Προοίμιον τού [b]αγίου [c]λουκά [d]εις το [e]αυ
τού [f]ευαγγέλιον.

Επειδήπερ [b]ϖολλοί [c]επεχείρησαν [d]ανα=
τάξασθαι [e]διήγησιν [f]ϖερί των [g]ϖεπλη=
ροφορημένων [h]εν [i]ημίν [k]ϖραγμάτων,
[l]καθώς [m]ϖαρέδωσαν [n]ημίν οι [o]απ' [p]αρ=
χής [q]αυτόπται [r]και [s]υπηρέται [t]γενόμενοι του
[u]λόγου, [x]έδοξε [y]καμοί [z]ϖαρηκολουθηκότι [a]άνω
θεν [b]ϖάσιν [c]ακριβώς, [d]καθεξής [e]σοι [f]γράψαι [g]κρά
τιστε [h]θεόφιλε, [i]ινα [k]επιγνώς [l]περί [m]ων [n]κατηχή
θης [o]λόγων την [p]ασφάλειαν.

Incipit [a]prohemium [b]beati [c]Luce [d]in
[e]euangelium [c]ſuum:

QUoniã [a]q̃dẽ [b]multi [c]conati [c]ſũt
[d]ordinare [e]narrationes [g]que
[h]in [i]nobis [g]complete [g]ſunt [k]rerum
[l]ſicut [m]tradiderũt [n]nobiſ q̃ [o]ab [p]ini
tio [q]ipſi [q]viderunt [r]et [s]miniſtri [t]fuerunt
[u]ſermonis: [x]viſum [x]eſt [y]⁊ [y]mihi [z]aſſecuto
[b]oĩa [a]a [a]pꝛicipio [c]diligẽter: [d]ex [d]ordine [e]tibi
[f]ſcribere [g]optie [h]theophile: [i]vt [k]cognoſcas
eoꝝ [o]ṽboꝝ [l]de [m]q̃bꝰ [n]eruditꝰ [n]es [p]veritatẽ.

το [a]κατά [b]λουκάν [c]άγιον [d]ευαγγέλιον. Cap. i.

Εγένετο [b]εν ταις [c]ημέραις [d]ηρώδου
του [e]βασιλέως της [f]ιουδαίας [g]ιε=
ρεύς [h]τις [i]ονόματι [k]ζαχαρίας, [l]εξ [m]ε
φημερίας [n]αβιά, [o]και η [p]γυνή [q]αυ=
τού [r]εκ των [s]θυγατέρων [t]ααρών,
[u]και το [x]όνομα [y]αυτής [z]ελισάβετ. [a]ήσαν [b]δε [c]δίκαι
οι [d]αμφότεροι [e]ενώπιον του [f]θεού, [g]ϖορευόμε=
νοι [h]εν [i]ϖάσαις ταις [k]εντολαίς [l]και [m]δικαιώμασι
του [n]κυρίου [o]άμεμπτοι. [p]και [q]ουκ [r]ην [s]αυτοίς [t]τέ
κνον, [u]καθότι η [x]ελισάβετ [y]ην [z]στείρα, [a]και [b]αμ=
φότεροι [c]προβεβηκότες [d]εν ταις [e]ημέραις [f]αυτών
[g]ήσαν. [h]εγένετο [i]δε [k]εν τω [l]ιερατεύειν [m]αυτόν [n]εν
τη [o]τάξει της [p]εφημερίας [q]αυτού [r]έναντι του
[s]θεού, [t]κατά το [u]έθος της [x]ιερατείας, [y]έλαχε του
[z]θυμιάσαι [a]εισελθών [b]εις τον [c]ναόν του [d]κυρί=

Incipit [o]euangeliũ [a]ſcd̃ꝫ [b]Lucam. Cap. i.

FUit [b]in [c]diebus [d]herodis A
[e]regis [f]iudee [g]ſacerdos
[h]quidã [i]noĩe [k]zacharias [l]de
[m]vice [n]Abia: [o]⁊ [p]vxoꝛ [q]illiꝰ
[r]de [s]filiabus [t]aaron
[u]et [x]nomẽ [y]eius [z]eliſabeth. [a]Erant [b]aũt [c]iuſti
[d]ambo [e]ante [f]deum [g]incedentes
[h]in [i]oĩbus [k]mandatis [l]et [m]iuſtificationibus
[n]dñi [o]ſine [o]querela. [p]Et [q]nõ [r]erat [s]illiſ [t]filiꝰ:
[u]eo [u]ꝙ [y]eſſet [x]eliſabeth [z]ſterilis: [a]⁊ [b]ambo
[c]proceſſiſſent [d]in [e]diebus [f]ſuis.
[h]Factũ [h]ẽ [i]ãt [k]cũ [l]ſacerdotio [l]fũgeret [m]zacha
[o]ordine [p]vicis [q]ſue [r]ante rias [n]in
[s]dñ [t]ſcd̃ꝫ [u]ꝯſuetudinẽ [x]ſacerdotij: [y]ſorte [y]exijt
[z]vt [z]incẽſũ [z]poneret [a]ingreſſꝰ [b]in [c]tẽplũ [d]dñi.

© Biblioteca Nacional de España

οὐ. καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προ-
σευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος.
ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐκ
δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
καὶ ἐταράχθη ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐ-
πέπεσεν ἐπ' αὐτόν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγ-
γελος, μὴ φοβοῦ ζαχαρία, διότι εἰσηκούσ-
θη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου ἐλισάβετ
γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἰωάννην, καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀ-
γαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐ-
τοῦ χαρήσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον
τοῦ κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ,
καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ
κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πολλοὺς τῶν
υἱῶν ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θε-
ὸν αὐτῶν, καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον
αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει ἠλίου, ἐ-
πιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ
ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυ-
ρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. καὶ εἶπε ζαχαρί-
ας πρὸς τὸν ἄγγελον. κατὰ τί γνώσομαι
τοῦτο, ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυ-
νή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ. ἐγώ
εἰμι γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θε-
οῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σέ, καὶ
εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. καὶ ἰδοὺ ἔσῃ
σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι
ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπί-
στευσας τοῖς λόγοις μου. οἵτινες πληρωθή-
σονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς
προσδοκῶν τὸν ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν
τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. ἐξελθὼν δέ,
οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς. καὶ ἐπέγνω-
σαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ, καὶ
αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κω-
φός. καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶ-
κον αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας, συ-
νέλαβεν ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. καὶ περιέ-
κρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα. ὅτι
οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος, ἐν ἡμέραις
αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀν-
θρώποις, ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη
ὁ ἄγγελος γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πό-
λιν τῆς γαλιλαίας ᾗ ὄνομα ναζαρέτ, πρὸς
παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρί, ᾧ ὄνομα
ἰωσήφ, ἐξ οἴκου δαυίδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς
παρθένου μαριάμ. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγε-
λος πρὸς αὐτήν, εἶπε. χαῖρε κεχαριτωμένη
ὁ κύριος μετὰ σοῦ. εὐλογημένη σὺ ἐν γυ-
ναιξίν. ἡ δὲ ἰδοῦσα, διεταράχθη ἐπὶ τῷ λό-

Et omnis multitudo populi erat orans
foris hora incenſi.
Apparuit aũt illi angelus dñi ſtans a ĩ.2.b. Actuũ.12.a
dextris altaris incenſi.
Et zacharias turbatꝰ ē vidēs: ⁊ timor
ſuꝑ eũ. Ait aũt ad illũ angelꝰ. irruit
Ne timeas zacharia qm̃ exaudita eſt
deprecatio tua. Et vxor tua eliſabeth
pariet tibi filium et vocabis nomen
eius iohannē: et erit gaudiũ tibi et ex
ultatio: et multi in natiuitate eius
gaudebunt. Erit enim magnus coram B
dño: et vinum et ſiceram non bibet. Judi.13.b
Et ſpiritu ſancto replebitur adhuc ex
vtero matris ſue: et multos
filiorum iſrael conuertet ad dñm deum
ipſorum. Et ipſe precedet ante
illum in ſpiritu et virtute helie vt con
uertat corda patrum in filios: et
icredulos ad prudentiã iuſtoꝝ: pare do
mino plebē perfectam. Et dixit zachari
as ad angelum. Unde hoc ſciam.
Ego eĩ ſum ſenex: et vxor Gen.18.b
mea proceſſit in diebus ſuis.
Et reſpondens angelꝰ dixit ei. Ego
ſum gabriel qui aſto ante deum:
et miſſus ſum loqui ad te: et
hec tibi euangelizare. Et ecce eris
tacens et non poteris loqui vſqꝫ in
diem quo hec fiant: pro eo ꝙ nõ cre
didiſti verbis meis que implebuntur
in tempore ſuo. Et erat plebs
expectans zachariam ⁊ mirabantur ꝙ
tardaret ipſe in templo. Egreſſus aũt
non poterat loqui ad illos. Et cogno
uerunt ꝙ viſionē vidiſſet in templo. Et
ipſe erat innuēs illis: et ꝑmanſit mutꝰ.
Et factum eſt vt impleti ſunt dies
officij eius: abijt in domum
ſuam. Poſt hos autem dies concepit C
eliſabeth vxor eius: et occultabat
ſe menſibus quinqꝫ dicens. Quia
ſic fecit mihi dominus in diebus
qbꝰ reſpexit auferre obprobriũ meũ in
In mēſe aũt ſexto miſſus eſt ter hoĩes.
angelus gabriel a deo in ciuitatem
galilee cui nomen nazareth ad
Ꝟginē deſpõſatam viro cui nomen erat
ioſeph de domo dauid: et nomen Mat.1.c
virginis maria. Et ingreſſus angelus
ad eam dixit. Aue gratia plena
dominꝰ tecũ: bñdicta tu in mulieribꝰ. Judi.13.c. Judicũ.6.c
Que cũ audiſſet turbata eſt in ſermone

© Biblioteca Nacional de España

γω αὐτού, καὶ διελογίζετο ποταπός εἰή/ο
ασπασμός ούτος. και είπεν/ο άγγελος αυ
τή. μη φοβού μαριάμ, εύρες γαρ χάριν πα
ρά/τω θεώ. και ιδού συλλήψη εν γαστρί,
και τέξη υιόν, και καλέσεις/το όνομα αυ=
τού ιησούν. ούτος έσται μέγας, και υιός υ
ψίστου κληθήσεται, και δώσει αυτώ κύρι=
ος/ο θεός/τον θρόνον δαυίδ/του πατρός αυ
τού, και βασιλεύσει επί/τον οίκον ιακώβ εις
/τους αιώνας, και/της βασιλείας αυτού ουκ
έσται τέλος. είπε δε μαριάμ προς/τον άγ=
γελον. πως έσται τούτο, επεί άνδρα ου γι=
νώσκω. και αποκριθείς/ο άγγελος είπεν αυ=
τή. πνεύμα άγιον επελεύσεται επί σε, και
δύναμις υψίστου επισκιάσει σοι. διό και
/το γεννώμενον εκ σού άγιον, κληθήσεται υ
ιός θεού. και ιδού ελισάβετ/η συγγενής σου
και αύτη συνειληφύια υιόν εν γήρει αυτής
και ούτος μην έκτος εστίν αυτή/τη καλου=
μένη στείρα, ότι ουκ αδυνατήσει παρά/τω
θεώ παν ρήμα. είπε δε μαριάμ. ιδού/η δού
λη κυρίου γένοιτο μοι κατά/το ρήμα σου
και απήλθεν απ αυτής/ο άγγελος. αναστά=
σα δε μαριάμ εν/ταις ημέραις ταύταις, επο
ρεύθη εις/την ορεινήν μετά σπουδής εις πό=
λιν ιούδα, και εισήλθεν εις/τον οίκον ζαχα=
ρίου, και ησπάσατο/την ελισάβετ. και εγένε
το ως ήκουσεν/η ελισάβετ/τον ασπασμόν
/της μαρίας, εσκίρτησε/το βρέφος εν/τη κοιλί
α αυτής. και επλήσθη πνεύματος αγίου/η ε
λισάβετ, και ανεφώνησε φωνή μεγάλη και εί
πεν. ευλογημένη σύ εν γυναιξί, και ευλο=
γημένος/ο καρπός/της κοιλίας σου. και πό=
θεν μοι τούτο, ίνα έλθη/η μήτηρ/του κυρίου
μου προς με. ιδού γαρ ως εγένετο/η φωνή
/του ασπασμού σου εις/τα ώτα μου, εσκίρ
τησε/το βρέφος εν αγαλλιάσει εν/τη κοιλία
μου. και μακαρία/η πιστεύσασα, ότι έσται
τελείωσις/τοις λελαλημένοις αυτή παρά
κυρίου. και είπε μαριάμ. μεγαλύνει/η ψυ
χή μου/τον κύριον. και ηγαλλίασε/το πνεύ=
μα μου επί/τω θεώ/τω σωτήρι μου. ότι επέ
βλεψεν επί/την ταπείνωσιν/της δούλης αυ
τού, ιδού γαρ από/του νυν μακαριούσι με
πάσαι/αι γενεαί. ότι εποίησε μοι μεγαλεία
/ο δυνατός, και άγιον/το όνομα αυτού. και
/το έλεος αυτού εις γενεάς γενεών/τοις φο=
βουμένοις αυτόν. εποίησε κράτος εν βραχίο
νι αυτού, διεσκόρπισεν υπερηφάνους διανοί
α καρδίας αυτών. καθείλε δυνάστας από
θρόνων, και ύψωσε ταπεινούς. πεινώντας
ενέπλησεν αγαθών, και πλουτούντας εξα=
πέστειλε κενούς. αντελάβετο ισραήλ παιδός

eius: et cogitabat qualis eſſet
iſta ſalutatio. Et ait angelus ei.
Ne timeas maria: iueniſti ei grãz apđ
deum. Ecce concipies in vtero Eſaie.7.c
et paries filiuz: et vocabis nomẽ eiꝰ Mat.1.d.
ieſum. Hic erit magnꝰ ⁊ filiꝰ altiſſimi
vocabitur. Et dabit illi dominus
deus ſedem dauid patris eius:
et regnabit in domo iacob in Miche.4.c
eternum: et regni eius non
erit finis. Dixit aũt maria ad angelũ.
Quomodo fiet iſtđ qm̃ virũ nõ cogno= D
ſco? Et reſpondens angelus dixit ei.
Spiritus ſanctus ſuperueniet in te: et
virtꝰ altiſſimi obũbrabit tibi. Ideoq̃ ⁊
quod naſcetur ex te ſanctum vocabit̃ fi
lius dei. Et ecce eliſabeth cognata tua
⁊ ipſa concepit filiuz in ſenectute ſua:
⁊ hic menſis eſt ſextus illi que vocat̃
ſterilis: quia non erit ĩpoſſibile apud
deũ oẽ v̄bũ. Dixit ãt maria. Ecce an
cilla domini fiat mihi ſecundũ v̄bũ tuũ.
Et diſceſſit ab illa angelus. Exurgenȝ
autem maria in diebus illis abijt
in montana cum feſtinatione in ciuitatẽ
iuda et intrauit in domuȝ zacharie
et ſalutauit eliſabeth. Et factum eſt
vt audiuit ſalutationem
marie eliſabeth: exultauit ĩfãs in vtero
eius. Et repleta eſt ſpiritu ſancto eliſa
beth: ⁊ exclamauit voce magna ⁊ dixit
Bñdicta tu inter mulieres: ⁊ bñdictus Judi.5.d.
fructꝰ ventris tui. Et vnde
hoc mihi vt veniat mater domini
mei ad me? Ecce enĩ vt facta eſt vox E
ſalutationiȝ tue in auribꝰ meis: exulta
uit in gaudio infans in vtero
meo. Et beata que credidiſti: quoniaȝ
ꝑficientur ea que dicta ſunt tibi a
dño. Et ait maria. Magnificat aĩa
mea dominum. Et exultauit ſpiritus
meuȝ in deo ſalutari meo. Quia reſpe
xit humilitatem ancille ſue:
ecce enim ex hoc beatam me dicent
omnes generatiões. Qꝛ fecit mihi ma
gna q̄ potens eſt et ſctm̃ nomẽ eiꝰ. Et
mĩa eiꝰ a progenie in progenies timẽti
bus eum. Fecit potentiam in brachio
ſuo: diſperſit ſuperbos mente
cordis ſui. Depoſuit potentes de
ſede: et exaltauit humiles. Eſurientes
impleuit bonis: et diuites dimiſit
inanes. Suſcepit iſrael puerum

© Biblioteca Nacional de España

αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους. καθὼς ἐλάλησε
πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν τῷ ἀβραὰμ καὶ
τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. ἔμεινε
δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς καὶ
ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. τῇ δὲ ἐλι=
σάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν,
καὶ ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοι=
κοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε
κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ συν=
έχαιρον αὐτῇ. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡ=
μέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκά=
λουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐ=
τοῦ ζαχαρίαν. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐ=
τοῦ εἶπεν. οὐχί. ἀλλὰ κληθήσεται ἰωάννης.
καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν. ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν
τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι
τούτῳ. ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί
ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. καὶ αἰτήσας πι=
νακίδιον ἔγραψε λέγων. ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄ
νομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. ἀνεῴ
χθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ
γλῶσσα αὐτοῦ διηρθρώθη, καὶ ἐλάλει εὐ=
λογῶν τὸν θεόν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φό
βος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς. καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ὀρεινῇ τῆς ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀ=
κούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες. τί
ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται. καὶ χεὶρ κυρί=
ου ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐ
τοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ προ=
εφήτευσε λέγων. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς
τοῦ ἰσραὴλ ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε
λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἤγειρε κέ=
ρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ δαυὶδ τοῦ
παιδὸς αὐτοῦ. καθὼς ἐλάλησε διὰ στό=
ματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος προφη=
τῶν αὐτοῦ. σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ
ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς. ποιῆ
σαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνη
σθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ. ὅρκον ὃν ὤμο
σε πρὸς ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν τοῦ δοῦ
ναι ἡμῖν ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡ=
μῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι
καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. καὶ σὺ παιδίον
προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ, προπορεύσῃ
γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁ=
δοὺς αὐτοῦ. τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας
τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν
διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς
ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους. ἐπι=
φᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου κα=
θημένοις τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν

ſuuz mẽorari mie ſue. Sicut locutus eſt
ad patres noſtros abraam et
ſemini eius in ſecula. Manſit
ãt maria cum illa q̃ſi mẽſibus trib9 et
reuerſa eſt in domũ ſuã. Eliſabeth aũt
impletum eſt tempus pariendi
et peperit filium. Et audierunt vicini F
et cognati eius: quia magnificauit
dominus miam ſuã cuz illa: et cõgra
tulabantur ei. Et factũ eſt i die octauo
venerũt circuncidere puerũ: et vocabãt
eum nomine patris ſui
zachariam. Et reſpondens mater ei9
dixit. Nequaq̃: ſed vocabitur iohãnes:
τ dixerũt ad illam. Quia nemo eſt in
cognatiõe tua qui vocetur hoc nomie
Innuebant autem patri eius: quem
vellet vocari eum. Et poſtulãs pugilla
rem ſcripſit dicens: iohannes eſt nomẽ
eius. Et mirati ſunt vniuerſi. Aptũ ẽ
autem ilico os eius: et
lingua eius loquebatur benedicens
deum. Et factus eſt timor ſuper oĩs
vicinos eorum: et ſuper omnia
montana iudee diuulgabantur omnia
verba hec: et poſuerũt oẽs qui audierãt
in corde ſuo dicentes. Quis
putas puer iſte erit? Eteni manus dñi Hiere.i.b
erat cuz illo. Et zacharias pater eius Actuũ.ii.c
repletus eſt ſpiritu ſancto: τ pphetauit
dicens. Benedictus dñs deus G
iſrael: quia viſitauit et fecit
redẽptionẽ plebi ſue. Et erexit cornu
ſalutis nobis in domo dauid
pueri ſui. Sicut locutus eſt per os
ſanctorum qui a ſeculo ſunt prophetarũ
eius. Salutem ex inimicis noſtris et
de manu oĩz qui oderũt nos. Ad facien
dã miam cum patribus noſtris τ memo
rari teſtamẽti ſui ſcti. Juſiurãdũ qδ iura
uit ad abraam patrẽ noſtruz daturũ ſe
nobis. Ut ſine timore de manu iimicoꝝ
noſtroꝝ liberati: ſeruiam9 illi. In ſãcti
tate et iuſtitia coram ipſo omnibus
diebus noſtris. Et tu puer
ppheta altiſſimi vocaberis preibis Mat.ii.c.
eni ante faciem domini parare vias
eius. Ad dandam ſcientiam ſalutis
plebi eius: in remiſſionẽ peccatoꝝ eoꝝ.
Per viſcera miſericordie dei nři i q̃b9
viſitauit nos oriens ex alto. Jllumiare
his qui in tenebris τ vmbra mortis ſe
dẽt: ad dirigendos pedes noſtros

© Biblioteca Nacional de España

εις οδόν ειρήνης. το δε παιδίον ηύξα=
νε και εκραταιούτο πνεύματι, και ην εν ταις
ερήμοις έως ημέρας αναδείξεως αυτού
προς τον ισραήλ. Cap. 2.
Εγένετο δε εν ταις ημέραις εκείναις, εξήλ
θε δόγμα παρά καίσαρος αυγούστου
απογράφεσθαι πάσαν την οικουμένην. αύτη
η απογραφή πρώτη εγένετο ηγεμονεύοντος
της συρίας κυρηνίου. και επορεύοντο πάν=
τες απογράφεσθαι έκαστος εις την ιδίαν πό
λιν. ανέβη δε και ιωσήφ από της γαλιλαίας
εκ πόλεως ναζαρέτ εις την ιουδαίαν εις πό
λιν δαυίδ ήτις καλείται βηθλεέμ, διά το εί
ναι αυτόν εξ οίκου και πατριάς δαυίδ απο
γράψασθαι σύν μαριάμ τη μεμνηστευμένη
αυτώ γυναικί ούση εγκύω. εγένετο δε εν
τω είναι αυτούς εκεί, επλήσθησαν αι ημέ=
ραι του τεκείν αυτήν, και έτεκε τον υιόν αυ=
τής τον πρωτότοκον, και εσπαργάνωσεν αυ
τόν, και ανέκλινεν αυτόν εν τη φάτνη διότι
ουκ ην αυτοίς τόπος εν τω καταλύματι.
και ποιμένες ήσαν εν τη χώρα τη αυτή αγ=
ραυλούντες και φυλάσσοντες τας φυλακάς
της νυκτός επί την ποίμνην αυτών. και ι=
δού άγγελος κυρίου επέστη αυτοίς, και δό
ξα κυρίου περιέλαμψεν αυτούς, και εφοβή
θησαν φόβον μέγαν. και είπεν αυτοίς ο άγ=
γελος. μη φοβείσθε. ιδού γαρ ευαγγελίζο
μαι υμίν χαράν μεγάλην, ήτις έσται παντί
τω λαώ. ότι ετέχθη υμίν σήμερον σωτήρ,
ος εστι χριστός κύριος εν πόλει δαυίδ. και
τούτο υμίν το σημείον. ευρήσετε βρέφος
εσπαργανωμένον κείμενον εν φάτνη. και ε=
ξαίφνης εγένετο σύν τω αγγέλω πλήθος
στρατιάς ουρανίου αινούντων τον θεόν και
λεγόντων. δόξα εν υψίστοις θεώ, και επί
γης ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία. και εγένε
το ως απήλθον απ αυτών εις τον ουρανόν
οι άγγελοι, και οι άνθρωποι οι ποιμένες εί
πον προς αλλήλους, διέλθωμεν δη έως
εις βηθλεέμ, και ίδωμεν το ρήμα τούτο το
γεγονός, ο ο κύριος εγνώρισεν ημίν. και ήλ
θον σπεύσαντες, και ανεύρον την τε μαριάμ
και τον ιωσήφ, και το βρέφος κείμενον εν
τη φάτνη. ιδόντες δε διεγνώρισαν περί του
ρήματος του λαληθέντος αυτοίς περί του
παιδίου τούτου. και πάντες οι ακούσαν=
τες εθαύμασαν περί των λαληθέντων υπό
των ποιμένων προς αυτούς. η δε μαριάμ
πάντα συνετήρει τα ρήματα ταύτα συμβά=
λλουσα εν τη καρδία αυτής. και υπέστρε=
ψαν οι ποιμένες δοξάζοντες και αινούντες
τον θεόν επί πάσιν οις ήκουσαν και είδον

in viam pacis. Puer autem creſce= 1.Reg.2.d.
bat et confortabat̃ ſpiritu: ⁊ erat in
deſertis vſq; in diem oſtenſionis ſue
ad iſrael. Cap. 2.
Factū eſt aūt in diebus illis: exijt A
edictum a ceſare auguſto vt
deſcriberet̃ vniuerſus orbis. Hec
deſcriptio prima facta eſt a preſide
ſyrie cyrino. Et ibant omnes vt
profiterentur: ſinguli in ſuaȝ ciuitateȝ.
Aſcendit autem et ioſeph a galilea
de ciuitate nazareth in iudeam in ciui
tatē dauid que vocat̃ bethleē: eo q̄ eſſet
de domo et familia dauid vt ꝓfiteretur
cum maria deſponſata
ſibi vxore pregnante. Factū eſt aūt cū Mat.2.b.
eſſent ibi: impleti ſunt dies vt
pareret: et peperit filium ſuum
primogenitū ⁊ pānis eum inuoluit:
et reclinauit eum in preſepio: quia
non erat eis locus in diuerſorio.
Et paſtores erāt in regione eadē vigi B
lantes et cuſtodientes vigilias
noctis ſuper gregem ſuum. Et ecce Actuū.12.a
angelus dñi ſtetit iuxta illos: ⁊ clari=
tas dei circūfulſit illos: et timuerunt Actuū.9.a
timore magno. Et dixit illis angelus.
Nolite timere. Ecce enim euangelizo Ephe.2.d.
vobis gaudiū magnum quod erit omī
populo: quia nat⁹ eſt vobis hodie ſal
uator q̄ eſt xp̄s dñs ī ciuitate dauid: ⁊
hoc vobis ſignuȝ. Inuenietis infātem
pānis iuolutū et poſitū ī p̄ſepio. Et ſu
bito facta eſt cum angelo multitudo
militie celeſtis laudantium deū et
dicētiū. Gloria in altiſſimis deo: et in
terra pax hoib⁹ bone volūtatiſ. Et fctm̄
eſt vt diſceſſerūt ab eis angeli in
celum: paſtores loquebantur
ad inuicem. Tranſeamus vſq;
bethleem: ⁊ videam⁹ hoc verbum
qđ factū ē qđ fecit dñs ⁊ oſ̄dit nobiſ. Et C
feſtinantes et inuenerūt mariā ⌊ venerūt
⁊ ioſeph: et infantem poſitum in
preſepio. Videntes aūt cognouerūt de
verbo quod dictum erat illis de
puero hoc. Et omnes qui audierant
mirati ſunt ⁊ de his que dicta erant a
paſtoribus ad ipſos. Maria autem
conſeruabat omnia verba hec cōferens
in corde ſuo. Et reuerſi ſunt
paſtores glorificantes ⁊ laudantes
deū in oibus que audierāt ⁊ viderant:

© Biblioteca Nacional de España

καθώς ελαλήθη προς αυτούς. και ότε επλή
σθησαν ημέραι οκτώ του περιτεμείν αυτόν,
και εκλήθη το όνομα αυτού ιησούς, το κλη
θέν υπό του αγγέλου προ του συλληφθή=
ναι αυτόν εν τη κοιλία. και ότε επλήσθησαν
αι ημέραι του καθαρισμού αυτής κατά τον
νόμον μωσέως, ανήγαγον αυτόν εις ιερο=
σόλυμα παραστήσαι τω κυρίω καθώς γέ=
γραπται εν νόμω κυρίου. ότι παν άρσεν
διανοίγον μήτραν, άγιον τω κυρίω κληθή=
σεται. και του δούναι θυσίαν κατά το ειρημέ
νον εν νόμω κυρίου, ζεύγος τρυγόνων η
δύο νεοσσούς περιστερών. και ιδού ην άν
θρωπος εν ιερουσαλήμ ω όνομα συμεών.
και ο άνθρωπος ούτος δίκαιος και ευλαβής
προσδεχόμενος παράκλησιν του ισραήλ.
και πνεύμα ην άγιον επ' αυτόν. και ην αυ
τώ κεχρηματισμένον υπό του πνεύματος
του αγίου μη ιδείν θάνατον, πριν η ίδη
τον χριστόν κυρίου. και ήλθεν εν τω πνεύ
ματι εις το ιερόν. και εν τω εισαγαγείν τους
γονείς το παιδίον ιησούν του ποιήσαι αυ
τούς κατά το ειθισμένον του νόμου περί αυ
τού, και αυτός εδέξατο αυτό εις τας αγκά=
λας αυτού, και ευλόγησε τον θεόν και είπε.
νυν απολύεις τον δούλον σου δέσποτα
κατά το ρήμα σου εν ειρήνη. ότι είδον οι οφ
θαλμοί μου το σωτήριον σου, ο ητοίμασας
κατά πρόσωπον πάντων των λαών. φως εις
αποκάλυψιν εθνών και δόξαν λαού σου
ισραήλ. και ην ιωσήφ και η μήτηρ αυτού
θαυμάζοντες επί τοις λαλουμένοις περί
αυτού. και ευλόγησεν αυτούς συμεών, και
είπε προς μαριάμ την μητέρα αυτού. ιδού
ούτος κείται εις πτώσιν και ανάστασιν πολ
λών εν τω ισραήλ, και εις σημείον αντιλεγό
μενον. και σου δε αυτής την ψυχήν διελεύ
σεται ρομφαία, όπως αν αποκαλυφθώσιν εκ
πολλών καρδιών διαλογισμοί. και ην άν=
να φροφήτις θυγάτηρ φανουήλ εκ φυλής α
σήρ, αύτη προβεβηκυία εν ημέραις πολλαίς
ζήσασα έτη μετά ανδρός επτά από της παρ
θενίας αυτής. και αυτή χήρα ως ετών ογ=
δοηκοντατεσσάρων, η ουκ αφίστατο από
του ιερού νηστείαις και δεήσεσι λατρεύου
σα νύκτα και ημέραν. και αύτη αυτή τη ώ=
ρα επιστάσα, ανθωμολογείτο τω κυρίω, και
ελάλει περί αυτού πάσι τοις προσδεχομέ
νοις λύτρωσιν εν ιερουσαλήμ. και ως ετέλε
σαν άπαντα τα κατά τον νόμον κυρίου, ύ=
πέστρεψαν εις την γαλιλαίαν. εις την πόλιν
εαυτών ναζαρέτ. το δε παιδίον ηύξανε και
εκραταιούτο πνεύματι, πληρούμενον σο=

ſicut dictū ē ad illos. Et poſtq̄ ↄſumma
ti ſūt dies octo vt circuncideretur puer: Gen. 17. d. Hiere. 4. a.
vocatū eſt nomē eius ieſus: qđ voca=
catū eſt ab angelo priuſq̄ in vtero con=
ciperetur. Et poſtq̄ impleti ſunt Leui. 12. a.
dies purgationis eius ſecundum D
legē moyſi: tulerunt illū in hieruſalē:
vt ſiſterent eum domino: ſicut ſcriptū ē
in lege domini. Quia omne maſculinū Exo. 34. c.
adaperiens vuluā ſctm̄ dño vocabitur.
Et vt darēt hoſtiā ſcd̄m qđ dictum eſt Leui. 5. b. & 12. c.
in lege dñi: par turturum aut
duos pullos colūbarū. Et ecce hō erat
in hieruſalem cui nomen ſymeon.
Et homo iſte iuſtus & timoratus
expectans conſolationem iſrael:
& ſpiritus ſanctus erat in eo. Et rñſū ac Actuū. 10. c.
ceperat a ſpiritu
ſancto: nō viſurū ſe mortē niſi prius vi
deret xp̄m domini. Et venit in ſpiritu
in templum. Et cum inducerent
puerū ieſum parentes eius: vt facerent
ſecundum conſuetudinem legis pro eo:
& ipſe accepit eum in vlnas
ſuas et benedixit deum & dixit.
Nunc dimittis ſeruum tuum domine E
ſcd̄m verbū tuū ī pace. Quia viderūt o
culi mei ſalutare tuum. Quod paraſti
ante faciē oīm populorum. Lumē ad
reuelationē gentiū et gloriā plebis tue
iſrael. Et erat ioſeph et mater eius
mirantes ſuper his que dicebantur de
illo. Et benedixit illis ſymeon: et
dixit ad mariam matrem eius. Ecce Zach. 14. c.
poſitus ē hic in ruinā & in reſurrectionē
multorum in iſrael: et in ſignum cui cō
tradicetur. Et tuā ipſius aīam pertrāſi h. Tuā ipſi⁹ .i. tui ipſius
bit gladius: vt reuelentur ex anna
multis cordibus cogitationes. Et erat
prophetiſſa filia phanuel de tribu aſer
hec proceſſerat in diebus multis et
vixerat cū viro ſuo ānis ſeptē a virgini=
tate ſua. Et hec vidua erat vſq ad ānos
octoginta quattuor: q̄ nō diſcedebat de
templo ieiunijs & obſecrationib⁹ ſeruiēs
nocte ac die. Et hec ipſa hora
ſuperueniens confitebatur domino et
loquebatur de illo omnibus qui expe
ctabant redemptionē iſrael. Et vt pfece
rūt omnia ſecundū legē dñi: reuerſi ſūt
in galileam in ciuitatem
ſuā nazareth. Puer autē creſcebat &
confortabatur ſpiritu: plenus ſapientia:

© Biblioteca Nacional de España

φίας. καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐπο
ρεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς ἱερου
σαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένε-
το ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς ἱερο
σόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελει-
ωσάντων τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐ
τούς, ὑπέμεινεν ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν ἱερουσα-
λήμ, καὶ οὐκ ἔγνω ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐ-
τοῦ. νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶ
ναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν. καὶ ἀνεζήτουν αὐ-
τὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς.
καὶ μὴ εὑρόντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς ἱε
ρουσαλὴμ ζητοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μεθ'
ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθε
ζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκού
οντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. ἐξίσ-
ταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ
συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. καὶ ἰ-
δόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν. καὶ πρὸς αὐτὸν
ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε τέκνον. τί ἐποίησας ἡμῖν
οὕτως. ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμε
νοι ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. τί
ὅτι ἐζητεῖτέ με. οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ
πατρός μου δεῖ εἶναί με. καὶ αὐτοὶ οὐ συ
νῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ κατέ
βη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς ναζαρέτ, καὶ ἦν
ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ
καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώ
ποις. Cap. 3.

Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμο-
νίας τιβερίου καίσαρος ἡγεμονεύοντος
ποντίου πιλάτου τῆς ἰουδαίας, καὶ τετραρ
χοῦντος τῆς γαλιλαίας ἡρώδου. φιλίππου
δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς
ἰτουραίας καὶ τραχωνίτιδος χώρας, καὶ
λυσανίου τῆς ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ
ἀρχιερέως ἄννα καὶ καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα
θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην τὸν τοῦ ζαχαρίου υἱὸν ἐν
τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχω
ρον τοῦ ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα με
τανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ὡς γέγραπται
ἐν βίβλῳ λόγων ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέ
γοντος. φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. ἑτοιμά
σατε τὴν ὁδὸν κυρίου εὐθείας ποιεῖτε τὰς
τρίβους αὐτοῦ. πᾶσα φάραγξ πληρωθήσε
ται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσε
ται. καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ
τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. καὶ ὄψεται πᾶσα
σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. ἔλεγεν οὖν τοῖς
ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐ
τοῦ. γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν

et gratia dei erat in illo. Et ibant
parētes eiꝰ per omnes annos in hieru
ſalē̄ i die ſolēni paſche. Et cū factꝰ eēt [J.18.b.]
ānorū duodecī: aſcendētibꝰ illis in hie [Eſaie.27.d]
roſolymā ſcḋ cōſuetudinē diei feſti: cō [Actuū.3.a]
ſūmatiſq; diebus cum redirent:
remanſit puer ieſus in hieruſalem
et non cognouerūt parentes eius.
Exiſtimantes aūt illū eſſe in comitatu:
venerunt iter diei: et requirebant eum
inter cognatos et notos.
Et nō inuenientes regreſſi ſunt in hie-
ruſalem: requirētes eū. Et factū ē poſt
triduū inuenerunt illum in tēplo ſeden [B]
tem in medio doctorum: audientem
illos: et interrogantem eos. Stupebāt [Mat.7.g.]
autem omnes qui eum audiebant ſuper [Mar.1.d.]
prudentia et reſponſis eius. Et viden
tes āmirati ſunt. Et dixit mater eiꝰ ad
Fili quid feciſti nobis illum.
ſic? Ecce pater tuus et ego dolentes
querebamus te. Et ait ad illos. Quid
eſt qḋ me querebatis. Neſciebatis quia i
his q̄ pr̄is mei ſūt oportet me eſſe? Et
ipſi nō intellexerūt vbū qḋ locutꝰ ē ad
eos. Et dſcēdit cū eis: ꝛ vēit nazareth:
ſubditus illis. Et mater eiꝰ et erat
conſeruabat omnia verba hec in
corde ſuo. Et ieſus proficiebat ſapien- [1.Reg.2.c.]
tia ꝛ etate et gratia apud deum et ho-
mines. Cap. 3.

Anno aūt quintodecimo imperij [A]
tiberij ceſaris procurante
pontio pilato iudeam: tetrarcha autē
galilee herode: philippo
autem fratre eius tetrarcha
ituree et trachonitidis regionis: et
lyſania abiline tetrarcha: ſub
pricipibꝰ ſacerdotū āna ꝛ caypha factū
ē vbū dñi ſup iohānē zacharie filiū i
deſerto. Et venit in omnem regionem [Mat.3.a]
iordanis predicās baptiſmū penitentie [Mar.1.a. Johā.3.c.]
in remiſſionē peccatorū ſicut ſcriptū ē
in libro ſermonum eſaie prophete.
Vox clamantis in deſerto parate [Eſa.40.a]
viam domini: rectas facite [Mat.3.a.]
ſemitas eius. Omnis vallis implebitur [Mar.1.a. Johā.1.c.]
ꝛ omnis mons et collis humiliabitur. [B]
Et erunt praua in directa et
aſpera in vias planas: et videbit omnis
caro ſalutare dei. Dicebat ergo ad
turbas q̄ exibāt vt baptizarētur ab ipſo. [Mat.3.c.]
Genimina viperarū q̄s oſtendit vobis [ꝛ.17.d.]

© Biblioteca Nacional de España

φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς. ποιήσα
τε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ
ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς πατέρα ἔχομεν
τὸν ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται
ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα
τῷ ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥί
ζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον
μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς
πῦρ βάλλεται. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχ-
λοι λέγοντες, τί οὖν ποιήσομεν. ἀποκριθεὶς
δὲ λέγει αὐτοῖς. ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μετα
δότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁ
μοίως ποιείτω. ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισ
θῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν. διδάσκαλε τί
ποιήσομεν. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς. μηδὲν
πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσε
τε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι
λέγοντες. καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν. καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς. μηδένα διασείσητε, μηδὲ συ
κοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑ-
μῶν. προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ δια-
λογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
περὶ τοῦ ἰωάννου μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χρι
στός, ἀπεκρίνατο ὁ ἰωάννης ἅπασι λέγων. ἐ
γὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ
ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦ-
σαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐ
τὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυ
ρί. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ δια-
καθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν
σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυ-
ρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. πολλὰ μὲν
οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν, εὐηγγελίζετο
τὸν λαόν. ὁ δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγ-
χόμενος ὑπ᾽ αὐτοῦ περὶ ἡρωδιάδος τῆς γυ
ναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ φιλίππου καὶ
περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ ἡρώ-
δης, προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέ
κλεισε τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. ἐγένετο
δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν,
καὶ ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομέ-
νου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆ-
ναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡ-
σεὶ περιστερὰν ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ
οὐρανοῦ γενέσθαι λέγουσαν. σὺ εἶ ὁ υἱ-
ός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. καὶ
αὐτὸς ἦν ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος
ὢν ὡς ἐνομίζετο υἱὸς ἰωσήφ. τοῦ ἠλί, τοῦ
ματθάτ, τοῦ λευΐ, τοῦ μελχί, τοῦ ἰαννά.
τοῦ ἰωσήφ, τοῦ ματταθίου, τοῦ ἀμώς, τοῦ
ναούμ, τοῦ ἐσλί, τοῦ ναγγαί, τοῦ μαάθ, τοῦ
ματταθίου, τοῦ σεμεΐ, τοῦ ἰωσήφ, τοῦ ἰού
δα, τοῦ ἰωανάν, τοῦ ῥησά, τοῦ ζοροβά-

fugere a ventura ira. Facite
ergo fructus dignos penitentie: et ne
ceperitis dicere patrem habemus
abraam. Dico enim vobis quia potens eſt
deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios
abrae. Jam enim ſecuris ad radicem — D. abrae davitui caſus. Mat.3.d.& 7.d.
arborum poſita eſt. Omnis ergo arbor
non faciens fructum bonum excidetur: et in
ignem mittet. Et interrogabant eum tur
be dicentes. Quid ergo faciemus. Reſpondens
autem dicebat illis. Qui habet duas tunicas
det non habenti: et qui habet eſcas ſimiliter
faciat. Venerunt autem et publicani ut baptiza
rentur: et dixerunt ad illum. Magiſter quid
faciemus? At ille dixit ad eos. Nihil
amplius quam quod conſtitutum eſt vobis facia
tis. Interrogabant autem eum et milites
dicentes. Quid faciemus et nos? Et ait
illis. Neminem concutiatis: neque calumniam fa
ciatis: et contenti eſtote ſtipendiis veſtris.
Exiſtimante autem populo et cogitantibus — C
omnibus in cordibus ſuis
de iohanne ne forte ipſe eſſet chriſtus:
reſpondit iohannes dicens omnibus. Ego — Mat.3.c.
quidem aqua baptizo vos: veniet autem — Mar.1.b.
fortior me cuius non ſum dignus ſoluere — Joha.1.d.
corrigiam calciamentorum eius: ipſe
vos baptizabit in ſpiritu ſancto et igni.
Cuius ventilabrum in manu eius: et pur — Mat.3.c
gabit aream ſuam: et congregabit
triticum in horreum ſuum: paleas autem
comburet igni inextinguibili. Multa qui
dem et alia exhortans euangelizabat
populo. Herodes autem tetrarcha cum cor — Mat.14.a.
riperetur ab illo de herodiade uxore — Mar.6.c.
fratris ſui philippi: et
de omnibus malis que fecit herodes
adiecit et hoc ſuper omnia et incluſit
iohannem in carcerem. Factum eſt — Mat.3.f.
autem cum baptizaretur omnis popu — Mar.1.b.
lus et ieſu baptizato et orante: — Joha.1.c.
apertum eſt celum et deſcendit
ſpiritus ſanctus corporali ſpecie ſicut
columba in ipſum: et vox de
celo facta eſt. Tu es filius — Eſaie.42.a
meus dilectus: in te complacuit mihi. Et — Mat.3.g.
ipſe ieſus erat incipiens quaſi annorum triginta — Marci.1.b.
ut putabatur filius ioſeph: qui fuit heli: qui fuit — D
mathat: qui fuit leui: qui fuit melchi: qui fuit ia
ne: qui fuit ioſeph: qui fuit mathathie: qui
fuit amos: qui fuit naum: qui fuit heſli:
qui fuit nage: qui fuit maath: qui fuit ma
thathie: qui fuit ſemei: qui fuit ioſeph: qui fuit
iuda: qui fuit iohana: qui fuit reſa: qui fuit Zo-

Z

© Biblioteca Nacional de España

βελ, τοῦ σαλαθιήλ, τοῦ νηρί, τοῦ μελχί,
τοῦ ἀδδί, τοῦ κωσάμ, τοῦ ἐλμωδάμ, τοῦ
ἤρ, τοῦ ἰωσή, τοῦ ἐλιέζερ, τοῦ ἰωρείμ, τοῦ
ματθάτ, τοῦ λευί, τοῦ συμεών, τοῦ ἰού=
δα, τοῦ ἰωσήφ, τοῦ ἰωνάν, τοῦ ἐλιακείμ,
τοῦ μελεά, τοῦ μαϊνάν, τοῦ ματταθά, τοῦ
ναθάν, τοῦ δαυίδ, τοῦ ἰεσσαί, τοῦ ὠβήδ,
τοῦ βοόζ, τοῦ σαλμών, τοῦ ναασσών, τοῦ
ἀμιναδάβ, τοῦ ἀράμ, τοῦ ἐσρώμ, τοῦ φα
ρές, τοῦ ἰούδα, τοῦ ἰακώβ, τοῦ ἰσαάκ, τοῦ
ἀβραάμ, τοῦ θάρρα, τοῦ ναχώρ, τοῦ σε=
ρούχ, τοῦ ῥαγαῦ, τοῦ φαλέκ, τοῦ ἔβερ,
τοῦ σαλά, τοῦ καϊνάν, τοῦ ἀρφαξάδ, τοῦ
σήμ, τοῦ νῶε, τοῦ λάμεχ, τοῦ μαθουσά=
λα, τοῦ ἐνώχ, τοῦ ἰάρεδ, τοῦ μαλελεήλ,
τοῦ καϊνάν, τοῦ ἐνώς, τοῦ σήθ, τοῦ ἀδάμ,
τοῦ θεοῦ.

Cap. 4.

Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑ=
πέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἤγε
το ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον ἡμέρας
τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ δια=
βόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ὕστε=
ρον ἐπείνασε. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος. εἰ
υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα
γένηται ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη ἰησοῦς πρὸς
αὐτὸν λέγων. γέγραπται. ὅτι οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ
μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥή
ματι θεοῦ. καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβο=
λος εἰς ὄρος ὑψηλόν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας
τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρό
νου, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος. σοὶ δώσω
τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν
αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέ
λω δίδωμι αὐτήν. σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς
ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σου πᾶσα. καὶ ἀποκρι
θεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ ἰησοῦς. ὕπαγε ὀπίσω μου
σατανᾶ. γέγραπται. προσκυνήσεις κύριον
τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστη
σεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶ
πεν αὐτῷ. εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
ἐντεῦθεν κάτω. γέγραπται γάρ. ὅτι τοῖς ἀγ
γέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ δια=
φυλάξαι σε, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήπο
τε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. καὶ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ὅτι εἴρηται
οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. καὶ
συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος,
ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ. καὶ ὑπέσ
τρεψεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύμα
τος εἰς τὴν γαλιλαίαν καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ᾽ ὅ

robabel: q̃ fuit ſalathiel: q̃ fuit neri: qui fuit
melchi: q̃ fuit addi: q̃ fuit coſan: q̃ fuit
helmadã: q̃ fuit her: q̃ fuit ieſu: q̃ fuit he=
liezer: q̃ fuit iorĩ: q̃ fuit mathat: q̃ fuit leui
q̃ fuit ſymeõ: q̃ fuit iuda: q̃ fuit ioſeph: q̃ fu
it iona: q̃ fuit heliachĩ: q̃ fuit melcha: q̃ fu
it mẽna: q̃ fuit mathatha: q̃ fuit nathã: q̃
fuit dauid: q̃ fuit ieſſe: q̃ fuit obeth: q̃ fuit
booz: q̃ fuit ſalmon: q̃ fuit naaſon: q̃ fuit
aminadab: q̃ fuit aram: q̃ fuit eſrom: q̃ fu
it phares: q̃ fuit iude: q̃ fuit iacob: q̃ fuit y
ſaac: q̃ fuit abrae: q̃ fuit thare: qui fuit na=
chor: q̃ fuit ſaruch: q̃ fuit ragau: q̃ fuit pha
lech: q̃ fuit heber: q̃ fuit ſale: q̃ fuit caynan
q̃ fuit arphaxat: q̃ fuit ſem: q̃ fuit noe: q̃ fu
it lamech: q̃ fuit mathuſale: q̃ fuit enoch:
q̃ fuit iareth: q̃ fuit malalehel: q̃ fuit cainã
q̃ fuit enos: q̃ fuit: ſeth: q̃ fuit adã: q̃ fuit dei.

Ieſus aũt plen⁹ ſpũ ſancto Cap. 4.
regreſſ⁹ eſt a iordane: et agebatur A
in ſpiritu in deſerto diebus Mat. 4. a. Mar. 1. b.
quadragita et temptabatur a diabolo. Mat. 4. a.
Et nihil manducauit in diebus Exo. 34. d.
illis: et conſummatis illis poſtea
eſuriit. Dixit aũt illi diabolus. Si
filius dei es: dic lapidi huic vt
panis fiat. Et reſpondit ad
illũ ieſus. Scriptũ eſt quia nõ in pane Deut. 8. a.
ſolo viuet homo: ſed in omni verbo
dei. Et duxit illum diabolus
in montẽ excelſum: et oſtendit illi oĩa
regna orbis terre in momẽto temporis:
et ait illi. Tibi dabo
poteſtatem hanc vniuerſam ⁊ gloriam
illorũ: q̃ mihi tradita ſunt: et cui volo
do illa. Tu ergo procidẽs ſi adoraueris
coram me: erunt tua omnia. Et rñdẽs
ieſus dixit illi. B
Scriptum eſt. Dominum Deut. 6. b.
deum tuũ adorabis: ⁊ illi ſoli ſerui es. ⁊ 10. d. Apoca. 15. c.
Et duxit illũ in hieruſalem: ⁊ ſtatuit Mat. 4. c. Mar. 1. b.
eum ſuper pinnam templi: ⁊ dixit
illi. Si filius dei es: mitte te Mat. 4. b.
hinc deorſum. Scriptũ eſt eñi qꝛ ange Pſal. 90.
lis ſuis mandabit de te vt conſeruent
te: et quia in manib⁹ tollẽt te: ne forte
offendas ad lapidem pedem tuum. Et
reſpondens ieſus ait illi. Dictum eſt.
Non temptabis dominũ deũ tuũ. Et Deut. 6. c.
conſummata omni temptatiõe: diabol⁹
receſſit ab illo vſq; ad tempus. Et Mat. 4. b
egreſſus eſt ieſus in virtute ſpiritus marci. 3. b. Johã. 6. a.
in galileã: et fama exiit per vniuerſam

© Biblioteca Nacional de España

λης/ τῆς περιχώρου περί αυτοῦ. καὶ αὐτὸς ε
δίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δοξαζό
μενος ὑπὸ πάντων. καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ναζα=
ρέτ οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ
εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶ=
ναι. καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον ἠσαΐου τοῦ
προφήτου. καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε
τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον. πνεῦμα κυ
ρίου ἐπ᾽ ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελί
σασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι
τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρύ=
ξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνά
βλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέ=
σει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. καὶ πτύ
ξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθι=
σε. καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλ=
μοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέ=
γειν πρὸς αὐτούς, ὅτι σήμερον πεπλήρω=
ται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. καὶ
πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐ
πὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομέ
νοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον.
οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἰωσήφ. καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς. πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παρα
βολὴν ταύτην. ἰατρὲ θεράπευσον σεαυτόν.
ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ καπερναοὺμ
ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. εἶπε
δέ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης
δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ᾽ ἀλη
θείας λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς
ἡμέραις ἠλιοῦ ἐν τῷ ἰσραήλ, ὅτε ἐκλεί=
σθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ,
ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν
γῆν, καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη
ἠλίας εἰ μὴ εἰς σάρεπτα τῆς σιδῶνος πρὸς
γυναῖκα χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐ
πὶ ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ ἰσρα=
ήλ, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ
νεεμὰν ὁ σύρος. καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυ
μοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα. καὶ
ἀναστάντες, ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλε
ως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄ
ρους ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο εἰς
τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. αὐτὸς δὲ διελ=
θὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο. καὶ κα=
τῆλθεν εἰς καπερναοὺμ πόλιν τῆς γα=
λιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς
σάββασι. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδα=
χῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐ=
τοῦ. καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων
πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκρα=
ξε φωνῇ μεγάλῃ λέγων. ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί

regionem de illo. Et ipſe docebat C
in ſynagogis eorum: et magnificabatur
ab omnibus. Et venit nazareth Mat.13.g.
vbi erat nutritus: et intrauit ſecundū
conſuetudinem ſuam die ſabbati
in ſynagogam: et ſurrexit legere.
Et traditus eſt illi liber eſaie
prophete. Et vt reuoluit librū: inuenit
locum vbi ſcriptū erat. Spiritus dñi Eſa.61.a
ſup me: propter quod vnxit me: euan=
gelizare pauperibus miſit me: ſanare
contritos corde: predicare
captiuis remiſſionem: et cecis viſum
dimittere confractos in remiſſionem:
predicare annū dñi acceptū: & diē retribu
tionis. Et cū plicuiſſet librū reddidit mi
Et oīm in ſynagoga oculi [niſtro & ſedit.
erant intendentes i eū. Cepit aūt dice
re ad illos: quia hodie impleta eſt D
hec ſcriptura in auribus veſtris. Et Mat.13.g marci.6.a.
oēs teſtimoniū illi dabāt: et mirabātur i Johā.4.f.
verbis gratie que procedebant
de ore ipſius: et dicebant.
Nōne hic eſt filius ioſeph? Et ait Mat.13.g.
illis. Utiqʒ dicetis mihi hāc ſimilitudinē. marci.6.a. Johā.6.c.
Medice cura teipſum.
Quanta audiuimꝰ facta in capharnaū
fac & hic in patria tua. Ait Mat.13.g.
aūt. Amē dico vob: qꝛ nemo ꝓpheta marci.6.a. Johā.4.f.
acceptus eſt in patria ſua. In verita= 3.Reg.17.b
te dico vobis multe vidue erant in Jaco.5.d.
diebus helie in iſrael quando clauſū ē
celum annis tribus & menſibus ſex:
cum facta eſſet fames magna in omni
terra: et ad nullā illarum miſſus eſt
helias: niſi in ſarepta ſidonie ad
mulierē viduam. Et multi leproſi erāt 4.Reg.5.a
in iſrael ſub heliſeo propheta:
et nemo eorum mundatus eſt niſi
naamā ſyrus. Et repleti ſunt omnes E
in ſynagoga ira hec audientes. Et
ſurrexerūt et eiecerūt illum extra ciuita
tem: et duxerūt illū vſqʒ ad ſupciliū mō
tis: ſup quē ciuitas illoꝝ erat edificata:
precipitarēt eū. Ipſe aūt tranſiens [vt Johā.10.g
per medium illorū ibat. Et deſcendit Mar.1.d
in capharnaum ciuitatem galilee:
ibiqʒ docebat illos
ſabbatis. Et ſtupebant in doctrina ſup.2.g.
eius: quia in poteſtate erat ſermo ipiꝰ Mat.7.g. Mar.1.d.&
Et in ſynagoga erat homo habens 7.g.
demonium imundum: & exclamauit mar.1.d.
voce magꝰ dicēs. Sine: qd nobis & tibi

© Biblioteca Nacional de España

ιησού ναζαρηνέ. ήλθες απολέσαι ημάς. οί=
δα σε τις ει, ο άγιος του θεού. και επετίμη=
σεν αυτώ ο ιησούς λέγων. φιμώθητι και έ=
ξελθε εξ αυτού. και ρίψαν αυτόν το δαι=
μόνιον εις μέσον, εξήλθεν απ αυτού μηδέν
βλάψαν αυτόν. και εγένετο θάμβος επί
πάντας, και συνελάλουν προς αλλήλους
λέγοντες. τις ο λόγος ούτος, ότι εν εξου=
σία και δυνάμει επιτάσσει τοις ακαθάρτοις
πνεύμασι, και εξέρχονται. και εξεπορεύετο ή
χος περί αυτού εις πάντα τόπον της περι
χώρου. αναστάς δε εκ της συναγωγής ει=
σήλθεν εις την οικίαν σίμωνος. πενθερά δε
του σίμωνος ην συνεχομένη πυρετώ μεγά
λω, και ηρώτησαν αυτόν περί αυτής. και ε
πιστάς επάνω αυτής, επετίμησε τω πυρε=
τώ, και αφήκεν αυτήν. παραχρήμα δε ά=
ναστάσα διηκόνει αυτοίς. δύνοντος δε του
ηλίου, πάντες όσοι είχον ασθενούντας νό=
σοις ποικίλαις, ήγαγον αυτούς προς αυ=
τόν, ο δε ενί εκάστω αυτών τας χείρας επι
θείς, εθεράπευσεν αυτούς. εξήρχετο δε και
δαιμόνια από πολλών κράζοντα και λέ=
γοντα. ότι συ ει ο χριστός ο υιός του θεού.
και επιτιμών ουκ εία αυτά λαλείν, ότι ή=
δεισαν τον χριστόν αυτόν είναι. γενομένης
δε ημέρας, εξελθών επορεύθη εις έρημον
τόπον, και οι όχλοι εζήτουν αυτόν, και ήλ=
θον έως αυτού, και κατείχον αυτόν του μη
πορεύεσθαι απ αυτών. ο δε είπε προς αυ
τούς. ότι και ταις ετέραις πόλεσιν ευαγγε=
λίσασθαι με δει την βασιλείαν του θεού, ό
τι εις τούτο απέσταλμαι. και ην κηρύσσων
εν ταις συναγωγαίς της γαλιλαίας. Cap. 5.

Εγένετο δε εν τω τον όχλον επικείσθαι
αυτώ του ακούειν τον λόγον του θε=
ού, και αυτός ην εστώς παρά την λίμνην
γεννησαρέτ, και είδε δύο πλοία εστώτα
παρά την λίμνην οι δε αλιείς αποβάντες απ
αυτών απέπλυναν τα δίκτυα. εμβάς δε εις
εν των πλοίων ο ην του σίμωνος, ηρώτη=
σεν αυτόν από της γης επαναγαγείν ολίγον.
και καθίσας, εδίδασκεν εκ του πλοίου τους
όχλους. ως δε επαύσατο λαλών, είπε προς
τον σίμωνα, επανάγαγε εις το βάθος, και
χαλάσατε τα δίκτυα υμών εις άγραν. και α
ποκριθείς ο σίμων είπεν αυτώ. επιστάτα, δι
όλης της νυκτός κοπιάσαντες ουδέν ελάβο
μεν, επί δε τω ρήματί σου χαλάσω το δίκ
τυον. και τούτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλή
θος ιχθύων πολύ. διερρήγνυτο δε το δίκ=
τυον αυτών, και κατένευσαν τοις μετόχοις
τοις εν τω ετέρω πλοίω του ελθόντας συ=

iesu nazarene. Venisti pdere nos. Scio F
te q̇s ſis: ſanctus dei. Et increpauit
illũ iesus dicens. Obmutesce et exi
ab eo. Et cũ proiecisset illuz demoniuz
in medium: exijt ab illo: nihilq̈
illum nocuit. Et factus est pauor in
omnibus: ⁊ colloquebantur ad inuicem
dicẽtes. Quod ẽ hoc vbũ: qꝛ in ptãte
et virtute imperat immundis
ſpiritibus ⁊ exeunt: Et diuulgabat fa=
ma de illo in omnem locum regionis.
Surgens aũt iesus de ſynagoga introi
uit in domum ſimonis. Socrus autem Mar.1.c.
ſimonis tenebatur magnis febribus:
et rogauerunt illum pro ea. Et ſtans G
ſuper illam: imperauit febri
et dimiſit illam: et continuo ſurgens
miniſtrabat illis. Cum autem Mar.1.c.
ſol occidiſſet: omnes q̇ habebant infir
mos varijs lãguoribꝰ: ducebãt illos ad
eũ: at ille ſingulis manus imponens
curabat eos. Exiebant autem
demonia a multis clamantia ⁊ dicẽtia Mar.3.c.
quia tu es filius dei.
Et increpãs nõ ſinebat ea loq̇: qꝛ ſcie=
bant ipſum eſſe chriſtum. Facta
autem die egreſſus ibat in deſertum
locũ: et turbe requirebant eũ: et venerũt
vſq̈ ad ipſum: et detinebant illum ne
diſcederet ab eis. Quibus ille ait.
Quia et alijs ciuitatibus
oportet me euangelizare regnũ dei: qꝛ
ideo miſſus ſum. Et erat predicans
in ſynagogis galilee. Cap. 5.

Factũ eſt aũt cũ turbe irruerent in A
eum vt audirent verbum dei: Mar.4.a.
et ipſe ſtabat ſecus ſtagnum
geneſareth: et vidit duas naues ſtantes
ſecꝰ ſtagnũ: piſcatores aũt deſcẽderãt ⁊
lauabant retia. Aſcendens autem in
vnam nauiz que erat ſimonis: rogauit
eum a terra reducere puſillum:
et ſedens docebat de nauicula
turbas. Vt ceſſauit aũt loqui: dixit ad
ſimonem. Duc in altum: et
laxate retia veſtra in capturã. Et rñdẽs
ſimon dixit illi. Preceptor per Johã.21.d.
totam noctẽ laborantes nihil cepimus: B
in verbo autem tuo laxabo rete.
Et cum hoc feciſſent: concluſerunt
piſciũ multitudinẽ copioſã. Rũpebat aũt
rete eorũ: ⁊ annuerũt ſocijs qui erant
in alia naui: vt venirent et adiuuarent

λαβέσθαι αὐτοίς. καὶ ἦλθομ καὶ ἔπλησαμ ἀμ
φότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰ-
δὼμ δὲ σίμωμ πέτρος, προσέπεσε τοῖς γό-
νασιμ ἰησοῦ λέγωμ. ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ἀ-
νὴρ ἁμαρτωλός εἰμί κύριε. θάμβος γὰρ πε
ριέσχεμ αὐτὸμ, καὶ πάντας τοὺς σὺμ αὐτῷ ἐ
πὶ τῇ ἄγρα τῶμ ἰχθύωμ ἧ συμέλαβομ. ὁμοί
ως δὲ καὶ ἰάκωβομ καὶ ἰωάμμημ υἱούς ζεβε-
δαίου, οἳ ἦσαμ κοιμωμοὶ τῷ σίμωμι. καὶ εἶ-
πε πρὸς τὸμ σίμωμα ὁ ἰησοῦς. μὴ φοβοῦ. ἀ-
πὸ τοῦ μῦμ ἀμθρώπους ἔσῃ ζωγρῶμ. καὶ κα
ταγαγόμτες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴμ γῆμ, ἀφέμτες
ἅπαμτα, ἠκολούθησαμ αὐτῷ. καὶ ἐγέμετο
ἐμ τῷ εἶμαι αὐτὸμ ἐμ μιᾷ τῶμ πόλεωμ, καὶ ἰ
δοὺ ἀμὴρ πλήρης λέπρας καὶ ἰδὼμ τὸμ ἰη-
σοῦμ πεσὼμ ἐπὶ πρόσωπομ ἐδεήθη αὐτοῦ
λέγωμ. κύριε ἐὰμ θέλῃς, δύμασαί με καθα
ρίσαι. καὶ ἐκτείμας τὴμ χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰ
πώμ. θέλω. καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα
ἀπῆλθεμ ἀπ᾽ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγει-
λεμ αὐτῷ μηδεμὶ εἰπεῖμ, ἀλλὰ ἀπελθὼμ δεῖ
ξομ σεαυτὸμ τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέμεγκε περὶ
τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξε μω
σῆς εἰς μαρτύριομ αὐτοῖς. διήρχετο δὲ μᾶλ
λομ ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συμήρχομτο
ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειμ καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ᾽
αὐτοῦ ἀπὸ τῶμ ἀσθεμειῶμ αὐτῶμ. αὐτὸς δὲ
ἦμ ὑποχωρῶμ ἐμ ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευ-
χόμεμος. καὶ ἐγέμετο ἐμ μιᾷ τῶμ ἡμερῶμ, καὶ
αὐτὸς ἦμ διδάσκωμ. καὶ ἦσαμ καθήμεμοι
φαρισαῖοι καὶ μομοδιδάσκαλοι οἳ ἦσαμ ἐ-
ληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς γαλιλαίας
καὶ ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλήμ. καὶ δύμαμις
κυρίου ἦμ εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. καὶ ἰδοὺ ἄμ
δρες φέρομτες ἐπὶ κλίμης ἄμθρωπομ ὃς ἦμ πα
ραλελυμέμος, καὶ ἐζήτουμ αὐτὸμ εἰσεμεγκεῖμ
καὶ θεῖμαι ἐμώπιομ αὐτοῦ. καὶ μὴ εὑρόμτες
ποίας εἰσεμέγκωσιμ αὐτὸμ διὰ τὸμ ὄχλομ,
ἀμαβάμτες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶμ κεράμωμ
καθῆκαμ αὐτὸμ σὺμ τῷ κλιμιδίῳ εἰς τὸ μέ-
σομ ἔμπροσθεμ τοῦ ἰησοῦ. καὶ ἰδὼμ τὴμ πί-
στιμ αὐτῶμ, εἶπεμ αὐτῷ. ἄμθρωπε, ἀφέωμται
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἤρξαμτο διαλογί
ζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι λέ-
γομτες. τίς ἐστὶμ οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφη-
μίας. τίς δύμαται ἀφιέμαι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μό
μος ὁ θεός. ἐπιγμοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τοὺς δια
λογισμοὺς αὐτῶμ, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐ
τούς. τί διαλογίζεσθε ἐμ ταῖς καρδίαις
ὑμῶμ. τί ἐστὶμ εὐκοπώτερομ, εἰπεῖμ ἀ-
φέωμται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖμ
ἔγειραι καὶ περιπάτει. ἵμα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐ-
ξουσίαμ ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀμθρώπου ἐπὶ τῆς

eos. Et venerũt et impleuerũt ambas
nauiculas: ita vt pene mergerentur. Qđ
cũ videret ſimõ petrus: pcidit ad genua
ieſu dicẽs. Exi a me dñe: quia homo
peccator ſum. Stupor enĩ circundede-
rat eum et omnes qui cum illo erant in
captura piſciũ quã ceperãt. Similiter
aũt iacobum ⁊ iohãnem filios zebedei:
qui erant ſocij ſimonis. Et ait
ad ſimonem ieſus. Noli timere: ex
hoc iam homines eris capiẽs. Et ſub
ductis ad terram nauibus: relictis
omnibus ſecuti ſunt eum. Et factũ eſt
cum eſſet in vna ciuitatũ: et ecce
vir plenus lepra videns ieſum et
procidens in faciem ſuam: rogauit eum
dicens. Domine ſi vis potes me mũ
dare. Et extẽdẽs manũ tetigit eũ dicẽs.
Uolo. Mundare. Et confeſtim lepra
diſceſſit ab illo. Et ipſe precepit
illi vt nemini diceret: ſed vade ⁊ oſtẽde
te ſacerdoti: et offer pro
emundatiõe tua ſicut precepit moyſes
in teſtimoniũ illis. Perãbulabat aũt ma
gis ſermo de illo: et conueniebant
turbe multe vt audirẽt et curarent ab
infirmitatibus ſuis. Ipſe autem
ſecedebat in deſertum ⁊ orabat.
Et factũ eſt in vna dierum: et
ipſe ſedebat docens. Et erant
phariſei ſedentes ⁊ legis doctores q̃ ve
nerant ex omni caſtello galilee
et iudee ⁊ hieruſalem: ⁊ virtus
dñi erat ad ſanãdũ eos. Et ecce viri
portãtes in lecto hominem q̃ erat paly
ticus et querebant eum inferre
et ponere ante eum. Et nõ inuenietes
qua parte illum inferrent pre turba:
aſcenderũt ſupra tectũ: et per tegulas
ſũmiſerũt eũ cum lecto in medium
ante ipſum. Quorum fidem vt vidit
dixit. Homo remittuntur
tibi peccata tua. Et ceperunt cogitare
ſcribe et phariſei dicentes.
Quis eſt hic qui loq̃tur blaſphemias.
Quis poteſt dimittere pctã: niſi ſolus
deus. Ut cognouit aũt ieſus cogitatiões
eorũ reſpondens dixit ad illos.
Quid cogitatis in cordibus
veſtris. Quid eſt facilius dicere dimit
tuntur tibi peccata: an dicere
ſurge et ambula. Ut aũt ſciatis quia
filius hominis habet poteſtatem in

Mat.4.c. Mar.1.c.
C
Mat.8.a. Mar.1.g.⁊ 17.c.
.d. mũdare ĩpatiui mõi paſſ vocis.
Mat.4.g. Mar.3.b. Johã.6.a.
Mat.14.c. Mar.6.g. Johã.6.b.
D
mat.4.g. marci.6.g.
Mat.9.a. Mar.2.a. Johã.5.b.
ĩ.7.g. Mat.9.a Mar.2.b.
E
Mat.9.a.

© Biblioteca Nacional de España

γης αφιέναι αμαρτίας, είπε τω παραλελυ=
μένω. σοι λέγω. έγειραι, και άρας το κλινί
διον σου πορεύου εις τον οίκον σου. και πα
ραχρήμα αναστάς ενώπιον αυτών, άρας εφ
ω κατέκειτο απήλθεν εις τον οίκον αυτού
δοξάζων τον θεόν, και έκστασις έλαβεν ά=
παντας, και εδόξαζον τον θεόν, και επλήσθη=
σαν φόβου λέγοντες ότι είδομεν παράδοξα
σήμερον. και μετά ταύτα εξήλθε, και εθεά=
σατο τελώνην ονόματι λευΐν, καθήμενον επί
το τελώνιον, και είπεν αυτώ· ακολούθει μοι
και καταλιπών άπαντα, αναστάς ηκολούθη
σεν αυτώ. και εποίησε δοχήν μεγάλην λευ
ΐς αυτώ εν τη οικία αυτού. και ην όχλος τε
λωνών πολύς, και άλλων οι ήσαν μετ αυ
τών κατακείμενοι. και εγόγγυζον οι γραμ=
ματείς αυτών και οι φαρισαίοι προς τους
μαθητάς αυτού λέγοντες. δια τι μετά των
τελωνών και αμαρτωλών εσθίετε και πίνε=
τε. και αποκριθείς ο ιησούς, είπε προς αυ=
τούς. ου χρείαν έχουσιν οι υγιαίνοντες ια=
τρού, αλλ οι κακώς έχοντες. ουκ ελήλυθα
καλέσαι δικαίους, αλλά αμαρτωλούς εισ
μετάνοιαν. οι δε είπον προς αυτόν· διά τι
οι μαθηταί ιωάννου νηστεύουσι πυκνά, και
δεήσεις ποιούνται, ομοίως και οι των φαρι
σαίων, οι δε σοι εσθίουσι και πίνουσιν. ο
δε είπε προς αυτούς. μη δύνασθε τους υ
ιούς του νυμφώνος εν ω ο νυμφίος μετ αυ
τών εστί ποιήσαι νηστεύειν. ελεύσονται δε
ημέραι, και όταν απαρθή απ αυτών ο νυμ
φίος, τότε νηστεύσουσιν εν εκείναις ταις ημέ
ραις. έλεγε δε και παραβολήν προς αυτούς
ότι ουδείς επίβλημα ιματίου καινού επιβάλ
λει επι ιμάτιον παλαιόν. ει δε μήγε, και το
καινόν σχίζει, και τω παλαιώ ου συμφω
νεί το από του καινού. και ουδείς βάλλει
οίνον νέον εις ασκούς παλαιούς. ει δε μή=
γε, ρήξει ο νέος οίνος τους ασκούς, και αυ=
τός εκχυθήσεται, και οι ασκοί απολούνται.
αλλά οίνον νέον εις ασκούς καινούς βλητέ=
ον, και αμφότεροι συντηρούνται. και ουδείσ
πίων παλαιόν, ευθέως θέλει νέον. λέγει
γαρ ο παλαιός χρηστότερος εστίν. Cap.6.
Εγένετο δε εν σαββάτω δευτεροπρώτω
διαπορεύεσθαι αυτόν διά των σπορί=
μων, και έτιλλον οι μαθηταί αυτού τους
στάχυας και ήσθιον ψώχοντες ταις χερ=
σί. τινές δε των φαρισαίων, είπον αυτοις.
τι ποιείτε ο ουκ έξεστι ποιείν εν τοις σάββα
σι. και αποκριθείς προς αυτούς είπεν ο ιη=
σούς. ουδέ τούτο ανέγνωτε ο εποίησε δα=
υίδ, οπότε επείνασεν αυτός και οι μετ αυ=

terra dimittēdi peccata: ait paralytico. Mar.2.b.
Tibi dico ſurge: tolle lectum
tuum: ⁊ vade in domū tuam. Et con= Mat.9.b. Mar.2.c.
feſtim conſurgens coraʒ illis tulit lectū i Johā.5.b.
quo iacebat: et abijt in domum ſuam
magnificās deū. Et ſtupor apprehēdit
oēs: ⁊ magnificabāt deū. Et repleti ſūt
timore dicentes: qꝛ vidimus mirabilia
hodie. Et poſt hec exijt et vidit mat.9.b.
publicanuʒ noīe leui ſedenteʒ ad mar.2.c.
teloneū: et ait illi. Sequere me.
Et relictis omnibus: ſurgens ſecutus Mat.9.b.
eſt euʒ. Et fecit ei conuiuiū magnū le Mar.2.d.
ui in domo ſua. Et erat turba
multa publicanoꝝ: et aliorū q̊ cuʒ illis
erant diſcumbētes. Et murmurabant
pharisei et ſcribe eorum dicentes ad
diſcipulos eius. Quare cum Mat.9.c.
publicanis ⁊ pctōrib⁹ mādu catiſ ⁊ bibi Mar.2.d.
tis. Et reſpondēs ieſus dixit ad illos.
Non egent qui ſani ſunt medico:
ſed qui male hñt. Non veni
vocare iuſtos ſed peccatores ad
pñiaʒ. At illi dixerunt ad euʒ. Quare Mat.9.c.
diſcipuli iohannis ieiunant frequēter ⁊ Mar.2.c.
obſecrationes faciunt: ſimiliter ⁊ phari
ſeoꝝ: tui aūt edūt ⁊ bibūt? Quibus ipē
ait. Nunquid poteſtis filios Mat.9.b.
ſponſi dum cum illis eſt ſponſus Luce.2.c.
facere ieiunare? Venient autem
dies ⁊ cū ablatus fuerit ab illis ſponſ⁹
tunc ieiunabunt in illis diebus.
Dicebat aūt ⁊ ſimilitudinē ad illos.
Quia nemo cōmiſſurā a nouo veſtimen Mat.9.d.
to mittit in veſtimētū vetus: alioquin et Mar.2.f.
nouum rūpit: ⁊ veteri non cōuenit cō
miſſura a nouo. Et nemo mittit Mat.9.d.
vinum nouum in vtres veteres: alioqn Mar.2.f.
rumpit vinū nouū vtres: et vinum
effundetur et vtres peribunt. ſdū'ē
Sed vinuʒ nouū in vtres nouos mittē=
et vtraqʒ conſeruantur. Et nemo
bibens vetus ſtatim vult nouum: dicit
enim vetus melius eſt. Cap.6.
Factū eſt aūt in ſabbato ſcdo prio
cum tranſiret per ſata Mat.12.b. Mar.2.f.
vellebant diſcipuli eius
ſpicas ⁊ mādu cabāt cōfricātes manib⁹
Quidā aūt phariſeorum dicebant illis. Mat.12.a.
Quid facitis qđ nō licet in ſabbatis? Mar.2.g.
Et reſpondens ieſus ad eos dixit.
Nec hoc legiſtis quod fecit dauid 1.Reg.21.b.
cum eſuriſſet ipſe ⁊ qui cum illo Mat.12.a. Mar.2.g.

© Biblioteca Nacional de España

τοῦ ὄντες, ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θε-
οῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε
καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ,
οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱε-
ρεῖς. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι κύριός ἐστιν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. ἐγέ-
νετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν
εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν, καὶ ἦν ἐ-
κεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν
ξηρά. παρετήρουν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει αὐ-
τόν, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ. αὐτὸς
δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶ-
πε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα.
ἔγειραι καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. ὁ δὲ ἀναστὰς
ἔστη. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτούς. ἐπε-
ρωτήσω ὑμᾶς τί ἔξεστι τοῖς σάββασιν. ἀγα-
θοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀ-
ποκτεῖναι. καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐ-
τοὺς εἶπεν αὐτῷ. ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ
δὲ ἐποίησεν οὕτως, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ
αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. αὐτοὶ δὲ ἐπλήσ-
θησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλή-
λους τί ἂν ποιήσειαν τῷ ἰησοῦ. ἐγένετο δὲ
ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος
προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ
προσευχῇ τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα,
προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκ-
λεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀπο-
στόλους ὠνόμασε, σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασε
πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
ἰάκωβον, καὶ ἰωάννην, φίλιππον, καὶ βαρθο-
λομαῖον, ματθαῖον, καὶ θωμᾶν, ἰάκωβον τὸν
τοῦ ἀλφαίου, καὶ σίμωνα τὸν καλούμενον
ζηλωτήν, ἰούδαν ἰακώβου, καὶ ἰούδαν ἰσκα-
ριώτην ὃς καὶ ἐγένετο προδότης. καὶ κατα-
βὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ
ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πλῆθος πο-
λὺ τοῦ λαοῦ, ἀπὸ πάσης τῆς ἰουδαίας καὶ
ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου τύρου καὶ
σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰα-
θῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν. καὶ οἱ ὀχλού-
μενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ ἐθε-
ραπεύοντο. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσ-
θαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρ-
χετο καὶ ἰᾶτο πάντας. καὶ αὐτὸς ἐπάρας
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ, ἔλεγε. μακάριοι οἱ πτωχοί ὅτι
ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. μακά-
ριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.
μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν ὅτι γελάσετε. μα-
κάριοι ἐστὲ ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρω-
ποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδί-

erant: quomodo intrauit in domum dei:
et panes propositionis sumpsit
et manducauit: et dedit his qui cum ipso
erant: quos non licet manducare nisi tantum sa-
cerdotibus? Et dicebat illis quia dominus est
filius hominis etiam sabbati. Factum est Mat.12.a. Mar.2.g.
autem in alio sabbato: ut intraret
in synagogam et doceret. Et erat ibi
homo et manus eius dextera erat B
arida. Obseruabant autem scribe et mat.12.b.
pharisei si in sabbato curaret mat.3.a. lu.14.a.
ut inuenirent unde accusarent eum. Ipse
vero sciebat cogitationes eorum: et ait
homini qui habebat manum aridam.
Surge et sta in medium. Et surgens
stetit. Ait autem ad illos iesus. Interro- mat.12.b. Mar.3.a.
go vos si licet sabbatis bene facere
an male: animam saluam facere an perde-
re? Et circumspectis omnibus
dixit homini. Extende manum tuam. Et exten-
dit: et restituta est manus
eius. Ipsi autem repleti sunt marci.14.c
insipientia: et colloquebantur ad inuicem marci.6.g.
quid nam facerent de iesu. Factum est autem C mat.10.a.
in illis diebus: exijt in montem marci.3.d.
orare: et erat pernoctans in Actuum.1.b.
oratione dei. Et cum dies factus esset
vocauit discipulos suos: et elegit
duodecim ex ipsis quos et apostolos
nominauit: simonem quem cognominauit
petrum: et andream fratrem eius:
iacobum et iohannem: philippum et bartholo-
meum: matheum et thomam: iacobum
alphei et simonem qui vocatur
zelotes: et iudam iacobi: et iudam scarioth
qui fuit proditor. Et descendens
cum illis stetit in loco campestri: et
turba discipulorum eius: et multitudo co-
piosa plebis ab omni iudea et
hierusalem et maritima tyri et sanarentur mat.4.g.
sidonis que venerant ut audirent eum: et marci.3.b.
a languoribus suis. Et qui vexabantur Joha.6.a.
a spiritibus immundis curabantur.
Et omnis turba querebat
eum tangere: quia virtus de illo exibat
et sanabat omnes. Et ipse eleuatis
oculis in discipulos
suos dicebat. Beati pauperes: quia mat.5.a.
vestrum est regnum dei. Beati mat.5.a.
qui nunc esuritis: quia saturabimini. Jaco.4.c.
Beati qui nunc fletis: quia ridebitis. D
Beati eritis cum vos oderint homines mat.5.a.
et cum separauerint vos et exprobrauerint

© Biblioteca Nacional de España

σωσι, και εκβάλωσι το όνομα υμών ως πονηρόν, ένεκεν του υιού του ανθρώπου. Χάρητε εν εκείνη τη ημέρα και σκιρτήσατε, ιδού γαρ ο μισθός υμών πολύς εν τω ουρανώ. κατά ταύτα γαρ εποίουν τοις προφήταις οι πατέρες αυτών. πλήν ουαί υμίν τοις πλουσίοις, ότι απέχετε την παράκλησιν υμών. ουαί υμίν οι εμπεπλησμένοι, ότι πεινάσετε. ουαί υμίν οι γελώντες νυν, ότι πενθήσετε και κλαύσετε. ουαί όταν καλώς είπωσιν υμάς οι άνθρωποι. κατά ταύτα γαρ εποίουν τοις ψευδοπροφήταις οι πατέρες αυτών. αλλά υμίν λέγω τοις ακούουσιν. αγαπάτε τους εχθρούς υμών, καλώς ποιείτε τοις μισούσιν υμάς. ευλογείτε τους καταρωμένους υμίν, προσεύχεσθε υπέρ των επηρεαζόντων υμάς. τω τύπτοντι σε επί την σιαγόνα, πάρεχε και την άλλην. και από του αίροντος σου το ιμάτιον, και τον χιτώνα μη κωλύσης. παντί δε τω αιτούντι σε δίδου, και από του αίροντος τα σα μη απαίτει. και καθώς θέλετε ίνα ποιώσιν υμίν οι άνθρωποι, και υμείς ποιείτε αυτοίς ομοίως. και ει αγαπάτε τους αγαπώντας υμάς, ποία υμίν χάρις εστί. και γαρ οι αμαρτωλοί τους αγαπώντας αυτούς αγαπώσι. και εάν αγαθοποιήτε τους αγαθοποιούντας υμάς, ποία υμίν χάρις εστί. και γαρ οι αμαρτωλοί το αυτό ποιούσι. και εάν δανείζητε παρ' ων ελπίζετε απολαβείν, ποία υμίν χάρις εστί. και γαρ αμαρτωλοί αμαρτωλοίς δανείζουσιν ίνα απολάβωσι τα ίσα. πλην αγαπάτε τους εχθρούς υμών, και αγαθοποιείτε και δανείζετε μηδέν απελπίζοντες, και έσται ο μισθός υμών πολύς, και έσεσθε οι υιοί υψίστου, ότι αυτός χρηστός εστιν επί τους αχαρίστους και πονηρούς. γίνεσθε ουν οικτίρμονες καθώς και ο πατήρ υμών οικτίρμων εστί. και μη κρίνετε και ου μη κριθήτε. μη καταδικάζετε, και ου μη καταδικασθήτε. απολύετε, και απολυθήσεσθε. δίδοτε και δοθήσεται υμίν. μέτρον καλόν πεπιεσμένον και σεσαλευμένον και υπερεκχυνόμενον, δώσουσιν εις τον κόλπον υμών. τω γαρ αυτώ μέτρω ω μετρείτε, αντιμετρηθήσεται υμίν. είπε δε παραβολήν αυτοίς. μήτι δύναται τυφλός τυφλόν οδηγείν. ουχί αμφότεροι εις βόθυνον πεσούνται. ουκ εστί μαθητής υπέρ τον διδάσκαλον αυτού. κατηρτισμένος δε πας έσται ως ο διδάσκαλος αυτού. τι δε βλέπεις το κάρφος το εν τω οφθαλμώ του αδελφού σου, την δε δοκόν την εν τω ιδίω οφθαλμώ ου κατανοείς. η πως δύνα=

et eiecerint nomen veſtrū tanq̃ malum propter filium hominis. Gaudete in illa die et exultate: ecce enim merces veſtra multa eſt in celo. Secundū hoc enī faciebant prophetis patres eorū: verūtn̄ ve vobis diuitib⁹ qui habetis conſolationẽ veſtram. Ve vobis qui ſaturati eſtis: q2 eſurietis. Ve vobis qui ridetis nunc: q2 lugebitis et flebitis. Ve cum benedixerit vobis oēs homines. Secundum hec eī faciebant pſeudoprophetis patres eorū. Sed vobis dico qui auditis. Diligite inimicos veſtros: benefacite his qui oderūt vos. Benedicite maledicentibus vobis: et orate pro calumniantibus vos. Et qui te percutit in maxillam prebe illi et alteram: et ab eo qui aufert tibi veſtimentū: etiam tunicā noli phibere. Omni aūt petenti te tribue: et q̃ aufert q̃ tua ſūt: ne repetas. Et put vultis vt faciant vobis homines: et vos facite illis ſimiliter. Et ſi diligitis eos qui vos diligūt: que vobis eſt gratia? Nam et peccatores diligentes ſe diligunt. Et ſi benefeceritis his qui vobis benefaciūt: que vobis eſt gratia? Siquidē et pctōres hoc faciūt. Et ſi mutuū dederitis his a quib⁹ ſperatis recipe: q̃ gr̃a eſt vobis? Nā et pctōres peccatoribus fenerātur: vt recipiant equalia. Veruntn̄ diligite inimicos veſtros: benefacite et mutuū date nihil inde ſperantes: et erit merces veſtra multa: et eritis filij altiſſimi: quia ipſe benign⁹ eſt ſuper ingratos et malos. Eſtote ergo miſericordes: ſicut et pater veſter miſericors ē. Nolite iudicare: et nō iudicabimini. Nolite condēnare et non condēnabimini. dimittite et dimittemini. Date et dabitur vobis. Menſurā bonā et cōfertā et coagitatam et ſuper effluentem dabūt in ſinū veſtrum. Eadem quippe mēſura qua mēſi fueritis: remetiet vobis. Dicebat aūt et illis ſilitudinē: Nūqd pōt cecus cecū ducere? Nōne ambo in foueam cadent? Non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum: perfectus aūt omnis erit ſi ſit ſicut magiſter eius. Quid aūt vides feſtucam in oculo fratris tui: trabem autem que in oculo tuo ē nō cōſideras. Aut quō pōt

1. Pe. 4. c.
Mat. 5. g.
E
Mat. 7. c.
Thobi. 4. c.
Mat. 5. g.
Exo. 22. d.
Deut. 15. b.
F
Mat. 7. a.
mat. 7. a.
mar. 4. c.
mat. 15. c.
mat. 10. c.
Johā. 15. d
et 15. f.
mat. 7. a.

© Biblioteca Nacional de España

σαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, ἀδελφὲ ἄφες
ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου,
αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ
βλέπων. ὑποκριτὰ ἔκβαλε πρῶτον τὴν δο
κὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέ
ψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
τοῦ ἀδελφοῦ σου. οὐ γάρ ἐστι δένδρον
καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ δέν=
δρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. ἕκασ=
τον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γι=
νώσκεται. οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι
σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν. ὁ
ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυ=
ροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγα
θόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονη=
ροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ, προφέ=
ρει τὸ πονηρόν. ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος
τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. τί δὲ
με καλεῖτε κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέ
γω. πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με, καὶ ἀκούων
μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑπο=
δείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. ὅμοιός ἐστιν
ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε
καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέ=
τραν. πλημμύρας δὲ γενομένης προσέρρη
ξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυ
σε σαλεῦσαι αὐτήν, τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ
τὴν πέτραν. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας,
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκί=
αν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρ=
ρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγέ=
νετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Cap.7.

Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐ
τοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς
καπερναούμ. ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦ
λος κακῶς ἔχων ἔμελλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐ
τῷ ἔντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἀ=
πέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν
ἰουδαίων ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν δια
σώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παραγενόμε
νοι πρὸς τὸν ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν
σπουδαίως λέγοντες. ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ
παρέξει τοῦτο. ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν,
καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡ=
μῖν. ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη
δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς
οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρ=
χος φίλους, λέγων αὐτῷ. κύριε μὴ σκύλ
λου, οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν
στέγην εἰσέλθῃς. διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα
πρός σε ἐλθεῖν, ἀλλ' εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθή
σεται ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπος

dicere fratri tuo: frater sine
eiiciam festucam de oculo tuo:
ipse in oculo tuo trabem non
vides: hypocrita eiice primum trabem Johã.13.e
de oculo tuo: et tunc perspicies vt
educas festucam de oculo
fratris tui. Non est enim arbor Mat.7.d.
bona q̃ facit fruct9 malos: neque arbor
mala faciens fructũ bonũ. Una queque C
enim arbor de fructu suo cognoscitur.
Neque enim de spinis colligunt Mat.7.d.
ficus: neque de rubo vindemiant vuas.
Bonus homo de bono thesauro Mat.12.c.
cordis sui profert bonum:
et malus homo de malo
thesauro profert
malum. Ex abundantia enim Mat.12.e.
cordis os loquitur. Quid autem Mat.7.e.
vocatis me dñe dñe: et nõ facitis q̃ dico?
Omnis qui venit ad me et audit Mat.7.g.
sermones meos et facit eos: ostendam
vobis cui similis sit. Similis est
homini edificanti domum qui fodit
in altum et posuit fundamẽtũ supra pe
tram. Inundatione aũt facta illisus est
flumen domui illi et non potuit
eam mouere: fundata enim erat supra
petram. Qui aũt audit et non facit:
similis est homini edificanti domũ suã
supra terrã sine fũdamẽto: in quã illisus ẽ
fluuius et cõtinuo cecidit: et facta est
ruina domus illius magna.

Cap.7.

Cum autem implesset oĩa verba sua A
in aures plebis: intrauit Mat.8.b. Johã.4.g.
capharnaũ. Centurionis aũt cuiusdã ser
uus male hñs erat moritur9: qui illi erat
preciosus. Et cum audisset de iesu mi=
sit ad eum seniores
iudeorum: rogãs eũ vt veniret et salua
ret seruũ eius. At illi cum venissent
ad iesum: rogabant eum
sollicite dicentes ei: quia dignus est vt
hoc illi prestes. Diligit enim gentẽ no
stram: et synagogã ipse edificauit nobis.
Jesus autem ibat cum illis.
Et cum iam non longe esset a
domo: misit ad eum centurio
amicos dicens. Domine noli vexari.
Nõ ei sum dign9 vt sub [nõ sũ dignũ] Mat.8.b.
tectũ meũ intres: ꝑpter qđ et meipsuz
arbitrat9 vt venirẽ ad te: sʒ dic vbo:
et sanabit puer me9. Nã et ego homo B

© Biblioteca Nacional de España

εἰμί ὑπό ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ
ἐμαυτόν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ πο=
ρεύθητι καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ ἔρχου
καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου ποίησον
τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰη=
σοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀ=
κολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε. λέγω ὑμῖν,
οὔτε ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.
καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν
οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγι=
αίνοντα. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, ἐπορεύετο
εἰς πόλιν καλουμένην ναΐν, καὶ συνεπορεύ
οντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄ=
χλος πολύς. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πό
λεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱός
μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὴ χήρα,
καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ.
καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ
αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ. μὴ κλαῖε. καὶ προ=
σελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ. οἱ δὲ βαστάζον=
τες ἔστησαν, καὶ εἶπε. νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐ
γέρθητι. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρός, καὶ ἤρξατο
λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ
ἔλαβε δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεὸν λέγοντες. ὅτι προφήτης μέγας ἐγή=
γερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς
τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗ
τος ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πά
σῃ τῇ περιχώρῳ. καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννῃ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.
καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθη
τῶν αὐτοῦ ὁ ἰωάννης, ἔπεμψεν πρὸς τὸν ἰη
σοῦν λέγων. σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
προσδοκῶμεν. παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐ
τὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον. ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς
ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε λέγων. σὺ εἶ ὁ
ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν. ἐν αὐ=
τῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νό
σων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονη=
ρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ
βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐ=
τοῖς. πορευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ ἃ εἴ
δετε καὶ ἠκούσατε. ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι
χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται,
κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ
εὐαγγελίζονται. καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν
μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. ἀπελθόντων δὲ
τῶν ἀγγέλων ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν τοῖς
ὄχλοις περὶ ἰωάννου. τί ἐξεληλύθατε εἰς
τὴν ἔρημον θεάσασθαι. κάλαμον ὑπὸ ἀνέ=
μου σαλευόμενον. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰ=
δεῖν. ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσ
μένον. ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυ

ſum ſub p̄tãte conſtitutus habens ſub
me milites: et dico huic vade
et vadit: et alio veni
et venit: et ſeruo meo fac
hoc et facit. Quo audito ieſus
miratus eſt: et conuerſus ſequentibus
ſe turbis dixit. Amen dico vobis: Mat. 8. c.
nec in iſrael tantam fidem inueni.
Et reuerſi qui miſſi fuerant
domũ: iuenerũt ſeruũ q̄ lãguerat ſanũ.
Et factum eſt deinceps ibat ieſus
ĩ ciuitatẽ que vocatur naym: ⁊ ibãt cũ
eo diſcipuli eius et turba
copioſa. Cũ ãt appropiquaret porte ci
uitatis: ecce defunctus efferebatur fili⁹
vnicus matris ſue. Et hec vidua erat: 4. Re. 4. d
et turba ciuitatis multa cum illa.
Quã cũ vidiſſet dñs: mia motus ſuper
eam dixit illi. Noli flere. Et acceſſit et
tetigit loculũ. Hi aũt qui portabant
ſteterũt. Et ait. Adoleſcẽs tibi dico ſur Marci. 5. g
ge. Et reſedit qui erat mortuus: ⁊ cepit 4. Re. 4. d
loqui: et dedit illum matri ſue. 3. Reg. 3. d
Accepit aũt omnes timor: ⁊ magnifica
bãt deũ dicẽtes. Qr̃ p̄pheta magn⁹ ſur Johã. 4. c.
rexit in nobis: et quia de⁹ viſitauit ⁊. 6. b.
plebẽ ſuã. Et exijt hic ſermo
in vniuerſam iudeam de eo et in oẽm
circa regionẽ. Et nũciauerunt iohanni
diſcipuli eius de omnibus his.
Et cõuocauit duos de diſcipulis Mat. 11. a.
ſuis iohannes: ⁊ miſit ad ieſum
dicens. Tu es qui vẽtur⁹ es: an aliũ Mat. 11. a.
expectam⁹? Cum autẽ veniſſent ad eũ
viri dixerunt. Johannes baptiſta
miſit nos ad te dicens. Tu es
q̄ vẽtur⁹ es: an aliũ expectam⁹. In ip
ſa aũt hora multos curauit a lãguorib⁹
ſuis ⁊ plagis ⁊ ſpiritibus malis:
et cecis multis donauit
viſum. Et reſpondens dixit illis.
Euntes renunciate iohanni que Mat. 11. a.
audiſtis et vidiſtis. Quia ceci vident:
claudi ambulant: leproſi mundantur:
ſurdi audiunt: mortui reſurgunt: paupe
res euangelizant. Et beatus eſt q̄cũq̄
nõ fuerit ſcãdalizat⁹ i me. Et cũ diſceſ Mat. 11. b.
ſiſſent nũcij iohãnis: cepit de iohãne di
cere ad turbas. Quid exiſtis in
deſertum videre? Harundinem vento
agitatã? Sed quid exiſtis videre?
Hominem mollibus veſtimẽtis indutũ?
Ecce qui in veſte precioſa

© Biblioteca Nacional de España

φή ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλ
λά τι ἐξεληλύθατε ιδείν, προφήτην. ναι λέ
γω ὑμίν και περισσότερον προφήτου. ού=
τος ἐστί περί οὐ γέγραπται. ιδού ἐγώ α=
ποστέλλω τον ἄγγελον μου προ προσώ=
που σου, ος κατασκευάσει την οδόν σου ἐμ
προσθεν σου. λέγω γαρ ὑμίν, μείζων ἐν γε
ννητοίς γυναικών προφήτης ιωάννου του
βαπτιστού, ουδείς ἐστιν. ο δε μικρότερος
ἐν τη βασιλεία του θεού μείζων αυτού ἐστί
και πας ο λαός ακούσας και οι τελώναι, ε=
δικαίωσαν τον θεόν βαπτισθέντες το βάπτι=
σμα ιωάννου. οι δε φαρισαίοι και οι νομι=
κοί την βουλήν του θεού ηθέτησαν εις ἑαυ=
τούς, μη βαπτισθέντες ὑπ αυτού. τίνι ουν
ομοιώσω τους ανθρώπους της γενεάς ταύ=
της, και τίνι εισίν όμοιοι, όμοιοι εισί παιδί=
οις τοις ἐν αγορά καθημένοις, και προσφω
νούσιν αλλήλοις και λέγουσιν. ηυλήσαμεν
ὑμίν και ουκ ωρχήσασθε. εθρηνήσαμεν ὑ=
μίν, και ουκ εκλαύσατε. ελήλυθε γαρ ιωάν
νης ο βαπτιστής μήτε άρτον εσθίων μήτε οί
νον πίνων, και λέγετε δαιμόνιον έχει. ελή=
λυθεν ο υιός του ανθρώπου εσθίων και πί=
νων, και λέγετε ιδού άνθρωπος φάγος και
οινοπότης, φίλος τελωνών και αμαρτω=
λών. και εδικαιώθη η σοφία από των τέκ=
νων αυτής πάντων. ηρώτα δε τις αυτόν
των φαρισαίων ίνα φάγη μετ αυτού. και ει
σελθών εις την οικίαν του φαρισαίου, ανεκλί
θη. και ιδού γυνή ἐν τη πόλει ήτις ην αμαρ
τωλός. επιγνούσα ότι ανάκειται ἐν τη οικία
του φαρισαίου, κομίσασα αλάβαστρον μύ
ρου, και στάσα παρά τους πόδας αυτού ο
πίσω κλαίουσα, ήρξατο βρέχειν τους πό=
δας αυτού τοις δάκρυσι, και ταις θριξί της
κεφαλής αυτής εξέμασσε, και κατεφίλει τους
πόδας αυτού, και ήλειφε τω μύρω. ιδών
δε ο φαρισαίος ο καλέσας αυτόν, είπεν ἐν
ἑαυτώ λέγων, ούτος ει ην προφήτης, εγί=
νωσκεν αν τις και ποταπή η γυνή ήτις άπτε
ται αυτού, ότι αμαρτωλός ἐστί. και απο=
κριθείς ο ιησούς, είπε προς αυτόν. σίμων
έχω σοι τι ειπείν. ο δε φησί. διδάσκαλε ει
πέ. δύο χρεωφειλέται ήσαν δανειστή τινί, ο
εις ώφειλε δηνάρια πεντακόσια. ο δε έτε=
ρος, πεντήκοντα. μη εχόντων δε αυτών απο
δούναι, αμφοτέροις εχαρίσατο. τις ουν αυ
τών ειπέ πλείον αυτόν αγαπήσει. αποκρι=
θείς δε ο σίμων είπεν. ὑπολαμβάνω ότι ω
το πλείον εχαρίσατο. ο δε είπεν αυτώ. ορ=
θώς έκρινας. και στραφείς προς την γυναί=
κα τω σίμωνι έφη. βλέπεις ταύτην την γυναί

ſūt ⁊ delicijs in domib⁹ regū ſūt. Sed
quid exiſtis videre? Prophetā? Utiqꝫ
vobis ⁊ pluſqꝫ ꝓphetam. Hic ⌊ dico
ē de quo ſcriptū eſt. Ecce ego mitto Mala. 3.a. Mat. 11.c. Marci. 1.a.
angelum meum ante faciem
tuam: qui preparabit viam tuam ante
te. Dico eniꝫ vobis: maior inter natos
mulierum propheta iohanne
baptiſta nemo eſt. Qui autē minor eſt Mat. 11.c.
in regno dei maior eſt illo.
Et oīs popul⁹ audiēs: et publicani iu
ſtificauerūt deum: baptizati baptiſmo
iohannis. Phariſei autem et legiſperi E
ti conſiliuꝫ dei ſpreuerunt in ſemetipſos
nō baptizati ab eo. Ait āt dn̄s. Cui ergo Mat. 11.d.
ſil'es dicā hoīes generationis huius:
et cui ſimileſ ſunt. Similes ſunt pueri
ſedentibus in foro et loquentibus
ad inuicem et dicentibus. Cantauimuſ
vobis tibijs ⁊ nō ſaltaſtis: lamētauim⁹
⁊ non ploraſtis. Uenit autem iohānes Mat. 11.d.
baptiſta neqꝫ manducans panem neqꝫ
bibēſ vinū: ⁊ dicitiſ demoniū hꝫ. Uenit
filius hominis manducans ⁊ bibens:
et dicitis. Ecce homo deuorator: et
bibēſ vinū: amic⁹ publicanoꝝ ⁊ pctōꝝ.
Et iuſtificata eſt ſapiētia ab oīb⁹ filijs
ſuis. Rogabat autem illum quidam de Mat. 26.a. marci. 14.a Johā. 12.a.
phariſeis vt mādacaret cū illo. Et in=
greſſus domum phariſei diſcubuit. F
Et ecce mulier q̄ erat in ciuitate pecca
trix vt cognouit ꝙ ieſus accubuit in do=
mo phariſei: attulit alabaſtrū vnguenti:
et ſtans retro ſecus pedes eius
lachrymis cepit rigare pedes
eius: et capillis
capitis ſui tergebat: et oſculabatur
pedes eius ⁊ vnguēto vngebat. Uidēſ
aūt phariſe⁹ q̄ vocauerat eū: ait intra
ſe dicens. Hic ſi eſſet propheta ſciret
vtiqꝫ q̄ ⁊ qualis eſt mulier que tangit
eum: quia peccatrix eſt. Et reſpondēs
ieſus dixit ad illū. Simon ⌈giſter dic.
habeo tibi aliqd dicē. At ille ait. Ma
Duo debitores erāt cuidaꝫ feneratori:
vnus debebat denarios quingentos
⁊ ali⁹ quiq̄gita. Nō hn̄tib⁹ illis vn̄ red
derent: donauit vtriſqꝫ. Quis ergo G
eum plus diligit? Reſpondens
ſimon dixit. Eſtimo quia is cui
plus donauit. At ille dixit ei. Recte
iudicaſti. Et conuerſus ad mulierem
dixit ſimoni. Uides hanc mulierem?

© Biblioteca Nacional de España

κα. εισῆλθόν σου εις τὴν οικίαν, ὕδωρ επὶ τοὺς πόδας μου ουκ ἔδωκας, αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αυτῆς εξέμαξε. φίλημα μοι ουκ ἔδωκας, αὕτη δὲ αφ᾽ ἧς εισῆλθον, ου διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ελαίῳ τὴν κεφαλήν μου ουκ ἤλειψας, αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας. οὗ χάριν λέγω σοι. αφέωνται αι αμαρτίαι αυτῆς αι πολλαί ὅτι ἠγάπησε πολύ. ᾧ δὲ ολίγον αφίεται, ολίγον αγαπᾷ. εἶπε δὲ αυτῇ. αφέωνται σου αι αμαρτίαι. καὶ ἤρξαντο οι συνανακείμενοι λέγειν εν εαυτοῖς. τίς οὗτος εστὶν ὃς καὶ αμαρτίας αφίησιν. εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα. ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. πορεύου εις ειρήνην. Cap. 8.

Καὶ εγένετο εν τῷ καθεξῆς καὶ αυτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ ευαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ οι δώδεκα σὺν αυτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ασθενειῶν. μαρία ἡ καλουμένη μαγδαληνή, αφ᾽ ἧς δαιμόνια επτὰ εξεληλύθει, καὶ ιωάννα γυνὴ χουζᾶ επιτρόπου ἡρώδου, καὶ σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί αἵτινες διηκόνουν αυτῷ ἀπὸ τῶν υπαρχόντων αυταῖς. συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν επιπορευομένων πρὸς αυτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς. εξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον εαυτοῦ, καὶ εν τῷ σπείρειν αυτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ ουρανοῦ κατέφαγεν αυτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν επὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν εξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ικμάδα. καὶ ἕτερον ἔπεσεν εν μέσῳ τῶν ακανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αι ἄκανθαι απέπνιξαν αυτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν επὶ τὴν γῆν τὴν αγαθήν, καὶ φυὲν εποίησε καρπὸν εκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων εφώνει. ὁ ἔχων ὦτα ακούειν ακουέτω. επηρώτων δὲ αυτὸν οι μαθηταὶ αυτοῦ λέγοντες. τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη. ὁ δὲ εἶπεν. υμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς εν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ακούοντες μὴ συνιῶσιν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος εστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οι δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εισὶν οι ακούοντες. εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αυτῶν ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οι δὲ επὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ακούσωσι μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον. καὶ οὗτοι ῥίζαν ουκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν

Intraui in domũ tuam: aquam pedibus meis non dedisti: hec autem lachrymis rigauit pedes meos: et capillis suis tersit. Osculum mihi nõ dedisti: hec aũt ex quo itraui non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum non vnxisti: hec aũt vnguento vnxit pedes meos. Propter qd' dico tibi: remittũtur ei peccata m'lta qm dilexit multũ. Cui aũt minus dimittit minꝰ diligit. Dixit aũt ad illã. Remittuntur tibi pctã. (Mar.2.b.) Et ceperunt qui simul accũbebãt dicere itra se. Quis est hic q' etiam pctã dimittit: Dixit aũt ad mulierẽ. Fides tua te saluam fecit. (Mat.9.c. Marci.5.f. I.18.g.) Uade in pace. Cap. 8.

(A) Et factũ ẽ deinceps et ipse iter faciebat ꝑ ciuitates & castella pdicãs et euangelizans regnum dei: et duodecim cum illo: et mulieres alique que erant curate a spiritibus malignis & ĩfirmitatibꝰ: maria q̃ vocat magdalene d q̃ septẽ demonia exierãt: et iohanna vxor chuze procuratoris herodis: et susanna et alie multe que ministrabant ei de facultatibus suis. Cum autem turba plurima cõueniret (Mat.13.a. Mar.4.a) et de ciuitatibus pperarent ad eũ: dixit per similitudinem. Exiit qui seminat seminare semen suum. Et dum seminat: aliud cecidit secus viam et conculcatũ est: et volucres celi comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram: et natum aruit quia non hẽbat humorẽ. Et aliud cecidit inter spinas: et simul exorte spine suffocauerunt illud. Et aliud cecidit in terrã bonam: & ortum fecit fructum centuplum. Hec dicẽs clamabat. Qui hꝫ aures audiẽdi audiat. (B) Interrogabãt autẽ eũ discipuli eiꝰ: que esset hec pabola. Quibꝰ ipse dixit. (Mar.13.b. Mar.4.b) Uobis datũ est nosse mysterium regni dei: ceteris autem in parabolis vt (Esa.6.c. Actu.18.d Iohã.12.f. Mat.13.c. Mar.4.c.) videntes non videant et audientes nõ intelligãt. Est aũt hec pabola. Semẽ est verbum dei. Qui autem secus viã: hi sunt qui audiunt: deinde venit diabolus et tollit verbum de corde eorum ne credentes salui fiant. Nam qui supra petraꝫ: q' cũ audierint cum gaudio suscipiunt verbum. Et hi radices non habent: quia ad tempꝰ

© Biblioteca Nacional de España

πιστεύουσι, και εν καιρώ πειρασμού αφί-
στανται. το δε εις τας ακάνθας πεσόν, ούτοι
εισίν οι ακούσαντες, και υπό μεριμνών και
πλούτου και ηδονών του βίου πορευόμε-
νοι συμπνίγονται, και ου τελεσφορούσι. το
δε εν τη καλή γη, ούτοι εισίν οίτινες εν καρ-
δία καλή και αγαθή ακούσαντες τον λό-
γον κατέχουσι, και καρποφορούσιν εν υπο-
μονή. Ταύτα λέγων εφώνει, ο έχων ώτα α-
κούειν ακουέτω. ουδείς δε λύχνον άψας κα-
λύπτει αυτόν σκεύει η υποκάτω κλίνης τίθη-
σιν, αλλ επί λυχνίας επιτίθησιν, ίνα οι εισ-
πορευόμενοι βλέπωσι το φως. ου γαρ εσ-
τί κρυπτόν ο ου φανερόν γενήσεται, ου-
δέ απόκρυφον ο ου γνωσθήσεται και εις
φανερόν έλθη. βλέπετε ουν πως ακούετε.
ος γαρ εάν έχη, δοθήσεται αυτώ. και ος
εάν μη έχη, και ο δοκεί έχειν αρθήσεται
απ αυτού. παρεγένοντο δε προς αυτόν η
μήτηρ και οι αδελφοί αυτού, και ουκ ε-
δύναντο συντυχείν αυτώ δια τον όχλον.
και απηγγέλη αυτώ λεγόντων. η μήτηρ
σου και οι αδελφοί σου εστήκασιν έξω ι-
δείν σε θέλοντες. ο δε αποκριθείς είπε προς
αυτούς. μήτηρ μου και αδελφοί μου ού-
τοι εισίν οι τον λόγον του θεού ακούοντες
και ποιούντες αυτόν. και εγένετο εν μιά
των ημερών και αυτός ενέβη εις πλοίον
και οι μαθηταί αυτού, και είπε προς αυ-
τούς. διέλθωμεν εις το πέραν της λίμνης.
και ανήχθησαν. πλεόντων δε αυτών αφύ-
πνωσε, και κατέβη λαίλαψ ανέμου εις την
λίμνην, και συνεπληρούντο και εκινδύνευ-
ον. προσελθόντες δε διήγειραν αυτόν λέ-
γοντες. επιστάτα απολλύμεθα. ο δε εγερ-
θείς επετίμησε τω ανέμω και τω κλύδωνι
του ύδατος, και επαύσαντο, και εγένετο
γαλήνη. είπε δε αυτοίς. που εστίν η πί-
στις υμών. φοβηθέντες δε εθαύμασαν λέ-
γοντες προς αλλήλους. τις άρα ούτος
εστίν, ότι και τοις ανέμοις επιτάσσει και
τω ύδατι, και υπακούουσιν αυτώ. και κα-
τέπλευσαν εις την χώραν των γαδαρηνών.
ήτις εστίν αντιπέραν της γαλιλαίας. εξελ-
θόντι δε αυτώ επί την γην, υπήντησεν αυ-
τώ ανήρ τις εκ της πόλεως ος είχε δαι-
μόνια εκ χρόνων ικανών, και ιμάτιον ουκ
ενεδιδύσκετο, και εν οικία ουκ έμενεν, αλλ
εν τοις μνήμασιν. ιδών δε τον ιησούν και
ανακράξας, προσέπεσεν αυτώ. και φωνή με-
γάλη είπε. τι εμοί και σοι ιησού υιέ του θε-
ού του υψίστου. δέομαι σου μη με βασανί-

credunt: et in tempoꝛe temptationis re-
cedunt. Quod autẽ in ſpinas cecidit: hi
ſũt qui audierũt ⁊ a ſollicitudinibus et
diuitijs et voluptatibus vite euntes
ſuffocantur: et nõ referunt fructũ. Qđ C
autẽ in bonam terrã: hi ſũt qui in coꝛ-
de bono et optimo audientes verbum
retinẽt: et fructũ afferunt in patientia.
Nemo autem lucernaȝ accẽdens operit j.11.c. Mat.5.b.
eam vaſe: aut ſubtus lectum ponit: Mar.4.d.
ſed ſupꝛa candelabꝛum ponit: vt intrã-
tes videant lumen. Non eſt enim Mat.10.c
occultum quod non manifeſtetur: nec Mar.4.d.
abſconditum quod non cognoſcat ⁊ in
palã veniat. Uidete ergo quid audiatis.
Qui enim habet dabit illi: et quicunqꝫ Mat.13.b.
nõ hȝ etiã qđ putat ſe habere aufert 7.25.c. Marci.4.c
ab illo. Uenerunt autem ad illum j.19.d.
mater et fratres eius: et non poterant Mat.12.g. Mar.3.g.
adire eum pꝛe turba.
Et nunciatum eſt illi. Mater
tua et fratres tui ſtant foꝛis
volentes te videre. Qui rñdẽs dixit ad
eos. Mater mea ⁊ fratres mei hi
ſunt: qui verbum dei audiunt
⁊ faciunt. Factum eſt autem in vna Mat.8.c.
dierum et ipſe aſcendit in nauiculam Mar.4.g.
et diſcipuli eius: et ait ad illos.
Tranſfretemus trans ſtagnum.
Et aſcenderũt. Et nauigantib⁹ illis ob-
doꝛmiuit: et deſcendit pꝛocella venti in
ſtagnũ: et complebantur ⁊ piclitabant.
Accedentes autẽ ſuſcitauerunt eum di-
centes. Pꝛeceptoꝛ perimus. At ille ſur-
gens increpauit ventum: et tempeſtateȝ
aque: et ceſſauit: et facta eſt
tranquillitas. Dixit autem illis. Ubi ẽ D
fides veſtra? Qui timentes mirati ſunt Mat.8.f. Mar.4.g.
ad inuicem dicentes. Quis putas hic
eſt quia et ventis et
mari imperat et obediunt ei? Et naui-
gauerunt ad regionem geraſenoꝛum:
que eſt contra galileam.
Et cũ de naui egreſſuȝ eſſet ad terrã: oc-
currit illi vir qdã qui habebat demoniũ
iam tempoꝛib⁹ multiȝ: ⁊ veſtimẽto nõ
induebatur: neqꝫ ĩ domo manebat ſed
in monumentis. Is vt vidit ieſum
pcidit añ illũ: et exclamãs voce mag-
dixit. Quid mihi ⁊ tibi ẽ ieſu fili dei Mat.8.f.
altiſſimi? Obſecro te ne me toꝛqueas. Marci.5.b

© Biblioteca Nacional de España

σης. παρήγγελλε γαρ/τω πνεύματι/τω α=
καθάρτω εξελθείν από/του ανθρώπου.
πολλοίς γαρ χρόνοις συνηρπάκει αυτόν,
και εδεσμείτο αλύσεσι και πέδαις φυλασ=
σόμενος, και διαρρήσσων/τα δεσμά, ηλαύ=
νετο υπό/του δαίμονος εις/τας ερήμους. ε=
πηρώτησε δε αυτόν/ο ιησούς λέγων. τι σοι
εστίν όνομα. ο δε είπε. λεγεών. ότι δαιμό=
νια πολλά εισήλθεν εις αυτόν. και παρεκά
λει αυτόν ίνα μη επιτάξη αυτοίς εις/την ά=
βυσσον απελθείν. ην δε εκεί αγέλη χοίρων
ικανών βοσκομένων εν/τω όρει και παρεκά=
λουν αυτόν ίνα επιτρέψη αυτοίς εις εκεί=
νους εισελθείν, και επέτρεψεν αυτοίς. εξελθόν
τα δε/τα δαιμόνια από/του ανθρώπου, ει=
σήλθεν εις/τους χοίρους, και ώρμησεν/η α=
γέλη κατά/του κρημνού εις/την λίμνην και
απεπνίγη. ιδόντες δε/οι βόσκοντες/το γε=
νόμενον έφυγον, και απελθόντες απήγγει=
λαν εις/την πόλιν και εις/τους αγρούς. εξήλ
θον δε ιδείν/το γεγονός, και ήλθον προς/τον
ιησούν, και εύρον καθήμενον/τον άνθρω=
πον αφ ου/τα δαιμόνια εξεληλύθει ιματισ=
μένον και σωφρονούντα παρά/τους πόδας
/του ιησού, και εφοβήθησαν. απήγγειλαν δε
αυτοίς και/οι ιδόντες πώς εσώθη/ο δαιμονισ
θείς. και ηρώτησαν αυτόν άπαν/το πλήθος
/της περιχώρου/των γαδαρηνών απελθείν
απ αυτών ότι φόβω μεγάλω συνείχοντο.
αυτός δε εμβάς εις/το πλοίον υπέστρεψεν.
εδέετο δε αυτού/ο ανήρ αφ ού/τα δαιμό=
νια εξεληλύθει, είναι συν αυτώ. απέλυσε
δε αυτόν/ο ιησούς λέγων. υπόστρεφε εις
/τον οίκον σου και διηγού όσα εποίησε σοι
/ο θεός. και απήλθε καθ όλην/την πόλιν κη=
ρύσσων όσα εποίησεν αυτώ/ο ιησούς. εγέ=
νετο δε εν/τω υποστρέψαι/τον ιησούν, απε=
δέξατο αυτόν/ο όχλος. ήσαν γαρ πάντες
προσδοκώντες αυτόν. και ιδού ήλθεν ανήρ
ω όνομα ιάειρος, και αυτός άρχων/της συ
ναγωγής υπήρχε, και πεσών παρά/τους πό
δας/του ιησού παρεκάλει αυτόν εισελθείν εις
/τον οίκον αυτού, ότι θυγάτηρ μονογενής
ην αυτώ ως ετών δώδεκα, και αύτη απέθ=
νησκεν. εν δε/τω υπάγειν αυτόν/οι όχλοι συ
νέπνιγον αυτόν. και γυνή ούσα εν ρύσει αί
ματος από ετών δώδεκα ήτις ιατροίς προ=
σαναλώσασα όλον/τον βίον, ουκ ίσχυσεν
υπ ουδενός θεραπευθήναι, προσελθούσα ό
πισθεν, ήψατο/του κρασπέδου/του ιματί=
ου αυτού, και παραχρήμα έστη/η ρύσις/του
αίματος αυτής. και είπεν/ο ιησούς τίς/ο αψά

Precipiebat enim ſpũi immundo vt
exire ab homine.
Multis enim tẽporibꝰ arripiebat illũ:
et vinciebatur cathenis et cõpedibꝰ cu
ſtoditus: ⁊ ruptis vinculis agebatur
a demonio in deſerta. Interrogauit Mar. 5. b.
aũt illum ieſus dicens. Qđ tibi nomẽ
eſt? At ille dixit. Legio. Quia
intrauerũt demonia multa in eũ. Et ro= E
gauerũt illũ ne iperaret illis vt in abyſſuꝫ
irent. Erat aũt ibi grex porcorum Mat. 8. g.
multorum paſcentiũ in monte: et roga Mar. 5. b.
bant eum vt permitteret eis in illos
ingredi. Et permiſit illis. Exierunt
ergo demonia ab homine ⁊ intrauerũt
in porcos: et impetu abijt grex
per preceps in ſtagnum ⁊
ſuffocatꝰ ẽ. Quod vt viderũt factum qui Mar. 5. b.
paſcebant fugerunt: et nunciauerunt Johã. 10. c
in ciuitatem et in villas. Exierunt
aũt videre qđ factũ eſt: et venerũt ad
ieſum: et inuenerunt hominem ſedẽteꝫ
a quo demonia exierant veſtitum
ac ſana mente ad pedes
eius ⁊ timuerunt. Nunciauerũt autem
illis ⁊ qui viderãt: quõ ſanꝰ factꝰ eẽt a
legiõe. Et rogauerũt illũ omnis multitu=
do regionis geraſenorum: vt diſcederet
ab ipſis: qꝛ magno timore tenebãtur.
Ipſe autem aſcendens naui reuerſus ẽ. Mar. 5. c.
Et rogauit illum vir a quo demonia
exierant vt cum eo eſſet. Dimiſit F
aũt eum ieſus dicens. Redi in
domum tuam: et narra quanta tibi fe
cit deꝰ. Et abijt ꝑ vniuerſã ciuitatẽ pre
dicãs quãta illi feciſſet ieſus. Factũ eſt Mat. 9. d.
autem cum rediſſet ieſus: excepit Mar. 5. d.
illum turba. Erant autem omnes Johã. 4. g.
expectãtes eum. Et ecce venit vir
cui nomẽ iayrus: et ipſe princeps ſyna
goge erat: et cecidit ad pedes
ieſu rogans eum vt intraret in
domum eius: quia vnica filia
erat ei fere annoꝝ duodecĩ: et hec mo
riebat̃. Et contigit dum iret: a turbis cõ
primebat̃. Et mulier quedaꝫ erat in flu= Mat. 9. d.
xu ſãguis ab ãnis duodecĩ: q̃ i medicos Marci. 5. d
erogauerat omnem ſubſtantiã ſuaꝫ nec
ab vllo potuit curari. Acceſſit retro ⁊
tetigit fimbriam veſtimenti
eius: et confeſtim ſtetit fluxus
ſanguinis eiꝰ. Et ait ieſus. Quis ẽ qui

© Biblioteca Nacional de España

μενος μου. ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις τίς ὁ ἁψάμενός μου. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν. ἥψατό μού τις. ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ. θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. πορεύου εἰς εἰρήνην. ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων αὐτῷ. ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων. μὴ φοβοῦ. μόνον πίστευε καὶ σωθήσεται. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπε. μὴ κλαίετε. οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησε λέγων. ἡ παῖς ἐγείρου. καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα. καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς. ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός. Cap. 9.

Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν· μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. ἐξερχόμενοι δὲ, διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ. ἤκουσε δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα, καὶ διηπόρει. διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι ἰωάννης ἐγήγερται ἀπὸ τῶν νεκρῶν, ὑπό τινων δὲ ὅτι ἠλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι

me tetigit? Negantibus autē omnibus: dixit petrus et qui cū illo erāt. Preceptor turbe te cōprimunt et affligunt: et dicis quis me tetigit? Et dixit ieſus. Tetigit me aliquis. Nā et ego noui virtutem de me exiſſe. Uidēs autē mulier quia non latuit: tremens venit et procidit añ pedes eius et ob quā cauſam tetigerit eum indicauit coram omni pplo: et quēadmodū ꝯfeſtī ſanata ſit. At ipſe dixit ei. Filia: fides tua ſaluā te fecit. Uade in pace. Mat. 9. c. Marci. 5. f.

Adhuc illo loquente venit quidam ad principem ſynagoge dicens ei: quia mortua eſt filia tua noli vexare illum. Jeſus autē audito hoc verbo reſpōdit patri puelle. Noli timē: crede tm̄ et ſalua erit. Et cum veniſſet domum: nō permiſit itrare ſecū quēq̄: niſi petrū et iacobum et iohannē: et patrem et matrem puelle. Flebant aūt omnes et plangebāt illā. At ille dixit. Nolite flere. Nō eſt mortua puella ſed dormit. Mat. 9. e. Mar. 5. d. Johā. 11. b.

Et deridebāt eū: ſcientes q̄ mortua eēt. Ipſe autem tenens manū eius clamauit dicēs. Puella ſurge. Mat. 9. e. Mar. 5. g. Et reuerſus eſt ſpiritus eius: et ſurrexit continuo. Et iuſſit illi dare manducare. Et ſtupuerūt parentes eius quibus precepit ne alicui dicerent quod factum erat. Mar. 5. g. Cap. 9.

Conuocatis aūt ieſ duodecī aplis dedit illis virtutem et poteſtatem ſuper omnia demonia et vt languores curarent. Mat. 10. a. Mar. 6. b. Et miſit illos predicare regnum dei: et ſanare infirmos. Et ait ad illos. Nihil tuleritis in viam: neq̄ virgam neq̄ peram neq̄ panē neq̄ pecuniam: neq̄ duas tunicas hēatis. Mat. 10. a. Mar. 3. c. Mat. 10. b. Mar. 6. b. Et in quācūq̄ domū itraueritis ibi manete et inde ne exeatis. Et quicūq̄ nō receperint vos: exeuntes de ciuitate illa etiam puluerem pedum veſtrorum excutite in teſtimoniū ſupra illos. Mat. 10. c. Mar. 6. d. Actu. 13. b Mar. 6. b Egreſſi autem circuibant per caſtella euangelizantes et curantes vbiq̄. Mat. 14. a. Mar. 6. b. Audiuit aūt herodes tetrarcha omnia que fiebant ab eo: et heſitabat eo q̄ diceret a quibuſdā: q̄ iohānes ſurrexit a mortuis: a quibuſdā vo q̄ helias apparuit: ab alijs Mat. 14. a. Mar. 6. c.

© Biblioteca Nacional de España

ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.
καὶ εἶπεν ἡρώδης. ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκε-
φάλισα. τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἐγὼ
ἀκούω τοιαῦτα. καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν. καὶ
ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι, διηγήσαν-
το αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐ-
τούς, ὑπεχώρησε κατιδίαν εἰς τόπον ἔρη-
μον πόλεως καλουμένης βηθσαϊδά. οἱ δὲ
ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ δε-
ξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχον-
τας θεραπείας ἰᾶτο. ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλί-
νειν. προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα, εἶπον αὐ-
τῷ. ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες
εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγρούς κα-
ταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧ-
δε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. εἶπε δὲ πρὸς αὐ-
τούς. δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἶπον
οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ
ἰχθύες δύο. εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγο-
ράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώ-
ματα. ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλι-
οι. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. κα-
τακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.
καὶ ἐποίησαν οὕτως. καὶ ἀνέκλιναν ἅπαν-
τας. λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐ-
λόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασε. καὶ ἐδί-
δου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ.
καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες. καὶ
ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων
κόφινοι δώδεκα. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐ-
τὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν
αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς
λέγων. τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι.
οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον. ἰωάννην τὸν βαπ-
τιστήν. ἄλλοι δὲ ἠλίαν. ἄλλοι δὲ ὅτι προ-
φήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπε δὲ αὐ-
τοῖς. ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι. ἀποκρι-
θεὶς δὲ πέτρος εἶπε. τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ.
ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδε-
νὶ εἰπεῖν τοῦτο. εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασ-
θῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων
καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. ἔλεγε δὲ πρὸς πάν-
τας. εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνη-
σάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐ-
τοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν.
ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφε-

quia propheta vnus de antiquis ſurrexit. B
Et ait herodes. Johannem ego decollaui. Marci.6.c.
Quis eſt autem iſte de quo ego
talia audio? Et querebat videre eum. Et Mar.6.d.
reuerſi apoſtoli narrauerunt
illi quecunque fecerunt. Et aſſumptis illis Mat.14.c. Johã.6.a.
ſeceſſit ſeorſum in locum deſertum qui eſt
betſaide. Quod cum
cognouiſſent turbe ſecute ſunt illum: et
eos: et loquebatur illis de excepit
regno dei: et eos qui cura indigebant
ſanabat. Dies autem cepat declinare. Mat.14.c. Marci.6.c. Johã.6.a.
Et accedentes duodecim dixerunt illi.
Dimitte turbas: vt euntes
in caſtella villaſque que circa ſunt diuertant
et inueniant eſcas: quia hic
in loco deſerto ſumus. Ait autem ad illos.
Vos date illis manducare. At illi dixe- Mat.14.c. Mar.6.c.
runt. Non ſunt nobis pluſquam quinque panes et Mat.14.d.
duo piſces: niſi forte nos eamus et ema- Marci.6.c. Johã.6.a.
mus in omnem hanc turbam eſcas.
Erant autem fere viri quinque milia.
Ait autem ad diſcipulos ſuos. Facite
illos diſcumbere per conuiuia quinquage-
nos: et ita fecerunt. Et diſcubuerunt omnes. Mat.14.d. Mar.6.f. Johã.6.b.
Acceptis autem quinque panibus et
duobus piſcibus: reſpexit in celum et benedi-
xit illis: et fregit et diſtribuit
diſcipulis ſuis vt ponerent ante turbas.
Et manducauerunt omnes et ſaturati ſunt. Et
ſublatum eſt quod ſuperfuit illis fragmentorum C
cophini duodecim. Et factum eſt cum ſolus eſſet Mat.16.c. Mar.8.c.
orans: erant cum
illo et diſcipuli: et interrogauit illos
dicens. Quem me dicunt eſſe turbe?
At illi reſponderunt et dixerunt. Johannem ba-
ptiſtam: alij autem heliam: alij vero quia
vnus propheta de prioribus ſurrexit. Dixit
autem illis. Vos autem quem me eſſe dicitis?
ſimon petrus dixit. Chriſtum dei. Reſpondens
At ille increpans illos precepit ne cui Mat.16.c. Mar.8.c.
dicerent hoc: dicens quia oportet filium Mat.16.c.
hominis multa pati et reprobari Marci.8.f.
a ſenioribus et principibus ſacerdotum
et ſcribis: et occidi: et
tertia die reſurgere. Dicebat autem ad omnes. Mat.16.f.
Si quis vult poſt me venire: abneget Mar.8.g. J.14.f.
ſemetipſum et tollat crucem ſuam quoti-
die et ſequatur me. Qui enim voluerit
animam ſuam ſaluam facere perdet illam.
Nam qui perdiderit animam ſuam propter
me: ſaluam faciet illam. Quid enim proficit

© Biblioteca Nacional de España

λεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅ=
λον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς. ὃς
γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς
λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐ=
παισχυνθήσεται ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγ=
γέλων. λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινὲς
τῶν ὧδε ἑστώτων, οἳ οὐ μὴ γεύσονται θανά
του ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡ=
σεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν πέτρον καὶ
ἰωάννην καὶ ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προ
σεύξασθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσ=
θαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ
ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξα=
στράπτων. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελά=
λουν αὐτῷ οἵτινες ἦσαν μωσῆς καὶ ἠλί=
ας, οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον
αὐτοῦ ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν ἱερουσαλήμ.
ὁ δὲ πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρη
μένοι ὕπνῳ. διαγρηγορήσαντες δὲ, εἶδον
τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας
τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ, εἶπεν ὁ
πέτρος πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐπιστάτα. καλὸν
ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκη=
νὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ μίαν μωσεῖ, καὶ μί=
αν ἠλίᾳ. μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. ταῦτα δὲ αὐ=
τοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκία=
σεν αὐτούς, ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους
εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. καὶ φωνὴ ἐγένε=
το ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα. οὗτος ἐστὶν ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητός αὐτοῦ ἀκούετε.
καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη ὁ ἰη
σοῦς μόνος, καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδε=
νὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐ=
δὲν ὧν ἑωράκασι. ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέ
ρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συ
νήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδοὺ ἀ=
νὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε λέγων. διδά
σκαλε, δέομαί σου ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱὸν
μου, ὅτι μονογενής ἐστί μοι. καὶ ἰδοὺ
πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης
κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ.
καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ συντρίβον
αὐτόν. καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵ=
να ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν. ὦ γενεὰ
ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν.
προσάγαγε τὸν υἱόν σου ὧδε. ἔτι δὲ προσ=
ερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαι=
μόνιον καὶ συνεσπάραξεν. ἐπετίμησε δὲ ὁ ἰη

homo ſi lucretur vniuerſum mundum:
ſe aũt ipſũ pdat et detrimẽtũ ſui faciat.
Nam qui me erubuerit: et meos Mat.10.f.
ſermones: hunc filius hominis erube= Mar.8.g.
ſcet cum venerit in maieſtate D
ſua et patris et ſanctorum angelorum.
Dico aũt vobis vere: ſunt aliqui Mat.16.g.
hic ſtantes: qui non guſtabunt mortẽ Mar.9.a.
donec videant regnum dei.
Factum eſt autem poſt hec verba fere Mat.17.a.
dies octo: et aſſumpſit petrum ⁊ Mar.9.a.
iacobũ ⁊ iohãnẽ et aſcendit in mõtem
Et facta eſt dum oraret ⌊ vt oraret.
ſpecies vultus eius
altera: et veſtitꝰ eius albus ⁊ refulgẽs.
Et ecce duo viri loquebantur cum
illo. Erant aũt moyſes et helias
viſi in maieſtate: et dicebant exceſſum
eius quẽ completurꝰ erat in hieruſalẽ.
Petrus vo ⁊ q̃ cũ illo erãt: grauati erãt
ſomno. Et euigilantes viderunt
maieſtatem eius: et duos viros
qui ſtabant cum illo. Et factum eſt cũ
diſcederent ab illo ait
petrus ad ieſum. Preceptor bonum
eſt nos hic eſſe: et faciamus
tria tabernacula: vnũ tibi ⁊ vnũ moyſi:
⁊ vnũ helie. Neſciẽs qd diceret. Hec ãt
illo loquente: facta ẽ nubes ⁊ obũbra
uit eos: et timuerunt
intrãtibꝰ illis in nubẽ. Et vox facta ẽ Mat.3.g.⁊
de nube dicens. Hic eſt 17.b.
filius meꝰ dilectus: ipſum audite. Mar.1.b.⁊ 9.a.
Et dum fieret vox: inuentus eſt ieſus Eſaie.42.a
ſolus: et ipſi tacuerunt: ⁊ nemini 2.Pe.1.d. ſup.3.e.
dixerunt in illis diebus quicq̃ ex E
his q̃ viderãt. Factũ ẽ aũt ĩ ſeqñti die Mat.17.d.
deſcendentibꝰ illis de monte: occurrit Mar.9.c.
illis turba multa. Et ecce vir
de turba exclamauit dicens. Magiſter
obſecro te: reſpice in filium
meum quia vnicus eſt mihi. Et ecce
ſpiritus apprehendit eum ⁊ ſubito
clamat: ⁊ elidit ⁊ diſſipat eũ cũ ſpuma:
et vix diſcedit dilanians
eum. Et rogaui diſcipulos tuos vt
eijcerent illum: et non potuerũt.
Rñdẽs ãt ieſus dixit. O generatio Mat.17.c.
infidelis et peruerſa: vſq̃quo Marci.9.c.
ero apud vos: ⁊ patiar vos.
Adduc huc filium tuum. Et cũ acce=
deret: eliſit illum demonium
et diſſipauit. Et increpauit ieſus

© Biblioteca Nacional de España

σοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσα
το τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πα-
τρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ
μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. πάντων δὲ θαυμα
ζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, εἶ
πε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. θέσθε ὑμεῖς
εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους. ὁ
γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδί-
δοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἠγνό-
ουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμέ
νον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ
ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήμα
τος τούτου. εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐ
τοῖς τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. ὁ δὲ ἰησοῦς
ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν
ἐπιλαβόμενος παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ παρ
ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ὃς ἐὰν δέξηται τοῦ
το τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχε
ται. καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀπο
στείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑ
μῖν ὑπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας. ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ ἰωάννης εἶπεν. ἐπιστάτα. εἴδομεν
τινὰ ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαι-
μόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκο
λουθεῖ μεθ' ἡμῶν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἰη
σοῦς. μὴ κωλύετε. ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡ-
μῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμ
πληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐ
τοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστή-
ριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς ἰερουσαλήμ. καὶ ἀ-
πέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ.
καὶ πορευθέντες, εἰσῆλθον εἰς κώμην σαμα-
ρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέ-
ξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν
πορευόμενον εἰς ἰερουσαλήμ. ἰδόντες δὲ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης εἶπον.
κύριε θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς ὡς
καὶ ἠλίας ἐποίησεν. στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν
αὐτοῖς, καὶ εἶπεν. οὐκ οἴδατε οἵου πνεύμα
τός ἐστε ὑμεῖς. ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλ-
λὰ σῶσαι. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην
ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁ-
δῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτόν. ἀκολουθήσω σοι
ὅπου ἂν ἀπέρχῃ κύριε. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰη
σοῦς. αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ
δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν
κεφαλὴν κλίνῃ. εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον. ἀκο-
λούθει μοι. ὁ δὲ εἶπε, κύριε ἐπίτρεψόν μοι
ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ἄφες τοὺς νεκρούς

spiritum immundum et sanauit
puerum: et reddidit illum patri
eius. Stupebant autem omnes in
magnitudine dei. Omnibus que mirantibus in omnibus que faciebat: dixit
ad discipulos suos. Ponite vos
in cordibus vestris sermones istos.
Filius enim hominis futurum est vt tradatur Mat.17.f. Marci.9.c
in manus hominum. At illi ignorabant
verbum istud: et erat velatum F
ante eos vt non sentirent illud: et
timebant eum interrogare de
hoc verbo. Intrauit autem cogitatio in eos Mat.18.a.
quis eorum maior esset. At iesus Mar.9.e.
videns cogitationes cordis illorum:
apprehendit puerum et statuit illum secus
se: et ait illis. Quicunque susceperit
puerum istum in nomine meo me recipit. Et quicunque me receperit: recipit eum qui
me misit. Nam qui minor est inter vos omnes:
hic maior est. Respondens Mar.9.f.
autem iohannes dixit. Preceptor: vidimus
quendam in nomine tuo eiicientem demonia
et prohibuimus eum: quia non sequitur
nobiscum. Et ait ad illum iesus.
Nolite prohibere. Qui enim non est aduersum nos
pro nobis est. Factum est autem dum complerentur
dies assumptionis eius:
et ipse faciem suam firmauit vt
iret in hierusalem. Et misit
nuncios ante conspectum suum:
et euntes intrauerunt in ciuitatem samaritanorum vt pararent illi. Et non receperunt
eum: quia facies eius erat
euntis hierusalem. Cum vidissent autem
discipuli eius iacobus et iohannes dixerunt.
Domine vis dicimus vt ignis descendat de G
celo et consumat illos?
Et conuersus increpauit
illos dicens. Nescitis cuius spiritus
estis. Filius hominis Mat.18.b.
non venit animas perdere sed
saluare. Et abierunt in aliud castellum.
Factum est autem ambulantibus illis in via: Mat.8.d.
dixit quidam ad illum. Sequar te
quocunque ieris. Dixit illi iesus.
Vulpes foueas habent et
volucres celi nidos:
filius autem hominis non habet vbi Mat.8.d.
caput suum recliet. Ait autem ad alterum. Sequere me. Ille autem dixit. Domine permitte mihi Mat.8.c.
primum ire et sepelire patrem meum.
Dixit que ei iesus. Sine vt mortui

© Biblioteca Nacional de España

θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. σὺ δὲ ἀπελ-
θὼν διάγγελε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. εἶπε
δὲ καὶ ἕτερος. ἀκολουθήσω σοι κύριε. πρῶ
τον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς
τὸν οἶκόν μου. εἶπε δὲ ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐ
τόν. οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄ
ροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετος
ἐστὶν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Cap. 10.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέ
ρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐ-
τοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς
πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς
ἔρχεσθαι. ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς. ὁ μὲν
θερισμὸς πολύς. οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. δε
ήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως
ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. ὑ
πάγετε, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρ
νας ἐν μέσῳ λύκων. μὴ βαστάζετε βαλλάν
τιον, μὴ πήραν, μὴ δὲ ὑποδήματα, καὶ μη-
δένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. εἰς ἣν δ' ἂν
οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε εἰρήνη
τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ ἐὰν ἡ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης
ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν, εἰ
δὲ μή γε ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ
οἰκίᾳ μένετε ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ
αὐτῶν. ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐ
τοῦ ἐστι. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν
καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχων-
ται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν,
καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ
λέγετε αὐτοῖς, ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ
μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλα
τείας αὐτῆς, εἴπατε. καὶ τὸν κονιορτὸν κολ-
ληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομα-
σσόμεθα ὑμῖν. πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι
ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. λέ-
γω δὲ ὑμῖν, ὅτι σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
νῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. οὐ
αί σοι χωραζίν, οὐαί σοι βηθσαϊδά, ὅτι εἰ ἐν
τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ
γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν. πλὴν τύρῳ
καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ
ὑμῖν. καὶ σὺ καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρα-
νοῦ ὑψωθεῖσα ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. ὁ
ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει. καὶ ὁ ἀθετῶν ὑ
μᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ. ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν
ἀποστείλαντά με. ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδο
μήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες. κύριε, καὶ
τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνό-
ματί σου. εἶπε δὲ αὐτοῖς. ἐθεώρουν τὸν σα
ταναν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόν

ſepeliant mortuos ſuos: tu aūt vade et
annuncia regnum dei.
Et ait alter. Sequar te domine:
ſed pmitte mihi primū renūciare his qui
domi ſunt. Ait ad illum ieſus.
Nemo mittēs manus ſuas ad aratrum
et aſpiciens retro aptus
eſt regno dei. Cap. 10.

Poſt hec āt deſignauit dñs ⁊ alios A
ſeptuagintaduos: ⁊ miſit illos
binos ante faciem ſuam in
omnē ciuitatem ⁊ locum quo erat ipſe
venturus. Et dicebat illis.
Meſſis qdē mlta: opariȷ āt pauci. Ro Mat.9.g.
gate ergo dominum meſſis vt
mittat operarios in meſſem ſuam. Ite Mat.10.c.
ecce ego mitto vos ſicut agnos
inter lupos. Nolite portare ſacculum
neqȝ perā neqȝ calciamenta: et neminē
per viam ſalutaueritis. In quācunqȝ Mat.10.b. Mar.6.b.
domum intraueritis: primū dicite: pax
huic domui: et ſi ibi fuerit filiꝰ pacis
requieſcet ſuper illum pax veſtra: ſin
aūt ad vos reuertet. In eadem autē B
domo manete: edētes et bibētes q̄ apd̄
illos ſt. Dignꝰ ē enī opariꝰ mercede ſua. Mat.10.b. ⁊.20.b.
Nolite tranſire de domo in domum.
Et in quācūqȝ ciuitatē itraueritis ⁊ ſuſce-
perint vos: mādūcate q̄ apponūtur vobis
et curate infirmos qui in illa ſunt et Mat.10.b. Mar.16.f.
dicite illis: appropinquauit in vos regnū
dei. In quācūqȝ āt ciuitatē itraueritis et
non ſuſceperint vos: exeuntes in pla-
teas eius dicite. Etiā puluerē q̄ adheſit
nobis de ciuitate veſtra extergimus in
vos. Tñ hoc ſcitote quia
appropinquauit regnum dei. Dico
vobis quia ſodomis in die illa
remiſſiꝰ erit q̄ illi ciuitati. Ve Mat.11.c. C
tibi corozaim: ve tibi bethſaida: quia ſi i
tyro et ſidone facte fuiſſent virtutes que
facte ſunt in vobis: olim in cilicio et
cinere ſedētes peniterent. Verūtñ tyro
et ſidoni remiſſius erit in iudicio q̄
vobis. Et tu capharnaum vſqȝ ad celū
exaltata: vſqȝ ad infernum demergeris.
Qui vos audit me audit: ⁊ q̄ vos ſper Mat.10.d ⁊.18.a. Johā.14.c
nit me ſpernit. Qui āt me ſpernit: ſper
nit eū q̄ miſit me. Reuerſi ſūt āt ſeptua
gintaduo cū gaudio dicētes. Dñe etiā
demonia ſubijciuntur nobis in nomine
tuo. Et ait illis. Videbam ſathanā
ſicut fulgur de celo cadentem.

© Biblioteca Nacional de España

τα. ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πα-
τεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶ-
σαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑ-
μᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρε-
τε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται.
χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη
ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιά-
σατο τῷ πνεύματι ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν. ἐξο-
μολογοῦμαί σοι πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σο-
φῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ
νηπίοις. ναὶ ὁ πατὴρ ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐ-
δοκία ἔμπροσθεν σου. καὶ στραφεὶς πρὸς
τοὺς μαθητὰς εἶπε. πάντα μοι παρεδόθη
ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ οὐδεὶς γινώσκει
τίς ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐσ-
τὶν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούλη-
ται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. καὶ στραφεὶς πρὸς
τοὺς μαθητὰς κατ᾽ ἰδίαν εἶπε. μακάριοι οἱ ὀ-
φθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. λέγω
γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασι-
λεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ
εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤ-
κουσαν. καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπει-
ράζων αὐτὸν καὶ λέγων. διδάσκαλε, τί ποι-
ήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω. ὁ δὲ εἶπε
πρὸς αὐτόν. ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται.
πῶς ἀναγινώσκεις. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν.
ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς
καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς διανοίας σου. καὶ τὸν πλησίον σου ὡς
σεαυτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ. ὀρθῶς ἀπεκρίθης.
τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων δικαι-
οῦν ἑαυτόν, εἶπε πρὸς τὸν ἰησοῦν. καὶ τίς ἐσ-
τί μου πλησίον. ὑπολαβὼν δὲ ὁ ἰησοῦς εἶ-
πεν. ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ ἱερουσα-
λὴμ εἰς ἱεριχὼ καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ
καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέν-
τες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.
κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν
τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλ-
θεν. ὁμοίως δὲ καὶ λευΐτης γενόμενος κατὰ
τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθε.
σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ᾽ αὐτόν,
καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη. καὶ προ-
σελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπι-
χέων ἔλαιον καὶ οἶνον. ἐπιβιβάσας δὲ αὐ-
τὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν εἰς πανδο-
χεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔ-
ριον ἐξελθὼν ἐκβαλὼν δύο δηνάρια, ἔδωκε
τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἐπιμελήθητι
αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν

Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi
ſupra ſerpentes et ſcorpiones et ſuper omnẽ
virtutem inimici: et nihil vobis
nocebit. Verumtamẽ in hoc nolite gau
dere: quia ſpiritus vobis ſubijciuntur.
Gaudete autẽ quod nomina vestra ſcripta ſũt
in celis. In ipſa hora exultauit in
ſpiritu ſancto et dixit. Confiteor
tibi domine pater celi
et terre quia abſcondiſti hec a ſapientib9
et prudentibus et reuelaſti ea
paruulis. Etiam pater quoniam ſic placuit
ante te.
Omnia mihi tradita ſunt
a patre meo. Et nemo ſcit
quis ſit filius niſi pater: et quis ſit
pater niſi filius: et cui voluerit
filius reuelare. Et conuerſus ad
diſcipulos ſuos dixit. Beati oculi
qui vident que vos videtis. Dico
enim vobis quod multi prophete et reges
voluerunt videre que vos videtis et nõ
viderũt: et audire que auditis et nõ au
dierũt. Et ecce quidã legiſperitus ſurrexit tẽ
ptãs illũ et dicens. Magiſter quid faciẽ
do vitã eternã poſſidebo? At ille dixit
ad eum. In lege quid ſcriptum eſt?
Quomodo legis. Ille reſpõdens dixit.
Diliges dominum deum tuum ex toto
corde tuo: et ex tota anima tua:
et ex omnibus viribus tuis et ex omni
mente tua: et proximum tuum ſicut
teipſum. Dixitque illi. Recte reſpõdiſti.
Hoc fac et viues. Ille autẽ volẽs iuſti
ficare ſeipſum dixit ad ieſum. Et quis eſt
meus proximus? Suſcipiens autẽ Jeſus di
xit. Homo quidã deſcẽdebat ab hierlm
in hiericho et incidit in latrones: qui
etiam deſpoliauerũt eũ: et plagis iposi
tis abierunt ſemiuiuo relicto.
Accidit autẽ vt ſacerdos quidã deſcẽdẽt
eadem via: et viſo illo preteriuit.
Similiter et leuita cum eſſet ſecus
locũ et videret eum pertranſijt. ſecus eũ:
Samaritanus autẽ quidã iter faciẽs venit ſe-
et videns eũ miſericordia motus eſt. Et appropiãs
alligauit vulnera eius infundens
oleum et vinum: et imponens illum
in iumentum ſuum duxit in ſtabulum
et curam eius egit. Et altera
die protulit duos denarios: et dedit
ſtabulario et ait. Curam illius habe: et quodcumque ſupererogaueris ego

Mar. 16. g.
Mat. 11. f.
Mat. 11. g.
Johã. 16. c.
Mat. 13. b.
Mat. 22. f.
Mar. 12. c.
Mat. 22. f.
Marci. 12. c.
Deut. 6. a.
Roma. 13. c.
Jaco. 2. b.
…16. d.
d. Suſcipiens i. reſpõdẽs.

© Biblioteca Nacional de España

τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς οὖν
τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γε-
γονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς. ὁ
δὲ εἶπεν, ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶ-
πεν οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. πορεύου καὶ σὺ ποί-
ει ὁμοίως. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐ-
τούς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά. γυ-
νὴ δέ τις ὀνόματι μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ κα-
λουμένη μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ
τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον
αὐτοῦ. ἡ δὲ μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολ-
λὴν διακονίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε. κύριε, οὐ
μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέ-
λιπε διακονεῖν. εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναν-
τιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τῇ. μάρθα μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ πε-
ρὶ πολλά. ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. μαρία δὲ τὴν
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρε-
θήσεται ἀπ' αὐτῆς. Cap. 11.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ
τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶ-
πε τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. κύ-
ριε δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ
ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπε
δὲ αὐτοῖς ὅταν προσεύχησθε, λέγετε. πάτερ
ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄ-
νομά σου. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. γενηθήτω
τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου
ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁ-
μαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παν-
τὶ ὀφείλοντι ἡμῖν. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς
πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πο-
νηροῦ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. τίς ἐξ ὑμῶν ἕ-
ξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν με-
σονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ. φίλε χρῆσόν μοι
τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος παρεγένετο
ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω
αὐτῷ. κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ. μή
μοι κόπους πάρεχε, ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται
καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην
εἰσίν, οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. λέ-
γω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ
τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν
αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει.
κἀγὼ ὑμῖν λέγω. αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑ-
μῖν. ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε. κρούετε καὶ ἀνοιγή-
σεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ
ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσε-
ται. τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱ-
ὸς ἄρτον, μὴ λίθον δώσει αὐτῷ. ἢ καὶ ἰχ-
θύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ. ἢ

rediero reddam tibi. Quis
horum triũ videtur tibi proximus fuiſſe
illi qui incidit in latrones?
At ille dixit. Qui fecit miam in illũ.
Et ait illi ieſus. Vade et tu fac C
ſimiliter. Factum eſt autem dum irent:
et ipſe intrauit in quoddam caſtellum
et mulier q̃dã martha noĩe excepit illũ
in domũ ſuã. Et huic erat ſoror noĩe
maria: que etiam ſedens ſecus
pedes domini audiebat verbum
illi9. Martha aũt ſatagebat circa fre-
quẽs miſteriũ. Que ſtetit et ait. Dñe nõ
ẽ tibi cure q̃ ſoror mea reliq̃t me ſolã
miniſtrare? dic ergo illi vt me adiuuet.
Et reſpondens dixit illi dominus.
Martha martha ſollicita es et turbaris
erga plurima. Porro vnũ ẽ neceſſariũ.
Maria optimã partem elegit q̃ nõ au
feretur ab ea. Cap. 11.

Et factum eſt cum eſſet in A
quodã loco orãs: vt ceſſauit: dixit
vnus ex diſcipulis eius ad eum. Dñe
doce nos orare: ſicut
docuit iohannes diſcipulos ſuos.
Et ait illis. Cũ oratis dicite. Pater Mat. 6.c. Roma. 8.d
ſanctificetur nomen
tuum: adueniat regnum tuum:
panem noſtrum quotidianum da
nobis hodie: et dimitte nobis peccata
noſtra: ſiquidem et nos dimittimus
debitoribus noſtris et ne nos íducas in
temptationem.
Et ait ad illos. Quis veſtrum habebit
amicum et ibit ad illum media nocte:
et dicet illi: amice cõmoda mihi
tres panes quoniã amicus meus venit
de via ad me et nõ habeo qđ ponã añ
illũ: et ille deitus reſpondẽs dicat noli
mihi moleſtus eſſe: iam oſtiũ clauſũ ẽ
et pueri mei mecũ ſũt í cubili: nõ poſſũ Job. 29.a. Eſa. 8.d.
ſurgẽ et dare tibi. Et ille ſi pſeuerauerit B
pulſãs: dico vobis et ſi nõ dabit illi ſur
gens: eo q̃ amic9 eius ſit: ppter ipro
bitatem tñ eius ſurget et dabit illi quot-
quot hʒ neceſſarios. Et dico ego vob.
Petite et dabit vob: q̃rite et inuenietis: Mat. 7.b. Iaco. 1.a Iohã. 16.f
pulſate et aperiet vob. Oĩs eĩ q̃ petit ac
cipit: et qui q̃rit inuenit et pulſãti aperie
tur. Quis autem ex vobis patrem petit
panẽ: nũqđ lapidẽ dabit illi? Aut piſ-
cẽ: nũqđ p piſce ſerpẽtẽ dabit illi? Aut

© Biblioteca Nacional de España

και εάν αιτήση ωόν, μη επιδώσει αυτώ
σκορπίον. ει ουν υμείς πονηροί υπάρχον-
τες οίδατε δόματα αγαθά διδόναι τοις τέκ-
νοις υμών, πόσω μάλλον ο πατήρ ο εξ ου-
ρανού δώσει πνεύμα άγιον τοις αιτούσιν
αυτόν. και ην εκβάλλων δαιμόνιον, και αυ-
τό ην κωφόν. εγένετο δε του δαιμονίου ε-
ξελθόντος ελάλησεν ο κωφός, και εθαύμασαν
οι όχλοι. τινές δε εξ αυτών είπον. εν βεελ-
ζεβούλ άρχοντι των δαιμονίων εκβάλλει
τα δαιμόνια. έτεροι δε πειράζοντες σημεί-
ον παρ αυτού εζήτουν εξ ουρανού. αυτός
δε ειδώς τα διανοήματα αυτών είπεν αυ-
τοίς. πάσα βασιλεία εφ εαυτήν μερισθείσα
ερημούται, και οίκος επί οίκον πίπτει. ει
δε και ο σατανάς εφ εαυτόν εμερίσθη, πως
σταθήσεται η βασιλεία αυτού, ότι λέγετε
εν βεελζεβούλ εκβάλλειν με τα δαιμόνια.
ει δε εγώ εν βεελζεβούλ εκβάλλω τα δαι-
μόνια, οι υιοί υμών εν τίνι εκβάλλουσι. δι-
ά τούτο κριταί υμών αυτοί έσονται. ει δε
εν δακτύλω θεού εκβάλλω τα δαιμόνια, ά-
ρα έφθασεν εφ υμάς η βασιλεία του θεού. ό-
ταν ο ισχυρός καθωπλισμένος φυλάσση την
εαυτού αυλήν, εν ειρήνη εστί τα υπάρχον-
τα αυτού. επάν δε ο ισχυρότερος αυτού ε-
πελθών νικήση αυτόν, την πανοπλίαν αυ-
τού αίρει εφ η επεποίθει, και τα σκύλα αυ-
τού διαδίδωσιν. ο μη ων μετ εμού, κατ ε-
μού εστί, και ο μη συνάγων μετ εμού σκορ-
πίζει. όταν το ακάθαρτον πνεύμα εξέλθη α-
πό του ανθρώπου, διέρχεται δι ανύδρων τό-
πων ζητούν ανάπαυσιν, και μη ευρίσκον
λέγει. υποστρέψω εις τον οίκον μου όθεν
εξήλθον. και ελθών ευρίσκει σεσαρωμένον
και κεκοσμημένον. τότε πορεύεται και πα-
ραλαμβάνει επτά έτερα πνεύματα πονηρό-
τερα εαυτού, και εισελθόντα κατοικεί εκεί
και γίνεται τα έσχατα του ανθρώπου εκεί-
νου χείρονα των πρώτων. και εγένετο εν
τω λέγειν αυτόν ταύτα, επάρασα τις γυνή
φωνήν εκ του όχλου είπεν αυτώ. μακαρία
η κοιλία η βαστάσασα σε, και μαστοί ους
εθήλασας. αυτός δε είπε. μενούνγε μακάρι-
οι οι ακούοντες τον λόγον του θεού, και φυ-
λάσσοντες αυτόν. των δε όχλων επαθροιζο-
μένων, ήρξατο λέγειν. η γενεά αύτη πονη-
ρά εστίν. σημείον επιζητεί, και σημείον ου
δοθήσεται αυτή ει μή το σημείον ιωνά του
προφήτου. καθώς γαρ εγένετο ιωνάς ση-
μείον τοις νινευΐταις, ούτως έσται και ο υιός
του ανθρώπου τη γενεά ταύτη. βασίλισ-
σα νότου εγερθήσεται εν τη κρίσει μετά των

ſi petierit ouum: nunq̄d porriget illi
ſcorpionē? Si ergo vos cuꝫ ſitis mali
noſtis bona data dare filijs
veſtris: quãto magis pr̄ vr̄ celeſtis de ce-
lo dabit ſpiritum bonum petentibus
ſe. Et erat eijciens demonium et illud Mat.9.f.et 12.c.
erat mutuꝫ: et cum eieciſſet demonium
locutus eſt mutus: ⁊ ãmirate ſunt
turbe. Quidã aũt ex eis dixerũt. In beel- Mat.12.c. Marci.3.e
zebub principe demoniorum eijcit
demonia. Et alij temptantes ſignum Mat.12.c.
de celo querebant ab eo. Ipſe
aũt vt vidit cogitatiões eorũ dixit eis. C
Omne regnũ in ſe diuiſum ⌈ Si Mat.12.d. Mar.3.f.
deſolabit᷑: ⁊ dom⁹ ſupra domũ cadet.
aũt ⁊ ſathanas in ſeipſũ diuiſus ē: quõ
ſtabit regnum eius: quia dicitis
in beelzebub me eijcere demonia.
Si aũt ego in beelzebub eijcio demo-
nia: filij veſtri in quo eijciunt? Ideo
ipſi iudices veſtri erunt. Porro ſi
in digito dei eijcio demonia: profecto
peruenit in vos regnum dei. Cum
fortis armatus cuſtodit
atrium ſuũ: in pace ſunt ea q̃ poſſidet.
Si aũt fortior eo ſuperueniens
vicerit eum vniuerſa arma eius
auferet in quib⁹ cõfidebat et ſpolia ei⁹
diſtribuet. Qui non eſt mecũ ꝯtra me
eſt: et qui nõ colligit mecuꝫ diſpergit.
Cum imundus ſpiritus exierit de Mat.12.f.
homine: ambulat per loca inaquoſa
querens requiē et non inueniens
dicit. Reuertar in domum meam vñ D
exiui. Et cũ venerit iuenit eã ſcopis mũ-
datã. Tunc vadit et aſſumit
ſeptem alios ſpiritus ſecum nequiores
ſe et ingreſſi habitant ibi.
Et fiunt nouiſſima hominis illius
peiora prioribus. Factũ eſt aũt cũ hoc
diceret: extollens vocē quedã mulier
de turba dixit illi. Beatus
venter qui te portauit: et vbera que
ſuxiſti. At ille dixit. Quinimo: beati
qui audiunt verbum dei et cuſtodiũt
illð. Turbis aũt cõcurrētib⁹
cepit dicere. Generatio hec gñatio ne- Mat.12.f. Marci.8.c
quã eſt ſignum querit et ſignum non
dabit ei niſi ſignum Jone
prophete. Nam ſicut fuit ionas ſignum
niniuitis: ita erit et filius
hominis generationi iſti. Regina 3.Reg.10.a 2.Pa.9.a.
auſtri ſurget in iudicio cum

© Biblioteca Nacional de España

ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ
αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς
ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶνος. καὶ ἰ-
δοὺ πλεῖον σολομῶνος ὧδε. ἄνδρες νι-
νευῒ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γε
νεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι
μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ
πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας
εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον,
ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμε-
νοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώ-
ματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός. ὅταν οὖν ὁ ὀφ-
θαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου
φωτεινόν ἐστιν. ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ
σῶμά σου σκοτεινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ
φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶ-
μά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος
σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ
λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε. ἐν δὲ τῷ
λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν φαρισαῖός τις ὅ-
πως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. εἰσελθὼν δὲ ἀνέ-
πεσεν. ὁ δὲ φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι
οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν. νῦν ὑμεῖς οἱ
φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ
πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέ
μει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ ὁ
ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε.
πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰ-
δοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. ἀλλ' οὐαὶ
ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε
τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον, καὶ πᾶν λά
χανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀ-
γάπην τοῦ θεοῦ. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖ
να μὴ ἀφιέναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις ὅ-
τι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συ-
ναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγο
ραῖς. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
ὑποκριταί, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄ-
δηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπά-
νω οὐκ οἴδασιν. ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομι
κῶν, λέγει αὐτῷ. διδάσκαλε, ταῦτα λέγων
καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ δὲ εἶπε. καὶ ὑμῖν τοῖς
νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώ-
πους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ
τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς
φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ
μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν
ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συ
νευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅ
τι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰ
κοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα. διὰ τοῦτο καὶ
ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν. ἀποστελῶ εἰς αὐ-

viris generationis huius: ꝛ condēnabit
illos: quia venit a finibus terre
audire sapientiā salomonis. Et ecce
plusquā salomon hic. Viri niniuite — p. hic ad uerbū loci. ꝛ sic infra.
surgent in iudicio cum generatione
hac: et condemnabunt illam: quia — Jone. 3. b.
pniaꝫ egerūt in predicatiōe ione. Et ec — Mat. 12. f.
ce plusquā iona hic. Nemo lucernā accēdit — E
et in abscondito ponit: neqꝫ sub modio — sup. 8. b. Mat. 5. b.
sed supra candelabruꝫ: vt qui igrediū — Mar. 4. d.
tur lumen videant. Lucerna corporis — Mat. 6. c.
tui est oculus tuus. Si oculus
tuus fuerit simplex: totum corpus tuuꝫ
lucidum erit: si aūt nequaꝫ fuerit: etiā
corp⁹ tuū tenebrosū erit. Vide ergo ne
lumē qḋ in te est tenebre sint. Si ergo
corp⁹ tuū totū lucidū fuerit nō hñs ali
quā ptē tenebraꝝ: erit lucidū totuꝫ: et si
cut lucerna fulgoris illuminabit te. Et
cum loqueret: rogauit illū q̄dā pharise
us vt pranderet apud se. Jesus āt ingress⁹
recubuit. Pharise⁹ āt cepit itra se repu-
tans dicere: q̄re non baptizat⁹ esset an
Et ait dñs ad illū. Nūc vos ⌊ prādiū. — Mat. 23. c.
pharisei quod deforis est calicis et
catini mūdatis: qḋ autē it⁹ est vr̄m ple
nū est rapina et iniquitate. Stulti nōne — F
q̄ fecit qḋ deforis ē: etiā id qḋ deit⁹ est
fecit. Verūtñ qḋ supest date elemosynā:
et ecce oīa mūda sunt vobis. Sed ve — Mat. 23. d
vobis phariseis qui decimatis
mentan et rutam et omne olus:
et preteritis iudicium et charitatem
dei. Hec aūt oportuit facere et illa
non omittere. Ve vobis phariseis: qui — Mat. 23. b.
diligitis primas cathedras i synagogis
et salutationes in foro.
Ve vobis scribe ꝛ pharisei — Mat. 23. c.
hypocrite quia estis vt monumenta que
nō parent: et homines ābulātes supra
nesciūt. Respondēs āt quidā ex legispe
ritis ait illi. Magister: hec dicens
etiā contumeliā nobis facis. At ille ait — G
legispit: ve q̄ oneratꝭ hoīes ⌊ Et vobꝭ — Mat. 23. a.
oneribus que portari nō pñt ꝛ ipsi vno
digito vestro non tangitis
sarcinas. Ve vobis qui edificatis
monumēta prophetarū: patres aūt vr̄i
occiderunt illos. Profecto testificami
et cōsentitis operib⁹ patrū vestroꝝ: qm̄
quidē ipsi eos occiderūt: vos autē edi
ficatis eorum sepulchra. Propterea et
sapientia dei dixit. Mittam ad illos — mat. 23. f.

© Biblioteca Nacional de España

τοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι, καὶ ἐκδιώξουσιν, ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναὶ λέγω ὑμῖν ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως, αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι δεινῶς συνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτόν, περὶ πλειόνων ἐνεδρεύοντες αὐτόν, ζητοῦντες θηρεῦσαι τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Cap.12.

Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον. προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστίν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ᾽ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμιείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερον τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε. φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δύο, καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἐστὶν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε, πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. λέγω δὲ ὑμῖν πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν ἑαυτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ. τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι, οὐκ ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τι ἀπολογήσεσθε, ἢ τι εἴπητε. τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν. εἶπε δέ τις αὐ

pphetas et apoſtolos et ex illis occident et perſequentur: vt inquiratur ſanguis omniũ pphetaꝝ qui effuſus eſt a conſtitutione mundi a generatiõe iſta a ſanguine abel vſq; ad ſanguinem zacharie qui perijt inter altare et edem. Ita dico vobis requiretur ab hac gñatione. Ue vobis legiſpitis: q̄ tuliſtiſ clauẽ ſcientie: ipſi nõ introiſtis et eos q̄ introibant prohibuiſtis. Cum autem hec ad illos diceret: ceperunt phariſei et legiſperiti grauiter inſiſtere et os eius opprimere de multis inſidiantes ei: et querentes aliquid capere de ore eius: vt accuſarent eum. Mat.23.b. Actuũ.23.a Cap.12.

A Multis ãt turbis concurrentibus: ita vt ſe inuicem conculcarent cepit dicere ad diſcipulos ſuos. Attendite a fermento phariſeoꝛuꝫ qđ eſt hypocriſiſ. Nihil enim opertum eſt quod non reueletᷓ: neq; abſconditũ quod nõ ſciatᷓ. Quoniam que in tenebris dixiſtis: in lumine dicentur: et quod in aure locuti eſtis in cubiculiſ: predicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis meis ne terreamini ab his q̄ occidunt corpus: et poſt hoc non habent amplius quid faciant. Oſtendam autẽ vobis quem timeatis. Timete eũ q̄ poſtq̄ occiderit hꝫ ptãtẽ mittẽ in gehẽnaꝫ. Ita dico vobis hunc timete. Nõne quinq; paſſeres veneũt dipõdio: et vnus ex illis non eſt in obliuione coram deo. Sed et capilli capitis veſtri oẽs numerati ſũt. Nolite ergo timẽ: multis paſſerib9 pluriſ eſtiſ vos. Dico ãt vobiſ: oĩs q̄cũq; ꝯfeſſ9 fuerit me coram hominibus: et filius hominis confitebitur illum coram angelis dei. Qui autem negauerit me coram hominibus: negabitur coram angelis dei. Mat.16.b Marci.8.c Mat.10.c. Mar.4.d. Marci.12.c Mat.10.c. Mat.10.f. Mat.10.f. B Mat.10.f. Marci.8.g Mat.10.f.

Et omnis qui dicit verbũ in filiũ hois remittetur illi: ei autem qui in ſpirituꝫ ſanctum blaſphemauerit nõ remittetur. Cum autẽ inducent vos in ſynagogas et ad magiſtratus et poteſtates: nolite ſolliciti eẽ q̄liter aut q̄d rñdeatiſ aut q̄d dicatiſ. Spũs enim ſctũs docebit vos in ipa hora: q̄d oporteat vos dicẽ. Ait ãt Mat.12.d. Mar.3.g. Mat.14.d Marci.13.c

© Biblioteca Nacional de España

τῷ ἐκ τοῦ ὄχλου. διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀ-
δελφῷ μου μερίσασθαι μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κλη
ρονομίαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. ἄνθρωπε, τίς με
κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς.
εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς. ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσ
θε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισ-
σεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρ-
χόντων αὐτοῦ. εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς
αὐτοὺς λέγων. ἀνθρώπου τινὸς πλουσί-
ου εὐφόρησεν ἡ χώρα. καὶ διελογίζετο ἐν ἑ-
αυτῷ λέγων. τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ
συνάξω τοὺς καρπούς μου. καὶ εἶπε. τοῦ-
το ποιήσω. καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ
μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάν
τα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ
ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου. ψυχὴ ἔχεις πολλὰ ἀ-
γαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά. ἀναπαύου,
φάγε, πίε, εὐφραίνου. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θε-
ός, ἄφρον ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀ
παιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ. ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσ
ται. οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς
θεὸν πλουτῶν. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω. μὴ με-
ριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ
τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε. ἡ ψυχὴ πλεῖον
ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύμα
τος. κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπεί
ρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἐστὶ ταμεῖ
ον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς.
πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετει-
νῶν. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν, δύναται
προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν
ἕνα. εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί πε
ρὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε. κατανοήσατε τὰ
κρίνα πῶς αὐξάνει, οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει.
λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ
δόξῃ αὐτοῦ, περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.
εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄν-
τα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ
θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑ
μᾶς ὀλιγόπιστοι. καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φά
γητε, ἢ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. ταῦτα
γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ. ὑ
μῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων.
πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ
ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ
φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδό-
κησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βα-
σιλείαν. πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑ-
μῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑ-
αυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θη-
σαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅ-
που κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφ-

de turba. Magiſter dic fratri
meo: vt diuidat mecum hereditatem.
At ille dixit ei. Homo quis me Exo.2.c.
cõſtituit iudicẽ aut diuiſorẽ ſupra vos? Actu.7.b.
Dixit ꝙ ad illos. Videte et cauete
ab omni auaricia: q̃r non in abundantia
cuiuſꝙ vita ei9 eſt ex his que poſſidet.
Dixit autem ſimilitudinem ad C
illos dicens. Hois cuiuſdã diuitis vbe
res fruct9 ager attulit: et cogitabat itra
ſe dicens. Quid faciã: ꝙ nõ habeo quo
cõgregem fruct9 meos? Et dixit. Hoc
faciam. Deſtruam horrea mea: et
maiora faciam: ⁊ illuc cõgregabo oĩa
que nata ſũt mihi: et bona mea: et
dicã anime mee. Aia habes multa bo
na poſita in annos plurimos: requieſce:
comede: bibe: eplare. Dixit ãt illi de9
Stulte hac nocte animã tuam repetũt
a te: que aũt paraſti cui9 erunt?
Sic eſt qui ſibi theſaurizat et non eſt in
deum diues. Dixit ꝙ ad diſcipulos
ſuos. Jdõ dico vob. Nolite ſolliciti eẽ Mat.6.e.
anime veſtre quid manducetis: neꝙ Roma.12.c 1.Pe.5.c.
corpori veſtro q̃d induamini. Aia plus
eſt ꝙ eſca: ⁊ corpus plus ꝙ veſtimentu.
Conſiderate coruos: quia non ſeminãt
neꝙ metunt: quib9 non eſt cellarium
neꝙ horreum: ⁊ deus paſcit illos.
Quanto magis vos pluris eſtis illis.
Quis autem veſtrum cogitando poteſt
adijcere ad ſtaturã ſuaꝫ cubitũ q̃d de
vnũ? Si ergo neꝙ q̃d minimũ ẽ poteſtis:
ceteris ſolliciti eſtis. Cõſiderate Mat.6.f.
lilia quõ creſcunt: nõ laborãt neꝙ nẽt. D
Dico aũt vobis nec ſalomon in omni
gloria ſua veſtiebatur ſicut vnũ ex iſtis.
Si autem fenũ quod hodie eſt in agro
⁊ cras in clibanum mittitur
deus ſic veſtit: quanto magis vos
puſille fidei? Et vos nolite q̃re q̃d mã
duceti aut q̃d bibatis: et nolite in ſubli
me tolli. Hec aũt oĩa gẽtes mũdi q̃rũt
Pater aũt veſter ſcit q̃m his indigetis.
Verũtñ q̃rite primũ regnũ dei ⁊ iuſtitiã Mat.6.g.
eius: et hec oĩa adijcient vobis. Nolite
timere puſillus grex: quia complacuit
patri veſtro dare vobis regnum.
Vendite que poſſidetis Mat.19.e. Mar.10.c.
et date elemoſinã. Facite vobis Mat.6.d.
ſacculos qui non veteraſcunt: theſauruꝫ
non deficientem in celis quo
fur non appropiat: neꝙ tinea corrũpit.

L

© Biblioteca Nacional de España

θείρει. όπου γαρ εστίν ο θησαυρός υμών,
εκεί και η καρδία υμών έσται. έστωσαν υ=
μών αι οσφύες περιεζωσμέναι, και οι λύχνοι
καιόμενοι, και υμείς όμοιοι ανθρώποις
προσδεχομένοις τον κύριον εαυτών πότε
αναλύσει εκ των γάμων, ίνα ελθόντος και
κρούσαντος, ευθέως ανοίξωσιν αυτώ. μακά
ριοι οι δούλοι εκείνοι ους ελθών ο κύριος
ευρήσει γρηγορούντας. αμήν λέγω υμίν,
ότι περιζώσεται και ανακλινεί αυτούς, και
παρελθών διακονήσει αυτοίς. και εάν έλθη
εν τη δευτέρα φυλακή, και εν τη τρίτη
φυλακή έλθη και εύρη ούτως, μακάριοι ει=
σίν οι δούλοι εκείνοι. τούτο δε γινώσκετε, ό
τι ει ήδει ο οικοδεσπότης ποία ώρα ο κλέπ=
της έρχεται, εγρηγόρησεν αν, και ουκ αφή=
κε διορυγήναι τον οίκον αυτού, και υμείς
ουν γίνεσθε έτοιμοι, ότι η ώρα ου δοκείτε
ο υιός του ανθρώπου έρχεται. είπε δε αυ
τώ ο πέτρος. κύριε προς ημάς την παραβο
λήν ταύτην λέγεις η και προς πάντας. είπε
δε ο κύριος. τις άρα εστίν ο πιστός οικονό=
μος και φρόνιμος ον καταστήσει ο κύριος
επί της θεραπείας αυτού του διδόναι εν
καιρώ το σιτομέτριον. μακάριος ο δούλος
εκείνος ον ελθών ο κύριος αυτού ευρήσει
ποιούντα ούτως. αληθώς λέγω υμίν, ότι ε
πι πάσι τοις υπάρχουσιν αυτού καταστή=
σει αυτόν. εάν δε είπη ο δούλος εκείνος εν
τη καρδία αυτού, χρονίζει ο κύριος μου έρ
χεσθαι, και άρξηται τύπτειν τους παίδας
και τας παιδίσκας εσθίειν τε και πίνειν
και μεθύσκεσθαι, ήξει ο κύριος του δούλου
εκείνου, εν ημέρα η ου προσδοκά, και εν ώ
ρα η ου γινώσκει, και διχοτομήσει αυτόν,
και το μέρος αυτού μετά των απίστων θή=
σει. εκείνος δε ο δούλος ο γνούς το θέλημα
του κυρίου αυτού, και μη ετοιμάσας μη δε
ποιήσας προς το θέλημα αυτού, δαρήσε=
ται πολλάς. ο δε μη γνούς ποιήσας δε άξια
πληγών, δαρήσεται ολίγας. παντί δε ω
εδόθη πολύ, πολύ ζητηθήσεται παρ αυ=
τού, και ω παρέθεντο πολύ, περισσότερον
αιτήσουσιν αυτόν. πυρ ήλθον βαλείν εις
την γην, και τι θέλω ει ήδη ανήφθη. βάπτισ
μα δε έχω βαπτισθήναι, και πως συνέχομαι
εως ου τελεσθή. δοκείτε ότι ειρήνην παρε=
γενόμην δούναι εν τη γη, ουχί λέγω υ=
μίν, αλλ η διαμερισμόν. έσονται γαρ από
του νυν πέντε εν οίκω ενί διαμεμερισμένοι
τρεις επί δυσί, και δύο επί τρισί. διαμερισθή
σεται πατήρ επί υιώ, και υιός επί πατρί

Ubi enim theſaurus veſter eſt: Mat.6.c.
ibi et coꝛ veſtrum erit. Sint E
lumbi veſtri pꝛecincti et lucerne
ardentes in manibꝰ vr̃is: ⁊ vos ſil'es ho
minibus expectantibus dñm ſuũ quãdo
reuertatur a nuptijs: vt cum venerit ⁊
pulſauerit confeſtim aperiant ei. Beati Mat.24.g.
ſerui illi quos cum venerit dominus
inuenerit vigilãtes. Amen dico vobis:
qꝫ pꝛeciget ſe ⁊ faciet illos diſcũbere ⁊
tranſiens miniſtrabit illis. Et ſi vene=
rit in ſecunda vigilia: et ſi in tertia
vigilia venerit ⁊ ita iuenerit: beati ſũt
ſerui illi. Hoc aũt ſcitote quoniam Mat.24.g Mar.13.g.
ſi ſciret paterfamilias qua hoꝛa fur
veniret: vigilaret vtiqꝫ et non ſineret
perfodi domum ſuam. Et vos
eſtote parati: quia qua hoꝛa non puta
tis filius hominis veniet. Ait autẽ ei
petrus. Domine ad nos
dicis hanc pabolã: an et ad oẽs? Dixit
aũt dñs. Quis putas eſt fidelis diſpen= Mat.24.g.
ſatoꝛ et pꝛudens quem cõſtituit dominꝰ
ſupꝛa familiam ſuam vt det illis in
tẽpoꝛe tritici menſuram? Beatus F
ille ſeruus quẽ cum venerit dñs iuene
rit ita faciẽtẽ. Vere dico vobꝭ qm̃ ſupꝛa
omnia que poſſidet conſtituet
illum. Qđ ſi dixerit ſeruus ille in
coꝛde ſuo: moraꝫ facit dñs meꝰ venire:
et cepit percutere ſeruos
et ancillas et edere et bibere
et inebꝛiari: veniet dominus ſerui
illius in die qua non ſperat et hoꝛa
qua neſcit et diuidet eum
partemqꝫ eiꝰ cum infidelibus ponet.
Ille aũt ſeruus qui cognouit volũtatẽ Jaco.4.d.
domini ſui: et non ſe pꝛeparauit: ⁊ nõ
fecit ſecunduꝫ voluntatem eius: vapu
labit multis. Qui aũt nõ cognouit et fe Oſee.4.d.
plagꝭ: vapulabit paucis. Oi ⌊cit digna
autem cui mltũ datũ ẽ mltũ quereť ab
eo: et cui cõmendauerť multum: plus
petent ab eo. Ignem veni mittere in
terrã: ⁊ quid volo niſi vt accẽdať? Ba
ptiſma autẽ hẽo baptizari ⁊ quõ coartoꝛ
vſqꝫ dũ perficiať. Putatꝭ qꝛ pacẽ veni Mat.10.f. G
mittere in terram? Non dico vobis
ſed ſeparationem. Erunt enim ex
hoc quinqꝫ in domo vna diuiſi
tres in duos et duo in tres diuidentur
pater in filiũ: ⁊ filius in patrem ſuum

© Biblioteca Nacional de España

μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί
πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη
ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς
ὄχλοις. ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλου
σαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὄμβρος ἔρ
χεται, καὶ γίνεται οὕτως. καὶ ὅταν νότον
πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνε
ται. ὑποκριταί τὸ πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τῆς γῆς οἴδατε δοκιμάζειν τὸν δὲ καιρὸν
τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε. τί δὲ καὶ ἀφ
ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον. ὡς γὰρ ὑπά
γεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα
ἐν τῇ ὁδῷ, δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ'
αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κρι
τήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι,
καὶ ὁ πράκτωρ βάλῃ σε εἰς φυλακήν. λέγω
σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ καὶ τὸν
ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς. Cap. 13.
Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀ-
παγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν γαλιλαί
ων, ὧν τὸ αἷμα πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν
θυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς. δοκεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι ἁ-
μαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς γαλιλαίους
ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν. οὐχί
λέγω ὑμῖν. ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάν-
τες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα
καὶ ὀκτὼ ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ σι
λωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς. δοκεῖτε ὅτι
οὗτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀν
θρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλήμ.
οὐχί λέγω ὑμῖν. ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,
πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. ἔλεγε δὲ ταύ-
την τὴν παραβολήν. συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ
ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην, καὶ ἦλθε
ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν. εἶπε
δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν. ἰδοὺ τρία ἔτη
ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ,
καὶ οὐκ εὑρίσκω. ἔκκοψον αὐτὴν ἵνα τί καὶ
τὴν γῆν καταργεῖ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐ
τῷ. κύριε ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕ-
ως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κό-
πρια. κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν, εἰ δὲ μήγε, εἰς
τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν. ἦν δὲ διδάσ-
κων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάβ-
βασι. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα
ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγ
κύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι
εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ ἰησοῦς
προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ. γύναι ἀ
πολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. καὶ ἐπέθη-
κεν αὐτῇ τὰς χεῖρας, καὶ παραχρῆμα ἀ-

mater in filiā: et filia in matrem:
ſocrus in nurum ſuam: et nurus
in ſocrum ſuam. Dicebat autem ad Mat.16.a.
turbas. Cum videritis nubē orientem
ab occaſu: ſtati dicitis nimb9 venit:
et ita fit. Et cū auſtrum
flantem: dicitis quia eſtus erit ⁊ fit.
Hypocrite faciem celi
et terre noſtis probare: hoc aūt tēp9
quomodo nō pbatis. Quid autē ⁊ a
vobiſipis nō iudicatis qd iuſtū ē? Cū āt
cū aduerſario tuo ad pricipē vadis
in via: da operam liberari ab
illo: ne forte trahat te ad iudicem
et iudex tradat te exactori:
⁊ exactor mittat te in carcerem. Dico Mat.5.d.
tibi: non exies inde donec etiam ⁊.18.g.
nouiſſimum minutum reddas. Cap.13.
Aderant aūt quidā ipſo i tpe nun- A
ciantes illi de galileis:
quorum ſanguinē pilatus miſcuit cum
ſacrificijs eorum. Et reſpondens dixit
illis. Putatis q hi galilei
pre omnibus galileis peccatores
fuerint: quia talia paſſi ſunt. Non Mat. 4.c.
dico vobis: ſed niſi pniaz hūeritis oēs Mar.1.c.
ſimiliter peribitis: ſicut illi decem Actu.2.d.⁊ 3.d.
et octo ſupra quos cecidit turris i ſyloe Apoca.2.d.
et occidit eos. Putatis quia et
ipſi debitores fuerint: preter omnes ho
mines habitantes in hieruſalem.
Non dico vobis: ſed ſi nō pniam hūe Ezech.18.c
ritis oēs ſilr̄iter peribitis. Dicebat āt hāc Eccle.17.d
ſimilitudinē. Arborē fici habebat qdaz Actuū.3.d.
plantatam in vinea ſua: ⁊ venit
querēs fructū i illa ⁊ nō iuenit. Dixit
aūt ad cultorem vinee. Ecce āni tres Mat.21.c.
ſūt ex quo vēio qrēs fructū i ficulnea hac: Mar.11.c.
⁊ nō iuēio: ſuccide ergo illā. Ut qd ēt
terrā occupat? At ille rn̄dēs dixit illi.
Dn̄e dimitte illam ⁊ hoc anno: vſq3
dū fodiam circa illam ⁊ mittā ſtercora.
Et ſi quidē fecerit fructū: ſin autē in B
futurum ſuccides eā. Erat aūt docēs Mat.12.b.
in ſynagoga eorum ſabbatis. Mar..3.a.
Et ecce mulier que habebat ſpiritum infra.14.a.
infirmitatis annis decē et octo: et erat
iclinata: nec omnino poterat ſurſū re-
ſpicere. Quam cum videret ieſus
vocauit eā ad ſe ⁊ ait illi. Mulier dimiſ
ſa es ab infirmitate tua. Et impoſuit Mat.12.b.
illi manus: et confeſtim erecta Marci.2.g ſup.6.a.

© Biblioteca Nacional de España

ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ. ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι. ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν. ὑποκριταί ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει. ταύτην δὲ θυγατέρα ἀβραὰμ οὖσαν ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ. ἔλεγε δὲ τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν. ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα. καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. πάλιν εἶπε. τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς ἱερουσαλήμ. εἶπε δέ τις αὐτῷ. κύριε εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς. ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πολλοί λέγω ὑμῖν ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες κύριε κύριε ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν. οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. τότε ἄρξεσθε λέγειν. ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. καὶ ἐρεῖ, λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ὅταν ὄψεσθε ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ πρῶτοι, οἳ ἔσονται ἔσχατοι. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ. ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. καὶ

eſt: ⁊ glorificabat deum. Reſpondens autem archiſynagogus indignãs quia ſabbato curaſſet ieſus: dicebat turbe. Sex dies ſunt in q̃b9 opz operari. In his ergo venite ⁊ curamini: et non in die ſabbati. Reſpondens aũt ad illũ dixit dñs. Hypocrite vnuſq̃ſq₃ veſtrum ſabbato non ſoluit bouem ſuũ aut aſinum a preſepio et ducit adaq̃re: Hanc autem filiam abrae quam alligauit ſathanas ecce decem ⁊ octo annis: non oportuit ſolui a vinculo iſto die ſabbati? Et hec cum diceret: erubeſcebant omnes aduerſarij eius: ⁊ omnis ppl's gaudebat ĩ vniuerſis q̃ glorioſe fiebant ab eo. Dicebat ergo. Cui ſimile eſt regnum dei: ⁊ cui ſimile eſtimabo illd. Simile eſt grano ſinapis: quod acceptum homo miſit in hortum ſuum et creuit: et factũ eſt in arborẽ magnã et volucres celi requieuerunt in ramis ei9. Et iterum dixit. Cui ſimile eſtimabo regnũ dei. Simile eſt fermento qd acceptũ mulier abſcondit ĩ farine ſata tria: doñec fermẽtaret totũ. Et ibat per ciuitates et caſtella docens: et iter faciens in hieruſalem. Ait aũt illi quidã. Dñe ſi pauci ſunt q̃ ſaluãtur. Ipſe aũt dixit ad illos. Cõtendite intrare per anguſtã portã: q₃ mlti dico vobis querent intrare et non poterũt. Cũ₃ aũt intrauerit paterfamilias ⁊ clauſerit oſtium: incipietis foris ſtare et pulſare ad oſtiũ dicentes domine aperi nobis ⁊ reſpondẽs dicet vobis. Neſcio vos vnde ſitis. Tũc icipietis dicere. Mãducauim9 coram te et bibimus: et in plateis noſtris docuiſti. Et dicet vobis. Neſcio vos vnde ſitis. Diſcedite a me oẽs operarij iniquitatis. Ibi erit fletus et ſtridor dentium: cum videritis abraam ⁊ yſaac ⁊ iacob ⁊ omnes prophetas in regno dei: vos autem expelli foras. Et venient ab oriente ⁊ occidẽte ⁊ aquilone ⁊ auſtro: et accumbent in regno dei. Et ecce ſũt nouiſſimi qui erãt p̃mi: ⁊ ſunt primi qui erant nouiſſimi. In ipſa die acceſſerũt quidam phariſeorũ dicentes illi. Exi ⁊ vade hinc: quia herodes vult te occidere. Et

L

Mat. 15. d. Mar. 4. f.

Mat. 12. d.

Mat. 9. g.

Mat. 7. c. Johã. 7. c.

Mat. 7. c. ⁊ 25. b.

Mat. 7. f. ⁊ 25. g. Mat. 8. c.

D

Mat. 8. c.

Mat. 19. g. Mar. 10. c.

© Biblioteca Nacional de España

εἶπεν αὐτοῖς. πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώ=
πεκι ταύτῃ. ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ
ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ
τρίτῃ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ
αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ
ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω ἱερου
σαλήμ. ἱερουσαλὴμ ἱερουσαλὴμ ἡ ἀποκτέν
νουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα
τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν. ποσά=
κις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρό
πον ὄρνις ἐπισυνάγει τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑ
πὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ
ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω
δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἂν ἥξῃ ὅ=
τε εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό
ματι κυρίου. Cap.14.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκον
τινὸς τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων
σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρω=
πός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς νο
μικοὺς καὶ φαρισαίους λέγων. εἰ ἔξεστι τῷ
σαββάτῳ θεραπεύειν. οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ
ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυ=
σεν. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε. τίνος
ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται,
καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέ
ρᾳ τοῦ σαββάτου. καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀντα=
ποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα. ἔλεγε δὲ
πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέ=
χων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο
λέγων πρὸς αὐτούς. ὅταν κληθῇς ὑπό τι
νος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρω
τοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερος σου ᾖ κε=
κλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐ
τὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι. δὸς τούτῳ τόπον,
καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον
τόπον κατέχειν. ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευ=
θεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅ=
ταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι. φίλε
προσανάβηθι ἀνώτερον. τότε ἔσται σοι δό
ξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι. ὅτι
πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ
ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. ἔλεγε δὲ
καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν. ὅταν ποιῇς ἄρισ=
τον ἢ δεῖπνον μὴ φώνει τοὺς φίλους σου,
μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς
συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλου=
σίους μήποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσω=
σι καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα. ἀλλ' ὅ=
ταν ποιῇς δοχὴν κάλει πτωχούς, ἀνα=
πήρους, χωλούς, τυφλούς, καὶ μακάρι=

ait illis. Ite et dicite vulpi
illi. Ecce eiicio demonia et
ſanitates perficio hodie et cras: et
tertia die cõſumor. Uerũtñ opꝫ me ho
die ꝛ cras ꝛ ſequẽti die ambulare: q꞉ nõ
capit ꝓphetam perire extra hieruſalẽ.
Hieruſalem hieruſalem que occidis Mat.23.g.
prophetas ꝛ lapidas
eos qui mittuntur ad te. Quotiens
volui congregare filios tuos quẽadmo
dum auis nidum ſuum ſub
pennis et noluiſti. Ecce
relinquetᷣ vobꝭ domꝰ vr̃a deſerta. Dico
aũt vobis: q꞉ nõ videbitis me donec ve
niat cũ dicetis: benedictꝰ q̃ venit in no
mine domini. Cap.14.

Et factũ ẽ cũ introiſſet ieſus in do A
mũ cuiuſdã principis phariſeorum
ſabbato manducare panem et ipſi
obſeruabant eum. Et ecce homo
quidam hydropicus erat ante illum.
Et reſpondẽs ieſus dixit ad legiſꝑitos
et phariſeos dicens. Si licet Mat.12.b.
ſabbato curare? At illi tacuerũt. Ipſe vo Marci.3.a. ſup.6.b
apprehenſum ſanauit eum ac dimiſit.
Et reſpondẽs ad illos dixit. Cuius ſup.13.c.
veſtrum aſinꝰ aut bos in puteũ cadet
ꝛ non continuo extrahet illum die
ſabbati? Et non poterant
ad hec reſpondere illi. Dicebat autẽ ꝛ Mat.23.b Marci.12.g
ad inuitatos parabolã: intendens
quomodo primos accubitus eligerent:
dicens ad illos. Cum inuitatus fueris B
ad nuptias: nõ diſcũbas in primo loco
ne forte honoratior te ſit inuitatus
ab illo: et veniens is qui te et illum
vocauit dicat tibi. Da huic locũ:
et tunc incipias cum rubore nouiſſimũ
locũ tenere. Sed cũ vocatꝰ fueris va
de recumbe in nouiſſimo loco: vt cum
venerit q̃ te inuitauit dicat tibi. Amice
aſcende ſuperius. Tunc erit tibi gloria
coram ſimul diſcũbentibus: quia Mat.23.b Jaco.4.c.
omnis qui ſe exaltat humiliabitur: et
qui ſe humiliat exaltabitur. Dicebat ãt
et ei q̃ ſe inuitauerat. Cũ facis prã= C
diũ aut cenam: noli vocare amicos tuos
neqꝫ fratres tuos: neqꝫ
cognatos: neqꝫ vicinos diuites:
ne forte et ipſi te reinuitent
et fiat tibi retributio. Sed cum
facis conuiuiũ voca pauperes debiles Thob.4.b.
claudos et cecos: et beatus

© Biblioteca Nacional de España

ος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί
σοι. ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀνα=
στάσει τῶν δικαίων. ἀκούσας δὲ τις τῶν συ
νανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ. μακάριος
ὃς φάγεται ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖ=
πνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς, καὶ ἀπέ
στειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπ=
νου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις ἔρχεσθε ὅτι ἤδη
ἕτοιμα ἐστὶ πάντα. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς
παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐ=
τῷ. ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελ
θεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν. ἐρωτῶ σε ἔχε με παρῃ
τημένον. καὶ ἕτερος εἶπε. ζεύγη βοῶν ἠγό=
ρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐ=
τά. ἐρωτῶ σε ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτε=
ρος εἶπε. γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ
δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦ
λος ἐκεῖνος, ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦ
τα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης, εἶπε τῷ
δούλῳ αὐτοῦ. ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλα=
τείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτω
χοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χω=
λοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος.
κύριε γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος
ἐστί. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον.
ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀ
νάγκασον εἰσελθεῖν ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου.
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐ=
κείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ
δείπνου. συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πο
λλοί, καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς. εἴ τις
ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα καὶ
τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀ=
δελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ
δύναταί μου εἶναι μαθητής. καὶ ὅστις οὐ
βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀ=
πίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆ
σαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δα=
πάνην εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν, ἵνα μήπο
τε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύον=
τος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξων
ται ἐμπαίζειν αὐτῷ λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄν
θρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν
ἐκτελέσαι. ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος
συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐ=
χὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός
ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ
εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν. εἰ δὲ
μήγε, ἔτι πόρρω αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν
ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. οὐ=

eris: quia non habent retribuere
tibi: retribuetur enim tibi in resurrectiõe
iustorum. Hec cũ audiſſet quidã de ſis D
diſcũbentibus dixit illi. Beatus ps.77.
qui manducat panem in regno dei. Mat.22.a. Apoc.19.b
At ipſe dixit ei. Homo quidã fecit ce
nam magnã et vocauit multos. Et mi=
ſit ſeruum ſuum hora cene
dicere inuitatis vt venirent: quia iam
parata ſunt omnia. Et ceperunt ſimul
omnes excuſare. Prim⁹ dixit ei.
Villã emi: et neceſſe habeo exire
et videre illã. Rogo te habe me excuſa
tum. Et alter dixit. Iuga boum emi
quinq;: et eo probare illa.
Rogo te habe me excuſatũ. Et alius
dixit. Vxorem duxi: et ideo non
poſſum venire. Et reuerſus ſeruus E
nunciauit hec domino ſuo.
Tunc iratus paterfamilias dixit
ſeruo ſuo. Exi cito in plateas
et vicos ciuitatis: et pauperes
ac debiles et cecos et claudos
introduc huc. Et ait ſeruus.
Dñe factũ eſt vt imperaſti: et adhuc loc⁹
eſt. Et ait dominus ſeruo.
Exi in vias et ſepes et compelle
intrare: vt impleatur domus mea.
Dico autẽ vobis q᷑ nemo virorũ illorũ Mat.6.c.
qui vocati ſunt guſtabit cenam meam.
Ibant autem turbe multe cum eo: F
et conuerſus dixit ad illos. Si quis
venit ad me et non odit patrem Mat.10.g.
ſuum et matrem et vxorem et
filios et fratres et ſorores
adhuc autem et animam ſuam non
poteſt meus eſſe diſcipul⁹. Et qui nõ Mat.10.g. z.16.f.
baiulat crucem ſuam et venit poſt Mar.8.g.
me: non poteſt meus eſſe diſcipulus. ſup.9.c.
Quis enim ex vobis volens turrim edifica=
re: nõne prius ſedẽs cõputat ſũpt⁹ q̃ neceſ
ſarij ſũt ſi habeat ad pficiẽdũ: ne poſtq̃
poſuerit fundamentum et non potuerit
perficere: omnes qui vident incipiant
illudere ei dicentes: quia hic homo
cepit edificare et non potuit
conſummare? Aut quis rex iturus G
cõmittere bellũ aduerſus alium regẽ nõ
ſedens prius cogitat ſi poſſit
cum decẽ milib⁹ occurrere ei qui cum
viginti milibus venit ad ſe? Alioquin
adhuc illo longe agente: legationem Mat.10.g.
mittens rogat ea que pacis ſũt. Sic infra.18.c.

© Biblioteca Nacional de España

τως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται
πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύνα-
ται μου εἶναι μαθητής. καλὸν τὸ ἅλας. ἐὰν
δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται.
οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐσ-
τιν, ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκού-
ειν, ἀκουέτω. Cap. 15.

Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τε-
λῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐ-
τοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ
γραμματεῖς λέγοντες. ὅτι οὗτος ἁμαρτω-
λοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. εἶπε
δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέ-
γων. τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν
πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ κα-
ταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὕρη
αὐτό. καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους
ἑαυτοῦ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον,
συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας
λέγων αὐτοῖς. συγχάρητέ μοι ὅτι εὗρον τὸ
πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. λέγω ὑμῖν,
ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑ-
νὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα
ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι με-
τανοίας. ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα
ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύ-
χνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς
ἕως ὅτου εὕρῃ. καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται
τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας λέγουσα. συγ-
χάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώ-
λεσα. οὕτως λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώ-
πιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρ-
τωλῷ μετανοοῦντι. εἶπε δέ. ἄνθρωπός τις
εἶχε δύο υἱούς, καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐ-
τῶν τῷ πατρί. πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλ-
λον μέρος τῆς οὐσίας, καὶ διεῖλεν αὐτοῖς
τὸν βίον. καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συ-
ναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμη-
σεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε
τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανήσαν-
τος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυ-
ρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρ-
ξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑ-
νὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔ-
πεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσ-
κειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοι-
λίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ
χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. εἰς ἑαυ-
τὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε. πόσοι μίσθιοι τοῦ πα-
τρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ
λιμῷ ἀπόλλυμαι. ἀναστὰς πορεύσομαι
πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ. πά-

ergo omnis ex vobis qui non renũciat
omnibus que poſſidet non poteſt
me eſſe diſcipulus. Bonũ eſt ſal. Si — Mat.5.b.
autem ſal euanuerit in quo condietur? — Marci.9.g.
Neq; in terrã neq; in ſterqliniũ vtile ẽ:
ſed foras mittetur. Qui habet aures au
diendi audiat. Cap. 15.

Erãt aũt appropinquãtes ei publica — A
ni et peccatores vt audirent illum. — Mat.9.b. Mar.2.d.
Et murmurabant pharisei et
ſcribe dicentes. Quia hic peccatores
recipit et manducat cum illis.
Et ait ad illos parabolã iſtaz dicens. — Mat.18.b.
Quis ex vobis homo qui habet centũ
oues: ⁊ ſi pdiderit vnã ex illis: nõne di
mittit nonaginta nouem in deſerto
⁊ vadit ad illã que perierat donec inue
niat eam: Et cũ inuenerit eã: imponit in hu
meros ſuos gaudens: ⁊ veniens domuz
conuocat amicos ⁊ vicinos
dicẽs illis. Cõgratulamini mihi: qꝛ inueni
ouem meam q̃ perierat. Dico vobis
quod ita gaudium erit in celo ſuper vno
pctõre pniam agente: q̃ ſupra nonagi-
tanouẽ iuſtis qui nõ indigent penitẽtia.
Aut q̃ mulier habẽs drachmas decẽ:
ſi pdiderit drachmã vnã: nõne accẽdit — B
lucernã ⁊ euerrit domũ ⁊ q̃rit diligẽter — 3. euerrit. i. ſcopis mundat.
donec inueniat eã: Et cũ inuenerit ꝯuocat
amicas ⁊ vicinas: dicẽs. Cõgratulamini
mihi: qꝛ inueni drachmã quã pdiderã.
Ita dico vobis: gaudium erit coram
angelis dei ſuper vno peccatore
pniam agente. Ait aũt. Homo qdã
habuit duos filios: ⁊ dixit adoleſcẽtior
patri. Pater: da mihi
portionẽ ſubſtãtie mee q̃ me ꝯtingit. Et
diuiſit illis ſubſtantiã. Et nõ poſt mul
tos dies ꝯgregatis oĩbꝰ adoleſcẽtior filiꝰ
pegre pfectꝰ ẽ in regionẽ longinquã ⁊ i
bi diſſipauit ſubſtãtiã ſuã viuẽdo luxurio
ſe. Et poſtq̃ oĩa ꝯſũmaſſet: facta ẽ fa-
mes valida in regione illa: et ipe cepit
egere. Et abijt et adheſit vni
ciuium regionis illius: ⁊ miſit
illum in villam ſuam vt paſceret
porcos. Et cupiebat implere ventrẽ
ſuum de ſiliquis quas
porci mãducabãt: et nẽo illi dabat. In
ſe ãt reuerſus dixit. Quãti mercenarij — C
in domo pr̃is mei abũdant panibꝰ: ego
aũt hic fame pereo. Surgam et ibo
ad patrem meum ⁊ dicam ei. Pater — 7.18.c.

© Biblioteca Nacional de España

τερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον
σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου·
ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀ
ναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι
δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν
ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ
δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υ=
ἱός. πάτερ ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώ
πιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υ=
ἱός σου. εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους
αὐτοῦ. ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην
καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον
εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς
τοὺς πόδας. καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον
τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφραν
θῶμεν, ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ
ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρ
ξαντο εὐφραίνεσθαι. ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ
πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ. καὶ ὡς ἐρχόμενος
ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χο=
ρῶν. καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων
ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ.
ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ
σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαί=
νοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ
ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελ=
θών, παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶ=
πε τῷ πατρί. ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω
σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον,
καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ
τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ, ὅτε δὲ ὁ υἱός
σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον με
τὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον
τὸν σιτευτόν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. τέκνον, σὺ
πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ
σά ἐστιν. εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει,
ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀ=
νέζησε καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη. Cap.16.

Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν
οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς
διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ
φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ. τί τοῦτο ἀκού
ω περὶ σοῦ. ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονο=
μίας σου. οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.
εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος. τί ποιήσω,
ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ' ἐμοῦ. σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰ
σχύνομαι. ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετα
στῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴ
κους αὐτῶν. καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκα=
στον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ

peccaui in celum: et coram
te: iam nõ ſuꝫ dignꝰ vocari filius tuꝰ
fac me ſicut vnũ de mercenarijs tuis.
Et ſurgens venit ad patrẽ ſuũ. Cuꝫ
autem adhuc longe eſſet: vidit illum
pater ipſius: et miſericordia motꝰ eſt: ⁊
accurrens cecidit ſuper collum eius
et oſculatꝰ eſt eum. Dixit ꝗꝫ ei filius.
Pater peccaui in celum et coram
te: iam non ſum dignus vocari filius
tuus. Dixit autem pater ad ſeruos
ſuos. Cito proferte ſtolam primam
et induite illũ: et date annulum
in manum eius: et calciamenta in
pedes eius. Et adducite vitulum
ſaginatũ et occidite: ⁊ mãducemꝰ ⁊ epu
lemur: qꝛ hic filius meꝰ mortuꝰ erat ⁊ D
reuixit: perierat et inuẽtꝰ eſt. Et cepe
runt epulari. Erat autem filius eius
ſenioꝛ in agro. Et cum veniret et
appropiquaret domui audiuit sympho
niã ⁊ choꝝ: et vocauit vnuꝫ de ſeruis et
interrogauit quid hoc eſſet. Is ꝗꝫ di=
xit illi. Frater tuus venit: et occidit pr̃
tuus vitulum ſaginatum: quia ſaluum
illũ recepit. Indignatus eſt aũt ⁊ nole
bat introire. Pater ergo illius egreſſus
cepit rogare illum. At ille rñdẽs dixit
patri ſuo. Ecce tot annis ſeruio
tibi et nunꝗꝫ mandatuꝫ tuum preteriui
et nunꝗꝫ dediſti mihi hedum vt cum
amicis meis epularer: ſed poſtꝗꝫ filius
tuꝰ hic qui deuorauit ſubſtãtiã ſuã cũ
meretricibus venit: occidiſti illi vitulũ
ſaginatum. At ipſe dixit illi. Fili tu
ſemper mecum es ⁊ omnia mea
tua ſunt: epulari aũt ⁊ gaudere oporte
bat: qꝛ frater tuꝰ hic mortuꝰ erat ⁊ re
uixit: perierat et inuentus eſt. Cap.16.

Dicebat aũt et ad diſcipulos ſuos. A
Homo quidaꝫ erat diues qui hẽ
bat villicũ: ⁊ hic diffamatꝰ ẽ apud illũ:
quaſi diſſipaſſet bona illiꝰ. Et
vocauit illũ ⁊ ait illi. Quid hoc audio
de te. Redde rationem villicationis Mat.25.c.
tue. Iam enim non poteris villicare.
Ait aũt villicus intra ſe. Quid faciaꝫ:
quia dominus meus aufert
a me villicationẽ: Fodẽ nõ valeo: mẽ=
dicare erubeſco. Scio ꝗd faciã: vt cuꝫ
amotꝰ fuero a villicatiõe recipiant me i
domos ſuas. Cõuocatis itaꝗꝫ ſingulis
debitoribus domini ſui

© Biblioteca Nacional de España

ἔλεγε τῷ πρώτῳ. πόσον ὀφείλεις τῷ κυρί-
ῳ μου. ὁ δὲ εἶπεν. ἑκατὸν βάτους ἐλαίου.
καὶ εἶπεν αὐτῷ. δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ
καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. ἔπει-
τα ἑτέρῳ εἶπε. σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις. ὁ δὲ
εἶπεν. ἑκατὸν κόρους σίτου. καὶ λέγει αὐτῷ
δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοή-
κοντα. καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον
τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν. ὅτι οἱ
υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ
τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑ-
αυτῶν εἰσί. κἀγὼ ὑμῖν λέγω. ποιήσατε ἑ-
αυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας
ἵνα ὅταν ἐκλείπητε δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς
αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ,
καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι. καὶ ὁ ἐν ἐλα-
χίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐσ-
τιν. εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾶ πισ-
τοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν
πιστεύσει. καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ
οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει.
οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δου-
λεύειν. ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτε-
ρον ἀγαπήσει. ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέ-
ρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δου-
λεύειν καὶ μαμωνᾶ. ἤκουον δὲ ταῦτα πάν-
τα καὶ οἱ φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχον-
τες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς. ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐ-
νώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει
τὰς καρδίας ὑμῶν. ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑ-
ψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἦν. ὁ νό-
μος καὶ οἱ προφῆται ἕως ἰωάννου. ἀπὸ τό-
τε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ
πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. εὐκοπώτερον δέ ἐστι
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ
νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. πᾶς ὁ ἀπολύων
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοι-
χεύει. καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀν-
δρὸς γαμῶν μοιχεύει. ἄνθρωπος δέ τις ἦν
πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ
βύσσον εὐφραινόμενος καθημέραν λαμ-
πρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι λάζαρος,
ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλ-
κωμένος, καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης
τοῦ πλουσίου. ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμε-
νοι, ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀ-
ποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐ-
τὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ
ἀβραάμ. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτά-
φη. καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν ἀ-

dicebat primo. Quantum debes dño
meo? At ille dixit. Centū cados olei.
Dixitqȝ illi. Accipe cautionē tuam et
ſede cito ſcribe quinquaginta. Deinde
alio dixit. Tu vero quātū debes? qui
ait: centum choros tritici. Ait illi.
Accipe litteras tuas et ſcribe octogin-
ta. Et laudauit dominus villicum
iniquitatis quia prudenter feciſſet: quia
filij huius ſeculi prudentiores
filijs lucis in generatione ſua
ſunt. Et ego vobis dico: facite vobis
amicos de mammona iniquitatis:
vt cum defeceritis: recipiant vos in
eterna tabernacula. Qui fidelis ē in mini- B
mo et in maiori fidelis eſt: ꝛ qui in modi-
co iniquꝰ eſt ꝛ in maiori iniquꝰ eſt.
Si ergo in iniquo mamōa fideles
non fuiſtis: quod verum eſt quis
credet vobis? Et ſi in alieno fide-
les nō fuiſtis: qđ veſtrū ē qs dabit vo-
bis? Nemo ſeruus pōt duobꝰ dñis ſer- Mat.6.c.
uire. Aut enim vnum odiet et alteruꝫ
diliget: aut vni adherebit et alterum
contemnet. Non poteſtis deo ſeruire
ꝛ mamone. Audiebant aūt omnia hec
pharisei qui erant auari:
et deridebant illum. Et ait illis.
Vos eſtis qui iuſtificatis vos coram
hominibus: deus autem nouit
corda veſtra. Quia qđ hominibꝰ altū ē: Mat.11.d.
abominatio eſt ante deum. Lex
et prophete vſqȝ ad iohannem: ex eo
regnum dei euangelizatur et Mat.5.b.
omnis in illud vim facit. Facilius ē aūt Mar.13.g.
celū et terram preterire: qȝ de Mat.5.e.ꝛ19.b.
lege vnum apicē cadere. Omnis qui dimit- Mar.10.b.
tit vxorē ſuā: et alteraꝫ ducit: mechaꝉ.
Et qui dimiſſam a viro Apoc.18.c.
ducit mechaꝉ. Homo quidam erat
diues qui induebatur purpura et
byſſo: et epulabatur quotidie ſplēdide. C
Et erat quidam mendicus noīe lazarꝰ:
qui iacebat ad ianuā eius vlceribꝰ ple-
nus: cupiens ſaturari de
micis que cadebant de menſa
diuitis: ꝛ nemo illi dabat. Sed et canes
veiebāt ꝛ ligebāt vlcera eiꝰ. Factū ē aūt
mendicus: et portaretur vt moreretur
ab angelis in ſinum
abrahe. Mortuꝰ ē aūt ꝛ diues et ſepultꝰ
eſt in inferno. Eleuans autem oculos
ſuos cum eſſet in tormētis: vidit abraā

© Biblioteca Nacional de España

βραάμ· από μακρόθεν, και λάζαρον εν τοις
κόλποις αυτού, και αυτός φωνήσας είπε.
πάτερ αβραάμ ελέησόν με, και πέμψον λά
ζαρον ίνα βάψη το άκρον του δακτύλου αυ
τού ύδατος, και καταψύξη την γλώσσαν
μου, ότι οδυνώμαι εν τη φλογί ταύτη. εί=
πε δε αβραάμ. τέκνον, μνήσθητι ότι απέλα
βες συ τα αγαθά σου εν τη ζωή σου, και λά
ζαρος ομοίως τα κακά. νυν δε όδε παρακα=
λείται, συ δε οδυνάσαι. και επί πάσι τού=
τοις μεταξύ ημών και υμών χάσμα μέγα εσ
τήρικται, όπως οι θέλοντες διαβήναι ένθεν
προς υμάς μη δύνωνται, μη δε οι εκείθεν
προς ημάς διαπερώσιν. είπε δε. ερωτώ
ουν σε πάτερ ίνα πέμψης αυτόν εις τον οί
κον του πατρός μου. έχω γαρ πέντε αδελ
φούς, όπως διαμαρτύρηται αυτοίς ίνα μή
και αυτοί έλθωσιν εις τον τόπον τούτον
της βασάνου. λέγει αυτώ αβραάμ. έχουσι
μωσέα και τους προφήτας, ακουσάτωσαν
αυτών. ο δε είπεν. ουχί πάτερ αβραάμ,
αλλ εάν τις από νεκρών πορευθή προς αυ
τούς, μετανοήσουσιν. είπε δε αυτώ. ει μω=
σέως και των προφητών ουκ ακούουσιν, ού
δε εάν τις εκ νεκρών αναστή πεισθήσονται.

Cap.17.

Είπε δε προς τους μαθητάς. ανένδεκτον
εστί του μη ελθείν τα σκάνδαλα. ουαί
δε δι ου έρχεται. λυσιτελεί αυτώ ει μύ=
λος ονικός περίκειται περί τον τράχηλον αυ
τού, και έρριπται εις την θάλασσαν, η ίνα
σκανδαλίση ένα των μικρών τούτων. προσέ
χετε εαυτοίς. εάν δε αμάρτη εις σε ο αδελ
φός σου, επιτίμησον αυτώ, και εάν μετανο
ήση άφες αυτώ. και εάν επτάκις της ημέρας
αμάρτη εις σε, και επτάκις της ημέρας επι
στρέψη λέγων μετανοώ, αφήσεις αυτώ. και
είπον οι απόστολοι τω κυρίω. πρόσθες η=
μίν πίστιν. είπε δε ο κύριος. ει είχετε πίστιν
ως κόκκον σινάπεως, ελέγετε αν τη συκαμί=
νω ταύτη εκριζώθητι και φυτεύθητι εν τη θα
λάσση, και υπήκουσεν αν υμίν. τις δε εξ υ=
μών δούλον έχων αροτριώντα η ποιμαίνον
τα, ος εισελθόντι εκ του αγρού, ερεί ευθέ=
ως παρελθών ανάπεσε, αλλ ουχί ερεί αυ
τώ ετοίμασον τι δειπνήσω, και περιζωσά=
μενος διακόνει μοι έως φάγω και πίω, και
μετά ταύτα φάγεσαι και πίεσαι σύ. μη χά
ριν έχει τω δούλω εκείνω, ότι εποίησε τα δια
ταχθέντα. ου δοκώ. ούτως και υμείς όταν
ποιήσητε πάντα τα διαταχθέντα υμίν, λέγε
τε ότι δούλοι αχρείοι εσμέν. ότι ο οφείλο=
μεν ποιήσαι πεποιήκαμεν. και εγένετο εν τω

a longe: et lazarum in
ſinu eius: ⁊ ipſe clamans dixit.
Pater abraã miſerere mei: ⁊ mitte la D
zarum vt intingat extremuz digiti ſui in
aquam vt refrigeret linguam
meam: quia crucior in hac flamma.
Et dixit illi abraaz. Fili recordare q:
bona in vita tua: ⁊ lazarus ⌊ recepiſti
ſimiliter mala. Nunc autẽ hic cõſolat:
tu vero cruciaris. Et in his omnibus
inter nos ⁊ vos chaos magnũ firmatũ
eſt: vt hi qui volunt hinc tranſire
ad vos non poſſint: neq; inde
huc tranſmeare. Et ait. Rogo
ergo te pater vt mittas eum in domũ
patris mei. Habeo eniz quinq; fratres:
vt teſtetur illis ne
et ipſi veniant in hunc locum
tormentorum. Et ait illi abraam. Habent
moyſen et prophetas audiant
illos. At ille dixit. Nõ pater abraam:
ſed ſi quis ex mortuis ierit ad eos:
pniam agent. Ait aũt illi. Si moyſen
et prophetas non audiunt: neq;
ſi q̃s ex mortuis reſurrexerit credent.

Cap.17.

Et ait ad diſcipulos ſuos. Impoſſi A
bile eſt vt nõ veniant ſcandala. Ve Mat.18.a.
aũt illi p quẽ veniũt. Vtili⁹ ẽ illi ſi la Marci.9.f.
pis molaris iponatur circa colluz eius:
et pijciatur in mare: q̃z vt
ſcandalizet vnum de puſillis iſtis. Attẽ
dite vobis. Si peccauerit in te frater Mat.18.c
tuus: increpa illuz: et ſi pniam egerit Leui.19.d.
dimitte illi. Et ſi ſepties in die Eccle.10.a.
peccauerit in te: ⁊ ſepties in die ꝯuer= Mat.18.d
ſus fuerit ad te dicẽs penitet me: dimit
te illi. Et dixerũt apli dño. Adauge no
bis fidẽ: dixit aũt dominus. Si habue Mat.17.c.
ſicut granũ ſinapis diceretis ⌊ritis fidẽ ⁊.21.c.
huic arbori moro: erradicare ⁊ tranſplã Marci.11.c
tare in mare: et obediet vobis. Quis ãt
vrm habẽs ſeruũ arantẽ aut paſcẽtẽ bo
ues qui regreſſo de agro dicat illi ſtatiz
tranſi et recumbe: ⁊ non dicat ei
para q̃ cenem et precinge te et
miniſtra mihi donec mãducẽ et bibã: ⁊
poſt hec tu mãducabis ⁊ bibes? Nun B
quid grãz hz ſeruo illi: q: fecit q̃ ei ipa
uerat? Non puto. Sic et vos cum
feceritis oĩa que precepta ſunt vobis di
cite: ſerui inutiles ſumus. Quod debui
mus facere fecimus. Et factuz eſt dum

© Biblioteca Nacional de España

πορεύεσθαι αυτόν εις ιερουσαλήμ, και αυ-
τός διήρχετο διά μέσου σαμαρείας και γα-
λιλαίας. και εισερχομένου αυτού εις τινά
κώμην, απήντησαν αυτώ δέκα λεπροί άν-
δρες οι έστησαν πόρρωθεν, και αυτοί ήραν
φωνήν λέγοντες. ιησού επιστάτα ελέησον
ημάς. και ιδών είπεν αυτοίς. πορευθέντες ε-
πιδείξατε εαυτούς τοις ιερεύσι. και εγένετο
εν τω υπάγειν αυτούς εκαθαρίσθησαν. εις
δε εξ αυτών ιδών ότι ιάθη υπέστρεψε με-
τά φωνής μεγάλης δοξάζων τον θεόν, και
έπεσεν επί πρόσωπον παρά τους πόδας αυ-
τού ευχαριστών αυτώ. και αυτός ην σαμα-
ρείτης. αποκριθείς δε ο ιησούς είπεν. ουχί οι
δέκα εκαθαρίσθησαν, οι δε εννέα που; ουχ
ευρέθησαν υποστρέψαντες δούναι δόξαν
τω θεώ ειμή ο αλλογενής ούτος. και είπεν
αυτώ. αναστάς πορεύου, η πίστις σου σέ-
σωκέ σε. επερωτηθείς δε υπό των φαρισαίων
πότε έρχεται η βασιλεία του θεού, απεκρίθη
αυτοίς και είπεν. ουκ έρχεται η βασιλεία
του θεού μετά παρατηρήσεως, ουδέ ερού-
σιν ιδού ώδε, ιδού εκεί. ιδού γαρ η βασι-
λεία του θεού εντός υμών εστίν. είπε δε και
προς τους μαθητάς. ελεύσονται ημέραι ό-
τε επιθυμήσετε μίαν των ημερών του υιού
του ανθρώπου ιδείν, και ουκ όψεσθε. και ε-
ρούσιν υμίν ιδού ώδε, ιδού εκεί. μη απέλθη-
τε μηδέ διώξητε. ώσπερ γαρ η αστραπή η
αστράπτουσα εκ της υπουρανόν εις την υ-
πουρανόν λάμπει, ούτως έσται ο υιός του
ανθρώπου εν τη ημέρα αυτού. πρώτον δε
δει αυτόν πολλά παθείν, και αποδοκιμασ-
θήναι από της γενεάς ταύτης. και καθώς εγέ-
νετο εν ταις ημέραις νώε, ούτως έσται και εν
ταις ημέραις του υιού του ανθρώπου. ήσθι-
ον, έπινον, εγάμουν, εξεγαμίζοντο, άχρι ης
ημέρας εισήλθε νώε εις την κιβωτόν, και ήλ-
θεν ο κατακλυσμός και απώλεσεν άπαντας.
ομοίως και ως εγένετο εν ταις ημέραις λώτ
ήσθιον, έπινον, ηγόραζον, επώλουν, ε-
φύτευον, ωκοδόμουν, η δε ημέρα εξήλθε
λώτ από σοδόμων, έβρεξε πυρ και θεί-
ον απ ουρανού, και απώλεσεν άπαν-
τας. κατά ταύτα έσται η ημέρα ο υιός του
ανθρώπου αποκαλύπτεται. εν εκείνη τη
ημέρα ος έσται επί του δώματος και τα
σκεύη αυτού εν τη οικία, μη καταβάτω ά-
ραι αυτά, και ο εν τω αγρώ, ομοίως μη επι-
στρεψάτω εις τα οπίσω. μνημονεύετε της
γυναικός λωτ. ος εάν ζητήση την ψυχήν αυ-
τού σώσαι, απολέσει αυτήν. και ος εάν απο-
λέση αυτήν, ζωογονήσει αυτήν. λέγω υμίν,

iret in hieruſalem:
tranſibat per mediã ſamariã ⁊ galileã.
Et cum ingrederetur quoddam
caſtellũ: occurrerũt ei decẽ viri leproſi.
Qui ſteterũt a longe et leuauerunt
vocẽ dicentes. Jeſu preceptor miſerere
noſtri. Quos vt vidit dixit. Jte oſtẽdite
vos ſacerdotibus. Et factum eſt
dum irent: mundati ſunt. Unus Mat.8.a.
autem ex illis vt vidit q2 mũdat9 ẽ: re- Mat.1.g. ſup.5.c.
greſſus eſt cũ magna voce magnificans
cecidit ĩ faciẽ ante pedes ei9 deũ. Et
gratias agens. Et hic erat ſamaritan9.
Reſpondens aũt ieſus dixit. Nonne Leui.14.a.
decem mũdati ſũt ⁊ nouẽ vbi ſũt? Nõ
eſt inuẽt9 qui rediret ⁊ daret gl'iam
deo niſi hic alienigena. Et ait C
illi. Surge vade: q2 fides tua te ſaluũ
fecit. Jnterrogatus autem a phariſeis
quando venit regnum dei: reſpondens
eis dixit. Non veniet regnum
dei cum obſeruatione: neq3 dicent
ecce hic aut ecce illic. Ecce enim regnũ
dei intra vos eſt. Et ait
ad diſcipulos ſuos. Uenient dies q̃n
deſideretis videre vnum diem filij
hominis et nõ videbitis. Et dicent
vobis. Ecce hic ⁊ ecce illic. Nolite ire: Mat.24.d Mar.13.c.
neq3 ſectemini. Nam ſicut fulgur
coruſcãs ſub celo in ea q̃ ſub celo ſũt
fulget: ita erit filius
hominis in die ſua. Primum autem
oportet illum multa pati: et reprobari
a generatione hac. Et ſicut factũ eſt Mat.24.e. 1.Pe.3.d.
in diebus noe: ita erit et in
dieb9 filij hoĩs. Edebãt ⁊ nuptias: vſq3
bibebãt: vxores ducebãt ⁊ dabãtur ad
in diem qua ĩtrauit noe ĩ arcã: et venit
diluuium et perdidit omnes.
Similiter ſicut factũ eſt in dieb9 loth. D
Edebãt ⁊ bibebãt: emebãt ⁊ vẽdebant:
plãtabãt ⁊ edificabãt: q̃ die autem exijt
loth a ſodomis: pluit ignẽ et ſulphur
de celo ⁊ omnes ꝑdidit.
Secundũ hec erit qua die filius
hominis reuelabitur. Jn illa
die qui fuerit in tecto et
vaſa ei9 in domo ne deſcẽdat tollẽ
illa et qui in agro ſimiliter non redeat Gene.19.c.
retro. Memores eſtote Mat.18.f.
vxoris loth. Quicũq3 queſierit aĩam ſuã Mar.8.g.
ſaluã facere ꝑdet illã. Et q̃cũq3 ꝑdide
rit illã viuificabit eã. Dico vobis in

© Biblioteca Nacional de España

ταύτῃ/τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μι-
ᾶς, εἷς παραληφθήσεται καὶ/ὁ ἕτερος ἀφεθή
σεται. δύο ἔσονται ἀλήθουσαι/ἐπὶ/τὸ αὐτό,
μία παραληφθήσεται, καὶ/ἡ ἑτέρα ἀφεθήσε
ται. δύο ἔσονται ἐν/τῷ ἀγρῷ,/ὁ εἷς παρα
ληφθήσεται, καὶ/ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. καὶ ἀ
ποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ. ποῦ κύριε. ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖς. ὅπου/τὸ σῶμα, ἐκεῖ συνα-
χθήσονται καὶ/οἱ ἀετοί. Cap.18.

Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς
/τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι καὶ μὴ
ἐκκακεῖν, λέγων. κριτής τις ἦν ἔν τινι πό-
λει/τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον
μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν/τῇ πόλει ἐ
κείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα. ἐκ
δίκησόν με ἀπό/τοῦ ἀντιδίκου μου, καὶ οὐκ
ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν
ἐν ἑαυτῷ. εἰ καί/τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι καὶ
ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι, διάγε/τὸ παρέ
χειν μοι κόπον/τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω
αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιά
ζῃ με. εἶπε δὲ/ὁ κύριος. ἀκούσατε τί/ὁ κρι
τής/τῆς ἀδικίας λέγει./ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιή
σῃ/τὴν ἐκδίκησιν/τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ/τῶν
βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός,
καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς. ναὶ λέγω ὑ-
μῖν ὅτι ποιήσει/τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τά-
χει. πλὴν/ὁ υἱός/τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν, ἄρα
εὑρήσει/τὴν πίστιν ἐπί/τῆς γῆς. εἶπε δὲ πρὸς
τινάς/τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ
δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας/τοὺς λοιπούς
/τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωποι δύο ἀ-
νέβησαν εἰς/τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι,/ὁ εἷς φα
ρισαῖος, καὶ/ὁ ἕτερος τελώνης./ὁ φαρισαῖος
σταθείς, πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο.
/ὁ θεὸς εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ
/οἱ λοιποί/τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι
μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος/ὁ τελώνης. νηστεύ
ω δὶς/τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅ
σα κτῶμαι. καὶ/ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς,
οὐκ ἤθελεν οὐδέ/τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς/τὸν
οὐρανὸν ἐπᾶραι. ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς/τὸ στή-
θος αὐτοῦ, λέγων./ὁ θεὸς ἱλάσθητί μοι/τῷ
ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δε
δικαιωμένος εἰς/τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ γὰρ ἐ-
κεῖνος. ὅτι πᾶς/ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθή-
σεται,/ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ/τὰ βρέφη, ἵνα αὐ
τῶν ἅπτηται. ἰδόντες δὲ/οἱ μαθηταὶ ἐπετίμη
σαν αὐτοῖς./ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος
αὐτά, εἶπεν. ἄφετε/τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς
με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά./τῶν γὰρ τοιού
των ἐστὶν/ἡ βασιλεία/τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω

illa nocte erunt duo in lecto vno:
vnꝰ aſſumetur et alter relinquetur.
Due erunt molentes in vnum: Mat.24.f.
vna aſſumetur et altera relinquetur.
Duo in agro: vnus aſſumetur
et alter relinquetur. Reſpondentes
dicunt illi. Ubi domine? Qui
dixit illis. Ubicũq; fuerit corpꝰ illic cõ Mat.24.f.
gregabuntur et aquile. Cap.18.

Dicebat aũt et parabolã ad illos qm A
oportet ſemper orare et non Eccle.18.c. 1.Theſ.5.d
deficẽ: dicẽs. Judex qdã erat in qdaꝫ
ciuitate qui deũ non timebat et hominẽ
nõ reuerebat: vidua aũt qdã erat in ci-
uitate illa et veniebat ad eũ dicens. Ui
dica me de aduerſario meo: et nolebat
per multũ tempus. Poſt hoc aũt dixit
intra ſe. Et ſi deum non timeo nec
hominẽ reuereor: tamẽ quia moleſta ẽ
mihi hec vidua vindicabo
illã: ne i nouiſſimo veniẽs ſuggillet
me. Ait autem dñs. Audite quid iu-
dex iniquitatis dicit. Deus aũt non fa-
ciet vindictam electorum ſuorum
clamantium ad ſe die ac nocte:
et patiẽtiã hẽbit in illis? Dico aũt vobis
quia cito faciet vindictam illorum.
Veruntñ filius hominis veniẽs: putaſ
inueniet fidem in terra? Dixit aũt ad
quoſdam qui in ſe cõfidebant tanq̃
iuſti et aſpernabantur ceteros
parabolã iſtaꝫ dicens. Duo hoies aſcẽ- ſup.2.f. Leuit.5.a.
debant in templũ vt orarent: vnꝰ phari
ſeus et alter publicanus. Phariſeus B
ſtãs hec apud ſe orabat.
Deus grãs ago tibi: qꝛ nõ ſum ſicut
ceteri hominũ: raptores: iniuſti
adulteri: velut etiaꝫ hic publicanꝰ. Je
iuno bis in ſabbato: decimas do oim̃ q̃
poſſideo. Et publicanus a longe ſtans Eccle.5.b. ſup.15.c.
nolebat nec oculos ad
celum leuare: ſed percutiebat pectus
ſuum dicẽs. Deus propitiꝰ eſto mihi
pctõri. Dico vobis deſcendit hic iuſti-
ficatus in domum ſuam ab illo.
Qꝛ omnis qui ſe exaltat humiliabit: Mat.23.b.
et qui ſe humiliat exaltabitur.
Afferebãt autẽ ad illũ et ĩfantes: vt eos Mat.19.c Mar.10.b.
tãgeret. Qð cũ viderẽt diſcipuli ĩcrepa-
bant illos. Jeſus autem conuocans
illos dixit. Sinite pueros venire ad
me et nolite vetare eos. Talium
eſt enim regnum dei. Amen dico

© Biblioteca Nacional de España

ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων λέγων.
διδάσκαλε ἀγαθέ τί ποιήσας ζωὴν αἰώνι=
ον κληρονομήσω. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. τί
με λέγεις ἀγαθόν. οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς
ὁ θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας. μὴ μοιχεύσῃς,
μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρ=
τυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μη
τέρα σου. ὁ δὲ εἶπε. ταῦτα πάντα ἐφυλαξά=
μην ἐκ νεότητός μου. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ
ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. ἔτι ἕν σοι λείπει. πάντα
ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς,
καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο
ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περί=
λυπος ἐγένετο. ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.
ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς περίλυπον γενόμε
νον, εἶπε. πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔ
χοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ
τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον
δὲ οἱ ἀκούσαντες, καὶ τίς δύναται σωθῆ=
ναι. ὁ δὲ εἶπε τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις
δυνατά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ. εἶπε δὲ πέτρος
ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθή
σαμέν σοι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω ὑ
μῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ
γονεῖς ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα ἕ=
νεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπο
λάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ,
καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπε πρὸς αὐ=
τούς. ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα,
καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ
τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. πα
ραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθή=
σεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται
καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐ=
τόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. καὶ
αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν. καὶ ἦν τὸ ῥῆ
μα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐ
γίνωσκον τὰ λεγόμενα. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγ
γίζειν αὐτὸν εἰς ἱεριχώ, τυφλός τις ἐκάθη=
το παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. ἀκούσας
δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί
εἴη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι ἰησοῦς
ὁ ναζωραῖος παρέρχεται. καὶ ἐβόησε λέγων.
ἰησοῦ υἱὲ δαυίδ ἐλέησόν με καὶ οἱ προάγον
τες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ, αὐτὸς
δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν. υἱὲ δαυίδ ἐ=
λέησόν με. σταθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκέλευσεν

vobis: quicunq; non acceperit regnum
dei ſicut puer non intrabit in illud.
Et interrogauit eũ quidã princeps dicẽs
Magiſter bone quid faciens vitã eternã Mat.19.d. Mar.10.b.
poſſidebo? Dixit autẽ ei ieſus. Quid
me dicis bonũ? Nemo bonus niſi ſolus C
deus. Mãdata noſti. Nõ occides nõ Exo.20.b Mat.19.d.
mechaberis: nõ furtũ facies: nõ falſũ te Mar.10.c.
ſtimoniũ dices: honora prẽm tuũ et ma
trem. Qui ait. Hec omnia cuſtodiui
a iuuentute mea. Quo audito:
ieſus ait ei. Adhuc vnũ tibi deeſt. Omnia Mat.19.e. Mar.10.c.
quecũq; habes vende et da pauperibus:
et habebis theſaurũ in celo: et veni
ſequere me. His ille auditis contriſta
tus eſt quia diues erat valde.
Videns aũt ieſus illum triſtem factum
dixit. Quã difficile qui pecũias hñt
in regnum dei intrabunt.
Facilius eſt enim camelum per Mat.19.f. Mar.10.c.
foramen acus tranſire: q̃ diuitem
intrare in regnũ dei.
Et dixerũt q̃ audiebãt. Et q̃s põt ſaluus
fieri? Ait illis. Que impoſſibilia ſũt apud Mat.19.f. Mar.10.d
hoĩes: poſſibilia ſũt apud deũ. Ait aũt
petrus. Ecce nos dimiſimus oĩa: et ſecu
ti ſumus te. Qui dixit eis. Amẽ dico vo Mat.19.g. Mar.10.d.
bis nemo eſt qui reliquit domum aut
parẽtes aut frẽs aut vxorẽ aut filios p=
pter regnum dei: et non recipiat
multo plura in hoc tempore
et in ſeculo futuro vitam eternam.
Aſſumpſit aũt ieſus duodecim et ait illis Mat.20.d Mar.10.g
Ecce aſcendimus hieroſolymam:
et conſũmabuntur oĩa que ſcripta ſũt p
prophetas de filio hominis. Tradetur D
enim gentibus: et illudetur
et flagellabitur et
conſpuetur: et poſtq̃ flagellauerit occidẽt eũ:
et die tertia reſurget. Et
ipſi nihil horum intellexerũt. Et erat ver
bum iſtud abſconditũ ab eis: et nõ itelli
gebãt que dicebãtur. Factũ eſt aũt cũ ap Mat.20.g. Mar.10.c.
propinquaret hiericho: cecus quidã ſe=
debat ſecus viam mendicans. Et cũ au
diret turbã pretereũtem: interrogabat quid
hoc eſſet. Dixerunt autem ei: quod ieſus
nazarenus tranſiret. Et clamauit dicẽs
Jeſu fili dauid miſerere mei. Et qui prei Mat.20.g.
bãt increpabãt eũ vt taceret: ipſe vero
multo magis clamabat. Fili dauid mi=
ſerere mei. Stans autem ieſus iuſſit

M

© Biblioteca Nacional de España

αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ
αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων. τί σοι θέ
λεις ποιήσω. ὁ δὲ εἶπε. κύριε ἵνα ἀναβλέψω.
καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. ἀνάβλεψον. ἡ πίσ
τίς σου σέσωκέ σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλε=
ψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ
θεῷ. Cap.19.

Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν ἰεριχώ. καὶ ἰ
δοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος ζακχαί
ος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν
πλούσιος. καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν τίς ἐσ
τί. καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ
ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προσδραμὼν ἔμπρο=
σθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωρέαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν,
ὅτι ἐκείνης ἔμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλ=
θεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ ἰησοῦς εἶδεν
αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. ζακχαῖε σπεύ
σας κατάβηθι, σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου
δεῖ με μεῖναι. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπε=
δέξατο αὐτὸν χαίρων. καὶ ἰδόντες πάντες
διεγόγγυζον λέγοντες, ὅτι παρὰ ἁμαρτω
λῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. σταθεὶς δὲ
ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν κύριον. ἰδοὺ τὰ ἡ=
μίση τῶν ὑπαρχόντων μου κύριε δίδωμι
τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντη=
σα ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶπε δὲ πρὸς
αὐτὸν ὁ ἰησοῦς. ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴ
κῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς ἀ
βραάμ ἐστιν. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ=
που ζητεῖσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. ἀκου
όντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παρα
βολὴν διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι ἱερουσαλήμ
καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. εἶπεν
οὖν. ἄνθρωπος τὶς εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς
χώραν μακρὰν λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ
ὑποστρέψαι. καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑ=
αυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς. πραγματεύσασθε ἕως ἔρχο
μαι. οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν.
καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέ
γοντες. οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ
ἡμᾶς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν
λαβόντα τὴν βασιλείαν, εἶπε φωνηθῆναι αὐ
τῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς ἔδωκε τὸ
ἀργύριον, ἵνα γνῷ τίς τι διεπραγμα=
τεύσατο. παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέ=
γων. κύριε ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα
μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ. εὖ ἀγαθὲ δοῦλε, ὅ
τι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου ἴσθι ἐξουσίαν ἔ
χων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ ἦλθεν ὁ δεύτε

illũ adduci ad ſe. Et cũ appropinq̃ſſet:
iterrogauit illũ dicens. Quid tibi vis
faciã? At ille dixit. Dñe vt videam.
Et ieſus dixit ei. Reſpice. Fides ꝏ Mat.9.c.
tua ſaluum te fecit. Et confeſtim vidit Mar.5.f.
⁊ ſequebatur illum magnificans deum.
Et omnis plebs vt vidit dedit laudẽ
deo. Cap.19.

ET igreſſ⁹ ꝑãbulabat hiericho. Et A
vir nomine zacheus ꝏꝏꝏ ecce
et hic princeps erat publicanoꝝ et ipſe
diues. Et querebat vidẽ ieſũ quis eſſet
⁊ non poterat pre turba: quia ꝏꝏꝏ
ſtatura puſillus erat. Et precurrens ꝏ
aſcẽdit in arborẽ ſycomoꝝ vt videret eũ
quia inde erat tranſiturus. Et cũ ve
niſſet ad locum: ſuſpiciens ieſus vidit
illũ et dixit ad illũ. Zachee feſtinãs
deſcende: quia hodie in domo tua ꝏꝏ
opꝫ me manẽ. Et feſtinãs deſcẽdit ⁊ ex
cepit illum gaudens. Et cum viderent
murmurabant dicentes ꝙ ad omnes
hominẽ pctõrẽ diuertiſſet. Stans aũt
zacheus dixit ad ieſum. Ecce dimidiũ
bonorum meorum domine do ꝏꝏꝏꝏ
pauperib⁹: ⁊ ſi quid aliquẽ defrauda=
ui reddo quadruplum. Ait ieſus ad ꝏ
eum. Quia hodie ſal⁹ domui huic fa
cta eſt eo ꝙ et ipſe filius ſit abrae. ꝏꝏ
Venit enim filius hominis ꝏꝏꝏꝏ Mat.15.c.
querere et ſaluum facere quod ꝑierat.
Hec illis audientib⁹ adijciens dixit ꝑa
bolam eo ꝙ eſſet prope hieruſalem ꝏ
⁊ quia exiſtimarent ꝙ confeſtim ꝏꝏꝏ
regnum dei manifeſtaretur. Dixit ꝏ Mat.25.b.
ergo. Homo quidam nobilis abijt in Mar.13.g.
regionẽ longiquã accipere ſibi regnũ et
reuerti. Vocatis autẽ decẽ ſeruis ſuis
dedit eis decem mnas et ait ꝏꝏꝏ
ad illos. Negociamini dum venio. ꝏ
Ciues autem eius oderant eum: ꝏꝏ
et miſerunt legationẽ poſt illũ dicentes B
Nolumus hunc regnare ſuper ꝏꝏꝏ
nos. Et factum eſt vt rediret ꝏꝏꝏ
accepto regno: ⁊ iuſſit vocari ꝏꝏꝏ
ſeruos quibus dedit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
pecuniã: vt ſciret quãtũ q̇ſqꝫ negociat⁹
eſſet. Venit autem primus dicens. ꝏ
Domine mna tua decẽ mnas acq̇ſiuit.
Et ait illi. Euge bone ſerue: ꝏꝏꝏ Mat.25.d.
q꞉ ĩ modico fuiſti fidelis: eris poteſtatẽ
hñs ſupra decẽ ciuitates. Et alter vẽit

© Biblioteca Nacional de España

ρος λέγων. κύριε η μνα σου εποίησε πέντε
μνάς. είπε δε και τούτω. και συ γίνου επά
νω πέντε πόλεων. και έτερος ήλθε λέγων.
κύριε ιδού η μνά σου ην είχον αποκειμέ=
νην εν σουδαρίω. εφοβούμην γάρ σε ότι άν
θρωπος αυστηρός ει. αίρεις ο ουκ έθηκας, και
θερίζεις ο ουκ έσπειρας. λέγει δε αυτώ. εκ
του στόματός σου κρινώ σε πονηρέ δού=
λε. ήδεις ότι εγώ άνθρωπος αυστηρός ειμί,
αίρων ο ουκ έθηκα, και θερίζων ο ουκ έσ=
πειρα. και διά τι ουκ έδωκας το αργύριον
μου τοις τραπεζίταις, και ελθών εγώ συν
τόκω αν έπραξα αυτό. και τοις παρεστώ
σιν είπεν. άρατε απ' αυτού την μναν, και δό
τε τω τας δέκα μνας έχοντι. και είπον αυτώ.
κύριε έχει δέκα μνάς. λέγω γαρ υμίν ότι
παντί τω έχοντι δοθήσεται, από δε του μη
έχοντος, και ο έχει αρθήσεται απ' αυτού.
πλήν τους εχθρούς μου εκείνους τους μη θε
λήσαντας με βασιλεύσαι επ' αυτούς, αγά=
γετε ώδε, και κατασφάξατε έμπροσθεν μου.
και ειπών ταύτα επορεύετο έμπροσθεν, α=
ναβαίνων εις ιεροσόλυμα. και εγένετο ως
ήγγισεν εις βηθσφαγή και βηθανίαν προς το
όρος το καλούμενον ελαιών, απέστειλε δύ
ο των μαθητών αυτού ειπών. υπάγετε εις
την κατέναντι κώμην. εν η εισπορευόμενοι,
ευρήσετε πώλον δεδεμένον, εφ' ον ουδείς
πώποτε ανθρώπων εκάθισε. λύσαντες αυ
τόν αγάγετε. και εάν τις υμάς ερωτά, διά τι
λύετε, ούτως ερείτε αυτώ. ότι ο κύριος αυ=
τού χρείαν έχει. απελθόντες δε οι απεσταλ
μένοι, εύρον καθώς είπεν αυτοίς. λυόντων
δε αυτών τον πώλον, είπον οι κύριοι αυ=
τού προς αυτούς. τι λύετε τον πώλον. οι
δε είπον. ο κύριος αυτού χρείαν έχει. και
ήγαγον αυτόν προς τον ιησούν. και επιρ=
ρίψαντες εαυτών τα ιμάτια επί τον πώλον,
επεβίβασαν τον ιησούν. πορευομένου δε αυ
τού, υπεστρώννυον τα ιμάτια αυτών εν τη
οδώ. εγγίζοντος δε αυτού ήδη προς τη
καταβάσει του όρους των ελαιών ήρξαντο ά
παν το πλήθος των μαθητών χαίροντες αι=
νείν τον θεόν φωνή μεγάλη περί πασών ων
είδον δυνάμεων λέγοντες. ευλογημένος ο
ερχόμενος βασιλεύς εν ονόματι κυρίου. ει
ρήνη εν ουρανώ, και δόξα εν υψίστοις. και
τινές των φαρισαίων από του όχλου είπον
προς αυτόν. διδάσκαλε. επιτίμησον τοις
μαθηταίς σου. και αποκριθείς είπεν αυ=
τοίς. λέγω υμίν, ότι εάν ούτοι σιωπή=
σωσιν, οι λίθοι κεκράξονται. και ως ή=
γγισεν ιδών την πόλιν έκλαυσεν επ' αυ=
τη λέγων. ότι ει έγνως και συ και γε

dicens. Domine mna tua fecit quinque
mnas. Et huic ait. Et tu esto super
quinque ciuitates. Et alter venit dicẽs.
Dñe ecce mna tua quã habui repositã
in sudario. Timui enim te quia homo
austerus es: tollis quod nõ posuisti: ⁊
metis qd non seminasti. Dixit ei. De
ore tuo iudico te serue nequam.
Sciebas q ego homo austerus sum:
tollẽs qd nõ posui: ⁊ metẽs qd nõ se-
minaui. Et quare non dedisti pecuniã
meam ad mensam: et ego veniens cum
vſuris vtique exegiſſẽ illã. Et astãtib9
dixit. Afferte ab illo mnã: ⁊ date
illi qui decẽ mnas hꝫ. Et dixerũt ei.
Dñe hꝫ decẽ mnas. Dico ãt vobis q Mat.13.b. 7.25.c.
oĩ hñti dabit ⁊ abũdabit: ab eo aũt q Mar.4.c.
nõ habet et quod hꝫ auferetur ab eo. sup.8.c.
Veruntamen inimicos meos illos qui
noluerunt me regnare super se: adduci
te huc: et interficite ante me. C
Et his dictis precedebat ascendens
hieroſolymam. Et factum est cum Mat.21.a.
appropinquaſſet ad betphage ⁊ bethaniã Mar.11.a.
mõtẽ q vocat oliueti: misit duos ad Joh.12.b.
discipulos suos dicens. Ite in Mat.21.a.
castellũ qd cõtra vos ẽ. In qd introeũtes Mar.11.a.
inuenietis pullũ asine alligatum: cui nemo
vnque hominum sedit. Soluite illum et
adducite. Et si qs vos interrogauerit q
re soluitis: sic dicetis ei. Qr dominus
opa eius desiderat. Abierũt ãt q missi
erãt: ⁊ inuenerũt sicut dixit illis stãtẽ pul
lũ. Soluẽtib9 ãt illis pullũ dixerũt dñi ei9
ad illos. Quid soluitis pullum?
At illi dixerũt. Qr dñs eũ necessariũ hꝫ.
Et duxerũt illũ ad iesũ. Et iactãtes
vestimenta sua supra pullum:
imposuerunt iesum. Eunte autem illo Mat.21.a.
substernebant vestimenta sua in Mar.11.b.
via. Et cum appropinquaret iam ad Johã.12.b.
descensũ mõtis oliueti: ceperũt omnes
turbe descendentium gaudẽtes laudare
deum voce magna super omnib9 quas
viderant virtutibus dicentes. Bñdict9 D
qui venit rex in noie domini. Pax
in celo et gloria in excelsis. Et Mar.21.c.
quidã phariseorum de turbis dixerunt
ad illum. Magister increpa
discipulos tuos. Quibus ipse ait.
Dico vobis quia si hi tacuerint:
lapides clamabũt. Et vt appropinquauit Abach.2.c.
videns ciuitatem fleuit super illam
dicens. Qr si cognouiſſes et tu et qdẽ

© Biblioteca Nacional de España

εν τη ημέρα σου ταύτη τα προς ειρήνην σου, νυν δε εκρύβη από οφθαλμών σου. ότι ή-
ξουσιν ημέραι επί σε, και περιβαλούσιν οι
εχθροί σου χάρακα σοι, και περικυκλώσου
σι σε, και συνέξουσι σε πάντοθεν, και εδαφι
ούσι σε, και τα τέκνα σου εν σοι. και ουκ α
φήσουσιν εν σοι λίθον επί λίθω, ανθ᾽ ων ουκ
έγνως τον καιρόν της επισκοπής σου. και ει-
σελθών εις το ιερόν ήρξατο εκβάλλειν τους
πωλούντας εν αυτώ και αγοράζοντας, λέ-
γων αυτοίς. γέγραπται, ο οίκος μου οίκος
προσευχής εστίν. υμείς δε αυτόν εποιήσατε
σπήλαιον ληστών. και ην διδάσκων το κα-
θημέραν εν τω ιερώ. οι δε αρχιερείς και οι
γραμματείς εζήτουν αυτόν απολέσαι και
οι πρώτοι του λαού, και ουχ εύρισκον το τι
ποιήσουσιν. ο λαός γαρ άπας εξεκρέματο
αυτού ακούων. Cap.20.
Και εγένετο εν μιά των ημερών εκείνων δι
δάσκοντος αυτού τον λαόν εν τω ιερώ
και ευαγγελιζομένου, επέστησαν οι αρχιε
ρείς και οι γραμματείς συν τοις πρεσβυτέ-
ροις, και είπον προς αυτόν λέγοντες. ειπέ η-
μίν εν ποία εξουσία ταύτα ποιείς. η τις εσ-
τίν ο δους σοι την εξουσίαν ταύτην. αποκρι
θείς δε είπε προς αυτούς. ερωτήσω υμάς κα
γώ ένα λόγον. και είπατέ μοι. το βάπτισμα
ιωάννου εξ ουρανού ην, η εξ ανθρώπων. οι
δε συνελογίσαντο πρός εαυτούς λέγοντες.
ότι εάν είπωμεν εξ ουρανού, ερεί διά τι ουκ
επιστεύσατε αυτώ. εάν δε είπωμεν εξ αν-
θρώπων, πας ο λαός καταλιθάσει ημάς. πε
πεισμένος γαρ εστίν ιωάννην προφήτην είναι.
και απεκρίθησαν μη ειδέναι πόθεν. και ο ιη-
σούς είπεν αυτοίς. ουδέ εγώ λέγω υμίν εν
ποία εξουσία ταύτα ποιώ. ήρξατο δε προς
τον λαόν λέγειν την παραβολήν ταύτην. άν
θρωπος εφύτευσεν αμπελώνα, και εξέδοτο
αυτόν γεωργοίς, και απεδήμησε χρόνους
ικανούς, και εν καιρώ απέστειλε προς τους
γεωργούς δούλον ίνα από του καρπού
του αμπελώνος δώσιν αυτώ. οι δε γεωρ
γοί δείραντες αυτόν εξαπέστειλαν κενόν. και
προσέθετο πέμψαι έτερον δούλον. οι δε
κακείνον δείραντες και ατιμάσαντες, εξαπέ-
στειλαν κενόν. και προσέθετο πέμψαι τρίτον
οι δε και τούτον τραυματίσαντες εξέβαλον.
είπε δε ο κύριος του αμπελώνος. τι ποιήσω
πέμψω τον υιόν μου τον αγαπητόν, ίσως
τούτον ιδόντες εντραπήσονται. ιδόντες
δε αυτόν οι γεωργοί, διελογίζοντο προς
εαυτούς λέγοντες. ούτος εστίν ο κληρονό
μος. δεύτε αποκτείνωμεν αυτόν, ίνα ημών
γένηται η κληρονομία. και εκβαλόντες αυ-

in hac die tua que ad pacem tibi:
nũc aũt abſcõdita ſũt ab oculis tuis. Qr
venient dies in te: ⁊ circundabunt
te inimici tui vallo: ⁊ circundabunt
te: ⁊ coanguſtiabũt te vndiq;: ⁊ ad ter
rã pſternẽt te et filios tuos q̇ i te ſũt. Et
nõ relinquẽt i te lapidẽ ſup lapidẽ: eo
ꝙ nõ cognoueris tp̃s viſitatõis tue. Et
in templum cepit eijcere ingreſſus
vendentes in illo ⁊ ementes: dicens
illis. Scriptũ eſt: quia dom⁹ mea dom⁹
orationis eſt. Uos autem feciſtis illam
ſpelũcã latronũ. Et erat docens quotti
die in tẽplo. Pricipes aũt ſacerdotũ ⁊
ſcribe et principes plebis querebant il-
non inueniebant quid luz perdere ⁊
facerent illi. Ois ei ppl's ſuſpẽſus erat
audiens illum. Cap.20.
Et factum eſt in vna die⁊ docente
illo populum in templo
et euãgelizante: ꝯuenerũt principes ſa
cerdotum et ſcribe cum ſenioribus:
et aiunt dicentes ad illuz. Dic nobis
in qua poteſtate hec facis. Aut q̇s eſt
qui dedit tibi hãc ptãtẽ? Rñdẽs aũt
ieſus dixit ad illos. Interrogabo vos ⁊
ego vnũ verbũ. Rñdete mihi. Baptiſ-
mũ iohãnis de celo erat: an ex hoib⁹?
At illi cogitabant intra ſe dicentes.
Quia ſi dixerim⁹ de celo dicet. Quare
ergo nõ crediditis illi? Si aũt dixerim⁹
ex hoib⁹ plebs vniuerſa lapidabit nos.
eni iohãnẽ prophetam eſſe. Certi ſũt
Et rñderũt ſe neſcire vnde eſſet. Et ieſ⁹
ait illis. Necq; ego dico vobis in
qua poteſtate hec facio. Cepit autem
dicere ad plebez pabolã hãc. Hõ q̇daz
plantauit vineam et locauit
eam colonis: et ipſe peregre fuit
multis tpibus: et in tempore miſit ad
cultores ſeruum vt de fructu
vinee darent illi. Qui
ceſum dimiſerunt eum inanem. Et
addidit alterũ ſeruũ mittere. Illi aũt
hũc quocq; cedẽtes ⁊ afficiẽtes cõtume
lia: dimiſerũt ianẽ. Et addidit tertiũ mit
tere: qui et illum vulnerãtes eiecerũt.
Dixit autez dñs vinee. Quid faciam?
Mittã filium meũ dilectuz: forſitan cũ
hunc viderint verebuntur. Quẽ cuz vi
diſſent coloni: cogitauerunt intra
ſe dicentes. Hic eſt heres.
Occidamus illum: vt noſtra
fiat hereditas. Et eiectum illum

Mat.24.a. Mar.13.a.
Mat.21.b. Mar.11.d. Iohã.2.d.
Eſai.56.c. Hiere.7.b
Mat.21.g. Mar.11.b. ĩ 22.a. Iohã.7.c. ⁊.8.⁊.8.c.
A
Mat.21.d. Mar.11.f.
Mat.21.f. Mar.12.a.
B
Gene.37.d.

τόμ ἔξω/του αμπελῶμος απέκτειμαμ. τι ουμ ποιήσει αυτοίς/ο κύριος/του αμπελῶμος. ε λεύσεται και απολέσει/τους γεωργούς τού τους, και λώσει/τομ αμπελῶμα άλλοις. α κούσαμτες λε είπομ. μη γέμοιτο. ο λε εμβλέ ψας αυτοίς είπε. τι ουμ εστί/το γεγραμμέ μομ τούτο. λίθομ ομ απελοκίμασαμ/οι οικο λομούμτες ούτος εγεμήθη εις κεφαλήμ γω μίας. πας/ο πεσώμ επ εκείμομ/τομ λίθομ συμ θλασθήσεται, εφ ομ λάμ πέση λικμήσει αυ τόμ. και εζήτησαμ/οι αρχιερείς και/οι γραμ ματεις επιβαλείμ επ αυτόμ/τας χείρας εμ αυ τή/τη ώρα, και εφοβήθησαμ. έγμωσαμ γαρ ό τι προς αυτούς/τημ παραβολήμ ταύτημ είπε. και παρατηρήσαμτες απέστειλαμ εγκαθέ τους υποκριμομέμους εαυτούς λικαίους εί μαι, ίμα επιλάβωμται αυτού λόγου, εις/το παραλούμαι αυτόμ/τη αρχή και/τη εξουσία /του ηγεμόμος. και επηρώτησαμ αυτόμ λέ γομτες. λιλάσκαλε οίλαμεμ ότι ορθώς λέ γεις και λιλάσκεις, και ου λαμβάμεις πρό σωπομ, αλλ επ αληθείας/τημ ολόμ/του θεού λιλάσκεις. έξεστιμ ημίμ καίσαρι φό ρομ λούμαι, ή ου. καταμοήσας λε αυτώμ/τημ παμουργίαμ, είπε προς αυτούς. τί με πει ράζετε. επιλείξατέ μοι λημάριομ. τίμος έχει εικόμα και επιγραφήμ. αποκριθέμτες λε εί πομ, καίσαρος. ο λε είπεμ αυτοίς. απόλοτε τοίμυμ τα καίσαρος καίσαρι, και τα/του θε ού/τω θεώ. και ουκ ίσχυσαμ επιλαβέσθαι αυ τού ρήματος εμαμτίομ/του λαού. και θαυ μάσαμτες επί/τη αποκρίσει αυτού εσίγησαμ. προσελθόμτες λε τιμές/τωμ σαλλουκαίωμ /οι αμτιλέγομτες αμάστασιμ μη είμαι, επηρώ τησαμ αυτόμ λέγομτες. λιλάσκαλε μωυσής έγραψεμ ημίμ. εάμ τιμός αλελφός αποθά μη έχωμ γυμαίκα, και ούτος άτεκμος αποθά μη, ίμα λάβη/ο αλελφός αυτού/τημ γυμαίκα, και εξαμαστήση σπέρμα/τω αλελφώ αυτού. επτά ουμ αλελφοί ήσαμ, και/ο πρώτος λα βώμ γυμαίκα απέθαμεμ άτεκμος, και έλαβεμ /ο λεύτερος/τημ γυμαίκα, και ούτος απέθα μεμ άτεκμος, και/ο τρίτος έλαβεμ αυτήμ. ω σαύτως λε και οι επτά ου κατέλιπομ τέκμα, και απέθαμομ. ύστερομ λε πάμτωμ απέθαμε και/η γυμή. εμ/τη ουμ αμαστάσει τίμος αυ τώμ γίμεται γυμή./οι γαρ επτά έσχομ αυτήμ γυμαίκα. και αποκριθείς είπεμ αυτοίς/ο ιη σούς/οι υιοί/του αιώμος τούτου γαμούσι και εκγαμίσκομται/οι λε καταξιωθέμτες/του αιώ μος εκείμου τυχείμ και/της αμαστάσεως/της εκ μεκρώμ, ούτε γαμούσιμ ούτε εκγαμί ζομται, ούτε γαρ αποθαμείμ έτι λύμαμ

extra vineam occiderũt. Quid ergo faciet illis dominus vinee? Veniet et perdet colonos istos: et dabit vineam alijs. Quo audito dixerunt illi. Absit. Ille autẽ aspiciens eos ait. Quid est ergo hoc quod scriptũ est. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes hic factus ẽ in caput anguli? Omnis q̃ ceciderit supra illũ lapidẽ cõquassabit: sup quẽ aũt ceciderit cõminuet illũ. Et querebãt principes sacerdotũ et scribe mittere in illum manus illa hora: et timuerũt ppl'm. Cognouerũt enim q̃ ad ipsos dixerit similitudinem hanc. Et obseruantes miserunt insidiatores qui se iustos simularent vt caperent eum in sermone: et traderent illum principatui et potestati presidis. Et interrogauerũt eũ dicẽtes. Magister scimus quia recte dicis et doces: et non accipis personam: sed viam dei in veritate doces. Licet nobis tributum dare cesari an nõ? Considerans autẽ dolũ illorũ dixit ad eos. Quid me temptatis? Ostẽdite mihi denariũ. Cuius habet imaginẽ et inscriptionẽ? Rñdẽtes dixerunt. Cesaris. Et ait illis. Reddite ergo que sũt cesaris cesari: et q̃ sunt dei deo. Et non potuerũt verbũ eius reprehendere coram plebe: et mirati in responso eius tacuerunt. Accesserunt autem quidam saduceorũ q̃ negãt esse resurrectionẽ: et interrogauerunt eum dicentes. Magister moyses scripsit nobis: si frater alicuius mortuus fuerit habẽs vxorẽ et hic sine liberis fuerit: vt accipiat eam frater eius vxorem: et suscitet semen fratri suo. Septem ergo fratres erãt: et primus accepit vxorem et mortuus est sine filijs: et sequens accepit illã: et ipse mortuus ẽ sine filio: et tertius accepit illam: similr et omnes septẽ et nõ reliquerũt semen et mortui sũt. Nouissime oĩm mortua ẽ et mulier. In resurrectiõe ergo cuius eorũ erit vxor. Siquidẽ septẽ habuerũt eã vxorem. Et ait illis iesus. Filij huius seculi nubunt: et traduntur ad nuptias: illi vero q̃ digni hẽbuntur seculo illo et resurrectione ex mortuis: neq̃ nubẽt neq̃ ducẽt vxores: neq̃ vltra mori poterunt.

Mat. 21. g. Mar. 12. b. 1. Pe. 2. d. Actu. 4. b.

Mat. 22. c. Mar. 12. b. Joha. 7. g. r. 8. c.

Mat. 22. c. Mar. 12. c.

C

Mat. 22. d. Mar. 12. c.

D

© Biblioteca Nacional de España

ται. ισάγγελοι γαρ εισί, και υιοί εισί του θεού της αναστάσεως υιοί όντες. ότι δε εγείρονται οι νεκροί, και μωυσής εμήνυσεν επί της βάτου ως λέγει. κύριον τον θεόν αβραάμ, και τον θεόν ισαάκ, και τον θεόν ιακώβ. θεός δε ουκ εστί νεκρών αλλά ζώντων, πάντες γαρ αυτώ ζώσιν. αποκριθέντες δε τινές των γραμματέων είπον. διδάσκαλε, καλώς είπας. ουκ έτι δε ετόλμων επερωτάν αυτόν ουδέν. είπε δε προς αυτούς, πως λέγουσι τον χριστόν υιόν δαυίδ είναι, και αυτός δαυίδ λέγει εν βίβλω ψαλμών. είπεν ο κύριος τω κυρίω μου κάθου εκ δεξιών μου, έως αν θω τους εχθρούς σου υποπόδιον των ποδών σου. δαυίδ ουν κύριον αυτόν καλεί, και πως υιός αυτού εστίν. ακούοντος δε παντός του λαού, είπε τοις μαθηταίς αυτού. προσέχετε από των γραμματέων των θελόντων περιπατείν εν στολαίς, και φιλούντων ασπασμούς εν ταις αγοραίς και πρωτοκαθεδρίας εν ταις συναγωγαίς, και πρωτοκλισίας εν τοις δείπνοις. οι κατεσθίουσι τας οικίας των χηρών, και προφάσει μακρά προσεύχονται. ούτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

Cap.21.

Αναβλέψας δε είδε τους βάλλοντας τα δώρα αυτών εις το γαζοφυλάκιον πλουσίους. είδε δε τινά και χήραν πενιχράν βάλλουσαν εκεί δύο λεπτά, και είπεν. αληθώς λέγω υμίν ότι η χήρα αύτη η πτωχή πλείον πάντων έβαλεν. άπαντες γαρ ούτοι εκ του περισσεύοντος αυτοίς έβαλον εις τα δώρα του θεού. αύτη δε εκ του υστερήματος αυτής άπαντα τον βίον ον είχεν έβαλε. και τινών λεγόντων περί του ιερού ότι λίθοις καλοίς και αναθήμασι κεκόσμηται είπε. ταύτα α θεωρείτε, ελεύσονται ημέραι εν αις ουκ αφεθήσεται λίθος επί λίθον ος ου καταλυθήσεται. επηρώτησαν δε αυτόν λέγοντες. διδάσκαλε πότε ουν ταύτα έσται, και τι το σημείον όταν μέλλη ταύτα γίνεσθαι. ο δε είπε. βλέπετε μη πλανηθήτε. πολλοί γαρ ελεύσονται επί τω ονόματί μου λέγοντες ότι εγώ ειμί, και ο καιρός ήγγικε. μη ουν πορευθήτε οπίσω αυτών. όταν δε ακούσητε πολέμους και ακαταστασίας μη πτοηθήτε. δει γαρ ταύτα γενέσθαι πρώτον, αλλ' ουκ ευθέως το τέλος. τότε έλεγεν αυτοίς. εγερθήσεται έθνος επί έθνος, και βασιλεία επί βασιλείαν, σεισμοί τε μεγάλοι κατά τόπους και λιμοί και λοιμοί έσονται. φόβητρα τε και σημεία απ' ουρανού μεγάλα έσται. προ δε τούτων απάντων επιβαλούσιν εφ

D
Mat.22.c. Mar.12.d. Exodi.3.b

Equales enī angelis ſūt: ⁊ filij dei ſūt: cum ſint filij reſurrectiōis. Quia ṽo reſurgant mortui: et moyſes oñdit ſecus rubum: ſicut dicit. Dñm deuꝫ abraam et deum yſaac et deum iacob. Deus aūt non eſt mortuorū ſed viuoꝝ: omnes enim viuunt ei. Rñdentes aūt quidā ſcribarum dixerunt ei. Magiſter bene dixiſti. Et amplius nō audebant eū quicꝗ̃ interrogare. Dixit aūt ad illoꝫ xp̄ꝫ filiū eē dauid: ⁊ ipſe ⌊ Quō dicūt dauid dicit in libro pſalmorum. Dixit dñs domino meo ſede a dextris meis donec ponam inimicos tuos ſcabellū pedum tuorum. Dauid ergo dñm illū vocat: ⁊ quō filiꝰ eius eſt? Audiente autem omni populo dixit diſcipulis ſuis. Attendite a ſcribis qui volunt ambulare in ſtolis: et amant ſalutationes in foro et primas cathedras in ſynagogis et primos diſcubitꝰ i conuiuijs. Qui deuorant domos viduarū: ſimulantes longam orationem. Hi accipient damnationem maiorem.

Mat.22.g. Marci.12.f. — Pſal.19. — Mat.22.g. Mar.12.f. — Mar.12.g.

Cap.21.

A
Mar.12.g.

REſpiciens aūt vidit eos q̇ mittebāt munera ſua in gazophylacium diuites. Vidit aūt ⁊ quādā viduā pauperculā mittentē era minuta duo. Et dixit Vere dico vobis qꝛ vidua hec pauper pluſꝗ̃ oēs miſit: nam omnes hi ex abundanti ſibi miſerunt in munera dei: hec aūt ex eo ꝙ deeſt illi omnem victum ſuum quem habuit miſit. Et quibuſdā dicentibꝰ de templo ꝙ bonis lapidibꝰ et donis ornatū eēt: dixit. Hec que videtis: venient dies in quibꝰ nō relinquet̃ lapis ſupra lapidē q̄ nō deſtruat̃. Interrogauerūt aūt illū ⌊ dicētes. Preceptor quando hec erūt: et quod ſignum cum fieri incipient? Qui dixit. Videte ne ſeducamini. Multi enim venient in noīe meo dicentes qꝛ ego ſū: ⁊ tp̄s appropinquauit. Nolite ire poſt eos. Cum autem audieritis prelia et ſeditiones nolite terreri. Oportet primum hec fieri: ſed nondū ſtatī finis. Tūc dicebat illis. Surget gens contra gentē et regnū aduerſꝰ regnū: ⁊ terremotus magni erūt per loca ⁊ peſtilentie et fames terroresꝗ̃ de celo ⁊ ſigna magna erunt. Sed ante hec omnia inijcient

Mat.24.a. Marci.13.a — Mat.24.a. Mar.13.b. — Mat.24.a. Mar.13.b. Ephe.5.b 1.Cor.3.d Col.2.d. — B — Mat.24.b Mar.13.b. — Mat.24.b.

© Biblioteca Nacional de España

ὑμᾶς/τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι πα
ραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀ
γομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν
τοῦ ὀνόματός μου. ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς
μαρτύριον. θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑ=
μῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι. ἐγὼ
γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυ
νήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες
οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παραδοθήσεσθε δὲ καὶ
ὑπὸ γονέων καὶ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ
ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. καὶ
ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνο
μά μου. καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ=
μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασ=
θε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. ὅταν δὲ ἴδητε κυκλου
μένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν ἱερουσαλήμ, τό
τε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. τό
τε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,
καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ
ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν
ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ πλη
ρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ δὲ ταῖς
ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ἔσται γὰρ ἀνάγκη
μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ
τούτῳ. καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας,
καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη.
καὶ ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθ=
νῶν ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. καὶ ἔσ=
ται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις,
καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν, ἐν ἀπορίᾳ ἠ=
χούσης θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόν=
των ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκί=
ας τῶν ἐπερχομένων ἐν τῇ οἰκουμένῃ. αἱ γὰρ
δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ
τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχό
μενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς. ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι,
ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑ=
μῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.
καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς. ἴδετε τὴν συ=
κῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα, ὅταν προβάλω=
σιν ἤδη, βλέποντες ἀφ᾽ ἑαυτῶν γινώσκετε ὅ
τι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. οὕτω καὶ ὑ=
μεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκε=
τε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀ=
μὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ
αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ
ἡ γῆ παρελεύσονται οἱ δὲ λόγοι μου οὐ
μὴ παρέλθωσι. προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μή=
ποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπά
λῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφ
νίδιος ἐφ᾽ ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη. ὡς

vobis manus suas: & persequentur tra= Mar.13.b.
dentes in synagogas & custodias: trahē Joha.15.f.
tes ad reges & presides propter
nomen meū. Continget autē vobis in
testimoniū. Ponite ergo in cordib9 vr̄is
nō pmeditari quēadmodū rn̄deatis. Ego
.n. dabo vobis os & sapiā: cui nō po=
terūt resistere et contradicere omnes
aduersarij vestri. Trademini autem
a parētib9 & fratrib9 & cognatis & ami
cis: & morte afficient ex vobis. Et
eritis odio oībus hominibus ppter no=
mē meū. Et capillus de capite vr̄o nō Mat.10.f.
peribit. In patientia vestra possidebitis C
animas vestras. Cum aūt videritis cir Mat.24.c.
cundari ab exercitu hierusalem: tunc Mar.13.d
scitote q: appropinquauit desolatio ei9.
Tūc q in iudea sunt fugiant ad montes Mat.24.c.
& qui in medio eius discedant: & qui Mar.13.d.
in regionibus non intrent in eam:
quia dies vltionis hi sūt: vt impleātur
omnia que scripta sunt. Ve autem Mat.24.c.
pregnantibus et nutrientibus Mar.13.d.
in illis diebus. Erit enim pressura
magna supra terram: et ira in pplo
hoc. Et cadent in ore gladij:
et captiui ducent in omnes gentes.
Et hierusalem calcabitur a gentibus
donec impleant tpa nationū. Et erūt Esaie.13.b.
signa in sole & luna et stellis: Johelis.2.c
& in terris pressura gētiū pre cōfusiōe so
nitus maris et fluctuum: arescentibus
hominibus pre timore & expectatione
que superuenient vniuerso orbi. Nam
virtutes celorum mouebuntur. Et Mat.24.d.
tunc videbūt filiū hominis venientem Mar.13.f.
in nube cū ptāte magna & maiestate. Esai.5.c D
His autem fieri incipientibus:
respicite et leuate capita vestra:
quoniam appropinquat redemptio ve=
stra. Et dixit illis silitudinē. Videte fi Mat.24.c.
culneā & omnes arbores: cum pducunt Mar.13.f.
iam ex se fructum scitis quoniam
prope est estas. Ita et vos
cum videritis hec fieri: scitote
quoniam prope est regnū dei. Amen
dico vobis q: non preteribit generatio
hec donec omnia fiant. Celum et Mat.24.c.
terra transibūt: verba autem mea non Mar.13.g.
transibūt. Attendite aūt vobis ne for= Roma.13.d
te grauentur corda vestra in crapula 1.Thes.5.a
et ebrietate & curis huius vite: et Apoca.8.d
superueniat in vos repentina dies illa. Tanq̄

© Biblioteca Nacional de España

παγίς γαρ επελεύσεται επί πάντας τους
καθημένους επί πρόσωπον πάσης της γης.
αγρυπνείτε ουν εν παντί καιρῷ δεόμενοι,
ίνα καταξιωθήτε εκφυγείν πάντα τα μελ=
λοντα γίνεσθαι, και σταθήναι έμπροσθεν
του υιού του ανθρώπου. ην δε τας ημέρας
εν τω ιερώ διδάσκων, τας δε νύκτας εξερ=
χόμενος ηυλίζετο εις το όρος το καλούμε=
νον ελαιών. και πας ο λαός ώρθριζε προς
αυτόν εν τω ιερώ ακούειν αυτού. Cap.22.
Ηγγιζε δε η εορτή των αζύμων, η λεγο=
μένη πάσχα, και εζήτουν οι αρχιερείς και
οι γραμματείς το πως ανέλωσιν αυτόν.
εφοβούντο γαρ τον λαόν. εισήλθε δε σα=
τανάς εις ιούδαν τον επικαλούμενον ισκαρι=
ώτην, όντα εκ του αριθμού των δώδεκα, και
απελθών συνελάλησε τοις αρχιερεύσι και
τοις στρατηγοίς το πως αυτόν παραδώ
αυτοίς. και εχάρησαν, και συνέθεντο αυτώ
αργύριον δούναι. και εξωμολόγησε. και ε=
ζήτει ευκαιρίαν του παραδούναι αυτόν αυ=
τοίς άτερ όχλου. ήλθε δε η ημέρα των αζύ
μων, εν ή έδει θύεσθαι το πάσχα. και απέ=
στειλε πέτρον και ιωάννην ειπών. πορευθέν
τες ετοιμάσατε ημίν το πάσχα, ίνα φάγω=
μεν. οι δε είπον αυτώ. πού θέλεις ετοιμά=
σομεν. ο δε είπεν αυτοίς. ιδού εισελθόντων
υμών εις την πόλιν συναντήσει υμίν άνθρω
πος, κεράμιον ύδατος βαστάζων. ακολουθή
σατε αυτώ εις την οικίαν ου εισπορεύεται,
και ερείτε τω οικοδεσπότη της οικίας. λέ=
γει σοι ο διδάσκαλος. πού εστί το κατάλυ=
μα, όπου το πάσχα μετά των μαθητών
μου φάγω. κακείνος υμίν δείξει ανώγαιον
μέγα εστρωμένον, εκεί ετοιμάσατε. απελ=
θόντες δε εύρον καθώς είρηκεν αυτοίς, και η
τοίμασαν το πάσχα. και ότε εγένετο η ώρα
ανέπεσε, και οι δώδεκα απόστολοι συν αυ
τώ, και είπε προς αυτούς. επιθυμία επεθύ=
μησα τούτο το πάσχα φαγείν μεθ υμών προ
του με παθείν. λέγω γαρ υμίν, ότι ουκέτι
ου μή φάγω εξ αυτού, έως ότου πληρωθή
εν τη βασιλεία του θεού. και δεξάμενος πο
τήριον, ευχαριστήσας είπε. λάβετε τούτο
και διαμερίσατε εαυτοίς. λέγω γαρ υμίν,
ότι ου μή πίω από του γεννήματος της αμ=
πέλου, έως ότου η βασιλεία του θεού έλθη.
και λαβών άρτον ευχαριστήσας, έκλασε και
έδωκεν αυτοίς λέγων. τούτο εστί το σώ=
μα μου το υπέρ υμών διδόμενον. τούτο
ποιείτε εις την εμήν ανάμνησιν. ωσαύτως
και το ποτήριον μετά το δειπνήσαι λέγων.
τούτο το ποτήριον η καινή διαθήκη εν τω αί

laqueus enim ſuperueniet in omnes
qui ſedent ſuper faciem omnis terre.
Uigilate itaq; omni tempore orantes
vt digni habeamini fugere iſta oīa q̄ fu=
tura ſunt: et ſtare ante
filium hominis. Erat autē diebus
docens in templo: noctibus vo exiens
morabatur in monte qui vocatur
oliueti. Et oīs populus manicabat ad
eum in templo audire eum. Cap.22.
Appropīqbat aūt dies feſtꝰ azymoꝝ A
q̄ dr̄ paſcha. Et q̄rebāt pricipes Mat.26.a. Mar.14.a
ſcribe quō eū interficerēt: ſacerdotū ꝛ Iohā.11.a.
timebāt vero plebē. Intrauit aūt ſatha ſup.19.g. 20.c.
nas i iudā qui cognominabat ſcarioth Mat.21.g.
vnum de duodecim: et Mar.11.b.
abijt ꝛ locutꝰ ē cū pricipibꝰ ſacerdotū et Iohā.7.c. 7.g.
magiſtratibꝰ quēadmodū illū traderet Ioh.13.a.
eis. Et gauiſi ſūt et pacti ſunt Mat.25.b. Mar.14.b
pecuniā illi dare. Et ſpopondit. Et q̄=
rebat oportunitatem vt traderet illum
ſine turbis. Uenit autē dies azymoꝝ:
in q̄ neceſſe erat occidi paſcha. Et mi=
ſit petrum et iohannem dicens. Euntes
parate nobis paſcha vt manducemus.
At illi dixerunt. Ubi vis paremus?
Et dixit ad eos. Ecce introeuntibus Mat.26.b. Mar.14.b
vobis in ciuitatē occurret vobis hō q̄dā
amphoram aque portans: ſequimini
eum in domum in quam intrat:
et dicetis patrifamilias domus. Dicit
tibi magiſter. Ubi eſt diuerſorium: B
vbi paſcha cum diſcipulis
meis māducem. Et ipſe oñdet vobꝭ ce
magnū ſtratum: et ibi parate. Eūtes
aūt inuenerūt ſicut dixit illis: ꝛ parauerūt
paſcha. Et cum facta eſſet hora
diſcubuit et duodecim apoſtoli cū eo.
Et ait illis. Deſiderio deſideraui
hoc paſcha manducare vobiſcū antequā
patiar. Dico enim vobis: quia ex hoc
non māducabo illud donec impleatur
in regno dei. Et accepto calice Mat.26.c. Mar.14.c.
gratias egit et dixit. Accipite 1.Cor.11.c.
et diuidite inter vos. Dico enim vobꝭ:
q̄ non bibam de generatione vitis
donec regnum dei veniat.
Et accepto pane gratias egit: ꝛ fregit ꝛ Mat.26.c.
dedit eis dicens. Hoc eſt corpus Mar.14.c. Actu.17.d.
meum quod pro vobis datur. Hoc
facite in meā cōmemorationem. Sil'r
et calicem poſtq̄ cenauit dicens.
Hic eſt calix nouū teſtamentū i ſāguie Mat.26.c.

© Biblioteca Nacional de España

ματι μου/ το ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. πλὴν
ἰδοὺ/ ἡ χεὶρ/ του παραδιδόντος με, μετ' ἐ
μοῦ ἐπὶ/ της τραπέζης. καὶ/ ὁ μὲν υἱὸς/ του ἀν
θρώπου πορεύεται κατὰ/ το ὡρισμένον. πλὴν
οὐαὶ/ τῳ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδί=
δοται. καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑ=
αυτοὺς/ το τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν/ ὁ τοῦτο
μέλλων πράσσειν. ἐγένετο δὲ καὶ φιλονει=
κία ἐν αὐτοῖς/ το τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μεί=
ζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. οἱ βασιλεῖς/ των ἐθ
νῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ/ οἱ ἐξουσιάζον
τες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. ὑμεῖς δὲ
οὐκ οὕτως. ἀλλ'/ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσ=
θω ὡς/ ὁ νεώτερος, καὶ/ ὁ ἡγούμενος ὡς/ ὁ
διακονῶν. τίς γὰρ μείζων/ ὁ ἀνακείμενος, ἢ
/ ὁ διακονῶν. οὐχὶ/ ὁ ἀνακείμενος. ἐγὼ δὲ εἰ=
μὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς/ ὁ διακονῶν. ὑμεῖς δὲ
ἐστὲ/ οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν/ τοῖς
πειρασμοῖς μου. κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν κα
θὼς διέθετό μοι/ ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ἵ=
να ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ/ της τραπέζης μου
ἐν/ τῃ βασιλείᾳ μου, καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρό
νων, κρίνοντες/ τας δώδεκα φυλὰς/ του ἰσ=
ραήλ. εἶπε δὲ/ ὁ κύριος. σίμων σίμων, ἰδοὺ
/ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς/ του σινιάσαι
ὡς/ τον σῖτον. ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵ=
να μὴ ἐκλείπῃ/ ἡ πίστις σου. καὶ σύ ποτε ἐ=
πιστρέψας στήριξον/ τους ἀδελφούς σου. ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῷ. κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμος
εἰμὶ καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύ
εσθαι. ὁ δὲ εἶπε. λέγω σοι πέτρε, οὐ μὴ φω
νήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρ=
νήσῃ μὴ εἰδέναι με. καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ὅτε ἀ
πέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας
καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε. οἱ
δὲ εἶπον. οὐδενός. εἶπεν οὖν αὐτοῖς. ἀλ=
λὰ νῦν/ ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω ὁμοίως
καὶ πήραν. καὶ/ ὁ μὴ ἔχων πωλήσει/ το ἱμά
τιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσει μάχαιραν. λέγω
γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο/ το γεγραμμένον
δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί/ το καὶ μετὰ ἀνόμων
ἐλογίσθη. καὶ γὰρ τα περὶ ἐμοῦ τέλος ἔ=
χει. οἱ δὲ εἶπον. κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε
δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. ἱκανόν ἐστι. καὶ ἐ
ξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ/ το ἔθος εἰς/ το ὄρος
/ των ἐλαιῶν. ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ/ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. γενόμενος δὲ ἐπὶ/ του τό
που, εἶπεν αὐτοῖς. προσεύχεσθε μὴ εἰσελ=
θεῖν εἰς πειρασμόν. καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη
ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν. καὶ θεὶς/ τα
γόνατα προσηύχετο λέγων. πάτερ, εἰ βού
λει παρενεγκεῖν/ το ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ
πλὴν μὴ/ το θέλημά μου, ἀλλὰ/ το σὸν γε=

meo: qui pro vobis fundetur. Veruntñ Mat.14.c. Heb.9.c.
ecce manus tradentis me mecum est Mat.18.b.
in mensa. Et quidem filius hominis 7.26.b.
ſcd'm q definitum est vadit. Verũtamẽ Mar.14.c Mat.16.b.
ve homini illi per quem tradetur. Mar.14.b Johã.13.c.
Et ipſi ceperunt querere inter se
quis esset ex eis qui hoc
facturus esset. Facta est aũt et contẽtio Mat.18.a.
inter eos quis eorum videretur eẽ ma Marci.9.e.
ior. Dixit aũt eis. Reges gentium
dominantur eorum: et qui ptãtem hñt
sup eos bñfici vocantur. Vos autem
nõ sic. Sed qui maior est in vobis fiat
sicut minor: et qui precessor est sicut
ministrator. Nã qs maior ẽ: q recũbit: Mat.20.f.
q ministrat? Nõne q recũbit? Ego aũt an
in medio vrm suz sicut q ministrat. Vos
estis qui mansistis mecum in aũt
tẽptationib9 meis. Et ego dispono vo Mar.10.f.
bis sicut disposuit mihi pr̃ me regnũ vt
edatis et bibatis super mensam meam
in regno meo: et sedeatis super thronos
iudicantes duodecim tribus israel.
Ait autem domin9 simoni. Simon: ec D
ce sathanas expetiuit vos vt cribraret
sicut triticũ. Ego autez rogaui p te vt
nõ deficiat fides tua. Et tu aliqñ con
uersus confirma fratres tuos. Qui Mat.25.c. Marci.4.c
dixit ei. Domine: tecum paratus
sum et in carcerem et in mortem ire.
Et ille dixit. Dico tibi petre: non cãta
bit hodie gallus donec ter abneges
nosse me. Et dixit eis. Quando misi
vos sine sacculo et pera
et calciamẽtis: nũquid aliqd defuit vo
bis? At illi dixerũt. Nihil. Dixit ergo
nũc q hz sacculũ tollat silr eis. Sed
et perã. Et qui non habet vendat tuni
cam suam et emat gladium. Dico
enĩ vobis: qm adhuc hoc qd scriptũ est
oportet impleri in me. Et cum iniquis Esaie.53.d Mar.15.d.
reputat9 ẽ. Etenĩ ea q de me sũt finẽ hñt
At illi dixert. Dñe ecce duo gladij hic
At ille dixit eis. Satis est. Et egres Mat.26.d. Johã.18.a
sus ibat secundum consuetudinẽ in mõ
tem oliuarum. Secuti sunt autẽ illũ et
discipuli. Et cum puenisset ad locum Mat.26.d Mar.14.d
dixit illis. Orate ne intretis E
in temptationem. Et ipse auulsus est
ab eis qtũ iactus est lapidis: et positis
genibus orabat dicens. Pater si vis Mat.26.d. Mar.14.d Johã.6.d.
transfer calicem istum a me.
Veruntñ non mea volũtas sz tua fiat.

© Biblioteca Nacional de España

νέσθω. ώφθη δε αυτώ άγγελος απ ουρα=
νού ενισχύων αυτόν. και γενόμενος εν αγω
νία, εκτενέστερον προσηύχετο. εγένετο δε
ο ιδρώς αυτού ωσεί θρόμβοι αίματος κα
ταβαίνοντες επί την γην. και αναστάς από
της προσευχής ελθών προς τους μαθη=
τάς, εύρεν αυτούς κοιμωμένους από της λύ
πης. και είπεν αυτοίς. τι καθεύδετε. αναστάν
τες προσεύχεσθε ίνα μη εισέλθητε εις πει=
ρασμόν. έτι δε αυτού λαλούντος ιδού ό=
χλος και ο λεγόμενος ιούδας εις των δώ=
δεκα προήρχετο αυτούς, και ήγγισε τω ιη=
σού φιλήσαι αυτόν. τούτο γαρ σημείον δε
δώκει αυτοίς. ον αν φιλήσω, αυτός εστίν. ο
δε ιησούς είπεν αυτώ. ιούδα φιλήματι τον
υιόν του ανθρώπου παραδίδως. ιδόντες
δε οι περί αυτόν το εσόμενον, είπον αυτώ.
κύριε, ει πατάξομεν εν μαχαίρα. και επά=
ταξεν εις τις εξ αυτών τον δούλον του αρ=
χιερέως, και αφείλεν αυτού το ους το δεξι=
όν. αποκριθείς δε ο ιησούς είπεν. εάτε έως
τούτου. και αψάμενος του ωτίου αυτού,
ιάσατο αυτόν. είπε δε ο ιησούς προς τους
παραγενομένους προς αυτόν αρχιερείς και
στρατηγούς του ιερού και πρεσβυτέρους.
ως επί ληστήν εξεληλύθατε μετά μαχαι=
ρών και ξύλων. καθημέραν όντος μου μεθ
υμών εν τω ιερώ, ουκ εξετείνατε τας χεί=
ρας επ εμέ. αλλ αύτη υμών εστίν η ώρα
και η εξουσία του σκότους. συλλαβόν=
τες δε αυτόν ήγαγον, και εισήγαγον εις
τον οίκον του αρχιερέως. ο δε πέτρος η=
κολούθει μακρόθεν. αψάντων δε πυρ εν μέ=
σω της αυλής, και συγκαθισάντων αυτών,
εκάθητο ο πέτρος εν μέσω αυτών. ιδούσα
δε αυτόν παιδίσκη τις καθήμενον προς το
φως, και ατενίσασα αυτώ, είπε. και ούτος
συν αυτώ ην. ο δε ηρνήσατο αυτόν λέγων.
γύναι ουκ οίδα αυτόν. και μετά βραχύ έ
τερος ιδών αυτόν έφη. και συ εξ αυτών ει. ο
δε πέτρος είπεν. άνθρωπε ουκ ειμί. και δια
στάσης ωσεί ώρας μιάς, άλλος τις διισχυ
ρίζετο λέγων. επ αληθείας και ούτος μετ
αυτού ην, και γαρ γαλιλαίος εστίν. είπε
δε ο πέτρος άνθρωπε ουκ οίδα ο λέγεις.
και παραχρήμα έτι λαλούντος αυτού, ε=
φώνησεν αλέκτωρ. και στραφείς ο κύριος ε=
νέβλεψε τω πέτρω. και υπεμνήσθη ο πέτρος
του λόγου του κυρίου ως είπεν αυτώ, ό=
τι πριν αλέκτορα φωνήσαι, απαρνήση με
τρις. και εξελθών έξω ο πέτρος έκλαυσε πι
κρώς. και οι άνδρες οι συνέχοντες τον ιη=
σούν ενέπαιζον αυτώ δέροντες. και περικα

Apparuit autem illi angelus de celo
confortans eum. Et factus in agonia
prolixius orabat. Et factus eſt
ſudor eiꝰ ſicut gutte ſanguinis decurrẽ
tis in terram. Et cum ſurrexiſſet ab Mat. 26.d
oratione et veniſſet ad diſcipulos ſuos: Mar. 14.d
inuenit eos dormientes pre triſtitia.
Et ait illis. Quid dormitis? Surgite
orate ne intretis in temptationem.
Adhuc eo loquente ecce turba: Mat. 26.e
⁊ qui vocabatur iudas vnꝰ de duode= Mar. 14.e
ci antecedebat eos ⁊ appropiquauit ie= Johã. 18.a
ſu: vt oſcularetur eum.
Jeſus aũt dixit illi. Juda oſculo
filium hominis tradis. Videntes Mat. 26.e
aũt hi q̃ circa ipſuꝫ erãt qđ futurꝫ erat: Mar. 14.e
dixerũt ei. Dñe ſi ꝑcutimꝰ i gladio? Et Johã. 18.b
percuſſit vnꝰ ex illis ſeruũ pĩcipis ſa
cerdotũ: et ãputauit auriculã eius dexte
rã. Rñdens aũt ieſus ait. Sinite vſqꝫ
huc. Et cum tetigiſſet auriculam eius
ſanauit eum. Dixit aũt ieſus ad eos f
q̃ venerãt ad ſe principes ſacerdotũ et
magiſtratus templi et ſeniores.
Quaſi ad latronẽ exiſtis cum gladijs Mat. 26.e
⁊ fuſtibꝰ: cuꝫ quottidie vobiſcuꝫ fuerim Mar. 14.e Johã. 18.d
in templo non extendiſtis manus
in me. Sed hec eſt hora veſtra
et poteſtas tenebraruꝫ. Cõprehendẽtes Mat. 26.f
autem eum duxerunt ad Mar. 14.f Johã. 18.c
domũ pĩcipis ſacerdotũ: petrꝰ ꝟo ſe
quebat eũ a lõge. Accenſo aũt igne i me Mat. 26.g
dio atrij et circumſedentibus illis: Mar. 14.g Johã. 18.c
erat petrus in medio eorum.
Quẽ cũ vidiſſet ancilla q̃dã ſedentẽ ad
lumen: et euꝫ fuiſſet ītuita dixit. Et hic
cum illo erat. At ille negauit eum di=
cens. Mulier nõ noui illũ. Et pꝰ puſil
vidẽs eũ dixit. Et tu de illꝭ es. ⌊lũ aliꝰ
Petrꝰ ꝟo ait. O hõ nõ ſũ. Et interual
lo facto q̃ſi hore vniꝰ aliꝰ q̃dã affirma=
bat dicens. Vere ⁊ hic cum
illo erat: naꝫ et galileus eſt.
Et ait petrꝰ. Homo neſcio quid dicis.
Et cõtinuo adhuc illo loq̃nte cãtauit
gallus. Et conuerſus dominꝰ reſpexit G
petrum. Et recordatus eſt petrus Mat. 26.g Mar. 14.g
verbi domini ſicut dixerat: quia
priuſqꝫ gallus cantet: ter me negabis.
Et egreſſus foras petrꝰ fleuit amare.
Et viri qui tenebant ieſum
illudebant ei cedentes. Et velauerunt Mat. 26.g

© Biblioteca Nacional de España

λύψαντες αὐτὸν ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες. προφήτευσον τίς ἐστιν ὁ παίσας σε. καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν λέγοντες. εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός εἰπὲ ἡμῖν. εἶπε δὲ αὐτοῖς. ἐὰν ὑμῖν εἴπω οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι ἢ ἀπολύσητε. ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. εἶπον δὲ πάντες. σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη. ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. οἱ δὲ εἶπον. τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας, αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Cap.23.

Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν. ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν πιλάτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες. τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων. σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη. σὺ λέγεις. ὁ δὲ πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους. οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες. ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν διδάσκων καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἕως ὧδε. πιλάτος δὲ ἀκούσας γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος γαλιλαῖός ἐστι. καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς ἡρώδην ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ δὲ ἡρώδης ἰδὼν τὸν ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν. ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν. διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε πιλάτος καὶ ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων, προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἶπε πρὸς

eum et percutiebant faciem eius: et interrogauerũt eũ dicẽtes. Prophetiza quis eſt qui te percuſſit? Et alia multa blaſphemãtes dicebant in eum. Et vt factus eſt dies: cõuenerũt ſeniores plebis ⁊ prĩcipes ſacerdotum ⁊ ſcribe: et duxerunt illum in concilium ſuũ dicẽtes. Si tu es chriſt⁹ dic nobis. Et ait illis. Si vobis dixero nõ credetis mihi: ſi aũt ⁊ ĩterrogauero nõ rñdebitis mihi: neq̧ dimittetis. Ex hoc aũt erit filius hominis ſedens a dextris virtutis dei. Dixerunt autem omnes. Tu ergo es filius dei? Qui ait. Vos dicitis: q2 ego ſum. At illi dixerunt. Quid adhuc deſideram⁹ teſtimoniũ ipſi enim audiuim⁹ de ore ei⁹.

Mar.14.g. Johã.18.d
Mat.26.f. Mar.14.f. Johã.6.g.
Mat.26.f. Mar.14.g Johã.6.g.
Mat.26.g Mar.14.g

Cap.23.

Et ſurgens oĩs multitudo eoꝝ duxerũt illum ad pilatum. Ceperunt aũt illum accuſare dicentes. Hunc inuenim⁹ ſubuertentẽ gentẽ nr̃am ⁊ prohibentẽ tributa dari ceſari: ⁊ dicentem ſe chriſtum regem eſſe. Pilatus autem interrogauit eum dicens. Tu es rex iudeorum? At ille reſpondens ait. Tu dicis. Ait autem pilatus ad prĩcipes ſacerdotũ ⁊ turbas. Nihil inuenio cauſe ĩ hoc hoĩe. At illi ĩualeſcebãt dicentes. Commouit populum docens per vniuerſam iudeam: incipiens a galilea vſq̧ huc. Pilatus autem audiens galileam interrogauit ſi homo galileus eſſet. Et vt cognouit q̄ de herodis poteſtate eſſet: remiſit eũ ad herodẽ q̇ ⁊ ipſe hieroſolymis erat illis diebus.

A
Mat.27.a. Mar.15.a. Johã.18.c.
Mat.27.b. Mar.15.a Johã.18.f.
Johã.18.g.

Herodes aũt viſo ieſu: gauiſ⁹ ẽ valde. Erat eñ cupiẽs ex multo tp̃e videre eũ: eo q̄ audiret multa de eo: ⁊ ſperabat ſignum aliqđ videre ab eo fieri. Interrogabat aũt eum multis ſermonibus. At ipſe nihil illi rñdebat. Stabãt aũt prĩcipes ſacerdotũ ⁊ ſcribe cõſtanter accuſantes eum. Spreuit aũt illum herodes cum exercitu ſuo: ⁊ illuſit indutum veſte alba: ⁊ remiſit ad pilatum. Et facti ſunt amici herodes et pilat⁹ ĩ ipſa die: nam antea inimici erant ad inuicem. Pilatus autem conuocatis principibus ſacerdotum et magiſtratibus et plebe dixit ad

B
Mat.26.f. Mar.14.f.

αὐτούς. προσήνεγκατε μοι τὸν ἄνθρωπον
τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰ=
δού ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν
εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κα
τηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐδὲ ἡρώδης. ἀ
νέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδού
οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐ
τῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνάγ
κην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕ
να. ἀνέκραξαν δὲ παμπληθὴ λέγοντες. αἶρε
τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν βαραββᾶν.
ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πό
λει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακήν. πά
λιν οὖν ὁ πιλάτος προσεφώνησε θέλων ἀ=
πολῦσαι τὸν ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέ=
γοντες. σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. ὁ
δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς. τί γὰρ κακὸν
ἐποίησεν οὗτος. οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗ=
ρον ἐν αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύ
σω. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτού
μενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ
φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. ὁ δὲ πι
λάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν.
ἀπέλυσε δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλη
μένον εἰς τὴν φυλακὴν ὃν ᾐτοῦντο. τὸν δὲ ἰη
σοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν. καὶ ὡς
ἀπήγαγον αὐτόν ἐπιλαβόμενοι σίμωνός τι
νὸς κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέ=
θηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν
τοῦ ἰησοῦ. ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆ
θος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ καὶ ἐκόπτον
το καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. στραφεὶς δὲ πρὸς
αὐτὰς ὁ ἰησοῦς εἶπε. θυγατέρες ἱερουσα=
λὴμ μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς
κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ὅτι ἰδοὺ ἔρ
χονται ἡμέραι, ἐν αἷς ἐροῦσι. μακάριαι αἱ
στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ
μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν. τότε ἄρξονται
λέγειν τοῖς ὄρεσι, πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς
βουνοῖς καλύψατε ἡμᾶς. ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγ=
ρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί
γένηται. ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦρ=
γοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. καὶ ὅτε ἀπῆλ=
θον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον κρανίον,
ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούρ
γους. ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.
ὁ δὲ ἰησοῦς ἔλεγε. πάτερ ἄφες αὐτοῖς, οὐ
γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. διαμεριζόμενοι δὲ
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. καὶ εἱστή=
κει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ
ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέγοντες. ἄλλους ἔ=
σωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χρι=
στὸς ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. ἐνέπαιζον δὲ αὐ

illos. Obtuliſtis mihi hũc hominem Actu.13.c.
quaſi auertentem populum: et ecce
ego coram vobis interrogans nullam
cãm inuenio in hoie iſto: ex his ĩ qui=
bus eum accuſatis. Sed neqꝫ herodes.
Nam remiſi vos ad illum: et ecce C
nihil dignum morte actum eſt ei.
Emendatũ ergo illũ dimittaꝫ. Neceſſe Mat.17.b. Mar.15.a
ãt hẽbat dimittere eis ꝑ diẽ feſtũ vnũ.
Exclamauit aũt ſimꝉ vniuerſa turba di
cẽs. Tolle hunc: ⁊ dimitte nobis barra Mat.27.c.
bã. Qui erat ꝓpter ſeditionẽ quãdã fa= Mar.15.b.
ctã ĩ ciuitate ⁊ homicidiũ miſſus ĩ carce Johã.18.g. Actu.3.c.
rẽ. Iterꝝ aũt pilatꝰ locutꝰ ẽ ad eos volẽs
dimittere ieſũ. At illi ſucclamabãt dicẽ
tes. Crucifige crucifige eum. Ille
ãt tertio dixit ad illos. Quid eni mali
fecit iſte. Nullam cauſam mortis inue= Johã.18.c.
nio in eo. Corripiam ergo illũ ⁊ dimit=
tã. At illi inſtabant vocibus magnis po
ſtulantes vt crucifigeret: et inualeſcebant
voces eorum. Et pilatus
adiudicauit fieri petitionẽ eorum.
Dimiſit ãt illꝭ eũ q ꝓpt homicidiũ ⁊ ſe Mat.27.c.
ditionẽ miſſꝰ fuerat ĩ carcerẽ quẽ petebãt Mar.15.c. Johã.18.g.
Jeſuꝫ vo tradidit volũtati eoꝝ. Et cũ D
ducerẽt eũ apprehenderũt ſimonẽ quẽdã Mat.27.d.
cyreneſẽ venientẽ de villa: ⁊ impoſuerũt Mar.15.c.
illi crucem portare poſt
ieſũ. Sequebat̃ ãt poſt illũ mlta turba
populi et mulierum: que plangebant
et lamentabant̃ eum. Cõuerſus ãt ad
illas ieſus dixit. Filie hieruſalem:
nolite flere ſuꝑ me: ſed ſuꝑ vos ipſas
flete: et ſuꝑ filios vr̃os. Qm̃ ecce ve=
nient dies in quibus dicẽt. Beate ſup.21.d.
ſteriles ⁊ ventres qui nõ genuerũt: et Sapien.5.c.
vbera que non lactauerũt. Tunc icipiẽt Eſai.54.a. Gal.4.d.
dicere montibus: cadite ſuper nos: et Apoca.6.d.
collibus operite nos. Quia ſi in viridi ⁊.9.b. Eſaie.2.d.
ligno hec faciunt: in arido quid Oſee.10.c.
fiet. Ducebant̃ aũt et alij duo nequam E
cum eo vt interficerent̃. Et poſtqꝫ vene Mat.27.d. Mar.15.d.
rũt in locum qui vocatur caluarie: Johã.19.c.
ibi crucifixerunt eum et latrones:
vnũ a dextris: alterũ a ſiniſtris. Nõ
Jeſus ãt dicebat. Pater dimitte illis.
enĩꝫ ſciunt quid faciũt. Diuidẽtes vero Mat.27.d. Mar.15.d.
veſtimẽta eiꝰ miſerũt ſortes. Et ſtabat Johã.19.d.
populus ſpectans: ⁊ deridebant eum
pricipes cũ eis dicẽtes. Alios ſaluos fe
cit: ſe ſaluum faciat: ſi hic eſt chriſtus
dei electus. Illudebãt autem ei Mat.27.f.

© Biblioteca Nacional de España

τῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, καὶ ὄ-
ξος προσφέροντες αὐτῷ καὶ λέγοντες. εἰ σὺ
εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων, σῶσον σεαυ-
τόν. ἦν δὲ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ'
αὐτῷ γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ ῥωμαϊ-
κοῖς καὶ ἑβραϊκοῖς. οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς
τῶν ἰουδαίων. εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων
κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων. εἰ
σὺ εἶ ὁ χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος, ἐπετίμα αὐτῷ λέ-
γων. οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐ-
τῷ κρίματι εἶ. καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια
γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν. οὗ-
τος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. καὶ ἔλεγε
τῷ ἰησοῦ. μνήσθητί μου κύριε ὅταν ἔλθῃς
ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰη-
σοῦς. ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔ-
σῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη,
καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως
ὥρας ἐνάτης. καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσ-
χίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον, καὶ
φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἰησοῦς εἶπε. πά-
τερ εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμα
μου. καὶ ταῦτα εἰπών, ἐξέπνευσεν. ἰδὼν δὲ
ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασε τὸν
θεὸν λέγων. ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δί-
καιος ἦν. καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄ-
χλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες
τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑ-
πέστρεφον. εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνω-
στοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνα-
κολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ὁ-
ρῶσαι ταῦτα. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι ἰω-
σὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων ἀνὴρ ἀγαθὸς
καὶ δίκαιος, οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμέ-
νος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ ἀρι-
μαθαίας πόλεως τῶν ἰουδαίων, ὃς προσεδέ-
χετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. οὗ-
τος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶ-
μα τοῦ ἰησοῦ. καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν
αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι
λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμε-
νος. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ σάββατον ἐπέ-
φωσκε. κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵ-
τινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς γαλι-
λαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη
τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμα-
σαν ἀρώματα καὶ μύρα, καὶ τὸ μὲν σάββα-
τον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. Cap.24.
Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βα-
θέος ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι
ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα, καὶ τινὲς σὺν αὐ-

et milites accedentes: et acetum Mar.15.f.
offerentes ei dicentes. Si tu Johā.19.e.
es rex iudeorum: ſaluum te fac.
Erat autem et ſuperſcriptio ſcripta ſup Mat.27.e.
eum litteris grecis et latinis Mar.15.e.
et hebraicis. Hic eſt rex Johā.19.d
iudeorū. Unꝰ aūt de his qui pēdebāt Mat.27.e.
latronibus blaſphemabat eū dicens. Si Mar.15.e.
tu es chriſtus ſaluū fac teipm ⁊ nos. F Mat.27.e.
Rñdens aūt alter icrepabat eū dicens. Mar.15.e.
Neqꝫ tu times deum: qui in eadem
dānatione es. Et nos quidem iuſte
nam digna factis recipimus. Hic
vero nihil mali geſſit. Et dicebat ad
ieſum. Dñe memento mei cū veneris
in regnum tuum. Et dixit illi ieſus.
Amen dico tibi: hodie mecum eris
in paradiſo. Erat autē fere hora ſexta:
⁊ tenebre facte ſūt in vniuerſā terrā vſqꝫ
in horam nonā. Et obſcuratꝰ eſt ſol: et Apoc.6.c.
velum templi ſciſſum eſt medium: et Mat.27.f. Mar.15.f.
clamans voce magna ieſus ait. Pater
in manus tuas cōmendo ſpiritum Pſal.30.
meū. Et hec dicēs expirauit. Videns āt Mat.27.f.
centurio quod factū fuerat: glorificauit Mar.15.f.
deum dicens. Vere hic homo iuſtus
erat. Et omnis turba eorū qui ſimul ade
rant ad ſpectaculum iſtud: et videbant
q̄ fiebant percutiētes pectora ſua reuer
tebantur. Stabāt autem omnes noti G
eius alonge: et mulieres que ſecute
eum erant a galilea hec videntes.
Et ecce vir nomine ioſeph Mat.27.g.
qui erat decurio vir bonus Mar.15.g. Johā.19.g
et iuſtus: hic non conſenſerat
concilio et actibus eorū: ab arimathia
ciuitate iudee: qui expectabat
et ipſe regnum dei. Hic Mat.27.g.
acceſſit ad pilatum et petijt corpus Mar.15.g.
ieſu: et depoſitum inuoluit in Joh.19.g.
ſindone: et poſuit eum in monumento
exciſo: in quo nōdū quiſqꝫ poſitꝰ fuerat.
Et dies erat paſceues: ⁊ ſabbatū illuce
ſcebat. Subſecute autem mulieres que
cum eo venerant de galilea
viderūt monumētū: ⁊ quēadmodū poſi-
tū erat corpꝰ eius. Et reuertētes pauerūt
aromata ⁊ vnguēta: et ſabbato quidē
ſiluerūt ſecundū mandatum. Cap.24.
Na aūt ſabbati valde diluculo A Mat.28.a.
venerunt ad monumentū portātes Mar.16.a.
que parauerant aromata: et

© Biblioteca Nacional de España

ταίς. εύρομ Δε/Τομ λίθομ αποκεκυλισμέ=
μομ αϖό/Του μμημείου, και εισελθούσαι
ουχ εύρομ/Το σώμα/Του κυρίου ιησού.
και εγέμετο εμ/Τω Διαϖορείσθαι αυτάς
ϖερί Τούτου, και ιδού άμΔρες Δύο ε=
πέστησαμ αυταίς εμ εσθήσεσιμ αστραπτού=
σαις. εμφόβωμ Δε γεμομέμωμ αυτώμ και
κλιμουσώμ/Το ϖρόσωπομ εις/Τημ γημ, είπομ
ϖρος αυτάς. Τι ζητείτε/Τομ ζώμτα μετά/Τωμ
μεκρώμ. ουκ εστίμ ώΔε αλλ ηγέρθη. μμήσ=
θητε ως ελάλησεμ υμίμ έτι ωμ εμ/Τη γαλι=
λαία, λέγωμ. ότι Δει/Τομ υιόμ/Του αμθρώ
που ϖαραΔοθήμαι εις χείρας αμθρώπωμ α=
μαρτωλώμ, και σταυρωθήμαι, και/Τη Τρίτη η
μέρα αμαστήμαι. και εμμήσθησαμ/Τωμ ρημά=
τωμ αυτού. και υϖοστρέψασαι αϖό/Του
μμημείου, απήγγειλαμ Ταύτα ϖάμτα/Τοις
έμΔεκα και ϖάσι/Τοις λοιποίς. ήσαμ Δε/η μα=
γΔαλημή μαρία και ιωάμμα και μαρία ιακώ
βου, και/αι λοιπαί σύμ αυταίς, αι έλεγομ
ϖρος/Τους αποστόλους Ταύτα, και εφάμη=
σαμ εμώπιομ αυτώμ ωσεί λήρος/Τα ρήματα
αυτώμ, και ηϖίστουμ αυταίς./ο Δε ϖέτρος
αμαστάς έΔραμεμ επί/Το μμημείομ, και ϖα
ρακύψας βλέπει/Τα οθόμια κείμεμα μόμα, και
απήλθε ϖρος εαυτόμ θαυμάζωμ/Το γεγο=
μός. και ιΔού Δύο εξ αυτώμ ήσαμ ϖορευόμε
μοι εμ αυτή/Τη ημέρα εις κώμημ απέχουσαμ
σταΔίους εξήκομτα αϖό ιερουσαλήμ, η ό=
μομα εμμαούς. και αυτοί ωμίλουμ ϖρος α
λλήλους ϖερί ϖάμτωμ/Τωμ συμβεβηκότωμ
Τούτωμ. και εγέμετο εμ/Τω ομιλείμ αυτούς
και συζητείμ, και αυτός/ο ιησούς εγγίσας
συμεπορεύετο αυτοίς./οι Δε οφθαλμοί αυ=
τώμ εκρατούμτο/Του μη επιγμώμαι αυτόμ.
είπε Δε ϖρος αυτούς. Τίμες/οι λόγοι ούτοι
ους αμτιβάλλετε ϖρος αλλήλους ϖεριϖα=
τούμτες, και εστέ σκυθρωποί. αποκριθείς Δε
/ο εις ω όμομα κλεόπας, είπε ϖρος αυτόμ.
σύ μόμος ϖαροικείς ιερουσαλήμ, και ουκ
έγμως/Τα γεμόμεμα εμ αυτή εμ/Ταις ημέ=
ραις Ταύταις. και είϖεμ αυτοίς, ϖοία. οι
Δε είϖομ αυτώ/Τα ϖερί ιησού/Του μαζω=
ραίου, ος εγέμετο αμήρ ϖροφήτης, Δυμα=
τός εμ έργω και λόγω εμαμτίομ/Του θε=
ού και ϖαμτός/Του λαού, όϖως Τε ϖαρέ
Δωκαμ αυτόμ/οι αρχιερείς και/οι άρχομτες
ημώμ εις κρίμα θαμάτου και εσταύρωσαμ αυ
τόμ. ημείς Δε ηλπίζομεμ ότι αυτός εστίμ/ο μέ
λλωμ λυτρούσθαι/Τομ ισραήλ. αλλάγε συμ
ϖάσι Τούτοις Τρίτημ Ταύτημ ημέραμ άγει σή
μερομ, αφ ου Ταύτα εγέμετο. αλλά και γυ

inuenerunt lapidem reuolutum Johã.20.a
a monumento: et ingreſſe
non inuenerunt corpus domini ieſu.
Et factũ ẽ dũ mẽte ↄſternate eẽnt
de iſto: ecce duo viri ſteterunt
ſecus illas in veſte fulgenti. Cum Mat.16.a
timerent autem et Mar.16.c
declinarent vultum in terrã: dixerunt
ad illas. Quid queritis viuentẽ cum
mortuis? Nõ eſt hic ſʒ ſurrexit. Recor=
damini q̃liter locut⁹ ẽ vobis cũ adhuc i
galilea eẽt dicẽs. Quia oportet filiũ ho
minis tradi in manus hominũ pctõꝛuʒ
et crucifigi: et die tertia
reſurgere. Et recordate ſunt verborum Mat.28.b
eius. Et regreſſe a Mar.16.c
monumento nunciauerunt hec oĩa illis B
vndeci: ꝛ ceteris oib⁹. Erat aũt maria
magdalene et iohãna et maria iacobi:
et cetere que cum eis erãt: que dicebãt
ad apoſtolos hec: et viſa ſunt
ante illos ſicut deliramentum verba
iſta: et non crediderũt illis. Petr⁹ aũt
ſurgẽs cucurrit ad monumentũ: ꝛ pcũ
bens vidit linteamina ſola poſita: et
abijt ſecum mirans quod factũ fuerat.
Et ecce duo ex illis ibant
ipſa die in caſtellum quod erat in ſpa=
cio ſtadiorum ſexaginta ab hierl̃m noĩe
emauʒ. Et ipſi loquebantur ad inuiceʒ
de his omnibus que acciderant.
Et factum eſt dum fabularentur Mar.16.c
ꝛ ſecũ q̃rerẽt: ꝛ ipſe ieſus appropiquãs
ibat cum illis. Oculi autem illorum
tenebantur ne eum agnoſcerent.
Et ait ad illos. Qui ſunt hi ſermones
quos confertis ad inuiceʒ ambulantes:
et eſtis triſtes? Et reſpondens
vnus cui nomen cleophas dixit ei.
Tu ſolus peregrin⁹ es in hierl̃m: ꝛ nõ
cognouiſti que facta ſunt in illa C
his dieb⁹? Quibus ille dixit. Que?
Et dixerũt de ieſu nazareno
qui fuit vir propheta: potens
in omni opere et ſermone coram deo
et omni populo. Et quomõ eũ tradide
rũt ſummi ſacerdotes et principes
nr̃i i dãnationẽ mortꝭ ꝛ crucifixerũt euʒ.
Nos autem ſperabamus: quia ipſe eẽt
redempturus iſrael. Et nunc ſuper
hec omnia tertia dies eſt hodie:
q̃ hec facta ſunt. Sed ꝛ mulieres

© Biblioteca Nacional de España

ναίκες τινές εξ ημών εξέστησαν ημάς γενόμεναι όρθριαι επί το μνημείον, και μη ευρούσαι το σώμα αυτού ήλθον λέγουσαι και οπτασίαν αγγέλων εωρακέναι, οι λέγουσιν αυτόν ζην. και απήλθον τινές των συν ημίν επί το μνημείον, και εύρον ούτως καθώς και αι γυναίκες είπον, αυτόν δε ουκ είδον. και αυτός είπε προς αυτούς. ω ανόητοι και βραδείς τη καρδία του πιστεύειν επί πάσιν οις ελάλησαν οι προφήται. ουχί ταύτα έδει παθείν τον Χριστόν, και εισελθείν εις την δόξαν αυτού. και αρξάμενος από μωσέως και από πάντων των προφητών διηρμήνευεν αυτοίς εν πάσαις ταις γραφαίς τα περί εαυτού. και ήγγισαν εις την κώμην ου επορεύοντο, και αυτός προσεποιείτο πορρωτέρω πορεύεσθαι. και παρεβιάσαντο αυτόν λέγοντες. μείνον μεθ ημών ότι προς εσπέραν εστί, και κέκλικεν η ημέρα. και εισήλθε του μείναι συν αυτοίς. και εγένετο εν τω κατακλιθήναι αυτόν μετ αυτών, λαβών τον άρτον ευλόγησε, και κλάσας επεδίδου αυτοίς. αυτών δε διηνοίχθησαν οι οφθαλμοί και επέγνωσαν αυτόν, και αυτός άφαντος εγένετο απ αυτών. και είπον προς αλλήλους. ουχί η καρδία ημών καιομένη ην εν ημίν, ως ελάλει ημίν εν τη οδώ, και ως διήνοιγεν ημίν τας γραφάς. και αναστάντες αυτή τη ώρα υπέστρεψαν εις ιερουσαλήμ, και εύρον συνηθροισμένους τους ένδεκα και τους συν αυτοίς λέγοντας, ότι ηγέρθη ο κύριος όντως και ώφθη σίμωνι. και αυτοί εξηγούντο τα εν τη οδώ, και ως εγνώσθη αυτοίς εν τη κλάσει του άρτου. ταύτα δε αυτών λαλούντων, και αυτός ο ιησούς έστη εν μέσω αυτών, και λέγει αυτοίς. ειρήνη υμίν. πτοηθέντες δε και έμφοβοι γενόμενοι, εδόκουν πνεύμα θεωρείν, και είπεν αυτοίς. τι τεταραγμένοι εστέ, και διά τι διαλογισμοί αναβαίνουσιν εν ταις καρδίαις υμών. ίδετε τας χείρας μου και τους πόδας μου, ότι αυτός εγώ ειμί. ψηλαφήσατε με και ίδετε, ότι πνεύμα σάρκα και οστέα ουκ έχει, καθώς εμέ θεωρείτε έχοντα. και τούτο ειπών επέδειξεν αυτοίς τας χείρας και τους πόδας. έτι δε απιστούντων αυτών από της χαράς και θαυμαζόντων, είπεν αυτοίς έχετε τι βρώσιμον ενθάδε. οι δε επέδωκαν αυτώ ιχθύος οπτού μέρος, και από μελισσείου κηρίου. και λαβών ενώπιον αυτών έφαγεν. είπε δε αυτοίς. ούτοι οι λόγοι ους ελάλησα

quedam ex noſtris terruerunt nos que ante lucē fuerūt ad monumētū: ⁊ nō inuēto corpore eius: venerūt dicētes ſe etiā viſionē angelorum vidiſſe: qui dicunt eum viuere. Et abierūt quidam ex noſtris ad monumentum: et ita inuenerunt ſicut mulieres dixerūt: ipſum vero nō inuenerūt. Et ipſe dixit ad eos. O ſtulti et tardi corde ad credendum in omnibus que locuti ſunt prophete. Nonne hec Actu.14.d
oportuit pati xp̄m: et ita intrare in gloriam ſuam? Et incipiens a moyſe et omnibus prophetis: interpretabatur illis in omnibus ſcripturis que de ipſo erāt. Et appropinquerūt caſtello quo ibant: et ipſe ſe finxit longius ire. Et coegerunt Gen.19.a.
illū dicētes. Mane nobiſcū dn̄e qm̄ ad ueſperaſcit: ⁊ inclinata eſt iā dies. Et intrauit cū illis. Et factum eſt dum recumberet cum eis: accepit panē ⁊ bn̄dixit ac fregit: ⁊ porrigebat illis. Et aperti ſunt oculi eorum et cognouerunt eum: ⁊ ipſe euanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad inuicem. Nonne cor noſtrum ardens erat in nobis: dum loqueretur in via et aperiret nobis ſcripturas? Et ſurgentes eadem hora regreſſi ſūt in hieruſalem: ⁊ inuenerunt congregatos vndecim: et eos qui cū illis erāt dicentes: quod ſurrexit dn̄s vere ⁊ apparuit ſimoni. Et ipſi narrabant que geſta erāt in via: et quō cognouerūt eū in fractione panis. Dū autē hec loquuntur: ſtetit ieſus in medio eorum et dixit eis. Pax vobis. Ego ſū: nolite timere. Cōturbati vero ⁊ conterriti exiſtimabāt ſe ſpm̄ videre. Et dixit eis. Quid turbati eſtis: ⁊ cogitationes aſcendunt in corda veſtra: videte manus meas et pedes: quia ego ipſe ſum. Palpate et videte: quia ſpūs carnem ⁊ oſſa nō habet: ſicut me videtis habere. Et cū hoc dixiſſet oſtendit eis manus et pedes. Adhuc autē illis nō credentibus et mirantibus pre gaudio dixit. Habetis hic aliquid quod māducetur? At illi ei partē piſcis aſſi: ⁊ fauū ⌊ obtulerunt mellis. Et cū māducaſſet corā eis: ſumēs reliquias dedit eis. ⌈cutus ſum
Et dixit ad eos. Hec ſunt verba que lo

πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πλη-
ρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς πε-
ρὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ
συνιέναι τὰς γραφάς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ὅ-
τι οὕτως γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν
τὸν χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ
τρίτῃ ἡμέρα, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόμα-
τι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν
εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ ἱερουσα-
λήμ. ὑμεῖς δὲ ἐστὲ μάρτυρες τούτων. καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
πατρός μου ἐφ᾿ ὑμᾶς. ὑμεῖς δὲ καθίσατε
ἐν τῇ πόλει ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε
δύναμιν ἐξ ὕψους. ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔ-
ξω ἕως εἰς βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας
αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐγένετο ἐν
τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ᾿ αὐ-
τῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ αὐ-
τοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς
ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης. καὶ ἦ-
σαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ
εὐλογοῦντες τὸν θεόν. ἀμήν.

Τέλος τοῦ κατὰ λουκᾶν ἁγίου
εὐαγγελίου.

ad vos cū adhuc eēz vobiſcū: qm̄ neceſ
omnia q̄ ſcripta ſunt i lege ſe ē ipleri
moyſi et prophetis ⁊ pſalmis de
me. Tunc aperuit illis ſenſum vt
itelligerēt ſcripturas: ⁊ dixit eis. Qm̄ B Actu.17.a.
ſic ſcriptum eſt: ⁊ ſic oportebat
chriſtum pati ⁊ reſurgere a mortuis
tertia die: et predicari in nomine
eius pniam et remiſſionem peccatorū
in omnes gentes: incipiētibus ab hiero
ſolyma. Uos aūt teſtes eſtis horum. Et
ecce ego mittam promiſſum Actuū.1.a.
patris mei in vos. Uos autem ſedete
in ciuitate quoadusq; induamini
virtute ex alto. Eduxit aūt eos foras
in bethaniam: et eleuatis manibus
ſuis benedixit eis. Et factū eſt dum Mar.16.g
benediceret illis receſſit ab eis: Actu.1.b.
et ferebatur in celum. Et ipſi
adorantes regreſſi ſunt in
hieruſalē cū gaudio magno. Et erant
ſēper in templo laudantes et
benedicentes deum. Amen.

Explicit euangelium ſecun-
dum Lucam.

Incipit prologus in euangelium ſecundum Johannem.

Hic eſt Johannes euangeliſta vnus ex diſcipulis domini: qui virgo a deo electus eſt: quem de nuptijs volentem nubere vocauit deus. Cui virginitatis in hoc duplex teſtimoniū datur in euāgelio: ꝙ et pre ceteris dilectus a deo dicitur: ⁊ huic matrem ſuam pendens in cruce cōmendauit dominus: vt virginē virgo ſeruaret. Deniq; manifeſtans in euangelio ꝙ erat ipſe incorruptibilis verbi opus inchoans: ſolus verbū carnē factum eſſe: nec lumen a tenebris comprehenſum fuiſſe teſtatur primum ſignum ponens quod in nuptijs fecit dominus: oſtendens ꝙ ipſe erat: vt legentibus demonſtraret ꝙ vbi dominus inuitatus ſit: deficere nuptiarum vinum debeat: ⁊ veteribus imutatis: noua omnia que a xp̄o inſtituūtur appareāt. Hoc aūt euāgeliū ſcripſit in aſia: poſtea ꝗ̄ in pathmos inſula apocalypſim ſcripſerat: vt cui in principio canonis incorruptibile principiū prenotatur in geneſi: ei etiā incorruptibilis finis per virginē in apocalypſi redderetur dicente chriſto. Ego ſum alpha ⁊ o. Et hic eſt iohānes qui ſciens ſuperueniſſe diē receſſus ſui: conuocatis diſcipulis ſuis in epheſo: per multa ſignorum experimēta promens chriſtum: deſcendens in defoſſum ſepulture locum: facta oratione poſitus eſt ad patres ſuos tam extraneus a dolore mortis ꝗ̄ a corruptione carnis inuenitur alienus. Tum poſt omnes euangeliū ſcripſit: et hoc virgini debebatur. Quorum tamen vel ſcriptorum temporis diſpoſitio vel librorum ordinatio ideo a nobis per ſingula non exponitur: vt ſciendi deſiderio collato ⁊ querentibus fructus laboris et deo magiſterij doctrina ſeruetur.

Explicit prologus.

© Biblioteca Nacional de España

Το κατά ιωάννην άγιον ευαγγέλιον. Cap. i.

Εν αρχῆ ἦν ο λόγος, και ο λό-
γος ἦν προς τον θεόν, και θεός
ἦν ο λόγος. ούτος ἦν εν αρχῆ
προς τον θεόν. πάντα δι αυ-
τού εγένετο, και χωρίς αυτού
εγένετο ουδέ εν ο γέγονεν. εν αυτῶ ζωή
ἦν, και η ζωή ἦν το φως των ανθρώπων.
και το φως εν τῃ σκοτία φαίνει, και η σκοτία
αυτό ου κατέλαβεν. εγένετο άνθρωπος α-
πεσταλμένος παρά θεού, όνομα αυτῶ ιω-
άννης. ούτος ἦλθεν εις μαρτυρίαν ίνα μαρ-
τυρήσῃ περί του φωτός, ίνα πάντες πιστεύ-
σωσι δι αυτού. ουκ ἦν εκείνος το φως,
αλλ ίνα μαρτυρήσῃ περί του φωτός. ἦν το
φως το αληθινόν ο φωτίζει πάντα άνθρω-
πον ερχόμενον εις τον κόσμον. εν τω κόσμω
ἦν, και ο κόσμος δι αυτού εγένετο, και ο
κόσμος αυτόν ουκ έγνω. εις τα ίδια ἦλθε,
και οι ίδιοι αυτόν ου παρέλαβον. όσοι δε
έλαβον αυτόν, έδωκεν αυτοίς εξουσίαν τέκ-
να θεού γενέσθαι τοις πιστεύουσιν εις το ό-
νομα αυτού. οι ουκ εξ αιμάτων, ουδέ εκ θε-
λήματος σαρκός, ουδέ εκ θελήματος αν-
δρός, αλλ εκ θεού εγεννήθησαν. και ο λό-
γος σάρξ εγένετο, και εσκήνωσεν εν ημίν.
και εθεασάμεθα την δόξαν αυτού, δόξαν
ως μονογενούς παρά πατρός, πλήρης χά-
ριτος και αληθείας. ιωάννης μαρτυρεί περί
αυτού και κέκραγε λέγων. ούτος ἦν ον εί-
πον, ο οπίσω μου ερχόμενος έμπροσθεν
μου γέγονεν, ότι πρώτος μου ἦν. και εκ
του πληρώματος αυτού ημείς πάντες ε-
λάβομεν και χάριν αντί χάριτος. ότι ο νό-
μος διά μωσέως εδόθη, η χάρις και η αλη-
θεία διά ιησού χριστού εγένετο. θεόν ουδείς
εώρακε πώποτε. ο μονογενής υιός ο ων
εις τον κόλπον του πατρός, εκείνος εξηγή-
σατο. και αύτη εστίν η μαρτυρία του ιωάν-
νου ότε απέστειλαν οι ιουδαίοι εξ ιεροσολύ-
μων ιερείς και λευίτας ίνα ερωτήσωσιν αυ-
τόν. συ τις εἶ. και ωμολόγησε και ουκ ηρ-
νήσατο. και ωμολόγησεν ότι ουκ ειμί εγώ
ο χριστός. και ηρώτησαν αυτόν. τι ουν η-
λίας εἶ σύ. και λέγει ουκ ειμί. ο προφήτης εἶ
σύ. και απεκρίθη. ου. είπον ουν αυτῶ. τις
εἶ, ίνα απόκρισιν δώμεν τοις πέμψασιν η-
μάς. τι λέγεις περί σεαυτού. έφη. εγώ φω-
νή βοώντος εν τῃ ερήμω, ευθύνατε την οδόν
κυρίου, καθώς είπεν ησαίας ο προφήτης.
και οι απεσταλμένοι ἦσαν εκ των φαρισαί-
ων. και ηρώτησαν αυτόν και είπον αυτῶ. τι
ουν βαπτίζεις, ει συ ουκ εἶ ο χριστός ούτε

Incipit euangelium sancti Iohannis. Cap. i.

In principio erat verbum: & A
verbum erat apud deum: & deus
erat verbum: hoc erat in prin-
cipio apud deum. Omnia per ip-
sum facta sunt: & sine ipso
factum est nihil. Quod factum est in ipso vita
erat: et vita erat lux hominum
et lux in tenebris lucet: et tenebre
eam non comprehenderunt. Fuit homo mis- Mat.3.a. 1.3.d
sus a deo: cui nomen erat iohannes.
Hic venit in testimonium vt testimonium per-
hiberet de lumine: vt omnes crederent
per illum. Non erat ille lux:
sed vt testimonium perhiberet de lumine. Erat
lux vera: que illuminat omnem hominem
venientem in hunc mundum. In mundo B
erat: & mundus per ipsum factus est: et
mundus eum non cognouit. In propria ve-
nit: et sui eum non receperunt. Quotquot autem
receperunt eum: dedit eis potestatem filios
dei fieri: his qui credunt in nomine
eius. Qui non ex sanguinibus: neque ex volun-
tate carnis: neque ex voluntate viri:
sed ex deo nati sunt. Et verbum
caro factum est: et habitauit in nobis.
Et vidimus gloriam eius: gloriam
quasi vnigeniti a patre: plenum gratie
& veritatis. Iohannes testimonium perhibet
de ipso: et clamat dicens. Hic erat quem
dixi: qui post me venturus est: ante me
factus est: quia prior me erat. Et de C
plenitudine eius nos omnes accepimus:
et gratiam pro gratia: quia lex
per moysen data est: gratia & veritas
per iesum christum facta est. Deum nemo 1.Ioh.4.c.
vidit vnquam. Unigenitus filius qui est
in sinu patris: ipse enarrauit.
Et hoc est testimonium iohannis: 1.5.f.
quando miserunt iudei ab hierosolymis
sacerdotes & leuitas ad eum vt interrogarent
eum. Tu quis es? Et confessus est: & non ne-
gauit. Et confessus est: quia non sum ego
christus. Et interrogauerunt eum. Quid ergo?
Helias es tu? Et dixit non sum. Prophe-
ta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei.
Quis es vt responsum demus his qui miserunt nos.
Quid dicis de teipso? Ait. Ego vox Esai. 40.a
clamantis in deserto: dirigite viam Mat.3.a.
domini: sicut dixit esaias propheta. Mar.1.a. Luce.3.a.
Et qui missi fuerant erant ex phariseis.
Et interrogauerunt eum: & dixerunt ei. Quid D
ergo baptizas si tu non es christus: neque

© Biblioteca Nacional de España

ηλίας ούτε ο προφήτης. απεκρίθη αυτοίς ο
ιωάννης λέγων. εγώ βαπτίζω εν ύδατι, μέ
σος δε υμών έστηκεν ον υμείς ουκ οίδατε.
αυτός εστίν ο οπίσω μου ερχόμενος, ος έμ
προσθεν μου γέγονεν, ου εγώ ουκ ειμί άξι
ος ίνα λύσω αυτού τον ιμάντα του υποδή
ματος. ταύτα εν βηθανία εγένετο πέραν του
ιορδάνου, όπου ην ιωάννης βαπτίζων. τη
επαύριον βλέπει ο ιωάννης τον ιησούν ερ=
χόμενον προς αυτόν και λέγει. ίδε ο αμ=
νός του θεού, ο αίρων την αμαρτίαν του κό
σμου. ούτος εστί περί ου εγώ είπον. οπίσω
μου έρχεται ανήρ, ος έμπροσθεν μου γέ=
γονεν ότι πρώτος μου ην, καγώ ουκ ήδειν
αυτόν. αλλ ίνα φανερωθή τω ισραήλ, διά
τούτο ήλθον εγώ εν τω ύδατι βαπτίζων.
και εμαρτύρησεν ιωάννης λέγων. ότι τεθέα
μαι το πνεύμα καταβαίνον ωσεί περιστεράν
εξ ουρανού, και έμεινεν επ αυτόν καγώ ουκ
ήδειν αυτόν. αλλ ο πέμψας με βαπτίζειν
εν ύδατι εκείνος μοι είπεν. εφ ον αν ίδης το
πνεύμα καταβαίνον και μένον επ αυτόν,
ούτος εστίν ο βαπτίζων εν πνεύματι αγίω
καγώ εώρακα και μεμαρτύρηκα, ότι ούτος
εστίν ο υιός του θεού. τη επαύριον πάλιν
ειστήκει ο ιωάννης και εκ των μαθητών αυ=
τού δύο, και εμβλέψας τω ιησού περιπα=
τούντι, λέγει. ίδε ο αμνός του θεού. και ή=
κουσαν αυτού οι δύο μαθηταί λαλούντος,
και ηκολούθησαν τω ιησού. στραφείς δε ο
ιησούς και θεασάμενος αυτούς ακολου=
θούντας, λέγει αυτοίς. τι ζητείτε. οι δε εί=
πον αυτώ. ραββί, ο λέγεται ερμηνευόμενον
διδάσκαλε, πού μένεις. λέγει αυτοίς. έρ=
χεσθε και ίδετε. ήλθον και είδον πού μένει,
και παρ αυτώ έμειναν την ημέραν εκείνην.
ώρα ην ως δεκάτη. ην ανδρέας ο αδελφός
σίμωνος πέτρου εις εκ των δύο των ακου=
σάντων παρά ιωάννου και ακολουθησάν=
των αυτώ. ευρίσκει ούτος πρώτος τον α=
δελφόν τον ίδιον σίμωνα, και λέγει αυτώ.
ευρήκαμεν τον μεσίαν ο εστί μεθερμηνευόμε
νον χριστός. και ήγαγεν αυτόν προς τον ιη
σούν. εμβλέψας δε αυτώ ο ιησούς, είπε. συ
ει σίμων ο υιός ιωνά, συ κληθήση κηφάς ο
ερμηνεύεται πέτρος. τη επαύριον ηθέλησεν
εξελθείν εις την γαλιλαίαν, και ευρίσκει φί
λιππον, και λέγει αυτώ ο ιησούς. ακολού=
θει μοι. ην δε ο φίλιππος από βηθσαϊδά εκ
της πόλεως ανδρέου και πέτρου. ευρίσκει
φίλιππος τον ναθαναήλ, και λέγει αυτώ.
ον έγραψε μωσής εν τω νόμω και οι προ=
φήται, ευρήκαμεν ιησούν τον υιόν ιωσήφ τον

helias neqꝫ propheta? Reſpondit eis
iohãnes dicẽs. Ego baptizo in aq̃: me Mat. 3. c.
dius aũt veſtrũ ſtetit quẽ vos neſcitis. Mar. 1. b.
Ipſe eſt qui poſt me venturꝰ ẽ qui an Luce. 3. d.
te me factꝰ eſt: cuius ego non ſũ dignꝰ Deutero. 18. a.
vt ſoluam eius corrigiam calciamenti.
Hec in bethania facta ſunt trans
iordanem vbi erat iohannes baptizãs.
Altera die vidit iohannes ieſuz veniẽtẽ
ad ſe ⁊ ait. Ecce agnus
dei: ecce qui tollit peccatum mundi.
Hic eſt de quo ego dixi. Poſt
me venit vir qui ante me factus eſt:
quia prior me erat: et ego neſciebam
eũ. Sed vt manifeſtet̃ i iſrael: ꝓpterea
veni ego in aqua baptizans.
Et teſtimoniũ ꝑhibuit iohãnes dicẽs. E
ſpiritũ deſcẽdentẽ q̃ſi colũbã Quia vidi Mat. 3. g.
de celo et manſit ſuper eũ: et ego ne= Mar. 1. b.
ſciebaz eũ. Sed qui miſit me baptizare Luce. 3. c.
in aqua: ille mihi dixit. Sup quẽ vi=
deris ſpiritũ deſcendentẽ ⁊ manẽtẽ ſup eũ:
hic eſt qui baptizat in ſpiritu ſancto.
Et ego vidi ⁊ teſtimoniũ ꝑhibui q hic
eſt filius dei. Altera die iterum
ſtabat iohannes: et ex diſcipulis eius
duo et reſpiciens ieſum ambulantem
dicit. Ecce agnus dei. Et audierunt
eum duo diſcipuli loquentem:
et ſecuti ſunt ieſum. Conuerſus autem
ieſus et videns eos ſequentes ſe:
dixit eis. Quid queritis? Qui dixerũt
ei. Rabbi: quod dicitur interpretatum
magiſter: vbi habitas? Dicit eis: venite
et videte. Venerũt et viderũt vbi mane F
ret: et apud eum manſerunt die illo.
Hora aũt erat q̃ſi decia. Erat ãt andre
as frater ſimonis petri vnꝰ ex duobꝰ q̃
a iohãne ⁊ ſecuti fuerant audierant
eum. Inuenit hic primum fratrem
ſuum ſymonem et dicit ei.
Inuenimꝰ meſſiaz quod eſt iterpretatũ
xp̃s. Et adduxit eum ad ieſum.
Intuitꝰ autem eum ieſus dixit. Tu
es ſimon filiꝰ iona: tu vocaberis cephas
qđ interpretat̃ petrꝰ. In craſtinũ voluit
exire in galileam: ⁊ inuenit philippũ.
Et dicit ei ieſus. Sequere
me Erat autem philipus a bethſaida G
ciuitate andree et petri. Inuenit
philippus nathanael: et dicit ei.
Quẽ ſcripſit moyſes in lege ⁊ prophete:
inuenimus ieſum filium ioſeph

© Biblioteca Nacional de España

ἀπὸ ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ναθαναήλ. ἐκ ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι. λέγει αὐτῷ φίλιππος. ἔρχου καὶ ἴδε. εἶδεν ὁ ἰησοῦς τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ ἴδε ἀληθῶς ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἐστί. λέγει αὐτῷ ναθαναήλ. πόθεν με γινώσκεις. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ. πρὸ τοῦ σε φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. ἀπεκρίθη ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ. ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ ὅτι εἶπόν σοι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς πιστεύεις, μείζω τούτων ὄψει. καὶ λέγει αὐτῷ. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπάρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Cap. 2.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν κανᾷ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ. ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ πρὸς αὐτόν. οἶνον οὐκ ἔχουσι. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς τί ἐμοὶ καὶ σοὶ γύναι. οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις. ὅτι ἂν λέγει ὑμῖν ποιήσατε. ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς. ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. καὶ ἤνεγκαν. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος καὶ λέγει αὐτῷ. πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐλάσσω. σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ ἰησοῦς ἐν κανᾷ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς καπερναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς. καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα, καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν

a nazareth. Et dixit ei nathanael. A nazareth pōt aliqd boni eſſe. Dicit ei philippus. Ueni et vide. Uidit ieſus nathanael venientem ad ſe ⁊ dicit de eo. Ecce vere iſraelita: in quo dolus nō eſt. Dicit ei nathanael. Unde me noſti. reſpondit ieſus et dixit ei. Priuſq̄ te philipp⁹ vocaret cū eēs ſub ficu vidi te. Reſpōdit ei nathanael et ait. Rabbi tu es filius dei: tu es rex iſrael. Reſpondit ieſus et dixit ei. Quia dixi tibi vidi te ſub ficu credis: maius his videbis. Et dicit ei. Amen amen dico vobis: amodo videbitis celū apertum et angelos dei aſcendentes ⁊ deſcendentes ſupra filium hominis.

Cap. 2.

A Et tertia die nuptie facte ſunt in chana galilee: et erat mater ieſu ibi. Uocatus eſt aūt ⁊ ieſ⁹ ⁊ diſcipuli eius ad nuptias. Et deficiente vino: dicit mater ieſu ad eum. Uinum non habent. Et dicit ei ieſus. Quid mihi et tibi eſt mulier? Nōdū venit hora mea. Dicit mr̄ ei⁹ miniſtris. Quodcūq̄ dixerit vobis facite. Erāt aūt ibi lapidee hydrie ſex poſite ſcđ purificationē iudeorum capiētes ſingule metretas binas vel ternas. Dicit eis ieſus. Implete hydrias aq̄. Et impleuerūt eas uſq̄ ad ſūmū. Et dicit eis ieſus. Haurite nunc et ferte architriclino. Et tulerūt.

B Ut aūt guſtauit architriclinus aquam vinum factum: et non ſciebat vnde eſſet: miniſtri aūt ſciebant qui hauſerūt aquā: vocat ſponſum architriclinus et dicit ei. Omnis homo primum bonū vinū ponit: et cum inebriati fuerit tūc id qđ deteri⁹ ē. Tu aūt ſeruaſti bonū vinū uſq̄ adhuc. Hoc fecit initium ſignoꝝ ieſus in chana galilee: et manifeſtauit gloriam ſuam: et crediderunt in eum diſcipuli eius. Poſt hec deſcēdit capharnaum ipſe et mater eius et fratres eius et diſcipuli eius: et ibi manſerunt non multis diebus. Mat. 4. d.

C Et prope erat paſcha iudeorum: et aſcēdit ieſus hieroſolymā et inuenit in templo vendentes oues et boues ⁊ columbas et numularios ſedētes. Et cum feciſſet q̄ſi flagellum de funiculis: omnes eiecit Mat. 21. b. Mar. 11. d. Luce. 19. g.

© Biblioteca Nacional de España

ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας
καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ
τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε, καὶ τοῖς τὰς περι-
στεράς πωλοῦσιν εἶπεν. ἄρατε ταῦτα ἐν-
τεῦθεν. μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός
μου οἶκον ἐμπορίου. ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν. ὁ ζῆ-
λος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. ἀπεκρί-
θησαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ. τί
σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς. ἀ-
πεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. λύσατε τὸν
ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ
αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι. τεσσαράκον-
τα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος,
καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν. ἐ-
κεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώμα-
τος αὐτοῦ. ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ τῶν νεκρῶν,
ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔ-
λεγεν αὐτοῖς, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ
τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ ἰησοῦς. ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς
ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ,
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ θε-
ωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. αὐτὸς
δὲ ὁ ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς,
διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, καὶ ὅτι οὐ
χρείαν εἶχεν ἵνα τὶς μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
ἀνθρώπου. αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ.

Cap. 3.

Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων νικό-
δημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν ἰουδαί-
ων. οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν ἰησοῦν νυκτός,
καὶ εἶπεν αὐτῷ. ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ
ἐλήλυθας διδάσκαλος. οὐδεὶς γὰρ ταῦτα
τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν
μὴ ἦ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς
καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν
μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. λέγει πρὸς αὐτὸν
ὁ νικόδημος. πῶς δύναται ἄνθρωπος γεν-
νηθῆναι γέρων ὤν. μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλί-
αν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν,
καὶ γεννηθῆναι. ἀπεκρίθη ἰησοῦς. ἀμὴν ἀ-
μὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδα-
τος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. τὸ γεγεννημένον
ἐκ τῆς σαρκός, σάρξ ἐστι. καὶ τὸ γεγεννημέ-
νον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι. μὴ θαυ-
μάσῃς ὅτι εἶπόν σοι δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄ-
νωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν
φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις. ἀλλ' οὐκ οἶδας πό-
θεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει. οὕτως ἐστὶ
πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. ἀ-
πεκρίθη νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ. πῶς δύ-

de templo: oues quoq; ⁊ boues
et numulariorum effudit es: et
menſas ſubuertit. Et his qui columbas
vendebant dixit. Auferte iſta hinc et
nolite facere domũ patris ⌈ Vo diſcipli
mei domũ negociationis. Recordati ſt
eius quia ſcriptum eſt. Zelus Pſal. 68.
domus tue comedit me. Reſponderunt
ergo iudei et dixerunt ei. Quod
ſignũ oñdis nobis qꝛ hec facis? Rñdit
ieſus et dixit eis. Soluite Mat. 26. f.
templũ hoc ⁊ in trib9 diebus excitabo D
illud. Dixerũt ergo iudei. Quadragin
ta et ſex annis edificatũ eſt templũ hoc
⁊ tu in trib9 dieb9 excitabis illd? Ille
autem dicebat de templo corporis
ſui. Cum ergo reſurrexiſſet a mortuis:
recordati ſunt diſcipuli eius qꝛ hoc di
cebat: et crediderunt ſcripture et
ſermoni quẽ dixit ieſus. Cum aũt eẽt
hieroſolymis in paſcha in die feſto:
multi crediderunt in noĩe ei9 videntes
ſigna eius que faciebat. Ipſe
aũt ieſus non credebat ſemetipſum eis
eo ꝙ ipſe noſſet omnes: et quia
op9 ei nõ erat vt q̃s teſtimoniũ ꝑhibẽt
hoĩe. Ipſe eñi ſciebat quid eẽt in ⌊ de
homine.

Cap. 3.

Erat autem homo ex phariſeis ni- A
codemus nomine princeps iudeoꝝ. Jo. 7. g. Mat. 12. c.
Hic venit ad ieſum nocte:
et dixit ei. Rabbi ſcimus quia a deo
veniſti magiſter. Nemo eñ poteſt hec
ſigna facere que tu facis: niſi
fuerit deus cum eo. Reſpondit ieſus
et dixit ei. Amen amen dico tibi: niſi
q̃s renat9 fuerit denuo: nõ poteſt vide
re regnum dei. Dicit ad eum
nicodem9. Quõ poteſt homo renaſci cũ
ſit ſenex. Nunquid poteſt in ventrem
matris ſue iterato introire
et renaſci? Reſpõdit ieſus. Amẽ amẽ
dico tibi: niſi q̃s renatus fuerit ex aq̃
et ſpiritu ſancto non poteſt introire
in regnum dei. Quod natum eſt
ex carne caro eſt: et quod natum eſt
ex ſpiritu ſpiritus eſt. Non mireris
qꝛ dixi tibi: oportet vos naſci denuo.
Spiritus vbi vult ſpirat et
vocem eius audis: ſed neſcis vnde
veniat aut quo vadat. Sic eſt
omnis qui natus eſt ex ſpiritu. Rñdit
nicodemus et dixit ei. Quomodo pñt

© Biblioteca Nacional de España

ναται ταῦτα γενέσθαι. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ. σὺ εἶ/ὁ διδάσκαλος/τοῦ ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν. καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ /τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ/τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν/τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε. καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς/τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ/ὁ ἐκ/τοῦ οὐρανοῦ καταβάς/ὁ υἱός/τοῦ ἀνθρώπου/ὁ ὢν ἐν/τῷ οὐρανῷ. καὶ καθὼς μωσῆς ὕψωσε/τὸν ὄφιν ἐν/τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ/τὸν υἱὸν/τοῦ ἀνθρώπου. ἵνα πᾶς/ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὕτως γὰρ ἠγάπησεν/ὁ θεός/τὸν κόσμον, ὥστε/τὸν υἱὸν αὐτοῦ/τὸν μονογενῆ ἔδωκεν ἵνα πᾶς/ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν/ὁ θεός/τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς/τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ/τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σωθῇ/ὁ κόσμος δι᾽ αὐτοῦ./ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται./ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς/τὸ ὄνομα/τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ/τοῦ θεοῦ. αὕτη δέ ἐστιν/ἡ κρίσις, ὅτι/τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς/τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν/οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον/τὸ σκότος ἢ/τὸ φῶς. ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν/τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ/ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ/τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς/τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ/τὰ ἔργα αὐτοῦ./ὁ δὲ ποιῶν/τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς/τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ/τὰ ἔργα. ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα. μετὰ ταῦτα ἦλθεν/ὁ ἰησοῦς καὶ/οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς/τὴν ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ καὶ ἰωάννης βαπτίζων ἐν αἰνὼν ἐγγύς/τοῦ σαλήμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς/τὴν φυλακὴν/ὁ ἰωάννης. ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ/τῶν μαθητῶν ἰωάννου μετὰ ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ. καὶ ἦλθον πρὸς/τὸν ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ. ῥαββί. ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν/τοῦ ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ἀπεκρίθη ἰωάννης καὶ εἶπεν. οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ /τοῦ οὐρανοῦ. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε, ὅτι εἶπον οὐκ εἰμὶ ἐγὼ/ὁ χριστός, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου./ὁ ἔχων /τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν,/ὁ δὲ φίλος/τοῦ νυμφίου/ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ/τὴν φωνὴν/τοῦ νυμφίου. αὕτη

hec fieri? Respondit ieſus et dixit ei. Tu es magiſter in iſrael et hec ignoras? Amen amen dico tibi quia qđ ſcimus loquimur et qđ vidimus teſtamur: et teſtimonium noſtruz nō accipitis. Si terrena dixi vobis et nō creditis: quō ſi dixero vobis celeſtia credetis. Et nemo aſcendit in celum niſi qui deſcendit de celo filius hominis qui eſt in celo. Et ſicut moyſes exaltauit ſerpētez in deſerto: ita exaltari oportet filium hominis: vt omnis qui credit in ipſo nō pereat: ſed habeat vitā eternā. Sic eñ deus dilexit mundum vt filium ſuum vnigenitum daret: vt omnis qui credit in euz non pereat ſed habeat vitaz eternam. Nō eñ miſit deus filium ſuum in mundum vt iudicet mundum: ſed vt ſaluet mundus per ipſuz. Qui credit in eū nō iudicat. Qui aūt nō credit iam iudicatus ē: quia nō credit in nomine vnigeniti filij dei. Hoc eſt autem iudicium: quia lux venit in mundum: et dilexerunt homines magis tenebras q̃ lucē. Erant enim eorū mala opera. Omnis enim qui male agit odit lucem: et non venit ad lucez vt non arguātur opera eius. Qui aūt facit veritatez venit ad lucem: vt manifeſtentur opera eius: quia in deo ſunt facta. Poſt hec venit ieſus et diſcipuli eius in terram iudeam: et illic morabat cū eis et baptizabat. Erat aūt et iohānes baptizans in ennon iuxta ſalim: quia aque multe erant illic: et veniebāt et baptizabant. Nōdū eñ miſſus fuerat iohannes in carcerē. Facta eſt aūt queſtio ex diſcipulis iohannis cuz iudeis de purificatione. Et venerunt ad iohannem et dixerunt ei. Rabbi qui erat tecum trans iordanem cui tu teſtioniū ꝑhibuiſti ecce hic baptizat et om̃s veniūt ad euz. Rñdit iohānes et dixit. Non poteſt homo accipere quicq̃ niſi fuerit ei datum de celo. Ipſi vos mihi teſtimoniū ꝑhibetis q dixeri nō ſū ego chriſtus: ſed quia miſſus ſum ante illum. Qui habet ſponſam ſponſus eſt: amicus autem ſponſi qui ſtat et audit eum: gaudio gaudet propter vocem ſponſi. Hoc

B
Ephe.4.b
Nume.21.c J.12.c.
1.Joh.4.b.
C
Mat.5.b. Luce.3.a.
Mat.4.d. Mar.1.c.
D
1.Joh.4.c.

© Biblioteca Nacional de España

ουν/η χαρά/η εμή πεπλήρωται. εκείνον δει
αυξάνειν, εμέ δε ελαττοῦσθαι. / ο άνωθεν
ερχόμενος επάνω πάντων εστίν./ο ων εκ/της
γης, εκ/της γης εστί, και εκ/της γης λαλεί./ο
εκ/του ουρανού ερχόμενος επάνω πάντων
εστί. και ο εώρακε και ήκουσε τούτο μαρ=
τυρεί, και/την μαρτυρίαν αυτού ουδείς λαμ
βάνει./ο λαβών αυτού/την μαρτυρίαν εσφρά
γισεν ότι/ο θεός αληθής εστιν. ον γαρ απέσ
τειλεν/ο θεός,/τα ρήματα/του θεού λαλεί.
ου γαρ εκ μέτρου δίδωσιν/ο θεός/το πνεύ=
μα./ο πατήρ αγαπά/τον υιόν, και πάντα δέ
δωκεν εν/τη χειρί αυτού./ο πιστεύων εις/τον
υιόν έχει ζωήν αιώνιον. /ο δε απειθών/τω
υιώ ουκ όψεται/την ζωήν, αλλ/η οργή /του
θεού μενεί επ αυτόν. Cap.4.

Ως ουν έγνω/ο ιησούς ότι ήκουσαν/οι φα=
ρισαίοι ότι ιησούς πλείονας μαθητάς
ποιεί και βαπτίζει η ιωάννης, καίτοιγε ιη=
σούς αυτός ουκ εβάπτιζεν αλλ/οι μαθηταί
αυτού, αφήκε/την ιουδαίαν, και απήλθεν εις
/την γαλιλαίαν. έδει δε αυτόν διέρχεσθαι
διά/της σαμαρείας. έρχεται ουν εις πόλιν
σαμαρείας λεγομένην συχάρ, πλησίον/του
χωρίου ου έδωκεν ιακώβ ιωσήφ/τω υιώ αυ
τού. ην δε εκεί πηγή/του ιακώβ./ο ουν ιη=
σούς κεκοπιακώς εκ/της οδοιπορίας, εκαθέ=
ζετο ούτως επί/τη πηγή. ώρα ην ωσεί έκτη.
έρχεται γυνή εκ/της σαμαρείας αντλήσαι
ύδωρ. λέγει αυτή/ο ιησούς. δος μοι πιείν.
/οι γαρ μαθηταί αυτού απεληλύθεισαν εις
/την πόλιν, ίνα τροφάς αγοράσωσι. λέγει
ουν αυτώ/η γυνή/η σαμαρείτις. πως συ
ιουδαίος ων παρ' εμού πιείν αιτείς ούσης
γυναικός σαμαρείτιδος. ου γαρ συγχρών
ται ιουδαίοι σαμαρείταις. απεκρίθη ιησούς
και είπεν αυτή. ει ήδεις/την δωρεάν/του
θεού, και τις εστίν/ο λέγων σοι δος μοι πι
είν, συ αν ήτησας αυτόν, και έδωκεν αν σοι
ύδωρ ζων. λέγει αυτώ/η γυνή. κύριε ού=
τε άντλημα έχεις και/το φρέαρ εστί βαθύ.
πόθεν ουν έχεις/το ύδωρ/το ζων. μη συ
μείζων ει/του πατρός ημών ιακώβ, ος έδω
κεν ημίν/το φρέαρ, και αυτός εξ αυτού έπιε
και/οι υιοί αυτού και/τα θρέμματα αυτού.
απεκρίθη ιησούς και είπεν αυτή. πας/ο πί=
νων εκ/του ύδατος τούτου διψήσει πάλιν,
ος δ' αν πίη εκ/του ύδατος ου εγώ δώσω
αυτώ, ου μή διψήσει εις/τον αιώνα, αλλά
/το ύδωρ ο δώσω αυτώ, γενήσεται εν αυ=
τώ πηγή ύδατος αλλομένου εις ζωήν αιώ=
νιον. λέγει προς αυτόν/η γυνή. κύριε δος
μοι τούτο/το ύδωρ, ίνα μη διψώ μη δε

ergo gaudiū meū ipletū eſt. Illū opor=
tet creſcere: me aūt minui. Qui deſurſū
venit ſuper omnes eſt. Qui eſt de
terra de terra eſt: τ de terra loquitur
Qui de celo venit ſuper omnes
eſt. Et quod vidit et audiuit hoc teſta
tur: τ teſtimoniū eius nemo accipit.
Qui aūt acceperit ei9 teſtimoniū ſigna=
uit quia de9 verax eſt. Quē enim miſit
deus verba dei loquitur.
Non enī ad meſurā dat de9 ſpiritum.
Pater diligit filium: τ omnia dedit
in manu eius. Qui credit in
filiū hȝ vitā eternā. Qui āt icredul9 ē
filio: non videbit vitam: ſed ira
dei manet ſuper eum. Cap.4.

Ut ergo cognouit ieſ9 q2 audierūt
phariſei q2 ieſus plures diſcipulos
facit et baptizat q̄ iohannes: q̄q̄ ieſ9
non baptizaret ſed diſcipuli
eius: reliquit iudeā et abijt iterum in
galileam. Oportebat aūt eum tranſire
per mediam ſamariā. Uenit ergo in ci
uitateȝ ſamarie que dicitur ſychar: iuxta
prediū qd dedit iacob ioſeph filio ſuo.
Erat aūt ibi fons iacob. Ieſus autem
fatigatus ex itinere ſedebat
ſic ſupra fōte. Hora aūt erat q̄ſi ſexta.
Uenit mulier de ſamaria haurire
aquā. Dicit ei ieſus. Da mihi bibere.
Diſcipuli enim eius abierant in
ciuitatem vt cibos emerent. Dicit
ergo ei mlier illa ſamaritana. Quō tu
iudeus cū ſis bibere a me poſcis: q̄ ſū
mulier ſamaritana? Nō enim coutunt
iudei ſamaritanis. Reſpondit ieſus
et dixit ei. Si ſcires donum
dei: τ q̄s ē q̄ dicit tibi da mihi bibere
tu forſitā petiſſes ab eo τ dediſſet tibi
aquā viuā. Dicit ei mlier. Dñe neq̄ i
quo haurias habes: τ puteus alt9 eſt.
Un̄ ergo hēs aquā viuā? Nunquid tu
maior es patre noſtro iacob: qui dedit
nobis puteum: et ipſe ex eo bibit
et filij eius et pecora eius?
Reſpondit ieſus et dixit ei. Oīs q̄ bi
bit ex aqua hac ſitiet iterum:
qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo
ei non ſitiet in eternum: ſed
aqua quā ego dabo ei: fiet in eo
fons aque ſalientis in vitam eternam.
Dicit ad eum mulier. Domine da
mihi hanc aquam vt non ſitiam neq̄

Roma.3.a. 1.8.c. Mat.11.g. Luce.10.f. 1.16.c.
Eſai.11.a Abach.2.a
A
Mar.4.d.
B
1.7.f.
C
1.6.d.

© Biblioteca Nacional de España

ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῆ ὁ ἰη=
σοῦς, ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου. καὶ
ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν. οὐκ
ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῆ ὁ ἰησοῦς. καλῶς
εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω, πέντε γὰρ ἄν=
δρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου
ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. λέγει αὐτῷ
ἡ γυνή. κύριε θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.
οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσε
κύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν ἱεροσολύ=
μοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. λέ
γει αὐτῆ ὁ ἰησοῦς. γύναι πίστευσόν μοι, ὅ
τι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ
οὔτε ἐν ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πα
τρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε. ἡμεῖς
προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία
ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα
καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ
προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ
ἀληθείᾳ. καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ
τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. πνεῦμα ὁ θε=
ός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύ
ματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐ=
τῷ ἡ γυνή. οἶδα ὅτι μεσίας ἔρχεται ὁ λεγό
μενος χριστός. ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος ἀναγγε=
λεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῆ ὁ ἰησοῦς. ἐγώ
εἰμι ὁ λαλῶν σοι. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ
γυναικὸς ἐλάλει. οὐδεὶς μέντοι εἶπε τί ζη=
τεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ᾽ αὐτῆς. ἀφῆκεν οὖν τὴν
ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν
πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις. δεῦτε ἴ=
δετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐ=
ποίησα, μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. ἐξῆλ=
θον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς
αὐτόν. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες. ῥαββὶ φάγε. ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖς. ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν
ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους. μή τις ἤνεγκεν αὐ
τῷ φαγεῖν. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ἐμὸν
βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμ
ψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι τετράμηνός ἐστι καὶ
ὁ θερισμὸς ἔρχεται. ἰδοὺ λέγω ὑμῖν ἐπά=
ρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε
τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν
ἤδη, καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ
συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον. ἵνα καὶ ὁ
σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ
τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλ=
λος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.
ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς

veniam huc haurire. Dicit ei iesus.
Uade voca virum tuum et
veni huc. Respōdit mlier ⁊ dixit. Nō
habeo virum. Dicit ei iesus. Bene
dixisti: qꝛ non habeo virū: quinqꝫ ei vi
ros habuisti: ⁊ nūc quē hēs non est tu⁹
vir. Hoc vere dixisti. Dicit ei — Lucc. 7.c.
mulier. Dñe video qꝛ propheta es tu.
Patres nr̄i in monte hoc adorauerunt
et vos dicitis quia hierosolymis
est locus vbi adorare oportet. Dicit
ei iesus. Mulier crede mihi: quia
veniet hora quādo neqꝫ in monte hoc:
neqꝫ in hierosolymis adorabitis patreȝ.
Uos adoratis quod nescitis: nos
adoramus quod scimus: quia salus
ex iudeis est. Sed venit hora
et nunc est: quando veri adoratores
adorabunt patrem in spiritu et
veritate. Nam et pater tales querit: — D
qui adorent eum. Spiritus est deus — 2. Cor. 3.d
et eos qui adorant euȝ: in spiritu
et veritate oportet adorare. Dicit ei
mulier. Scio qꝛ messias venit q̄ dicit
christ⁹. Cū ergo venerit ille: nobiꝭ nūcia
bit omnia. Dicit ei iesus. Ego
suȝ qui loquor tecū. Et cōtinuo venerāt
discipuli eius: ⁊ mirabantur quia cum
muliere loq̄bat. Nemo tn̄ dixit q̄d q̄ris
aut quid loqueriꝭ cū ea. Reliquit ergo
hydriam suam mulier: et abijt in
ciuitatē: ⁊ dicit illis hoib⁹. Uenite ⁊ vi
dete hoieȝ q̄ dixit mihi oia quecūqꝫ feci
nūquid ipse est christus? Exierunt
ergo de ciuitate et veniebant ad
eum. Interea rogabant eum
discipuli dicētes. Rabbi māduca. Ille — E
āt dixit eis. Ego cibū hēo manducare
quē vos nescitis. Dicebāt ergo discipu
li ad inuicē. Nūq̄d aliqs attulit ei
māducare? Dicit eis iesus. Meus
cibus est vt faciam volūtatē ei⁹ q̄ misit
me vt perficiam opus eius.
Nōne vos dicitiꝭ ꝙ adhuc q̄ttuor mēses
sūt ⁊ messis venit? Ecce dico vobis le — Esa. 40.g
uate oculos vestros et videte — ⁊.51.b.
regiones: quia albe sunt iam ad messē: — Lucc. 10.a.
et qui metit mercedem accipit: et
congregat fructū in vitam eternā. vt ⁊
q̄ seminat simul gaudeat: ⁊ q̄ metit. In
hoc enim est verbum verum: quia aliuꝭ
est qui seminat ⁊ alius est qui metit.
Ego misi vos metere quod vos non

© Biblioteca Nacional de España

κεκοπιάκατε. ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς
εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. ἐκ δὲ
τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν τῶν σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς
γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέ μοι πάν=
τα ὅσα ἐποίησα. ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν
οἱ σαμαρεῖται ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ
αὐτοῖς. καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ
πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν διὰ
τὸν λόγον αὐτοῦ. τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, ὅ=
τι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν.
αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗ=
τος ἐστὶν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ
χριστός. μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν
ἐκεῖθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν. αὐ
τὸς γὰρ ὁ ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφή=
της ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. ὅτε
οὖν ἦλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐ=
τὸν οἱ γαλιλαῖοι πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίη
σεν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ αὐτοὶ
γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. ἦλθεν οὖν πά=
λιν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κανᾶ τῆς γαλιλαίας, ὅ=
που ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασι
λικὸς οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν καπερναούμ. οὗ=
τος ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς ἰουδαίας
εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν καὶ
ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτὸν
τὸν υἱόν. ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν
οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτόν. ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ
τέρατα ἴδητε οὐ μὴ πιστεύσητε. λέγει πρὸς
αὐτὸν ὁ βασιλικός. κύριε κατάβηθι πρὶν ἀ=
ποθανεῖν τὸ παιδίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ ἰη
σοῦς. πορεύου ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευ=
σεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ
ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ κατα=
βαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν αὐ=
τῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς
σου ζῇ. ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν
ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε. καὶ εἶπον αὐτῷ, ὅτι
χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρε=
τός. ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥ=
ρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι ὁ υἱός σου
ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ
ὅλη. τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίη=
σεν ὁ ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν
γαλιλαίαν. Cap. 5.

Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, καὶ
ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα. ἔστη δὲ
ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κο=
λυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη ἑβραϊστὶ βηθεσδά
πέντε στοὰς ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο
πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν,
χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὑ=

laboraſtis. Alij laborauerunt et vos
in labores eorum introiſtis. Ex
ciuitate autem illa multi crediderũt in
eum ſamaritanorum: propter verbum
mulieris teſtimoniũ perhibẽtis: quia dixit mi=
hi omnia quecunque feci. Cum veniſſent ergo ad
illũ ſamaritani rogauerũt eum vt ibi ma F
neret. Et manſit ibi duos dies. Et
multo plures crediderunt in eũ propter
ſermonem eius. Et mulieri dicebant: quia
non iam propter tuam loquelam credimus.
Ipſi enim audiuimus et ſcimus quia hic
eſt vere ſaluator mundi.
Poſt duos autem dies exijt Mat. 4. d.
inde et abijt in galileam. Ipſe Mat. 13. g.
enim ieſus teſtimoniũ perhibuit: quia propheta Mar. 6. a.
in ſua patria honorem non habet. Cum Luce. 4. a.
ergo veniſſet in galileam exceperũt eum
galilei cum omnia vidiſſent que fecerat
hieroſolymis in die feſto: et ipſi
enim venerant ad diem feſtũ. Venit ergo ite
rum in chana galilee vbi
fecit aquã vinum. Et erat quidam regu Mat. 8. b.
lus cuius filius infirmabatur capharnaũ. Hic Luce. 7. a.
cum audiſſet quia ieſus adueniret a iudea G
in galileam: abijt ad eum et Mat. 9. d.
rogabat eum vt deſcenderet et ſanaret Mar. 5. d.
filium eius. Incipiebat enim mori. Dixit Luce. 8. f.
ergo ieſus ad eum. Niſi ſigna et
prodigia videritis nõ creditis. Dicit ad
eum regulus. Domine deſcende priuſquam mo=
riatur filius meus. Dicit ei ieſus.
Uade filius tuus viuit. Credidit
homo ſermoni quem dixit ei
ieſus: et ibat. Jam autem eo deſcendẽ
te ſerui occurerunt ei: et
nunciauerunt dicẽtes quia filius ab eis
eius viueret. Interrogabat ergo horã
in qua melius habuerit. Et dixerunt ei: quia
heri hora ſeptima reliquit eum febris.
Cognouit ergo pater quia illa hora erat
qua dixit ei ieſus filius tuus
viuit: et credidit ipſe et domus eius
tota. Hoc iterum ſecundum ſignum fecit
ieſus cum veniſſet a iudea in
galileam. Cap. 5.

Poſt hec erat dies feſtus iudeorum: et A
aſcendit ieſus hieroſolymã. Eſt autem
hieroſolymis probatica piſcina
que cognominatur hebraice bethſaida
quinque porticus habens. In his iacebat
multitudo magna languentium cecorum
claudorum aridorum: expectantium aque

© Biblioteca Nacional de España

δατος κίνησιν. ἄγγελος γαρ κατά καιρόν
κατέβαινεν εν τη κολυμβήθρα και εταράσσε-
το το ὕδωρ. ο ουν πρώτος εμβάς μετά
την ταραχήν του ὕδατος, υγιής εγίνε-
το ῳ δήποτε κατείχετο νοσήματι. ην δε
τις ἄνθρωπος εκεί τριακονταοκτώ έτη έ-
χων εν τη ασθενεία. τούτον ιδών ο ιη-
σούς κατακείμενον, και γνούς ότι πολύν ή-
δη χρόνον έχει, λέγει αυτώ. θέλεις υγι-
ής γενέσθαι. απεκρίθη αυτώ ο ασθενών. κύ-
ριε ἄνθρωπον ουκ έχω, ίνα όταν ταραχθή
το ὕδωρ βάλη με εις την κολυμβήθραν,
εν ῳ δε έρχομαι εγώ, άλλος προ εμού
καταβαίνει. λέγει αυτώ ο ιησούς. έγειραι ά-
ρον τον κράββατον σου και περιπάτει.
και ευθέως εγένετο υγιής ο ἄνθρωπος, και
ήρε τον κράββατον αυτού και περιεπάτει.
ην δε σάββατον εν εκείνη τη ημέρα. έλε-
γον ουν οι ιουδαίοι τω τεθεραπευμένῳ·
σάββατον εστίν, ουκ έξεστί σοι άραι τον
κράββατον. απεκρίθη αυτοίς. ο ποιήσας με
υγιή εκείνος μοι είπεν άρον τον κράββατον
σου και περιπάτει. ηρώτησαν ουν αυτόν.
τις εστίν ο ἄνθρωπος ο ειπών σοι άρον
τον κράββατον σου και περιπάτει. ο δε ια-
θείς ουκ ήδει τις εστίν. ο γαρ ιησούς εξένευ-
σεν όχλου όντος εν τω τόπῳ. μετά ταύτα
ευρίσκει αυτόν ο ιησούς εν τω ιερώ, και εί-
πεν αυτώ. ίδε υγιής γέγονας, μηκέτι αμάρ-
τανε, ίνα μη χείρον τι σοι γένηται. απήλθεν
ο ἄνθρωπος και ανήγγειλε τοις ιουδαίοις
ότι ιησούς εστίν ο ποιήσας αυτόν υγιή.
και διά τούτο εδίωκον τον ιησούν οι ιου-
δαίοι, και εζήτουν αυτόν αποκτείναι, ότι ταύ-
τα εποίει εν σαββάτω. ο δε ιησούς απεκρί-
νατο αυτοίς. ο πατήρ μου έως άρτι εργάζε-
ται κάγώ εργάζομαι. διά τούτο ουν μάλ-
λον εζήτουν αυτόν οι ιουδαίοι αποκτείναι,
ότι ου μόνον έλυε το σάββατον, αλλά
και πατέρα ίδιον έλεγε τον θεόν, ίσον εαυ-
τόν ποιών τω θεώ. απεκρίνατο ουν ο ιη-
σούς και είπεν αυτοίς. αμήν αμήν λέγω υ-
μίν, ου δύναται ο υιός ποιείν αφ εαυτού
ουδέν εάν μη τι βλέπη τον πατέρα ποι-
ούντα. α γαρ αν εκείνος ποιή, ταύτα και ο
υιός ομοίως ποιεί. ο γαρ πατήρ φιλεί τον
υιόν, και πάντα δείκνυσιν αυτώ α αυτός
ποιεί, και μείζονα τούτων δείξει αυτώ έρ-
γα, ίνα υμείς θαυμάζητε. ώσπερ γαρ ο πα-
τήρ εγείρει τους νεκρούς και ζωοποιεί, ού-
τως και ο υιός ους θέλει ζωοποιεί. ουδέ
γαρ ο πατήρ κρίνει ουδένα, αλλά την κρί-
σιν πάσαν δέδωκε τω υιώ, ίνα πάντες τι-

motũ. Angelus autẽ dñi deſcẽdebat ſcd̃ꝫ
in piſcinam: et mouebatur tempus
aq̃. Et q̃ prior deſcẽdiſſet in piſcinã poſt
motionem aque: ſanus fiebat a
quacũq; detinebatur infirmitate. Erat autẽ
quidã hõ ibi triginta ꝛ octo ãnos habẽs
in infirmitate ſua. Hunc cũ vidiſſet ieſus B
iacentem ꝛ cognouiſſet quia iam multũ
tempus haberet: dicit ei. Uis ſanus
fieri? Reſpõdit ei languidus. Domine
hominem non habeo vt cũ turbata fue
rit aqua mittat me in piſcinam:
dum venio enim ego: alius ante me
deſcendit. Dicit ei ieſus. Surge tolle Mat. 9. b. Mar. 2. c. Luce. 5. c.
grabbatum tuum et ambula.
Et ſtatim ſanus factus eſt homo ille: ꝛ
ſuſtulit grabbatũ ſuum et ambulabat.
Erat autẽ ſabbatũ in die illo. Dicebãt
ergo iudei illi qui ſanatus fuerat.
Sabbatum eſt: non licet tibi tollere
grabbatũ tuũ. Reſpõdit eis. Qui me
ſanũ fecit: ille mihi dixit: tolle g̃bbatũ
tuũ et ambula. Interrogauerũt ergo eũ
Quis eſt ille homo qui dixit tibi tolle
g̃bbatũ tuũ ꝛ ãbula? Is autẽ q̃ ſanꝰ fue
rat effectꝰ neſciebat q̃s eẽt. Jeſus enim de-
clinauit a turba cõſtituta in loco. Poſtea
inuenit eum ieſus in templo et dixit
illi. Ecce ſanꝰ factꝰ es: iam noli pec C
care: ne deteriꝰ tibi aliq̃d cõtingat. Abijt
ille homo ꝛ nunciauit iudeis
quia ieſus eſſet qui fecit eum ſanum.
Propterea perſequebant̃ iudei ieſum:
quia hec
faciebat in ſabbato. Jeſus autẽ rñdit
eis. Pater meus vſq; modo operatur
ꝛ ego operor. Propterea ergo magis
querebant eum iudei interficere:
quia nõ ſolum ſoluebat ſabbatum ſed
et patrem ſuũ dicebat deũ: equalẽ ſe
faciens deo. Reſpondit itaq; ieſus
ꝛ dixit eis. Amen amen dico vobis:
non poteſt filius a ſe facere
q̃cq; niſi quod viderit patrẽ facientẽ.
Quecunq; enim ille fecerit: hec et
ſimiliter filiꝰ facit. Pater enim diligit D
filiũ et omnia demonſtrat ei que ipſe
facit: ꝛ maiora his demõſtrabit ei opa
vt vos miremini. Sicut enim pater
ſuſcitat mortuos et viuificat: ſic
et filius quos vult viuificat. Neq;
enim pater iudicat quemq̃: ſed oẽ iudi
cium dedit filio vt omnes honorificent

O

© Biblioteca Nacional de España

μώσι/Τομ υἱόμ, καθώς Τιμώσι/Τομ πατέρα./ο
μη Τιμώμ / Τομ υἱόμ ου Τιμᾷ/Τομ πατέρα
/Τομ πέμψαμτα αυτόμ. αμήμ αμήμ λέγω
υμίμ, ότι / ο/ Τομ λόγομ μου ακούωμ και
πιστεύωμ/ Τω πέμψαμτι με, έχει ζωήμ αιώ
μιομ, και εις κρίσιμ ουκ έρχεται, αλλά μετα
βέβηκεμ εκ/Του θαμάτου εις/Τημ ζωήμ. αμήμ
αμήμ λέγω υμίμ, ότι έρχεται ώρα, και μυμ
εστίμ ότε/οι μεκροί ακούσομται / Της φωμής
Του υιού/ Του θεού, και / οι ακούσαμτες ζή=
σομται. ώσπερ γαρ/ο πατήρ έχει ζωήμ εμ
εαυτώ, ούτως έλωκε και/ Τω υιώ ζωήμ έχειμ
εμ εαυτώ, και εξουσίαμ έλωκεμ αυτώ και κρί
σιμ ποιείμ, ότι υιός αμθρώπου εστί. μη
θαυμάζετε Τούτο, ότι έρχεται ώρα εμ η
πάμτες οι εμ /Τοις μμημείοις ακούσομται
/Της φωμής αυτού, και εκπορεύσομται/οι/Τα
αγαθά ποιήσαμτες εις αμάστασιμ ζωής,
/οι λε /Τα φαύλα πράξαμτες εις αμάστα=
σιμ κρίσεως. ου λύμαμαι εγώ ποιείμ απ
εμαυτού ουλέμ. καθώς ακούω κρίμω, και
/ η κρίσις / η εμή λικαία εστίμ, ότι ου ζη
τώ / Το θέλημα / Το εμόμ, αλλά / Το θέλη=
μα / Του πέμψαμτος με πατρός. εάμ εγώ
μαρτυρώ περί εμαυτού/η μαρτυρία μου
ουκ εστίμ αληθής. άλλος εστίμ / ο μαρ=
τυρώμ περί εμού, και οίλα ότι αληθής
εστίμ / η μαρτυρία ημ μαρτυρεί περί ε=
μού. υμείς απεστάλκατε προς ιωάμμημ,
και μεμαρτύρηκε / Τη αληθεία. εγώ λε ου
παρά αμθρώπου/Τημ μαρτυρίαμ λαμβά=
μω, αλλά Ταύτα λέγω, ίμα υμείς σωθή=
τε. εκείμος ημ/ο λύχμος / ο καιόμεμος και
φαίμωμ. υμείς λε ηθελήσατε προς ώραμ
αγαλλιαθήμαι εμ/ Τω φωτί αυτού. εγώ λε
έχω /Τημ μαρτυρίαμ μείζω / Του ιωάμμου.
/Τα γαρ έργα α έλωκε μοι/ο πατήρ ίμα Τε=
λειώσω αυτά, αυτά/ Τα έργα α εγώ ποιώ
μαρτυρεί περί εμού, ότι/ο πατήρ με απέ=
σταλκε. και/ο πέμψας με πατήρ, αυτός με
μαρτύρηκε περί εμού. ούτε φωμήμ αυτού
ακηκόατε πώποτε, ούτε είλος αυτού εω=
ράκατε. και/Τομ λόγομ αυτού ουκ έχετε μέ
μομτα εμ υμίμ, ότι ομ απέστειλεμ εκείμος
Τούτω υμείς ου πιστεύετε. ερευμάτε / Τας
γραφάς, ότι υμείς λοκείτε εμ αυταίς ζωήμ
αιώμιομ έχειμ. και εκείμαι εισίμ / αι μαρτυ=
ρούσαι περί εμού, και ου θέλετε ελθείμ
προς με, ίμα ζωήμ έχητε. λόξαμ παρά αμθρώ
πωμ ου λαμβάμω, αλλ έγμωκα υμάς, ότι
/Τημ αγάπημ/Του θεού ουκ έχετε εμ εαυτοίς.
εγώ ελήλυθα εμ / Τω ομόματι/Του πατρός
μου, και ου λαμβάμετέ με. εάμ άλλος έλθη

filium ſicut honorificant patrem.
Qui nõ honorificat filiũ nõ honorificat
qui miſit illũ. Amen amẽ dico ⌊ pr̃ez
vobis quia q̃ v̄bum meũ audit et cre=
dit ei qui me miſit: habet vitã eternã.
Et in iudicium non venit: ſed tranſiet
a morte in vitam. Amen
amen dico vobis: q2 venit hora ⁊ nunc
eſt quando mortui audient vocem
filij dei et qui audierint viuent. E
Sicut enim pater habet vitam in
ſemetipõ: ſic dedit et filio habere vitã
in ſemetipſo. Et poteſtatẽ dedit ei iudi
ciũ facere: q2 fili9 hominis eſt. Nolite
mirari hoc: quia venit hora in qua
omnes qui in monumentis ſũt audient
vocẽ filij dei: et procedent
qui bona fecerũt in reſurrectionẽ vite:
qui vero mala egerunt in reſurrectionẽ
iudicij. Non poſſum ego a ⌈ co et
meipſo facere q̇cq̃. Sicut audio iudi= j.5.d.
iudiciũ meũ iuſtum eſt: quia nõ quero j.6.d.
voluntatem meam: ſed voluntatem
eius qui miſit me. Si ego ⌈ meũ j.5.b.
teſtimoniũ ꝑhibeo d' meipõ: teſtimoniũ
nõ eſt veꝝ. Ali9 eſt qui teſtimoniũ ꝑhi
bet de me: et ſcio quia verum
eſt teſtimoniũ eius quod ꝑhibet de me.
Vos miſiſtis ad iohannem: F
et teſtimoniũ ꝑhibuit veritati. Ego aũt
ab homine teſtimonium accipio: ⌊ nõ
ſed hec dico vt vos ſalui ſitis.
Ille erat lucerna ardens et
lucẽs. Vos autem voluiſtis ad horam
exultare in luce eius. Ego autem
habeo teſtimoniũ maius iohãne. ⌈ ciã j.14.c.
Opa eni que dedit mihi pater vt ꝑfi
ea ipſa opera que ego facio
teſtioniũ ꝑhibẽt de me: q2 pr̃ miſit me.
Et qui miſit me pater: ipſe teſtimoniũ
perhibuit de me. Neq3 vocem eius
vnq̃ audiſtis: neq3 ſpẽm eius vidiſtis.
Et verbum eius non habetis
in vobis manens: quia quẽ miſit ille:
huic vos non creditis. Scrutamini
ſcripturas: q2 vos putatis in ipſis vitã G
eternã hẽre. Et ille ſũt q̃ teſtioniũ ꝑhi
bẽt de me: et non vultis venire
ad me vt vitã hẽatis. Claritatẽ ab hoĩ=
bus non accipio ſed cognoui vos: quia
dilectionem dei non habetis in vobis.
Ego veni in nomine patris
mei ⁊ nõ accepiſtis me. Si ali9 venerit

ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσ-
θε. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι δόξαν
παρά ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δό-
ξαν τὴν παρά τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε.
μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγώ κατηγορήσω ὑμῶν
πρὸς τὸν πατέρα. ἐστίν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν
μωσῆς εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. εἰ γὰρ ἐπι-
E στεύετε μωσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί, περὶ γὰρ
ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου
γράμμασιν οὐ πιστεύετε πῶς τοῖς ἐμοῖς
ῥήμασι πιστεύσετε. Cap. 6.
Μετά ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς πέραν
τῆς θαλάσσης τῆς γαλιλαίας τῆς τιβε-
ριάδος. καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς,
ὅτι ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ
τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ
ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετά τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγύς τὸ πάσχα ἡ ἑορτή τῶν
ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφ-
θαλμούς καὶ θεασάμενος ὅτι πολύς ὄχλος
ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν φί-
λιππον. πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φά-
γωσιν οὗτοι. τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐ-
τόν. αὐτός γὰρ ᾔδει τί ἤμελλε ποιεῖν. ἀπε-
κρίθη αὐτῷ φίλιππος. διακοσίων δηναρίων
ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐ-
τῶν βραχύ τι λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ ἀνδρέας ἀδελφός σίμω-
νος πέτρου. ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε ὃ ἔχει
F πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια.
ἀλλά ταῦτα τί ἐστίν εἰς τοσούτους. εἶπε
δὲ ὁ ἰησοῦς. ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀ-
ναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολύς ἐν τῷ τόπῳ.
ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμόν ὡσεί
πεντακισχίλιοι. ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ ἰη-
σοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε τοῖς μα-
θηταῖς, οἱ δὲ μαθηταί τοῖς ἀνακειμένοις. ὁ-
μοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.
ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ. συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλά-
G σματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. συνήγαγον οὖν
καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων
ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσ-
σευσε τοῖς βεβρωκόσιν. οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰ-
δόντες ὁ ἐποίησε σημεῖον ὁ ἰησοῦς, ἔλεγον.
ὅτι οὗτος ἐστίν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρ-
χόμενος εἰς τὸν κόσμον. ἰησοῦς οὖν γνούς
ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτόν
ἵνα ποιήσωσιν αὐτόν βασιλέα, πάλιν ἀνε-
χώρησεν εἰς τὸ ὄρος αὐτός μόνος. ὡς δὲ
ὀψία ἐγένετο κατέβησαν οἱ μαθηταί αὐ-
τοῦ ἐπί τὴν θάλασσαν. καὶ ἐμβάντες

in nomine ſuo illum accipietis.
Quõ vos poteſtis credere qui gloriam
ab inuicem accipitis: ⁊ gloriam que
a ſolo deo eſt non queritis.
Nolite putare qꝛ ego accuſaturus ſum
apđ patrē. Eſt qui accuſat vos L vos
moyſes ī quo vos ſperatis. Si eni cre
deretꝭ moyſi crederetꝭ forſitā ⁊ mihi. De
me eniꝫ ille ſcripſit. Si autem illius
litteris non creditis: quõ verbis meis
credetis? Cap. 6.
Poſt hec abijt ieſus trans
mare galilee qđ eſt tiberiadis. Mat. 4. g. Mar. 3. b.
Et ſequebatur eum multitudo magna: Luce. 4. b.
quia videbant ſigna que faciebat ſuper
his qui īfirmabant. Subijt ergo ī mō Mat. 14. c
tem ieſus: et ibi ſedebat cum diſcipulis Luce. 9. b.
ſuis. Erat aūt proximū paſcha dies fe
ſtꝰ iudeoꝝ. Cū ſubleuaſſet ergo oculos Mat. 14. c.
ieſus ⁊ vidiſſet quia multitudo maxima Mar. 6. c.
venit ad eum: dicit ad philippum. Luce. 9. b.
Unde ememus panes vt manducent
hi? Hoc aūt dicebat temptans eum.
Ipſe ei ſciebat qđ eſſet facturꝰ. Rñdit
ei philippus. Ducentorum denariorum
panes non ſufficiunt eis: vt vnuſquiſqꝫ
modicū quid accipiat. Dicit ei vnꝰ ex
diſcipulis eius andreas frater ſimonis
petri. Eſt puer vnus hic qui habet Mat. 14. d
qnqꝫ panes hordeaceos ⁊ duos piſceſ. Mar. 6. e.
Sed hec quid ſunt inter tantoſ? Dicit Luce. 9. b
ergo ieſus. Facite homines diſcūbere.
Erat autem fenum multum in loco
Diſcubuerunt ergo viri numero quaſi B
qnqꝫ milia. Accepit ergo ieſus panes Mat. 14. d
et cum gratias egiſſet diſtribuit ⁊. 15. g
diſcumbentibus. Similiter Mar. 6. f. ⁊ 8. a.
et ex piſcibus quantum volebant. Luce. 9. b.
Ut autem impleti ſūt: dixit diſcipulis
ſuis. Colligite q̄ ſuperauerūt fragmēta
ne pereant. Collegerunt ergo
⁊ īpleuerūt duodecī cophios fragmētoꝝ
ex qnqꝫ panibꝰ hordeaceis ⁊ duobꝰ piſci
bꝰ: q̄ ſupfuerūt his q̄ māducauerāt. Illi
ergo hoīes cū vidiſſēt qđ ieſus fecerat ſi
gnū dicebāt. Qꝛ hic eſt vere ꝓpheta q̄ ſup. 4. c.
ventur ē in mūdū. Jeſus ergo cū cogno Luce. 7. c.
uiſſet quia venturi eſſent vt raperent eū
et facerent euꝫ regem: fugit iterum Mat. 14. c.
in montem ipſe ſolus. Ut autem Mar. 6. g.
ſero factum eſt: deſcenderūt diſcipuli eiꝰ Luce. 6. b.
ad mare. Et cum aſcendiſſent

© Biblioteca Nacional de España

εις/το πλοίον, ήρχοντο πέραν/της θαλάσ
σης εις καπερναούμ. και σκοτία ήδη εγεγόνει
και ουκ εληλύθει προς αυτούς/ο ιησούς./η
τε θάλασσα ανέμου μεγάλου πνέοντος δι
ηγείρετο. εληλακότες ουν ως σταδίους εικο
σιπέντε/η τριάκοντα, θεωρούσι/τον ιησούν
περιπατούντα επί/της θαλάσσης, και εγγύς
/του πλοίου γινόμενον, και εφοβήθησαν.
ο/δε λέγει αυτοίς. εγώ ειμί μη φοβείσθε.
ήθελον ουν λαβείν αυτόν εις/το πλοίον, και
ευθέως/το πλοίον εγένετο επί/της γης εις ην
υπήγον./τη επαύριον/ο όχλος/ο εστηκώς πέ
ραν/της θαλάσσης ιδών ότι πλοιάριον άλ=
λο ουκ ην εκεί ει μή εν εκείνο εις ο ενέβησαν
/οι μαθηταί αυτού, και ότι ου συνεισήλθε
/τοις μαθηταίς αυτού/ο ιησούς εις/το πλοιά
ριον, αλλά μόνοι/οι μαθηταί αυτού απήλ=
θον. άλλα δε ήλθε πλοιάρια εκ τιβεριάδος,
εγγύς/του τόπου όπου έφαγον/τον άρτον
ευχαριστήσαντος/του κυρίου. ότε ουν εί=
δεν/ο όχλος ότι ο ιησούς ουκ εστίν εκεί ου=
δέ/οι μαθηταί αυτού, ενέβησαν αυτοί εις/τα
πλοία, και ήλθον εις καπερναούμ ζητούν=
τες/τον ιησούν και ευρόντες αυτόν πέραν/της
θαλάσσης, είπον αυτώ. ραββί πότε ώδε γέ
γονας. απεκρίθη αυτοίς/ο ιησούς και είπεν.
αμήν αμήν λέγω υμίν, ζητείτε με ουχ ότι
είδετε σημεία, αλλ ότι εφάγετε εκ/των άρ=
των και εχορτάσθητε. εργάζεσθε μη/την βρώ
σιν/την απολλυμένην, αλλά/την βρώσιν/την
μένουσαν εις ζωήν αιώνιον, ην/ο υιός/του
ανθρώπου υμίν δώσει. τούτον γαρ/ο πα=
τήρ εσφράγισεν/ο θεός. είπον ουν προς αυ=
τόν. τι ποιώμεν ίνα εγραζώμεθα/τα έργα
του θεού. απεκρίθη ιησούς και είπεν αυτοίς.
τούτο εστί/το έργον/του θεού, ίνα πιστεύ
σητε εις ον απέστειλεν εκείνος. είπον ουν αυ
τώ. τι ουν ποιείς συ σημείον, ίνα ίδωμεν
και πιστεύσωμεν σοι. τι εργάζη./οι πα=
τέρες ημών/το μάννα έφαγον εν/τη ερήμω,
καθώς εστί γεγραμμένον. άρτον εκ/του ου
ρανού έδωκεν αυτοίς φαγείν. είπεν ουν αυ
τοίς/ο ιησούς. αμήν αμήν λέγω υμίν, ου μω
σής δέδωκεν υμίν/τον άρτον εκ/του ουρα=
νού, αλλ/ο πατήρ μου δίδωσιν υμίν/τον
άρτον εκ/του ουρανού/τον αληθινόν./ο γαρ
άρτος/του θεού εστίν/ο καταβαίνων εκ/του
ουρανού, και ζωήν διδούς/τω κόσμω. εί=
πον ουν προς αυτόν. κύριε πάντοτε δος
ημίν/τον άρτον τούτον. είπε δε αυτοίς/ο ιη
σούς. εγώ ειμι/ο άρτος/της ζωής/ο ερχόμενος
προς με ου μή πεινάση, και/ο πιστεύων εις

nauim: venerunt trans mare
in capharnaũ. Et tenebre iaȝ facte erãt
et non venerat ad eos ieſus.
Mare ãt vento magno flante exurge=
bat. Cũ remigaſſent ergo q̃ſi ſtadia vi=
ginti quinq; aut triginta: vident ieſum
ambulantem ſupra mare: et proximuȝ
naui fieri: et timuerunt.
Ille ãt dicit eis. Ego ſũ nolite timere.
Voluerũt ergo eũ accipere in nauiȝ: ⁊
ſtatim nauis fuit ad terram quam
ibant. Altera die turba que ſtabat trãs
mare vidit quia nauicula alia
non erat ibi niſi vna:
et quia non introiſſet cum
diſcipulis ſuis ieſus in nauim
ſed ſoli diſcipuli eius abiſſent.
Alie vero ſuperueneſt naues a tyberia=
de iuxta locũ vbi manducauerant panẽ
gr̃as agentes deo. Cum ergo vidiſſet
turba quia ieſus non eſſet ibi neq;
diſcipuli eius: aſcenderunt in
nauiculas ⁊ venerũt capharnaũ queren
tes ieſum. Et cum inueniſſent eum trans
mare: dixerũt ei. Rabbi qñ huc veni=
ſti? Reſpondit eis ieſus et dixit.
Amẽ amẽ dico vobis q̃ritiſ me: nõ q̃
vidiſtis ſigna: ſed q̃ mãducaſtis ex pa
nib⁹ et ſaturati eſtis. Operamini nõ ci
bum qui perit: ſed
qui ꝑmanet in vitam eternã quẽ filius
hominis dabit vobis. Hũc eniȝ pater
ſignauit deus. Dixerũt ergo ad eum.
Quid faciemus vt operemur opera
dei? Reſpondit ieſus et dixit eis.
Hoc eſt opuȝ dei vt credatis
in eũ quẽ miſit ille. Dixerunt ergo ei.
Quod ergo tu facis ſignũ vt videam⁹
⁊ credamus tibi? Quid oꝑaris? Pr̃es
noſtri mãducauerunt mãna in deſerto
ſicut ſcriptum eſt. Panem de celo:
dedit eis manducare. Dixit ergo eis
ieſus. Amen amẽ dico vobis: nõ moy
ſes dedit vobis panem de celo
ſed pater meus dat vobis
panem de celo verum.
Panis enim verus eſt qui de
celo deſcẽdit ⁊ dat vitã mũdo. Dixerũt
ergo ad eum. Domine ſemper da
nobis paneȝ hũc. Dixit aũt eis ieſus.
Ego ſum panis vite: qui venit
ad me non eſuriet: et qui credit in

C
Mat. 14. c.
Mar. 6. g.
D
Mat. 16. a.
Mar. 8. b.
ps. 77.
Sapi. 16. c.
Mat. 26. c.
Mar. 14. c.
Luce. 22. b.

© Biblioteca Nacional de España

με. ου μὴ διψήσῃ πώποτε. αλλ' εἶπον υμῖν
ότι και εωράκατέ με και ου πιστεύετε. πᾶν
ὃ δίδωσί μοι ο πατὴρ πρὸς εμὲ ἥξει, και
τὸν ερχόμενον πρός με ου μὴ εκβάλλω ἔξω
ότι καταβέβηκα εκ τοῦ ουρανοῦ, ουχ ἵνα
ποιῶ τὸ θέλημα τὸ εμόν, αλλὰ τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δέ εστι τὸ θέλη
μα τοῦ πέμψαντός με πατρός ἵνα πᾶν ὃ δέ
δωκέ μοι μὴ απολέσω εξ αυτοῦ, αλλ' ανα-
στήσω αυτὸ εν τῇ εσχάτῃ ημέρᾳ. τοῦτο δὲ
εστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα
πᾶς ο θεωρῶν τὸν υιὸν και πιστεύων εις αυ
τὸν ἔχῃ ζωὴν αιώνιον, και αναστήσω αυτὸν
εγὼ τῇ εσχάτῃ ημέρᾳ. εγόγγυζον οὖν οι
ιουδαῖοι περὶ αυτοῦ ότι εἶπεν, εγώ ειμι ο
ἄρτος ο καταβὰς εκ τοῦ ουρανοῦ, και ἔλε-
γον. ουχ οὗτός εστιν ιησοῦς ο υιὸς ιωσήφ,
οὗ ημεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα και τὴν μητέ
ρα. πῶς οὖν λέγει οὗτος ότι εκ τοῦ ουρα-
νοῦ καταβέβηκα. απεκρίθη οὖν ο ιησοῦς και
εἶπεν αυτοῖς. μὴ γογγύζετε μετ' αλλήλων.
ουδεὶς δύναται ελθεῖν πρός με εὰν μὴ ο πα
τὴρ ο πέμψας με ελκύσῃ αυτόν, και εγὼ α
ναστήσω αυτὸν τῇ εσχάτῃ ημέρᾳ. ἔστι γε-
γραμμένον εν τοῖς προφήταις. και ἔσονται
πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς οὖν ο ακούων
παρὰ τοῦ πατρὸς και μαθὼν ἔρχεται πρὸς
με. ουχ ότι τὸν πατέρα τις εώρακεν, ει μὴ
ο ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος εώρακε τὸν πα
τέρα. αμὴν αμὴν λέγω υμῖν, ο πιστεύων
εις εμὲ ἔχει ζωὴν αιώνιον. εγώ ειμι ο ἄρτος
τῆς ζωῆς. οι πατέρες υμῶν ἔφαγον τὸ μάν
να εν τῇ ερήμῳ και απέθανον. οὗτός εστιν
ο ἄρτος ο εκ τοῦ ουρανοῦ καταβαίνων, ἵ-
να τις εξ αυτοῦ φάγῃ και μὴ αποθάνῃ. εγὼ
ειμὶ ο ἄρτος ο ζῶν ο εκ τοῦ ουρανοῦ κατα-
βάς. εάν τις φάγῃ εκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζή
σεται εις τὸν αιῶνα. και ο ἄρτος δὲ ὃν εγὼ
δώσω η σάρξ μου εστίν, ἣν εγὼ δώσω υ-
πὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. εμάχοντο οὖν οι
ιουδαῖοι πρὸς αλλήλους λέγοντες. πῶς
δύναται οὗτος ημῖν δοῦναι τὴν σάρκα φα-
γεῖν. εἶπεν οὖν αυτοῖς ο ιησοῦς. αμὴν α-
μὴν λέγω υμῖν, εὰν μὴ φάγητε τὴν σάρ-
κα τοῦ υιοῦ τοῦ ανθρώπου, και πίητε αυ
τοῦ τὸ αἷμα ουκ ἔχετε ζωὴν εν εαυτοῖς.
ο τρώγων μου τὴν σάρκα και πίνων μου
τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αιώνιον, και εγὼ
αναστήσω αυτὸν τῇ εσχάτῃ ημέρᾳ. η
γὰρ σάρξ μου αληθῶς εστι βρῶσις, και
τὸ αἷμά μου αληθῶς εστι πόσις. ο τρώ-
γων μου τὴν σάρκα και πίνων μου τὸ
αἷμα, εν εμοὶ μένει καγὼ εν αυτῷ.

me nō ſitiet in eternū. Sed dixi vobis
q̄ꝛ vidiſtis me: ⁊ non credidiſtis. Om̄e
qđ dat mihi pater ad me veniet: et
eum q̄ venit ad me non eijciam foras
quia deſcendi de celo non vt Mat.26.d.
faciam voluntatem meā: ſed voluntatē Mar.14.d Luce.22.e.
eius qui miſit me. Hec eſt ei volūtas ſup.5.c.
eius q̄ miſit me patris: vt omne qđ de E
dit mihi non perdaꝫ ex eo: ſed reſuſcitē
illud in nouiſſimo die. Hec eſt autem
voluntas patris mei qui miſit me: vt
omnis qui videt filium et credit in eū
hēat vitā eternā: ⁊ ego reſuſcitabo eū
in nouiſſimo die. Murmurabant ergo
iudei de illo quia dixiſſet: ego ſum
panis viuus q̄ de celo deſcendi. Et dice
bāt. Nonne hic eſt filius ioſeph Mat.13.g.
cuius nos nouimus patrem ⁊ matrē? Mar.6.a. Luce.4.d
Quomodo ergo dicit hic quia de celo ī.7.b.
deſcendi? Reſpondit ergo ieſus et
dixit eis. Nolite murmurare inuicem.
Nemo poteſt venire ad me niſi pater
qui miſit me traxerit eū: ⁊ ego reſuſcita
bo eum in nouiſſimo die. Eſt ſcriptum
in prophetis. Et erunt Eſaie.54.d
omnes docibiles dei. Omnis q̄ audiuit
a patre ⁊ didicit venit ad
me. Non quia patrem vidit q̄ſq̄: niſi Mat.11.g.
is qui eſt a deo: hic vidit patrem Luce.10.f. ī.16.c.
Amen amen dico vobis qui credit
in me habet vitaꝫ eternā. Ego ſuꝫ pa
nis vite. Patres veſtri māducauerūt mā
na in deſerto et mortui ſunt. Hic eſt
panis de celo deſcendens: vt ſi
q̄s ex ipo māducauerit nō moriat. Ego
ſum panis viuꝰ qui de celo deſcendi.
Si quis māducauerit ex hoc pane vi-
uet in eternum. Et panis quem ego
dabo caro mea eſt pro
mundi vita. Litigabant ergo
iudei ad inuicē dicentes. Quō poteſt F
hic nobis carnem ſuā dare ad māducā
duꝫ? Dixit ergo eis ieſus. Amen amen
dico vobis: niſi māducaueritis carnem
filij hominis et biberitis eius
ſanguinem: nō habebitis vitā in vobis
Qui māducat meaꝫ carnē ⁊ bibit meū 1.Cor.11.e
ſanguineꝫ habet vitam eternam: ⁊ ego
reſuſcitabo eum in nouiſſimo die.
Caro enim mea vere eſt cibus et
ſanguis me vere eſt potꝰ. Qui mādu
cat meā carnē et bibit meum ſanguinem
in me manet et ego in illo.

© Biblioteca Nacional de España

καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα. καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται δι᾽ ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον. ὁ τρώγων μου τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν καπερναούμ. πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον. σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος, τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν. εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς. τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει. ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον. τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν. ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι, καὶ ζωή ἐστιν. ἀλλ᾽ εἰσίν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. καὶ ἔλεγεν. διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου. ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ᾽ αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τοῖς δώδεκα. μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ σίμων πέτρος. κύριε πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα. ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν, ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστός ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀπεκρίθη αὐτοῖς. οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. ἔλεγε δὲ τὸν ἰούδαν σίμωνος ἰσκαριώτην. οὗτος γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα. Cap. 7.

Καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν. ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς. ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρ-

Sicut miſit me viuens pater: et ego viuo propter patrem: et qui manducat me et ipſe viuet propter me. Hic eſt panis qui de celo deſcendit. Non ſicut manducauerunt patres veſtri manna et mortui ſunt. Qui manducat hunc panem viuet in eternum. Hec dixit in ſynagoga docens in capharnaum. Multi ergo audientes ex diſcipulis eius dixerunt. Durus eſt hic ſermo et quis poteſt eum audire? Sciens autem ieſus apud ſemetipſum quia murmurarent de hoc diſcipuli eius dixit eis. Hoc vos ſcandalizat. Si ergo videritis filium hominis aſcendentem vbi erat prius. Spiritus eſt qui viuificat: caro non prodeſt quicquam. Verba que ego locutus ſum vobis ſpiritus et vita ſunt. Sed ſunt quidam ex vobis qui non credunt. Sciebat enim ab initio ieſus qui eſſent credentes: et quis traditurus eſſet eum. Et dicebat. Propterea dixi vobis quia nemo poteſt venire ad me: niſi fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc multi diſcipulorum eius abierunt retro: et iam non cum illo ambulabant. Dixit ergo ieſus ad duodecim. Numquid et vos vultis abire? Reſpondit ergo ei ſimon petrus. Domine ad quem ibimus. Verba vite eterne habes. Et nos credimus et cognouimus quia tu es chriſtus filius dei. Reſpondit eis ieſus. Nonne ego vos duodecim elegi: et ex vobis vnus diabolus eſt? Dicebat autem de iuda ſimonis ſcariothis. Hic enim erat traditurus eum cum eſſet vnus ex duodecim. Cap. 7. B Mat. 16. f. Mar. 14. g. Luce. 22. g. Mar. 16. d. Mar. 14. c. Mat. 16. d.

Poſt hec autem ambulabat ieſus in galileam. Non enim volebat in iudeam ambulare: quia querebant eum iudei interficere. Erat autem in proximo dies feſtus iudeorum ſcenophegia. Dixerunt autem ad eum fratres eius. Tranſi hinc et vade in iudeam: vt et diſcipuli tui videant opera tua que facis. Nemo quippe in occulto quid facit: et querit ipſe in palam eſſe. Si hec facis manifeſta teipſum mundo. Neque enim fratres eius credebant in eum. Dicit ergo eis ieſus. Tempus meum nondum aduenit. Tempus autem veſtrum ſemper eſt paratum. Non poteſt mundus odiſſe vos. Me autem odit quia ego teſtimo- A B

© Biblioteca Nacional de España

τυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονη
ρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύ
την. ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύ
την, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται.
ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ γαλι
λαίᾳ. ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν οὐ φα
νερῶς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ. οἱ οὖν ἰουδαῖοι
ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον. ποῦ
ἐστὶν ἐκεῖνος. καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ
αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον ὅ=
τι ἀγαθός ἐστιν, ἄλλοι ἔλεγον οὔ, ἀλλὰ
πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐδεὶς μέντοι παρρη=
σίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν
ἰουδαίων. ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀ=
νέβη ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκε. καὶ
ἐθαύμαζον οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες. πῶς οὗ=
τος γράμματα οἶδε μὴ μεμαθηκώς. ἀπεκρί=
θη οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν. ἡ ἐμὴ διδα
χὴ οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με.
ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώ
σεται περὶ τῆς διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐστίν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. ὁ ἀφ' ἑαυ
τοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ. ὁ δὲ
ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν,
οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ
ἔστιν. οὐ μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον.
καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με
ζητεῖτε ἀποκτεῖναι. ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ
εἶπε. δαιμόνιον ἔχεις. τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖ=
ναι. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ἓν ἔρ=
γον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. διὰ
τοῦτο μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν,
οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν
πατέρων. καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄν=
θρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος
ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος μωσέως,
ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐ=
ποίησα ἐν σαββάτῳ. μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν,
ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. ἔλεγον
οὖν τινὲς ἐκ τῶν ἱεροσολυμιτῶν. οὐχ οὗ
τός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι, καὶ ἴδε παρ
ρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. μή=
ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗ=
τός ἐστιν ὁ χριστός. ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν
πόθεν ἐστίν. ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐ
δεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ
ἱερῷ διδάσκων ὁ ἰησοῦς καὶ λέγων. κἀμὲ
οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί, καὶ ἀπ' ἐμαυ
τοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμ
ψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, ἐγὼ οἶδα
αὐτόν,
ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμί, κἀκεῖνός με ἀ

niũ ꝑhibeo de illo: qꝛ opera eius mala
ſunt. Vos aſcendite ad diẽ feſtũ hunc.
Ego.n. non aſcendã ad diẽ feſtũ iſtũ:
quia meũ tempus nondũ impletũ eſt.
Hec cũ dixiſſet: ipſe manſit in galilea.
Ut autem aſcenderunt fratres eius:
tũc ⁊ ipſe aſcendit ad diẽ feſtũ nõ ma=
nifeſte ſed quaſi in occulto. Judei ergo
querebãt eũ i die feſto: ⁊ dicebãt. Ubi
eſt ille. Et murmur multus sup.6.c.
erat i turba de eo. Quidã ei dicebãt:
qꝛ bon⁹ eſt: alij aũt dicebant. non: ſed
ſeducit turbas. Nemo tamen palam
loquebatur de illo propter metum
iudeoꝝ. Jã ãt die feſto mediãte aſcẽdit
ieſus in templum et docebat. Et
mirabanť iudei dicẽtes. Quomodo hic
litteras ſcit cum non didicerit? Rñdit
eis ieſus et dixit. Mea doctrina C
non eſt mea ſed eius qui miſit me.
Si qs voluerit volũtatẽ ei⁹ facere: co
gnoſcet de doctrina vtrum ex deo
ſit an ego a meipõ loqr. Qui a ſemet
ipſo loquitur gloriam propriã querit.
Qui ãt querit gloriã ei⁹ qui miſit eũ
hic verax eſt: ⁊ iniuſtitia in illo non
eſt. Nõne moyſes dedit vobis legem?
Et nemo ex vobis facit legẽ. Quid me
queritis interficere? Reſpõdit turba et
dixit. Demoniũ habes. Quis te qrit in j.8.f.
terficere? Rñdit ieſ⁹ et dixit eis. Unum
op⁹ feci et oẽs miramini. Propterea
moyſes dedit vobis circuncíſionem:
non quia ex moyſe eſt ſed ex
patrib⁹. Et i ſabbato circũciditis hoiẽ.
Si circunciſionem accipit homo
in ſabbato vt non ſoluatur lex moyſi:
mihi idignamini qꝛ totũ hoiẽ ſanũ fe=
ci in ſabbato? Nolite iudicare ſcd'm facie D
ſed iuſtum iudicium iudicate. Dicebãt Deut.1.c.
ergo quidã ex hieroſolymis. Nõne hic
eſt quẽ querũt interficere? Ecce palam
loquitur: ⁊ nihil ei dicunt. Nunquid
vere cognouerunt principes quia hic
eſt chriſtus? Sed hunc ſcimus
vnde ſit: chriſtus aũt cũ venerit nemo
ſcit vnde ſit. Clamabat ergo ieſus in
templo docens et dicens. Et me
ſcitis ⁊ vnde ſim ſcitis: et a meipſo
non veni ſed eſt verus qui miſit j.8.c.
me quẽ vos neſcitis: ego ſcio ⌈ mẽdax. j.8.g.
eũ ⁊ ſi dixero qꝛ neſcio eũ: ero ſimilis vobis
Sed ſcio eũ: qꝛ ab ipõ ſum ⁊ ipſe me mi E

© Biblioteca Nacional de España

πέστειλεν. εζήτουν ουν αυτόν πιάσαι, και
ουδείς επέβαλεν επ αυτόν/την χείρα, ότι ού
πω εληλύθει/η ώρα αυτού. πολλοί δε εκ
/του όχλου επίστευσαν εις αυτόν και έλε=
γον. ότι/ο Χριστός όταν έλθη μήτι πλείο=
να σημεία ποιήσει ων ούτος εποίησεν. ήκου
σαν/οι φαρισαίοι/του όχλου γογγύζοντος
περί αυτού ταύτα, και απέστειλαν υπηρέ=
τας/οι φαρισαίοι και/οι αρχιερείς, ίνα πιά=
σωσιν αυτόν. είπεν ουν/ο ιησούς. έτι μικρόν
χρόνον μεθ υμών ειμί, και υπάγω προς
/τον πέμψαντα με. ζητήσετε με και ουχ ευ
ρήσετε, και όπου ειμί εγώ υμείς ου δύνασ=
θε ελθείν. είπον ουν/οι ιουδαίοι προς εαυ=
τούς. που ούτος μέλλει πορεύεσθαι, ότι η=
μείς ουχ ευρήσομεν αυτόν. μη εις/την δια=
σποράν/των ελλήνων μέλλει πορεύεσθαι και
διδάσκειν/τους έλληνας. τις εστίν ούτος/ο
λόγος ον είπε, ζητήσετε με και ουχ ευρήσε
τε, και όπου ειμί εγώ υμείς ου δύνασθε ελ=
θείν. εν δε/τη εσχάτη ημέρα/τη μεγάλη/της
εορτής ειστήκει/ο ιησούς και έκραξε λέγων.
εάν τις διψά, ερχέσθω προς με και πινέτω
/ο πιστεύων εις εμέ καθώς είπεν/η γραφή πο
ταμοί εκ/της κοιλίας αυτού ρεύσουσιν ύδα
τος ζώντος. τούτο δε είπε περί/του πνεύ=
ματος ου έμελλον λαμβάνειν/οι πιστεύον=
τες εις αυτόν. ούπω γαρ ην πνεύμα άγιον,
ότι ιησούς ουδέπω εδοξάσθη. πολλοί ουν
εκ/του όχλου ακούσαντες/τον λόγον έλε=
γον. ούτος εστίν αληθώς/ο προφήτης. άλ=
λοι έλεγον ούτος εστίν/ο Χριστός. άλλοι έ
λεγον. μη γαρ εκ/της γαλιλαίας/ο Χριστός
έρχεται. ουχί/η γραφή είπεν ότι εκ/του
σπέρματος δαυίδ και από βηθλεέμ/της κώ=
μης, όπου ην δαυίδ/ο Χριστός έρχεται. σ=
χίσμα ουν εν/τω όχλω εγένετο δι αυτόν.
τινές δε ήθελον εξ αυτών πιάσαι αυτόν,
αλλ ουδείς επέβαλεν επ αυτόν/τας χείρας.
ήλθον ουν/οι υπηρέται προς/τους αρχιε=
ρείς και φαρισαίους, και είπον αυτοίς εκεί=
νοι. διά τι ουκ ηγάγετε αυτόν. απεκρίθησαν
/οι υπηρέται. ουδέποτε ούτως ελάλησεν άν=
θρωπος ως ούτος/ο άνθρωπος. απεκρίθησαν
ουν αυτοίς/οι φαρισαίοι. μη και υμείς πε=
πλάνησθε. μη τις εκ/των αρχόντων επίστευ
σεν εις αυτόν, η εκ/των φαρισαίων. αλλ/ο ό
χλος ούτος/ο μη γινώσκων/τον νόμον, επι
κατάρατοι εισί. λέγει νικόδημος προς αυ=
τούς/ο ελθών νυκτός προς αυτόν εις ων
εξ αυτών. μη/ο νόμος ημών κρίνει/τον άν=
θρωπον, εάν μη ακούση παρ αυτού πρότε=
ρον και γνώ τι ποιεί. απεκρίθησαν και είπον

ſit. Querebant ergo eũ apprehẽdere: ⁊ Mat.21.g. Mar.12.b.
nemo miſit in illũ man9: quia nõdum Lu.19.g.⁊
venerat hora eius. De 20.c.⁊.22.a
turba aũt multi crediderũt i eũ: ⁊ di
cebant. Chriſtus cũ venerit: nũqd plu
ra ſigna faciet q̃ que hic fecit? Audie=
runt phariſei turbam murmurantem
de illo hec: et miſerunt prĩcipes
ſacerdotũ ⁊ phariſei miniſtros vt appre
hẽderẽt ieſũ. Dixit ergo eis ieſ9. Adhuc
tp̃s vobiſcũ ſũ ⁊ vado ad modicũ
eũ q̃ me miſit. Queretis me ⁊ nõ inue j.13.f.
nietis: et vbi ego ſum vos non poteſtis Mat.17.c.
vẽire. Dixerũt ergo iudei ad ſemetip̃os. Luce.13.c.
Quo hic iturus eſt: quia
non inueniem9 eũ? Nunquid in diſper
ſionem gentium iturus eſt et
docturus gentes? Quis eſt hic
ſermo quẽ dixit: q̃ret me ⁊ nõ inuenie
tis: ⁊ vbi ſum ego vos non poteſtis ve
nire. In nouiſſimo autem die magno f
feſtiuitatis ſtabat ieſus ⁊ clamabat di=
cẽs. Si q̇s ſitit: veniat ad me ⁊ bibat.
Qui credit in me ſicut dicit ſcriptura: 1.Joh.4.c.
de ventre eius fluent aque flumia ſup.4.b.
viue. Hoc autem dixit de ſpiritu Eſa.44.a
quem accepturi erant credentes
in eum. Nondũ enim erat ſpirit9 dat9
quia ieſus nondum erat glorificatus.
Ex illa ergo turba cũ audiſſẽt hos ſer= Mat.21.c.
mones ei9 dicebãt. Hic ẽ vere ꝓpheta.
Alij dicebãt. Hic eſt chriſt9. q̇dã ãt di
cebãt. Nunquid a galilea
venit xp̃s. Nõne ſcriptura dicit q2 ex Mich.5.a.
ſemine dauid: ⁊ de bethleem caſtello
vbi erat dauid venit chriſt9. Diſſenſio
itaq3 facta eſt in turba propter eum.
Quidã ãt ex ip̃is volebãt app̃hẽdere eũ ſup.cod.3.c
ſed nemo miſit ſuper eum manus.
Venerunt ergo miniſtri ad pontifices G
et phariſeos et dixerunt eis illi.
Quare non adduxiſtis illũ? Reſpõderũt
miniſtri. Nunq̃ ſic locutus eſt homo:
ſicut hic loquitur. Reſponderunt
ergo eis phariſei. Nũquid ⁊ vos ſedu
cti eſtis? Nũquid ex prĩcipib9 aliq̇s cre
didit in eũ: aut ex phariſeis? Sed tur
ba hec que non nouit legem: maledicti
ſunt. Dixit nicodemus ad eos ſup.3.a.
ille qui venit ad eũ nocte: q̇ vn9 erat
ex ipſis. Nunq̇d lex noſtra iudicat ho
minez: niſi prius audierit ab ipſo rũt
⁊ cognouerit q̇d faciat? Rñderũt ⁊ dixe

© Biblioteca Nacional de España

αυτῷ. μη καὶ συ ἐκ/Της γαλιλαίας εἶ. ερεύ=
νησομ καὶ ἴλε ὅτι προφήτης ἐκ/Της γαλιλαί
ας ουκ εγήγερται. καὶ επορεύθη ἕκαστος εις
/Τομ οἶκομ αυτου. Cap.8.

Ιησους λὲ επορεύθη εις/Τὸ ὄρος/Τωμ ε=
λαιωμ. ὄρθρου λὲ πάλιμ παρεγένετο εις
/Το ιερόμ. καὶ πας/ο λαός ἤρχετο πρὸς αυ
τόμ. καὶ καθίσας ελίλασκεμ αυτούς. ἄγουσι
λὲ/οι γραμματεῖς καὶ/οι φαρισαῖοι πρὸς αυ
τὸμ γυναῖκα επὶ μοιχείᾳ κατειλημμένημ, καὶ
στήσαντες αυτὴμ ἐμ μέσῳ λέγουσιμ αυτῷ.
λιλάσκαλε, Ταύτημ εὕρομεμ επαυτοφόρῳ
μοιχευομένημ. ἐμ λὲ/Τῳ μόμῳ ημωμ μω=
σής ενετείλατο/Τὰς Τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι.
σὺ ουμ Τί λέγεις. Τουτο λὲ ἔλεγομ πειρά=
ζοντες αυτὸμ ἵνα ἔχωσι κατηγορίαμ κατ αυ=
τού./ο λὲ ιησους κάτω κύψας/Τῷ λακτύλῳ
ἔγραφεμ εις/Τὴμ γημ μὴ προσποιούμενος.
ὡς λὲ επέμενομ ερωτωντες αυτόμ, αμακύ=
ψας εἶπε πρὸς αυτούς./ο αναμάρτητος υ=
μωμ πρωτος/Τὸμ λίθομ επ αυτῇ βαλέτω.
καὶ πάλιμ κάτω κύψας ἔγραφεμ εις/Τὴμ
γημ./οι λὲ ακούσαντες καὶ υπὸ/Της συνειλή
σεως ελεγχόμενοι εξήρχοντο εἷς καθεἷς αρξά
μενοι απὸ/Τωμ πρεσβυτέρωμ ἕως/Τωμ εσχά=
τωμ, καὶ κατελείφθη μόμος/ο ιησους καὶ/η
γυνὴ ἐμ μέσῳ ουσα. αμακύψας λὲ/ο ιησους
καὶ μηλέμα θεασάμενος πλὴμ/Της γυναικός
εἶπεμ αυτῇ. που εισὶμ εκεῖμοι/οι κατήγοροι
σου. ουλείς σε κατέκρινεμ./η λὲ εἶπεμ ουλείς
κύριε. εἶπε λὲ αυτῇ/ο ιησους. ουλὲ εγώ σε
κατακρίνω, πορεύου καὶ απὸ/Του νυμ μηκέτι
αμάρτανε. πάλιμ ουμ αυτοῖς/ο ιησους ελά=
λησε λέγωμ. εγώ ειμὶ/Τὸ φως/Του κόσμου
/ο ακολουθωμ εμοὶ ου μὴ περιπατήσῃ ἐμ/Τῇ
σκοτίᾳ, αλλ ἕξει/Τὸ φως/Της ζωης. εἶπομ
ουμ αυτῷ/οι φαρισαῖοι συ περὶ σεαυτου
μαρτυρεῖς,/η μαρτυρία σου ουκ ἔστιμ αλη
θής. απεκρίθη ιησους καὶ εἶπεμ αυτοῖς. καμ ε
γὼ μαρτυρω περὶ εμαυτου, αληθής εστιμ
/η μαρτυρία μου, ὅτι οἶλα πόθεμ ἦλθομ καὶ
που υπάγω. υμεῖς λὲ ουκ οἴλατε πόθεμ
ἔρχομαι/η που υπάγω. υμεῖς κατὰ/Τὴμ
σάρκα κρίνετε, εγὼ ου κρίνω ουλένα. καὶ ε
ὰμ κρίνω λὲ εγώ,/η κρίσις/η εμὴ αληθής εσ=
τίμ ὅτι μόμος ουκ ειμί, αλλ εγὼ καὶ/ο
πέμψας με πατήρ. καὶ ἐμ/Τῷ μόμῳ λὲ/Τῷ
υμετέρῳ γέγραπται, ὅτι λύο ανθρώπωμ/η
μαρτυρία αληθής εστιμ. εγώ ειμὶ/ο μαρτυ
ρωμ περὶ εμαυτου, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ε=
μου/ο πέμψας με πατήρ. ἔλεγομ ουμ αυ=
τῷ. που εστὶμ/ο πατήρ σου. απεκρίθη/ο ιη=
σους. ουτε εμὲ οἴλατε ουτε/Τὸμ πατέρα

ei. Nunquid et tu galileus es. Scrutare ſcri ſup.5.f.
pturas et vide quia a galilea propheta
non ſurrexit. Et reuerſi ſunt vnuſquiſque in
domum ſuam. Cap.8.

Jeſus autem perrexit in montem oliueti A
et diluculo iterum venit in
templum et omnis populus venit ad eum
et ſedens docebat eos. Adducunt
autem ſcribe et phariſei
mulierem in adulterio deprehenſam: et
ſtatuerunt eam in medio et dixerunt ei.
Magiſter hec mulier modo deprehenſa eſt
in adulterio. In lege autem moyſes
mandauit nobis huiuſmodi lapidare.
Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant ten
ptantes eum vt poſſent accuſare eum.
Jeſus autem inclinans ſe deorſum digito
ſcribebat in terram.
Cum ergo perſeuerarent interrogantes eum ere
xit ſe et dixit eis. Qui ſine peccato eſt veſtrum
primus in illam lapidem mittat.
Et iterum ſe inclinans ſcribebat in B
terram. Audientes autem hec
vnus poſt vnum exibant incipientes
a ſenioribus
et remanſit ſolus ieſus et
mulier in medio ſtans. Eriges autem ſe ieſus

dixit ei. Mulier vbi ſunt qui te accu
ſabant. Nemo te condemnauit? Que dixit. Ne
mo domine. Dixit autem ieſus. Nec ego te
condemnabo: vade et iam amplius noli
peccare. Iterum ergo locutus eſt eis ieſus
dicens. Ego ſum lux mundi
qui ſequitur me non ambulat in
tenebris ſed habebit lumen vite. Dixerunt
ergo ei phariſei. Tu de temetipſo
teſtimonium perhibes: teſtimonium tuum non eſt ve
rum. Reſpondit ieſus et dixit eis. Et ſi ſup.5.f.
teſtimonium perhibeo de meipſo verum eſt
teſtimonium meum: quia ſcio vnde veni et
quo vado. Vos autem neſcitis vnde
venio aut quo vado. Vos ſecundum
carnem iudicatis: ego non iudico quemquam
iudico ego: iudicium meum verum eſt: Et ſi C
quia ſolus non ſum: ſed ego et
qui miſit me pater. Et in lege Deut.17.b
veſtra ſcriptum eſt: quia duorum hominum Mat.18.c.
teſtimonium verum eſt. Ego ſum qui teſtimonium Heb.10.d.
perhibeo de meipſo: et teſtimonium perhibet de 2.Cor.13.a
me qui miſit me pater. Dicebant ergo ei.
Vbi eſt pater tuus. Reſpondit ieſus. Mat.11.g.
Neque me ſcitis neque patrem Luce.10.g.
ſup.7.d.

© Biblioteca Nacional de España

μου. ει εμέ ήδειτε, και/τον πατέρα μου ή
δειτε αν. ταύτα/τα ρήματα ελάλησεν/ο ιη=
σούς εν/τω γαζοφυλακίω διδάσκων εν/τω
ιερώ και ουδείς επίασεν αυτόν, ότι ούπω
εληλύθει/η ώρα αυτού. είπεν ουν πάλιν αυ
τοίς/ο ιησούς. εγώ υπάγω και ζητήσετε με,
και εν/τη αμαρτία υμών αποθανείσθε. ό=
που εγώ υπάγω υμείς ου δύνασθε ελθείν
έλεγον ουν/οι ιουδαίοι. μήτι αποκτενεί ε=
αυτόν, ότι λέγει όπου εγώ υπάγω υμείς
ου δύνασθε ελθείν. και είπεν αυτοίς. υμείς
εκ/των κάτω εστέ, εγώ εκ/των άνω ειμί. υ
μείς εκ/του κόσμου τούτου εστέ, εγώ ουκ ει
μί εκ/του κόσμου τούτου. είπον ουν υμίν,
ότι αποθανείσθε εν/ταις αμαρτίαις υμών. ε=
άν γαρ μη πιστεύσητε ότι εγώ ειμί, αποθα
νείσθε εν/ταις αμαρτίαις υμών. έλεγον ουν
αυτώ. συ τις εί. και είπεν αυτοίς/ο ιησούς.
/την αρχήν ότι και λαλώ υμίν. πολλά έ=
χω περί υμών λαλείν και κρίνειν αλλ/ο πέμ
ψας με αληθής εστί, καγώ α ήκουσα παρ
αυτού ταύτα λέγω εις/τον κόσμον. ουκ
έγνωσαν ότι/τον πατέρα αυτοίς έλεγεν. εί=
πεν ουν αυτοίς/ο ιησούς. όταν υψώσητε
/τον υιόν/του ανθρώπου, τότε γνώσεσθε ότι
εγώ ειμί. και απ εμαυτού ποιώ ουδέν, αλ
λά καθώς εδίδαξε με/ο πατήρ μου ταύτα
λαλώ. και/ο πέμψας με μετ εμού εστίν ουκ
αφήκε με μόνον/ο πατήρ, ότι εγώ/τα αρεσ
τά αυτώ ποιώ πάντοτε. ταύτα αυτού λα=
λούντος πολλοί επίστευσαν εις αυτόν. έλε=
γεν ουν/ο ιησούς προς/τους πεπιστευκότας
αυτώ ιουδαίους. εάν υμείς μείνητε εν/τω
λόγω/τω εμώ, αληθώς μαθηταί μου εστέ.
και γνώσεσθε/την αλήθειαν, και/η αλήθεια ε=
λευθερώσει υμάς. απεκρίθησαν αυτώ σπέρμα
αβραάμ εσμέν, και ουδενί δεδουλεύκαμεν
πώποτε. πως συ λέγεις ότι ελεύθεροι γε
νήσεσθε. απεκρίθη αυτοίς/ο ιησούς. αμήν α=
μήν λέγω υμίν, ότι πας/ο ποιών/την αμαρτί
αν δούλος εστί/της αμαρτίας./ο δε δούλος
ου μένει εν/τη οικία εις/τον αιώνα./ο υιός
μένει εις/τον αιώνα. εάν ουν/ο υιός υμάς ε
λευθερώση, όντως ελεύθεροι έσεσθε. οίδα ό
τι σπέρμα αβραάμ εστέ, αλλά ζητείτε με α
ποκτείναι, ότι/ο λόγος/ο εμός ου χωρεί εν
υμίν. εγώ ο εώρακα παρά/τω πατρί μου
λαλώ, και υμείς ουν ο εωράκατε παρά/τω
πατρί υμών ποιείτε. απεκρίθησαν και εί=
πον αυτώ./ο πατήρ ημών αβραάμ εστί. λέ=
γει αυτοίς/ο ιησούς. ει τέκνα/του αβραάμ ή
τε,/τα έργα/του αβραάμ εποιείτε. νυν δε ζη
τείτε με αποκτείναι, άνθρωπον ος/την αλη=

meū. Si me ſciretis: forſitā & patrē meū
Hec verba locutus eſt ieſus ⌊ ſciretis.
in gazophylacio docens in
tēplo. Et nemo apprehēdit eū: quia nec= Mat. 21.g. Mar. 12.b. Luce. 19.g. ſup. 7.g.
dū venerat hora eius. Dixit ergo iterū
eis ieſus. Ego vado & queretis me:
et in peccato veſtro moriemini: quo
ego vado vos non poteſtis venire.
Dicebāt ergo iudei. Nūquid īterficiet ſe
metipſm: quia dicit quo ego vado vos
nō poteſtis venire? Et dicebat eis. Vos
deorſū eſtis: ego de ſuperioribus ſum. Vos
de mundo hoc eſtis: ego non ſum
de hoc mundo. Dixi ergo vobis:
quia moriemini in peccatis veſtris. Si
enī nō credideritis quia ego ſum moriemi
in peccato veſtro. Dicebant ergo
ei. Tu quis es? Dicit eis ieſus. D
Principium quod & loquor vobis. Multa
habeo de vobis loqui & iudicare: ſed qui Roma. 3.a.
me miſit verax eſt: & ego que audiui ab
eo hec loquor in mundo. Et non
cognouerūt quia patrē eis dicebat deū. Di
xit ergo eis ieſus. Cū exaltaueritis ſup. 3.c.
filium hominis: tunc cognoſcetis quia 1. Ioh. 3.c.
ego ſum: & a meipſo facio nihil: ſed
ſicut docuit me pater hec
loquor. Et qui me miſit mecū eſt: & nō
reliquit me ſolum: quia ego que placita ſūt
ei facio ſemper. Hec illo loquente
multi crediderunt in eum. Dicebat
ergo ieſus ad eos qui crediderunt
ei iudeos. Si vos manſeritis in
ſermone meo: vere diſcipuli mei eritis:
& cognoſcetis veritatē: & veritas libera
bit vos. Responderūt ei. Semen
abrae ſumus et nemini ſeruiuimus
unquam. Quomodo tu dicis liberi eritis.
Reſpondit eis ieſus. Amen amen
dico vobis quia omnis qui facit peccatū
ſeruus eſt peccati. Seruus autem Roma. 6.d
nō manet in domo in eternū: filius autē
manet in eternū. Si ergo vos filius libe E
rauerit: vere liberi eritis. Scio quia
filij abrae eſtis: ſed queritis me interfi
cere: quia ſermo meus non capit in
vobis. Ego quod vidi apud patrem
loquor: et vos que vidiſtis apud
patrem veſtrū facitis. Rñderūt et dixe
rūt ei. Pater noſter abraam eſt. Dicit
eis ieſus. Si filij abrae eſtis:
opera abrae facite. Nunc autem queri
tis me interficere: hoīem qui veritatē

© Biblioteca Nacional de España

θειαν υμίν λελάληκα, ην ήκουσα παρά / του θεού. τούτο αβραάμ ουκ εποίησεν. υμείς ποιείτε / τα έργα / του πατρός υμών. είπον ουν αυτώ. ημείς εκ πορνείας ου γεγεννήμεθα. ένα πατέρα έχομεν / τον θεόν. είπεν ουν αυτοίς / ο ιησούς. ει / ο θεός πατήρ υμών ην, ηγαπάτε αν εμέ. εγώ γαρ εκ / του θεού εξήλθον και ήκω, ουδέ γαρ απ εμαυτού εληλυθα, αλλ εκείνος με απέστειλε. διατί / την λαλιάν / την εμήν ου γινώσκετε. ότι ου δύνασθε ακούειν / τον λόγον / τον εμόν. υμείς εκ / του πατρός / του διαβόλου εστέ, και / τας επιθυμίας / του πατρός υμών θέλετε ποιείν. εκείνος ανθρωποκτόνος ην απ αρχής, και εν / τη αληθεία ουχ έστηκεν, ότι ουκ εστίν αλήθεια εν αυτώ. όταν λαλή / το ψεύδος εκ / των ιδίων λαλεί, ότι ψεύστης εστί και / ο πατήρ αυτού. εγώ δε ότι / την αλήθειαν λέγω ου πιστεύετέ μοι. τις εξ υμών ελέγχει με περί αμαρτίας. ει δε αλήθειαν λέγω διατί υμείς ου πιστεύετε μοι. / ο ων εκ / του θεού, / τα ρήματα / του θεού ακούει. διά τούτο υμείς ουκ ακούετε, ότι εκ / του θεού ουκ εστέ. απεκρίθησαν ουν / οι ιουδαίοι, και είπον αυτώ. ου καλώς λέγομεν ημείς ότι σαμαρείτης ει συ, και δαιμόνιον έχεις. απεκρίθη ιησούς. εγώ δαιμόνιον ουκ έχω, αλλά τιμώ / τον πατέρα μου, και υμείς ατιμάζετε με. εγώ δε ου ζητώ / την δόξαν μου, εστίν / ο ζητών και κρίνων. αμήν αμήν λέγω υμίν, εάν τις / τον λόγον / τον εμόν τηρήση, θάνατον ου μή θεωρήση εις / τον αιώνα. είπον ουν αυτώ / οι ιουδαίοι. νυν εγνώκαμεν ότι δαιμόνιον έχεις. αβραάμ απέθανε και / οι προφήται, και συ λέγεις εάν τις / τον λόγον μου τηρήση ου μή γεύσηται θανάτου εις / τον αιώνα. μη συ μείζων ει / του πατρός ημών αβραάμ όστις απέθανε, και / οι προφήται απέθανον, τίνα σεαυτόν συ ποιείς. απεκρίθη ιησούς, εάν εγώ δοξάζω εμαυτόν, / η δόξα μου ουδέν εστίν. εστίν / ο πατήρ μου / ο δοξάζων με, ον υμείς λέγετε ότι θεός υμών εστί, και ουκ εγνώκατε αυτόν, εγώ δε οίδα αυτόν. και εάν είπω ότι ουκ οίδα αυτόν, έσομαι όμοιος υμών ψεύστης. αλλ οίδα αυτόν και / τον λόγον αυτού τηρώ. αβραάμ / ο πατήρ υμών ηγαλλιάσατο ίνα ίδη / την ημέραν / την εμήν, και είδε και εχάρη. είπον ουν / οι ιουδαίοι προς αυτόν. πεντήκοντα έτη ούπω έχεις, και αβραάμ εώρακας. είπεν αυτοίς / ο ιησούς. αμήν αμήν λέγω υμίν, πριν αβραάμ γενέσθαι εγώ ειμί. ήραν ουν λίθους ίνα βάλωσιν επ αυτόν. ιησούς δε εκρύβη και

vobis locutus ſū quam audiui a
deo. Hoc abraam non fecit. Vos
facitis opera patris veſtri. Dixerunt
itaqꝫ ei. Nos ex fornicatōe nō ſumꝰ na
ti. Vnū patrem habemus deum. Dixit
ergo eis ieſus. Si deus pater veſter
eſſet diligeretis vtiqꝫ me. Ego enim ex
deo proceſſi et veni. Neqꝫ eni a meipſo
veni ſed ille me miſit.
Quare loquelā meā nō cognoſcitis? Quia
nō poteſtis audire ſermonem meum.
Vos ex patre diabolo eſtis: 1.Johā.3.b
et deſideria patris veſtri vultis
facere. Ille homicida erat ab initio:
et in veritate non ſtetit: quia non
eſt veritas in eo. Cū loquit mendaciū F
ex proprijs loquitur: quia mendax eſt
⁊ pater eius. Ego autem ſi veritatem
dico nō creditis mihi. Quis ex vobis
arguet me de pctō? Si veritatem dico
quare non creditis mihi? Qui ex
deo eſt: verba dei audit. Propterea 1.Joh.4.a
vos non auditis: quia ex deo
non eſtis. Reſponderunt ergo iudei et
dixerūt ei. Nōne bn̄ dicimꝰ nos quia
ſamaritanꝰ es tu: ⁊ demoniū hēs? Re
ſpōdit ieſus. Ego demoniū nō hēo ſed ſup.7.c.
honorifico patrē meū: ⁊ vos inhonora
tis me. Ego aūt nō q̄ro gloriā meā: ē
q̄ q̄rat ⁊ iudicet. Amen amē dico vobis:
ſi quis ſermonē meū ſeruauerit: mortē
non videbit in eternum. Dixerunt
ergo iudei. Nunc cognouimus quia
demoniū hēs. Abraā mortuꝰ eſt et ꝓ
phete: ⁊ tu dicis: ſi quis ſermonē meū
ſeruauerit: nō guſtabit mortē in eternū.
Nūqd tu maior es patre noſtro abraā G
qui mortuꝰ eſt: ⁊ ꝓphete mortui ſunt:
quem teipm̄ facis? Reſpondit ieſus.
Si ego glorifico meipm̄ gloria mea
nihil eſt. Eſt pater meꝰ qui glorificat
me: quē vos dicitis q2 deꝰ veſter eſt: ⁊
non cognouiſtis eū: ego aūt noui eū.
Et ſi dixero quia non ſcio eum ero ſup.7.d.
ſimilis vobis mendax. Sed ſcio eum
⁊ ſermonem eius ſeruo. Abraam pater
veſter exultauit vt videret diem
meū: vidit ⁊ gauiſus eſt. Dixerūt ergo
iudei ad eū. Quinq̄ginta annos nōdū
hēs ⁊ abraam vidiſti? Dixit eis
ieſus. Amē amē dico vobis anteq̄ abraā
fieret ego ſū. Tulerūt ergo lapides vt
iacerent in eū. Jeſus aūt aſcōdit ſe et

© Biblioteca Nacional de España

ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διελθὼν διὰ μέσου
αὐτῶν, καὶ παρῆγεν οὕτως. Cap. 9.
Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν
ἐκ γενετῆς, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ λέγοντες. ῥαββί τίς ἥμαρτεν,
οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἵνα τυφλὸς γεν-
νηθῇ. ἀπεκρίθη ἰησοῦς. οὔτε οὗτος ἥμαρτεν
οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τὰ
ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσ-
θαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἕως ἡμέρα
ἐστίν. ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐρ-
γάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ
τοῦ κόσμου. ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε χαμαί,
καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
τοῦ τυφλοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ὕπαγε νίψαι
εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωάμ, ὃ ἑρμη-
νεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνί-
ψατο, καὶ ἦλθε βλέπων. οἱ οὖν γείτονες καὶ
οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυ-
φλὸς ἦν ἔλεγον. οὐχ οὗτος ἐστὶν ὁ καθή-
μενος καὶ προσαιτῶν. ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗ-
τος ἐστίν. ἄλλοι δὲ ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν.
ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. ἔλεγον οὖν αὐ-
τῷ. πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί.
ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν. ἄνθρωπος λεγό-
μενος ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισε
μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ μοι ὕπαγε
εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωάμ καὶ νί-
ψαι, ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα.
εἶπον οὖν αὐτῷ, ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος. λέγει.
οὐκ οἶδα. ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρι-
σαίους τόν ποτε τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον
ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳ-
ξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἠ-
ρώτων αὐτὸν καὶ οἱ φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλε-
ψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. πηλὸν ἐπέθηκέ μοι
ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέ-
πω. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων τινές. οὗ-
τος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ θεοῦ, ὅ-
τι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον.
πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦ-
τα σημεῖα ποιεῖν. καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
λέγουσι οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν. σὺ τί λέ-
γεις περὶ αὐτοῦ ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλ-
μούς. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐ-
πίστευσαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι
τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώ-
νησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαν-
τος, καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες. οὗτος
ἐστὶν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυ-
φλὸς ἐγεννήθη, πῶς οὖν ἄρτι βλέπει. ἀπε-
κρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶ-

exiuit de templo.
Cap. 9.
Et preteriens ieſus vidit hominem cecum A
a natiuitate: et interrogauerunt eum di-
ſcipuli eius dicentes. Rabbi quis peccauit:
hic aut parentes eius vt cecus naſceretur.
Reſpondit ieſus. Neque hic peccauit
neque parentes eius: ſed vt manifeſtentur
opera dei in illo. Me oportet operari
opera eius qui miſit me donec dies
eſt: venit nox quando nemo poteſt opera-
ri. Quamdiu ſum in mundo lux ſum
mundi. Hec cum dixiſſet expuit in terram:
et fecit lutum ex ſputo et
liniuit lutum ſuper oculos
eius: et dixit ei. Vade laua
in natatoria ſyloe quod interpretatur
miſſus. Abijt ergo et lauit
et venit videns. Itaque vicini et
qui viderant eum prius quia mendicus
erat: dicebant. Nonne hic eſt qui ſede-
bat et mendicabat? Alij dicebant quia hic
eſt: alij autem nequaquam: ſed ſimilis eſt ei.
Ille vero dicebat quia ego ſum. Dicebant er-
go ei. Quomodo aperti ſunt tibi oculi.
Reſpondit. Ille homo qui dicitur
ieſus lutum fecit et vnxit
oculos meos: et dixit mihi. Vade
ad natatoriam ſyloe et laua:
et abij et laui: et video.
Et dixerunt ei. Vbi eſt ille? Ait:
neſcio. Adducunt eum ad phariſeos qui B
cecus fuerat. Erat autem ſabbatum
quando lutum fecit ieſus et aperuit
oculos eius. Iterum ergo interrogabant
eum phariſei quomodo vidiſſet.
Ille autem dixit eis. Lutum mihi poſuit
ſuper oculos et laui et video.
Dicebant ergo ex phariſeis quidam:
non eſt hic homo a deo qui
ſabbatum non cuſtodit. Alij autem dicebant.
Quomodo poteſt homo peccator hec
ſigna facere? Et ſciſma erat inter eos.
Dicunt ergo ceco iterum. Tu quid dicis
de illo qui aperuit oculos tuos?
Ille autem dixit: quia propheta eſt. Non credi-
derunt ergo iudei de illo: quia
cecus fuiſſet et vidiſſet: donec vocauerunt
parentes eius qui viderat:
et interrogauerunt eos dicentes. Hic
eſt filius veſter quem vos dicitis quia cecus
natus eſt. Quomodo ergo nunc videt? Reſpon-
derunt eis parentes eius et dixerunt.

© Biblioteca Nacional de España

πον. οἴδαμεν ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς ἡμῶν,
καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. πῶς δὲ νῦν βλέ
A πει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς
ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν. αὐτὸς ἡλι=
κίαν ἔχει. αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ ἑ
αυτοῦ λαλήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐ
τοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς ἰουδαίους. ἤ=
δη γὰρ συνετέθειντο οἱ ἰουδαῖοι, ἵνα ἐὰν
τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστὸν ἀποσυνά=
γωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ
εἶπον ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.
ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρω=
πον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ. δὸς
δόξαν τῷ θεῷ. ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄν=
θρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. ἀπεκρίθη
οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν. εἰ ἁμαρτωλός ἐσ
τὶν οὐκ οἶδα, ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν
ἄρτι βλέπω. εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν. τί
ἐποίησέ σοι. πῶς ἀνέῳξέ σου τοὺς ὀφ=
θαλμούς. ἀπεκρίθη αὐτοῖς. εἶπον ὑμῖν ἤδη
καὶ οὐκ ἠκούσατε, τί πάλιν θέλετε ἀκούειν.
μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσ=
θαι. ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον. σὺ εἶ μα
θητὴς ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ μωσέως ἐσμὲν
μαθηταί. ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μωσεῖ λελάλη
κεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν
ἐστί. ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς.
ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς
οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς
ὀφθαλμούς. οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν
ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ᾽ ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ
B καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ τούτου ἀκούει.
ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις
ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. εἰ μὴ ἦν
οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐ=
δέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ. ἐν ἁμαρ=
τίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσ=
κεις ἡμᾶς. καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. ἤκου=
σεν ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ
εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ. σὺ πιστεύεις
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. ἀπεκρίθη ἐκεῖνος
καὶ εἶπε. καὶ τίς ἐστι, κύριε, ἵνα πιστεύσω
εἰς αὐτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. καὶ ἑώρα
κας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνος
ἐστίν. ὁ δὲ ἔφη. πιστεύω κύριε. καὶ προσε
κύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς. εἰς κρί
μα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα
οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέ=
ποντες τυφλοὶ γένωνται. καὶ ἤκουσαν=
ἐκ τῶν φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ
αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ. μὴ καὶ ὑ=
μεῖς τυφλοί ἐσμεν. εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰη=

Scimus quia hic est filius noster:
et quia cecus natus est. Quomodo autem nunc vide
at nescimus: aut quis eius aperuit
oculos nos nescimus.
Ipsum interrogate. Etatem habet: ipse de se
loquatur. Hec dixerunt parentes eius:
quoniam timebant iudeos. Jam C
enim conspirauerant iudei: ut si
quis eum confiteretur esse christum: extra synago
gam fieret. Propterea parentes eius
dixerunt: quia etatem habet: ipsum interro=
gate. Vocauerunt ergo rursum hominem
qui fuerat cecus: et dixerunt ei. Da
gloriam deo. Nos scimus quia hic homo
peccator est. Dixit
ergo eis ille. Si peccator est
nescio: vnum scio quia cecus cum essem
modo video. Dixerunt ergo illi. Quid
fecit tibi? Quomodo aperuit tibi oculos?
Respondit eis. Dixi vobis iam
et audistis. Quid iterum vultis audire?
Nunquid et vos vultis discipuli eius fieri?
Maledixerunt ergo ei: et dixerunt. Tu disci
pulus illius sis: nos autem moysi
discipuli sumus. Nos scimus quia moysi lo-
cutus est deus: hunc autem nescimus vnde
sit. Respondit ille homo: et dixit eis.
In hoc enim mirabile est: quia vos
nescitis vnde sit: et aperuit meos
oculos. Scimus autem quia peccatores
deus non audit: sed si quis dei cultor est:
et voluntatem eius facit: hunc exaudit.
A seculo non est auditum: quia quis aperuit D
oculos ceci nati. Nisi esset
hic a deo: non poterat facere quicquam.
Responderunt et dixerunt ei. In pecca
tis natus es totus: et tu doces
nos. Et eiecerunt eum foras. Audiuit
iesus quia eiecerunt eum foras: et
cum inuenisset eum dixit ei. Tu credis
in filium dei. Respondit ille
et dixit. Quis est domine vt credam
in eum? Et dixit ei iesus. Et vidisti
eum: et qui loquitur tecum ipse
est. At ille ait. Credo domine. Et procidens
adorauit eum. Et dixit ei iesus. In iudi=
cium ego in hunc mundum veni: vt
qui non vident videant: et qui vident
ceci fiant. Et audierunt quidam
ex phariseis qui cum
ipso erant: et dixerunt ei. Nunquid et nos
ceci sumus. Dixit eis iesus.

© Biblioteca Nacional de España

σούς. ει τυφλοί ήτε, ουκ αν είχετε αμαρ
τίαν. νυν δε λέγετε ότι βλέπομεν, η ουν α
μαρτία υμών μένει. Cap.10.
Αμήν αμήν λέγω υμίν, ο μη εισερχό
μενος διά της θύρας εις την αυλήν
των προβάτων, αλλά αναβαίνων αλλα-
χόθεν, εκείνος κλέπτης εστί και λῃστής. ο
δε εισερχόμενος διά της θύρας, ποιμήν
εστί των προβάτων. τούτω ο θυρωρός α-
νοίγει, και τα πρόβατα της φωνής αυ-
τού ακούει. και τα ίδια πρόβατα καλεί
κατ' όνομα, και εξάγει αυτά. και όταν
τα ίδια πρόβατα εκβάλῃ, έμπροσθεν αυ-
τών πορεύεται, και τα πρόβατα αυτώ α-
κολουθεί, ότι οίδασι την φωνήν αυτού.
αλλοτρίω δε ου μη ακολουθήσωσιν, αλ-
λά φεύξονται απ' αυτού, ότι ουκ οίδα-
σι των αλλοτρίων την φωνήν. Ταύτην την
παροιμίαν είπεν αυτοίς ο ιησούς. εκεί-
νοι δε ουκ έγνωσαν τίνα ην α ελάλει αυ
τοίς. είπεν ουν πάλιν αυτοίς ο ιησούς.
αμήν αμήν λέγω υμίν, ότι εγώ ειμί η
θύρα των προβάτων. πάντες όσοι ήλ-
θον κλέπται εισί και λῃσταί, αλλ' ουκ ή
κουσαν αυτών τα πρόβατα. εγώ ειμί η
θύρα, δι' εμού εάν τις εισέλθῃ σωθήσεται,
και εισελεύσεται και εξελεύσεται, και νο
μήν ευρήσει. ο κλέπτης ουκ έρχεται, ει μή
ίνα κλέψῃ και θύσῃ και απολέσῃ. εγώ ήλ
θον ίνα ζωήν έχωσι, και περισσόν έχωσιν.
εγώ ειμί ο ποιμήν ο καλός. ο ποιμήν ο κα
λός την ψυχήν αυτού τίθησιν υπέρ των
προβάτων. ο μισθωτός δε και ουχ ων ποι
μήν, ου ουκ εισί τα πρόβατα ίδια, θεωρεί
τον λύκον ερχόμενον, και αφίησι τα πρό-
βατα και φεύγει, και ο λύκος αρπάζει αυ
τά και σκορπίζει τα πρόβατα. ο δε μισθω
τός φεύγει, ότι μισθωτός εστί, και ου μέλει
αυτώ περί των προβάτων. εγώ ειμί ο ποι
μήν ο καλός, και γινώσκω τα εμά, και γι-
νώσκομαι υπό των εμών. καθώς γινώσκει με
ο πατήρ καγώ γινώσκω τον πατέρα, και
την ψυχήν μου τίθημι υπέρ των προβάτων.
και άλλα πρόβατα έχω, α ουκ έστιν εκ
της αυλής ταύτης, κακείνα με δει αγα-
γείν, και της φωνής μου ακούσουσι, και
γενήσεται μία ποίμνη, εις ποιμήν. διά
τούτο ο πατήρ με αγαπά, ότι εγώ τί
θημι την ψυχήν μου, ίνα πάλιν λάβω
αυτήν. ουδείς αίρει αυτήν απ' εμού, αλλ'
εγώ τίθημι αυτήν απ' εμαυτού. εξουσίαν
έχω θείναι αυτήν, και εξουσίαν έχω πάλιν
λαβείν αυτήν. ταύτην την εντολήν έλαβον

Si ceci eſſetis non haberetis peccatū.
Nunc vero dicitis quia videmꝰ: pctm̄
veſtrum manet. Cap.10.
Amen amen dico vobis: qui nō in A
trat per oſtium in ouile
ouium: ſed aſcendit aliunde:
ille fur eſt et latro.
Qui aūt intrat per oſtium: paſtor
eſt ouium. Huic oſtiarius aperit:
⁊ oues vocem eius
audiūt. Et ꝓprias oues vocat
nominatim: et educit eas. Et cum
proprias oues emiſerit: ante eas
vadit: et oues illum ſequuntur:
quia ſciunt vocem eius.
Alienum autem non ſequūtur ſed
effugiunt ab eo: quia non nouerunt
vocem alienorum. Hoc
prouerbium dixit eis ieſus. Illi
autem non cognouerūt quid loqret eis.
Dixit ergo eis iterum ieſus.
Amen amen dico vobis quia ego ſuꝫ
oſtium ouiuꝫ. Omnes quotquot venerūt
fures ſunt ⁊ latrones: ſed nō audierūt
eos oues. Ego ſum
oſtiū: per me ſi quis introierit ſaluabit
et ingredietur et egredietur: et paſcua
inueniet. Fur non venit niſi
vt furetur ⁊ mactet et ꝑdat. Ego veni B
vt vitam habeāt: et abūdantiꝰ habeāt.
Ego ſum paſtor bonus: bonus paſtor 1.Cor.9.c.
animam ſuam ponit pro 1.Joh.3.c.
ouibꝰ ſuis. Mercēnariꝰ āt ⁊ q̄ nō ē pa
ſtor cuius non ſunt oues proprie: videt
lupum venientem et dimittit oues
et fugit: et lupus rapit
et diſpergit oues. Mercēnarius autem Mat.8.g.
fugit quia mercēnarius eſt: ⁊ nō ꝑtinet Mar.5.b.
ad eum de ouibus. Ego ſum paſtor Luce.8.c.
bonꝰ: ⁊ cognoſco oues meas ⁊ cogno Mat.11.g.
ſcunt me mee. Sicut nouit me Luce.10.f.
pater: et ego agnoſco patrem: et Mat.11.b.
animam meam pono pro ouibus meis.
Et alias oues habeo que non ſunt ex
hoc ouili: ⁊ illas oportet me adducere
et vocem meam audient: et
fiet vnū ouile ⁊ vnꝰ paſtor. Propterea
me diligit pater: quia ego pono
animam meam vt iterum ſumam
eam. Nemo tollet eam a me: ſed
ego ponā eam a meipſo. Poteſtatem
habeo ponendi eam: et ptātē hēo iterū
ſumendi eam. Hoc mandatum accepi

© Biblioteca Nacional de España

παρά τοῦ πατρός μου. σχίσμα οὖν πά-
λιν ἐγένετο ἐν τοῖς ἰουδαίοις διὰ τοὺς λό
γους τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοί ἐξ αὐ-
τῶν. δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται. τί αὐτοῦ
ἀκούετε. ἄλλοι ἔλεγον. ταῦτα τὰ ῥήματα
οὐκ ἐστί δαιμονιζομένου. μὴ δαιμόνιον
δύναται τυφλῶν ὀφθαλμούς ἀνοίγειν. ἐγέ
νετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν ἱεροσολύμοις, καὶ χει
μὼν ἦν. καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ
ἐν τῇ στοᾷ σολομῶνος. ἐκύκλωσαν οὖν
αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ. ἕως
πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις. εἰ σὺ εἶ ὁ
χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐ
τοῖς ὁ ἰησοῦς. εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύε-
τε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περί ἐμοῦ
ἀλλ᾽ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. οὐ γάρ ἐστέ ἐκ
τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν καθὼς εἶπον ὑ-
μῖν. τὰ πρόβατα τὰ ἐμά τῆς φωνῆς μου ἀ-
κούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτά καὶ ἀκολουθοῦ
σί μοι. κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς,
καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ
οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. ὁ
πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων
ἐστί, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς
χειρός τοῦ πατρός μου. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ
ἕν ἐσμέν. ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ
ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐ
τοῖς ὁ ἰησοῦς. πολλὰ καλά ἔργα ἔδειξα ὑ
μῖν ἐκ τοῦ πατρός μου, διά ποῖον αὐτῶν
ἔργον λιθάζετέ με. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰου
δαῖοι λέγοντες. περί καλοῦ ἔργου οὐ λι-
θάζομέν σε, ἀλλὰ περί βλασφημίας, καὶ ὅ
τι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ἀ-
πεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. οὐκ ἐστὶ γεγραμ-
μένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν. ἐγὼ εἶπα θεοί ἐσ-
τέ. εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς πρὸς οὓς ὁ λόγος
τοῦ θεοῦ ἐγένετο καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ
γραφή, ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν
εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφη-
μεῖς, ὅτι εἶπον υἱός τοῦ θεοῦ εἰμί. εἰ οὐ ποι
ῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετε
μοι. εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοί μὴ πιστεύητε, τοῖς
ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύση
τε ὅτι ἐν ἐμοί ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν αὐτῷ. ἐζή-
τουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ
τῆς χειρός αὐτῶν. καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν
τοῦ ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν ἰω-
άννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐ-
κεῖ. καὶ πολλοί ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ
ἔλεγον. ὅτι ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίη-
σεν οὐδέν. πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ἰωάννης πε-

a patre meo. Diſſenſio iterum
facta eſt inter iudeos ꝓpter ſermones
hos. Dicebant aũt multi ex ipſis.
Demoniũ habet et inſanit. Quid eum C
auditis? Alij dicebant: hec verba
nõ ſunt demoniũ habẽtis. Nũquid de-
moniũ põt cecoꝝ oculos aperire? Facta
ſũt aũt encenia i hieroſolymis: ꝛ hiems
erat. Et ambulabat ieſus in templo
i porticu ſalomonis. Circũdederũt ergo
eum iudei: et dicebant ei. Quouſq;
animam noſtram tollis? Si tu es
chriſtus dic nobis palam? Rñdit eis
ieſus. Loquor vobis et non creditis.
Opera que ego facio in nomine
pr̃is mei: hec teſtimoniũ ꝑhibẽt de me.
Sed vos non creditis quia nõ eſtis ex
ouibus meis ſicut dixi vobis.
Oues mee vocem meam audiunt:
et ego cognoſco eas et ſequuntur
me. Et ego vitam eternam do eis:
et non peribunt in eternum: et
non rapiet eas quiſq; de manu mea.
Pater meus qui dedit mihi maior oĩbus
eſt: et nemo poteſt rapere de
manu patris mei. Ego et pater
vnũ ſumus. Suſtulerũt ergo iteꝝ lapides
iudei vt lapidarent eũ. Reſpondit eis
ieſus. Multa bona opera oſtẽdi vobis
ex patre meo: ꝓpter quod eorum
opus me lapidatis? Rñderunt ei iudei
De bono opere non lapidamus D
te: ſed de blaſphemia et quia
tu homo cũ ſis facis teipſũ deũ. Rñ
dit eis ieſus. Nonne ſcriptum eſt
in lege veſtra quia ego dixi dij eſtis? ps.81.
Si illos dixit deos ad quos ſermo
dei factus eſt: et non poteſt ſolui
ſcriptura: quẽ pater ſãctificauit ꝛ miſit
in mundum vos dicitis q: blaſphemas
quia dixi filius dei ſum. Si non facio
opera patris mei nolite credere
mihi. Si aũt facio ꝛ ſi mihi nõ vultis cre
dere opibus credite: vt cognoſcatis ꝛ cre
datis q: pr̃ i me eſt: ꝛ ego i patre. Que Mat.12.b.
rebãt ergo eũ apprehẽdere: et exiuit de Mar.5.b.
manibus eorum. Et abijt iterũ trans
iordanem in eum locũ vbi erat iohãnes
baptizans primum: ꝛ manſit illic.
Et multi venerunt ad eum et
dicebãt. Quia iohãnes quidẽ ſignũ fecit
nullũ. Omnia aũt quecũq; dixit iohãnes de

© Biblioteca Nacional de España

ρὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. καὶ ἐπίστευσαν πολ-
λοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν. Cap. 11.

Ἦν δέ τις ἀσθενῶν λάζαρος ἀπὸ βηθανί-
ας, ἐκ τῆς κώμης μαρίας καὶ μάρθας
τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ἦν δὲ μαρία ἡ ἀλείψα-
σα τὸν κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πό-
δας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς
λάζαρος ἠσθένει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελ-
φαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι. κύριε, ἴδε ὃν φι-
λεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· αὕ-
τη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ'
ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱ-
ὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. ἠγάπα δὲ ὁ ἰησοῦς
τὴν μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν
λάζαρον. ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τό-
τε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.
ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ. ἄγωμεν εἰς τὴν ἰουδαίαν πάλιν. λέγου-
σιν αὐτῷ οἱ μαθηταί. ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε
λιθάσαι οἱ ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ.
ἀπεκρίθη ἰησοῦς. οὐχὶ δώδεκα ὧραι εἰσὶ τῆς
ἡμέρας. ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ
προσκόπτει ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τού-
του βλέπει. ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκ-
τί, προσκόπτει ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐ-
τῷ. ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐ-
τοῖς. λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται,
ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. εἶ-
πον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. κύριε, εἰ κεκοίμη-
ται σωθήσεται. εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦς περὶ τοῦ
θανάτου αὐτοῦ, ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι πε-
ρὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν
εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παρρησίᾳ. λάζαρος ἀ-
πέθανε, καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε ὅ-
τι οὐκ ἤμην ἐκεῖ. ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.
εἶπεν οὖν θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος
τοῖς συμμαθηταῖς. ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀπο-
θάνωμεν μετ' αὐτοῦ. ἐλθὼν οὖν ὁ ἰησοῦς
εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα
ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ βηθανία ἐγγὺς τῶν
ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκα-
πέντε. καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐ-
ληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ τὴν μάρθαν καὶ
μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς πε-
ρὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. ἡ οὖν μάρθα ὡς
ἤκουσεν ὅτι ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐ-
τῷ, μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. εἶπεν
οὖν ἡ μάρθα πρὸς τὸν ἰησοῦν. κύριε εἰ ἦς
ὧδε ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει. ἀλ-
λὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν
δώσει σοι ὁ θεός. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς. ἀ-
ναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. λέγει αὐτῷ

hoc vera erant: et multi crediderunt
in eum. Cap. 11.

Erat aũt qdã languẽs lazarꝰ a be- A
thãia: de castello marie et marthe
sororis eius. Maria aũt erat que vnxit
dominum vnguento et extersit pedes
eiꝰ capillis suis: cuius frater
lazarꝰ infirmabat. Miserũt ergo sorores
eiꝰ ad eũ dicẽtes. Dñe ecce quẽ amas
infirmat. Audiens aũt iesus dixit eis.
Infirmitas hec non est ad mortẽ: sed
pro gloria dei: vt glorificetur filius
dei per eam. Diligebat autem iesus
martham et sororẽ eius mariam et lazarũ. Ut ergo audiuit qꝫ infirmabat
quidẽ mãsit in eodẽ loco duobꝰ diebꝰ.
Deinde post hec dicit discipulis suis.
Eamus in iudeam iterum. Dicunt
ei discipuli. Rabbi nunc querebant te B
iudei lapidare: et iterum vadis illuc?
Rñdit iesus. Nõne duodecim sũt hore
diei? Si quis ambulauerit in die: nõ
offendit quia lucem huius mundi
videt. Si autẽ ambulauerit in nocte
offendit: quia lux non est in eo.
Hec ait: et post hec dicit eis.
Lazarus amicus noster dormit
sed vado vt a somno excitẽ eũ. Dixerũt Mar. 9. c.
ergo discipuli eius. Domine si dormit Mar. 5. b.
saluus erit. Dixerat autem iesus de
morte eius: illi autẽ putauerũt qꝫ de
dormitione somni diceret. Tunc ergo
iesꝰ dixit eis manifeste. Lazarꝰ mortuꝰ
est: et gaudeo propter vos vt credatis
qm̃ non erã ibi. Sed eamus ad eum.
Dixit ergo thomas qui dr̃ didymꝰ ad
cõdiscipulos. Eamus et nos et moria-
mur cum eo. Uenit itaqꝫ iesus: et C
inuenit eum quattuor dies iam iuxta
in monumẽto habẽtẽ. Erat ãt bethania
hierosolymam quasi stadijs quindecim.
Multi autem ex iudeis venerant
ad martham et
mariam vt consolarẽtur eas de
fratre suo. Martha ergo vt
audiuit quia iesus venit occurrit illi:
maria autem domi sedebat. Dixit
ergo martha ad iesum. Dñe si fuisses
hic frater meus nõ fuisset mortuꝰ. Sed
et nũc scio qꝫ quecũqꝫ poposceris a deo
dabit tibi deꝰ. Dicit illi iesus. Resur-
get frater tuus. Dicit ei

© Biblioteca Nacional de España

ἡ μάρθα. οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστά-
σει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰη-
σοῦς. ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. ὁ πι-
A στεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται. καὶ
πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀ-
ποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο. λέ-
γει αὐτῷ. ναὶ κύριε. ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι
σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς τὸν
κόσμον ἐρχόμενος. καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἀ-
πῆλθε καὶ ἐφώνησε μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐ-
τῆς λάθρα εἰποῦσα. ὁ διδάσκαλος πάρεσ-
τι καὶ φωνεῖ σε. ἐκείνη ὡς ἤκουσεν ἐγείρεται
ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν. οὔπω δὲ ἐ-
ληλύθει ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ ἦν ἐν
τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ μάρθα.
οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ αὐτῆς ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν
μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠ-
κολούθησαν αὐτῇ λέγοντες. ὅτι ὑπάγει εἰς
τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ἡ οὖν μαρία
B ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν
ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας λέγουσα αὐ-
τῷ. κύριε εἰ ἧς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ
ἀδελφός. ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαί-
ουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ ἰουδαί-
ους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι,
καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, καὶ εἶπε. ποῦ τεθεί-
κατε αὐτόν. λέγουσιν αὐτῷ. κύριε ἔρχου
.9.c. .5.b. καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ
ἰουδαῖοι. ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. τινὲς δὲ
ἐξ αὐτῶν εἶπον. οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοί-
ξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι
ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ. ἰησοῦς οὖν πά-
λιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ
μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκει-
το ἐπ αὐτῷ. λέγει ὁ ἰησοῦς. ἄρατε τὸν λί-
θον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος
μάρθα. κύριε ἤδη ὄζει, τεταρταῖος γάρ ἐσ-
C τι. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς. οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐ-
ὰν πιστεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. ἦ-
ραν οὖν τὸν λίθον οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος.
ὁ δὲ ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ
εἶπε. πάτερ εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς
μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκού-
εις, ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶ-
πον ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε.
λάζαρε δεῦρο ἔξω. καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς
δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρί-
αις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο
λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. λύσατε αὐτὸν καὶ ἄ-
φετε ὑπάγειν. πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν ἰουδαίων
οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν μαρίαν, καὶ θεασάμενοι

martha. Scio quia reſurget in reſurre-
ctione in nouiſſimo die. Dicit ei ieſus.
Ego ſuꝫ reſurrectio ⁊ vita. Qui credit
in me: etiam ſi mortuus fuerit viuet: ⁊
omnis q̄ viuit et credit in me: nō mo-
rietur in eternum. Credis hoc? Ait
illi. Utiqꝫ domine. Ego credidi quia Roma.10.b
tu es chriſtus filius dei viui qui in hunc D
mundū veniſti. Et cuꝫ hoc dixiſſet abijt
et vocauit mariam ſororem ſuam
ſilentio dicens. Magiſter adeſt:
et vocat te. Illa vt audiuit ſurrexit
cito: ⁊ venit ad eū. Nōdū enī venerat
ieſus in caſtellum: ſed erat adhuc in illo
loco vbi occurrerat ei martha.
Judei ergo qui erāt cum ea in domo
et conſolabantur eam: cum vidiſſent
mariā q2 cito ſurrexit ⁊ exijt: ſecuti ſunt
eam dicentes. Quia vadit ad
monumentū vt ploret ibi. Maria ergo
cum veniſſet vbi erat ieſus: vidēs euꝫ
cecidit ad pedes eius: et dixit ei.
Dñe ſi fuiſſes hic: non eſſet mortuus
frater me9. Jeſus ergo vt vidit eā plo-
rantem et iudeos qui venerant cum ea
plorantes: infremuit ſpiritu
⁊ turbauit ſeipm: ⁊ dixit. Ubi poſuiſtis
eum? Dicunt ei. Domine veni ergo
⁊ vide. Et lachrimat' eſt ieſus. Dixerūt E
iudei. Ecce quō amabat eū. Quidā āt
ex ipſis dixerūt. Nō poterat hic qui ape-
ruit oculos ceci nati facere
vt hic non moreretur? Jeſus ergo rur-
ſum fremens in ſemetipō venit ad
monumētū. Erat āt ſpelūca ⁊ lapis ſup-
poſitus erat ei. Ait ieſus. Tollite lapi-
dē. Dicit ei martha ſoror ei9 q̄ mortu9
fuerat. Dñe iā fetet: ꝗtriduan9 ē eniꝫ.
Dicit ei ieſus. Nonne dixi tibi: qm̄ ſi
credideris videbis gliam dei? Tulerūt
ergo lapidem.
Jeſus autem eleuatis ſurſum oculis
dixit. Pater grās ago tibi: qm̄ audiſti
me. Ego āt ſciebā q2 ſemp me audis:
ſed ꝓpter populuꝫ qui circumſtat dixi:
vt credant quia tu me miſiſti.
Hec cū dixiſſet voce magna clamauit.
Lazare veni foras. Et ſtatī ꝓdijt q̄ fue-
rat mortu9 ligat9 man9 ⁊ pedes inſtitis
⁊ facies illius ſudario erat ligata.
Dixit eis ieſus. Soluite eum et ſinite F
abire. Multi ergo ex iudeis
q̄ venerāt ad mariā ⁊ marthā ⁊ viderāt

© Biblioteca Nacional de España

ὅσα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς. συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον. τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ. ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν. καὶ ἐλεύσονται οἱ ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν καϊάφας ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς. ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδὲν οὐδὲ διαλογίζεσθε, ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν. ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου προεφήτευσεν, ὅτι ἔμελλεν ὁ ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους. καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διασκορπισμένα συναγάγει εἰς ἕν. ἀπ᾽ ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου εἰς ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ᾽ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες. τί δοκεῖ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν. δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

Cap.12.

Ὁ οὖν ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς βηθανίαν, ὅπου ἦν λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. ἡ οὖν μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἰούδας σίμωνος ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι. διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς. εἶπε δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελλεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβά

que fecit ieſus: crediderunt in eum. Quidam aūt ex ipſis abierunt ad phariſeos ⁊ dixerunt eis que fecit ieſus. Collegerunt ergo pontifices et phariſei cōciliū: ⁊ dicebāt. Quid facimus? quia hic homo multa ſigna facit. Si dimittimus eum ſic omnes credent in eum. Et venient romani: et tollent noſtrum locum ⁊ gentē. Un9 āt ex ipſis caiphas noīe: cum eſſet pontifex anni illius: dixit eis. Vos neſcitis quicq̄ nec cogitatis: quia expedit nobis vt vnus moriatur homo pro populo ⁊ nō tota gens pereat. Hoc autem a ſemetipſo B
non dixit. ſed cum eſſet pontifex anni illius ꝓphetauit: q᷑ ieſus moritur9 erat pro gente. Et non tantum pro gente ſed vt filios dei qui erāt diſperſi congregaret in vnum. Ab illo ergo die Mat.11.b.
cogitauerunt vt interficerent eum. Mar.3.b.
Jeſus ergo iā nō palā ambulabat apd̄ iudeos: ſed abijt inde in regionem iuxta deſertum in ciuitatē q̄ dicit̄ effrē: ⁊ ibi morabat̄ cū diſciplis ſuis. Proximū āt erat paſcha Mat.26.a.
iudeorum ⁊ aſcenderūt multi hieroſoly Mar.11.a.
mam de regione ante paſcha: Luce.14.a.
vt ſāctificarēt ſeipſos. Querebāt ergo ieſum et colloquebant̄ ad inuicē in tēplo ſtantes. Quid putatis: q᷑ nō venit ad diē feſtum iſtum. Dederāt aūt pōtifices ⁊ phariſei mādatū vt ſi q̄s cognouerit vbi ſit indicet vt apprehendant eum.

Cap.12.

Jeſus ergo ante ſex dies paſche A
venit bethaniā vbi lazarus fuerat Mat.26.a.
mortuus quē ſuſcitauit ieſus. Mar.14.a.
Fecerunt aūt ei cenam ibi: ⁊ martha miniſtrabat: lazarus vero vnus erat ex diſcūbētib9 cū
eo. Maria ergo accepit librā vnguēti Mat.26.b.
nardi piſtici precioſi: et vnxit Mar.14.a.
pedes ieſu: et exterſit pedes ei9 capill' Luce.7.f.
ſuis: et dom9 impleta eſt ex odore vnguenti. Dixit ergo vnus ex diſcipulis eius iudas ſcariotis qui erat eum traditurus. Quare hoc vnguentum non venijt trecentis denarijs et datum eſt egenis? Dixit aūt hoc non quia de egenis pertinebat ad eum: ſed quia fur erat et loculos habēs ea q̄ mittebāt̄ portabat.

© Biblioteca Nacional de España

σταζεν. είπεν ούν ο ιησούς. άφες αύτήν, εις
την ημέραν του ενταφιασμού μου. τετήρη=
κεν αυτό. τους πτωχούς γαρ πάντοτε έχε=
τε μεθ εαυτών, εμέ δε ου πάντοτε έχετε.
έγνω ούν όχλος πολύς εκ των ιουδαίων
ότι εκεί εστί, και ήλθον ου διά τον ιησούν
μόνον, αλλ ίνα και τον λάζαρον ίδωσιν ον
ήγειρεν εκ νεκρών. εβουλεύσαντο δε οι αρ=
χιερείς ίνα και τον λάζαρον αποκτείνωσιν,
ότι πολλοί δι αυτόν υπήγον των ιουδαί=
ων, και επίστευον εις τον ιησούν. τη επαύριον
όχλος πολύς ο ελθών εις την εορτήν, α=
κούσαντες ότι έρχεται ο ιησούς εις ιεροσό=
λυμα, έλαβον τα βαΐα των φοινίκων, και
εξήλθον εις υπάντησιν αυτώ και έκραζον.
ωσαννά ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονό=
ματι κυρίου βασιλεύς του ισραήλ. ευρών
δε ο ιησούς ονάριον εκάθησεν επ αυτώ, κα
θώς εστί γεγραμμένον. μη φοβού θύγατερ
σιών, ιδού ο βασιλεύς σου έρχεται καθήμε
νος επί πώλον όνου. ταύτα δε ουκ έγνω=
σαν οι μαθηταί αυτού το πρώτον, αλλ ό=
τε εδοξάσθη ο ιησούς τότε εμνήσθησαν ότι
ταύτα ην επ αυτώ γεγραμμένα. και ταύ=
τα εποίησαν αυτώ. εμαρτύρει ούν ο όχλος
ο ων μετ αυτού, ότε τον λάζαρον εφώνη=
σεν εκ του μνημείου, και ήγειρεν αυτόν εκ
νεκρών. διά τούτο και υπήντησεν αυτώ ο ό=
χλος, ότι ήκουσε τούτο αυτόν πεποιηκέναι
το σημείον. οι ούν φαρισαίοι είπον προς ε=
αυτούς. θεωρείτε ότι ουκ ωφελείτε ουδέν. ί
δε ο κόσμος οπίσω αυτού απήλθεν. ήσαν δε
τινές έλληνες εκ των αναβαινόντων ίνα
προσκυνήσωσιν εν τη εορτή. ούτοι ούν προ
σήλθον φιλίππω τω από βηθσαϊδά της γα=
λιλαίας, και ηρώτων αυτόν λέγοντες. κύριε
θέλομεν τον ιησούν ιδείν. έρχεται φίλιππος
και λέγει τω ανδρέα. και πάλιν ανδρέας
και φίλιππος λέγουσι τω ιησού. ο δε ιη=
σούς απεκρίνατο αυτοίς λέγων. ελήλυθεν
η ώρα ίνα δοξασθή ο υιός του ανθρώπου. α
μήν αμήν λέγω υμίν, εάν μη ο κόκκος του
σίτου πεσών εις την γην αποθάνη αυτός
μόνος μένει. εάν δε αποθάνη, πολύν καρ=
πόν φέρει. ο φιλών την ψυχήν αυτού απολέ
σει αυτήν. και ο μισών την ψυχήν αυτού
εν τω κόσμω τούτω, εις ζωήν αιώνιον φυ
λάξει αυτήν. εάν εμοί διακονή τις, εμοί ακο=
λουθείτω. και όπου ειμί εγώ, εκεί και ο διά=
κονος ο εμός έσται. και εάν τις εμοί διακο=
νή τιμήσει αυτόν ο πατήρ. νυν η ψυχή μου
τετάρακται. και τι είπω. πάτερ σώσον με εκ
της ώρας ταύτης. αλλά διά τούτο ήλθον

Dixit ergo iesus. Sinite illam: vt in
diem sepulture mee seruet
illud. Pauperes enim semper habetis (B)
vobiſcũ: me aũt non semper habebitis.
Cognouit ergo turba multa ex iudeis — Mat. 21. a.
quia illic eſt et venerũt non ꝑpter ieſũ — Mar. 11. a.
tantum: sed vt lazarum viderent quem — Luce. 19. d
ſuſcitauit a mortuis. Cogitauerũt aũt prĩ
cipes ſacerdotũ vt ⁊ lazaꝝ interficerent:
qꝛ multi ꝑpter illũ abibãt ex iudeis:
et credebant in ieſuꝫ. In craſtinũ autem — Mat. 21. a.
turba multa q̃ venerat ad diẽ feſtũ: cũ — Mar. 11. b.
audiſſent qꝛ venit ieſus hieroſolymam: — Luce. 19. f.
acceperunt ramos palmarum et
ꝓceſſerunt obuiam ei et clamabant.
Oſanna benedictus qui venit in noĩe
domini rex iſrael. Et inuenit
ieſus aſellum et ſedit ſuper eum: ſicut — Mat. 21. a.
ſcriptum eſt. Noli timere filia — Eſaie. 62. d
ſion: ecce rex tuus venit ſedens — Zacha. 9. b
ſuper pullum aſine. Hec non cognoue (C)
runt diſcipuli eius primuꝫ: ſed quãdo
glorificatꝰ eſt ieſus tũc recordati ſũt qꝛ
hec erant ſcripta de eo. Et hec
fecerũt ei. Teſtimoniũ ergo ꝑhibebat tur
ba que erat cum eo: qñ lazarum voca
uit de monumento: et ſuſcitauit eum a
mortuiꝫ. Propterea ⁊ obuiã vẽit ei tur
ba: quia audierunt eum feciſſe hoc
ſignuꝫ. Phariſei ergo dixerũt ad ſemet
ipſos. Videtꝭ quia nihil ꝓficimꝰ? Ecce
mũdus totꝰ poſt eũ abijt. Erant autẽ
quidã gentiles ex his qui aſcenderãt vt
adorarẽt in die feſto. Hi ergo acceſ=
ſerũt ad philippũ q̇ erat a bethſaida gali=
lee: et rogabant eum dicentes. Domine
volumus ieſuꝫ videre. Venit philippꝰ:
et dicit andree. Andreas rurſum
et philippus dixerũt ieſu. Jeſus autẽ (D)
reſpondit eis dicens. Venit
hora vt clarificetur filiꝰ hominiꝫ. Amẽ
amen dico vobis: niſi granum
frumẽti cadẽs in terrã mortuũ fuerit ipꝫ
ſolũ manet. Si aũt mortuũ fuerit: mul
tũ fructũ affert. Qui amat aĩaꝫ ſuã: ꝑ= — Mat. 10. g.
det eam. Et qui odit animam ſuam — ⁊. 16. f.
in hoc mundo in vitam eternam cuſto — Mar. 8. g.
diet eam. Si quis mihi miſtrat: me ſe — Luce. 17. g.
quatur. Et vbi ſum ego illic ⁊ miniſter
meꝰ erit. Si q̇s mihi ⌐ Nũc aĩa mea — Mat. 26. d.
miniſtrauerit: honorificabit eũ pr̃ meꝰ. — Mar. 14. d
turbata eſt. Et q̃d dicã? Pr̃ ſaluifica
hac hora. Sed ꝑpterea veni ⌞ me ex

© Biblioteca Nacional de España

εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ δόξασόν σου
τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ. καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ οὖν
ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βρον-
τὴν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλεγον. ἄγγελος αὐ-
τῷ λελάληκεν. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν. οὐ
δι᾽ ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι᾽ ὑ-
μᾶς. νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου. νῦν ὁ ἄρ-
χων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔ-
ξω. κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς πάντας
ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. τοῦτο δὲ ἔλεγε
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσ-
κειν. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος. ἡμεῖς ἠκούσα-
μεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς
τὸν αἰῶνα. καὶ πῶς σὺ λέγεις δεῖ ὑψωθῆ-
ναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. τίς ἐστιν οὗ-
τος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. εἶπεν οὖν αὐτοῖς
ὁ ἰησοῦς. ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ᾽ ὑ-
μῶν ἐστί. περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα
μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ. καὶ ὁ περιπα-
τῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. ἕ-
ως τὸ φῶς ἔχετε πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα
υἱοὶ φωτὸς γένησθε. ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰη-
σοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ᾽ αὐτῶν. το-
σαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπρο-
σθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. ἵνα ὁ
λόγος ἠσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν
εἶπε. κύριε τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ
ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη. διὰ τοῦ-
το οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶ-
πεν ἠσαΐας. τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλ-
μούς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν,
ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι
τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι καὶ ἰάσωμαι
αὐτούς. ταῦτα εἶπεν ἠσαΐας ὅτε εἶδε τὴν
δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. ὅ-
μως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς φα-
ρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνά-
γωγοι γένωνται. ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν
τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν
τοῦ θεοῦ. ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν. ὁ πισ-
τεύων εἰς ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ᾽ εἰς
τὸν πέμψαντά με. καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ, θεω-
ρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσ-
μον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἐν
τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ
τῶν ῥημάτων καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρί-
νω αὐτόν. οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσ-
μον, ἀλλ᾽ ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐ-
μὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει
τὸν κρίνοντα αὐτόν. ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα
ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, ὅ-

in horā hāc. Pater clarifica nomē tuū.
Venit ergo vox de celo dicens.
Et clarificaui et iterū clarificabo.
Turba ergo q̄ ſtabat & audierat: dice-
tonitruū eſſe factū. Alij āt dicebāt. An-
gel9 ei locut9 eſt. Rñdit iesus & dixit. E
Nō ꝑpter me hec vox venit: ſed pro-
pter vos. Nūc iudiciū ē mūdi. Nūc pri-
ceps huius mundi eijcietur foras.
Et ego ſi exaltat9 fuero a terra: omnia
trahā ad meipſū. Hoc autē dicebat
ſignificans qua morte eſſet moriturus.
Reſpondit ei turba. Nos audiuimus
ex lege q2 chriſtus manet in
eternum. Et quō tu dicis oportet exal-
tari filium hominis? Et quis eſt iſte
filius hominis? Dixit ergo eis
iesus. Adhuc modicū lumen in vobis
eſt. Ambulate dum lucem habetis: vt Ephe.5.b.
non vos tenebre cōprehēdāt. Et q̄ ambu- 1.Theſ.5.a
lat in tenebris neſcit quo vadat. Dum
lucem habetis credite in lucem: vt
filij lucis ſitis. Hec locutus eſt iesus:
et abijt & abſcondit ſe ab eis. Cum F
autem tanta ſigna feciſſet coram
eis non credebant in eum: vt
ſermo eſaie ꝓphete impleretur quem
dixit. Dñe q̄s credidit auditui nr̄o? et Eſa.53.a.
brachiū dñi cui reuelatū ē. Propterea
non poterant credere: quia iterū dixit
eſaias. Excecauit oculos eorum: Mat.13.b.
et indurauit cor eorum: Mar.4.b.
vt non videant oculis et non intelligāt Luce.8.b
corde: et conuertantur et ſanem Actu.28.d.
eos. Hec dixit eſaias quādo vidit Eſaie.6.d.
gloriā eius: et locut9 eſt de eo. Verū
tamen et ex principibus multi
crediderūt in eū: ſed ꝑpter phariſeos
nō confitebantur: vt de ſynagoga non
eijcerentur. Dilexerunt enim gloriam
hominum magis q̄ gloriam
dei. Ieſ9 āt clamauit & dixit. Qui cre-
dit in me: non credit in me ſed in
eū q̄ miſit me. Et q̄ videt me: videt G
eū qui miſit me. Ego lux in mundum
veni: vt omnis qui credit in me: in
tenebris nō maneat. Et ſi q̄s audierit
vba mea & nō cuſtodierit: ego nō iu-
dico eū. Nō enim veni vt iudicē mūdū
ſed vt ſaluificē mūdū. Qui ſpernit me
et non accipit verba mea habet
qui iudicet eū. Sermo quē locut9 ſū:
ille iudicabit eū in nouiſſimo die: quia

© Biblioteca Nacional de España

τι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα. ἀλλ' ὁ πέμ
ψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε
τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντο
λὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ
ἐγώ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ πατὴρ οὕτως λα
λῶ. Cap.13.
Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ ἰη
σοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα με
ταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πα=
τέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσ
μῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. καὶ δείπ
νου γενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκό
τος εἰς τὴν καρδίαν ἰούδα σίμωνος ἰσκαρι=
ώτου ἵνα αὐτὸν παραδῷ, εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅ
τι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς
χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθε καὶ πρὸς
τὸν θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου
καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον δι
έζωσεν ἑαυτόν. εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νι
πτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν
μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν δι
εζωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς σίμωνα πέ=
τρον, καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος. κύριε σύ μου
νίπτεις τοὺς πόδας. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶ=
πεν αὐτῷ. ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρ=
τι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. λέγει αὐτῷ πέ=
τρος. οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν
αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ἐὰν μὴ νί
ψω σε οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. λέγει αὐ=
τῷ σίμων πέτρος. κύριε μὴ τοὺς πόδας
μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κε
φαλήν. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ὁ λελουμένος
οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι,
ἀλλ' ἐστὶ καθαρὸς ὅλος. καὶ ὑμεῖς καθαροί
ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ᾔδει γὰρ τὸν πα=
ραδιδόντα αὐτόν. διὰ τοῦτο εἶπεν οὐχὶ
πάντες καθαροί ἐστε. ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς
πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
ἀναπεσὼν πάλιν εἶπεν αὐτοῖς. γινώσκετε
τί πεποίηκα ὑμῖν. ὑμεῖς φωνεῖτέ με ὁ δι=
δάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε.
εἰμὶ γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πό=
δας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀ
φείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. ὑπό
δειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐ
ποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ
κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων
τοῦ πέμψαντος αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε,
μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάν
των ὑμῶν λέγω. ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην
ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. ὁ τρώγων μετ'
ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρ=

ego ex meipo non ſum locut9: ſed q̇ mi
ſit me pater: ipe mihi mandatū dedit
q̇d dicā ⁊ q̇d loquar. Et ſcio q2 māda
tū ei9 vita eterna eſt. Que ergo ego lo=
quor: ſicut dixit mihi pater ſic loquor.
Cap.13.
Ante diē feſtum paſche ſciens ieſus
q2 venit hora eius vt tranſeat
ex hoc mundo ad patrem:
cum dilexiſſet ſuos qui erant in mundo:
in finem dilexit eos. Et cena Luce.22.a.
facta cum diabolus iam miſiſſet
in cor vt traderet eū iudas ſimonis ſca
riotis: ſciens quia Mat.11.g.
omnia dedit ei pater in Luce.10.f. ſup.6.c.
manus: et quia a deo exiuit et ad
deum vadit: ſurgit a cena ⌈teū
⁊ ponit veſtimēta ſua: et cū accepiſſet li
precinxit ſe. Deinde miſit aquā in pel
uim: et cepit lauare pedes ⌈p̄cinct9.
diſcipulorum: ⁊ extergere litheo quo erat
Venit ergo ad ſimonem petrum.
Et dicit ei petr9. Domine tu mihi
lauas pedes? Reſpondit ieſus: et dixit
ei. Quod ego facio tu neſcis modo:
ſcies autē poſtea. Dicit ei petrus.
Non lauabis mihi pedes in
eternum. Rn̄dit ei ieſus. Si non laue
ro te non habebis partē mecū. Dicit ei
ſimon petr9. Dn̄e non tantum pedes
meos: ſed et manus et caput.
Dicit ei ieſus. Qui lotus eſt B
non indiget niſi vt pedes lauet:
ſed eſt mundus totus. Et vos mundi
eſtis ſ3 nō oēs. Sciebat enī q̇s nā eēt q̇ tra
deret eū. Propterea dixit non
eſtis mundi omnes. Poſtq̄ ergo lauit
pedes eorum: accepit veſtimēta ſua: ⁊ cu3
recubuiſſet iterum dixit eis. Scitis
q̇d fecerī vobis. Vos vocatis me ma
giſter ⁊ domine et bene dicitis.
Sū eteni. Si ergo ego laui pedes ve= Galla.6.a.
ſtros dominus ⁊ magiſter: vos debetis
alter alterius lauare pedes. Exemplu3
eni dedi vobis: vt queadmodū ego fe=
ci vobis: ita et vos faciatis. Amen amē Mat.10.c.
dico vobis: non eſt ſeruus maior Luce.6.f. j.15.f.
domino ſuo: nec3 apoſtolus maior eſt
eo qui miſit illum. Si hec ſcitis
beati eritis ſi feceritis ea. Nō de oib9
vobis dico. Ego ſcio quos elegerim.
S3 vt adimpleat ſcriptura. Qui mādu Pſal.40.
cat mecū panē: leuauit cōtra me calca=

© Biblioteca Nacional de España

ναν αυτού. απάρτι λέγω υμίν προ/του γενέ
σθαι, ίνα όταν γένηται πιστεύσητε ότι εγώ
ειμί. αμήν αμήν λέγω υμίν/ο λαμβάνων ε
άν τινά πέμψω, εμέ λαμβάνει./ο δε εμέ λαμ
βάνων, λαμβάνει/τον πέμψαντα με. ταύτα
ειπών/ο ιησούς εταράχθη/τω πνεύματι και
εμαρτύρησε και είπεν. αμήν αμήν λέγω υ=
μίν ότι εις εξ υμών παραδώσει με. έβλεπον
ουν εις αλλήλους/οι μαθηταί απορούμενοι
περί τίνος λέγει. ην δε ανακείμενος εις/των
μαθητών αυτού εν/τω κόλπω/του ιησού
ον ηγάπα/ο ιησούς. νεύει ουν τούτω σίμων
πέτρος πυθέσθαι τις αν είη περί ου λέγει.
επιπεσών δε εκείνος επί/το στήθος/του ιησού
λέγει αυτώ. κύριε τις εστίν. αποκρίνεται/ο
ιησούς. εκείνος εστίν ω εγώ βάψας/το ψω
μίον επιδώσω. και εμβάψας/το ψωμίον, δί
δωσιν ιούδα σίμωνος ισκαριώτη. και μετά
/το ψωμίον τότε εισήλθεν εις εκείνον/ο σατα
νάς. λέγει ουν αυτώ/ο ιησούς. ο ποιείς ποί
ησον τάχιον. τούτο δε ουδείς έγνω/των α
νακειμένων προς τι είπεν αυτώ. τινές γαρ ε
δόκουν επεί/το γλωσσόκομον είχεν/ο ιού=
δας, ότι λέγει αυτώ/ο ιησούς, αγόρασον ων
χρείαν έχομεν εις/την εορτήν, η/τοις πτω=
χοίς ίνα τι δω. λαβών ουν/το ψωμίον εκεί=
νος ευθέως εξήλθεν. ην δε νυξ ότε εξήλθε. λέ
γει/ο ιησούς. νυν εδοξάσθη/ο υιός/του αν=
θρώπου, και/ο θεός εδοξάσθη εν αυτώ. ει/ο
θεός εδοξάσθη εν αυτώ, και/ο θεός δοξάσει
αυτόν εν εαυτώ, και ευθύς δοξάσει αυτόν.
τεκνία, έτι μικρόν μεθ υμών ειμί. ζητήσετε
με, και καθώς είπον/τοις ιουδαίοις, ότι ό=
που υπάγω εγώ υμείς ου δύνασθε ελθείν.
και υμίν λέγω άρτι. εντολήν καινήν δίδω
μι υμίν ίνα αγαπάτε αλλήλους, καθώς ηγά
πησα υμάς, ίνα και υμείς αγαπάτε αλλή=
λους. εν τούτω γνώσονται πάντες ότι εμοί
μαθηταί εστέ εάν αγάπην έχητε εν αλλή=
λοις. λέγει αυτώ σίμων πέτρος. κύριε που
υπάγεις. απεκρίθη αυτώ/ο ιησούς. όπου
εγώ υπάγω ου δύνασαι με νυν ακολουθή=
σαι, ύστερον δε ακολουθήσεις μοι. λέγει αυ
τώ πέτρος. κύριε, διατί ου δύναμαι σοι α=
κολουθήσαι άρτι,/την ψυχήν μου υπέρ σου
θήσω. απεκρίθη αυτώ/ο ιησούς./την ψυ=
χήν σου υπέρ εμού θήσεις. αμήν αμήν λέ=
γω σοι, ου μη αλέκτωρ φωνήση έως ου α=
παρνήση με τρις. Cap.14.

Μη ταρασσέσθω υμών/η καρδία. πιστεύε
τε εις/τον θεόν, και εις εμέ πιστεύετε.
εν/τη οικία/του πατρός μου μοναί πολλαί
εισίν. ει δε μη, είπον αν υμίν. πορεύομαι

neū ſuū. Amodo dico vobis priuſq̃ fiat
vt cum factū fuerit credatis: qꝛ ego
ſū. Amē amē dico vobis: q̃ accipit ſi Mat.10.g.
quē miſero: me accipit. Qui aūt me ac Lucc.10.c.
cipit: accipit eum qui me miſit. Cū hec C
dixiſſet ieſus turbatus eſt ſpiritu: et
ꝓteſtatꝰ eſt ⁊ dixit. Amen amē dico vo Mat.26.b.
bis qꝛ vnꝰ ex vobis tradet me. Aſpicie Mar.14.b
bant ergo ad inuicem diſcipuli heſitātes Lucc.22.c.
de quo diceret. Erat ergo recūbēs vnꝰ j.21.f.
ex diſcipulis eius in ſinu ieſu
quē diligebat ieſꝰ. Innuit ergo huic ſi
mō petrꝰ ⁊ dixit ei. Quis ē de quo dicit.
Itaq̧ cū recubuiſſet ille ſupra pectꝰ ieſu
dicit ei Domine quis eſt? Reſpondit
ieſus. Ille eſt cui ego intinctum panē
porrexero. Et cum intinxiſſet panē de
dit iude ſimonis ſcariote. Et poſt
buccellā introiuit in eum ſathanas.
Et dicit ei ieſus. Quod facis fac
citiꝰ. Hoc aūt nemo ſciuit diſcūbentiū
ad q̄d dixerit ei. Quidā enim putabāt
quia loculos habebat iudas
ꝙ dixiſſet ei ieſus: eme ea que
opꝰ ſūt nobis ad diē feſtū: aut egenis
vt aliq̄d daret. Cum ergo accepiſſet ille
bucellā: exiuit cōtinuo. Erat aūt nox. D
Cū ergo exiſſet dixit ieſus. Nūc clarifi
catꝰ ē filiꝰ hois: ⁊ deꝰ clarificatꝰ eſt in
eo. Si deꝰ clarificatꝰ ē in eo: ⁊ deꝰ cla
rificabit eū in ſemetipō: ⁊ ꝯtinuo clarifi
cabit eū. Filioli: adhuc modicū vobiſcū
ſū. Quereti me: ⁊ ſicut dixi iudeis: quo ſup.7.c.
ego vado vos non poteſtis venire.
Et vobis dico mō. Mādatū nouū do 1.Cor.4.d
vobis: vt diligatis inuicem ſicut dilexi Ephe.5.a
vos vt et vos diligatis inuicem. Philip.3.c
In hoc cognoſcent oēs qꝛ diſcipuli mei 1.Theſ.4.b
eſtis: ſi dilectionē habueritis ad inuicē.
Dicit ei ſimon petrus. Domine quo
vadis. Reſpondit ieſus. Quo
ego vado non potes me modo ſequi:
ſequeris aūt poſtea. Dicit ei
petrus. Quare non poſſum te ſequi
modo? Animam meam pro te
ponam. Reſpondit ei ieſus. Animam
tuam pro me pones. Amen amen di= Mat.26.c.
co tibi: non cantabit gallus donec Mar.14.d
ter me neges. Cap.14. Luce.22.c.

Et ait diſcipulis ſuis. Nō turbet cor A
vrm neq̧ formidet. Creditis in deū ⁊
in me credite. In domo pr̄is mei mā
ſiōes mlte ſūt. Si quo minꝰ: dixiſſē vo

© Biblioteca Nacional de España

ετοιμάσαι τόπον υμίν. και εάν πορευθώ
και ετοιμάσω υμίν τόπον, πάλιν έρχομαι
και παραλήψομαι υμάς πρός εμαυτόν, ί=
να όπου ειμί εγώ, και υμείς ήτε. και όπου
εγώ υπάγω οίδατε, και την οδόν οίδατε.
λέγει αυτώ θωμάς κύριε ουκ οίδαμεν που
υπάγεις, και πως δυνάμεθα την οδόν ειδέ
ναι. λέγει αυτώ ο ιησούς. εγώ ειμί η οδός
και η αλήθεια και η ζωή. ουδείς έρχεται
προς τον πατέρα ει μή δι εμού. ει εγνώκει
τε με, και τον πατέρα μου εγνώκειτε αν. και
απάρτι γινώσκετε αυτόν, και εωράκατε αυ=
τόν. λέγει αυτώ φίλιππος. κύριε δείξον η=
μίν τον πατέρα, και αρκεί ημίν. λέγει αυτώ
ο ιησούς. τοσούτον χρόνον μεθ υμών ειμί,
και ουκ έγνωκας με. φίλιππε, ο εωρακώς
εμέ, εώρακε τον πατέρα, και πως συ λέ=
γεις δείξον ημίν τον πατέρα. ου πιστεύεις ό
τι εγώ εν τω πατρί και ο πατήρ εν εμοί εσ
τί. τα ρήματα α εγώ λαλώ υμίν, απ εμαυ
τού ου λαλώ. ο δε πατήρ ο εν εμοί μένων
αυτός ποιεί τα έργα. πιστεύετε μοι ότι ε=
γώ εν τω πατρί, και ο πατήρ εν εμοί εσ=
τίν. ει δε μη διά τα έργα αυτά πιστεύετε
μοι. αμήν αμήν λέγω υμίν, ο πιστεύων εις
εμέ, τα έργα α εγώ ποιώ κακείνος ποιήσει,
και μείζονα τούτων ποιήσει, ότι εγώ προς
τον πατέρα μου πορεύομαι. και ότι αν αι=
τήσητε εν τω ονόματί μου, τούτο ποιήσω,
ίνα δοξασθή ο πατήρ εν τω υιώ. εάν τι αι=
τήσητε εν τω ονόματί μου, εγώ ποιήσω. εάν
αγαπάτε με, τας εντολάς τας εμάς τηρήσα
τε. και εγώ ερωτήσω τον πατέρα, και άλλον
παράκλητον δώσει υμίν, ίνα μένη μεθ υ=
μών εις τον αιώνα το πνεύμα της αληθείας,
ο ο κόσμος ου δύναται λαβείν, ότι ου θε=
ωρεί αυτό ουδέ γινώσκει αυτό. υμείς δε γι
νώσκετε αυτό, ότι παρ υμίν μένει. και εν υ=
μίν έσται. ουκ αφήσω υμάς ορφανούς, έρ=
χομαι προς υμάς. έτι μικρόν, και ο κόσμος
με ουκέτι θεωρεί. υμείς δε θεωρείτε με, ότι
εγώ ζω και υμείς ζήσεσθε. εν εκείνη τη ημέ
ρα γνώσεσθε υμείς, ότι εγώ εν τω πατρί
μου και υμείς εν εμοί καγώ εν υμίν. ο έχων
τας εντολάς μου και τηρών αυτάς, εκείνος
εστίν ο αγαπών με. ο δε αγαπών με αγα=
πηθήσεται υπό του πατρός μου. και εγώ α=
γαπήσω αυτόν, και εμφανίσω αυτώ εμαυ=
τόν. λέγει αυτώ ιούδας ουχ ο ισκαριώτης.
κύριε, και τι γέγονεν ότι ημίν μέλλεις εμ=
φανίζειν σεαυτόν και ουχί τω κόσμω. απε=
κρίθη ιησούς και είπεν αυτώ. εάν τις αγαπά
με, τον λόγον μου τηρήσει, και ο πατήρ

bis: qr vado pare vobis locū. Et ſi abiero
et preparauero vobis locū: iterū venio
et accipiam vos ad meipſum: vt
vbi ſum ego τ vos ſitis. Et quo
ego vado ſcitis: et viam ſcitis.
Dicit ei thomas. Dñe neſcimus quo
vadis: et quomodo poſſumus viā ſcire?
Dicit ei ieſus. Ego ſum via
veritas τ vita. Nemo venit
ad patrē niſi per me. Si cognouiſſetis
me: et prēz meū vtiqz cognouiſſetis. Et
amodo cognoſcetis eum: τ vidiſtis eū.
Dicit ei philippus. Dñe oſtende nobis
patrem τ ſufficit nobis. Dicit ei
ieſus. Tanto tempore vobiſcum ſum
τ nō cognouiſtis me? Philippe q̄ vidit
me vidit patrem: τ quomodo tu dicis
oſtēde nobis patrem. Non credis quia
ego in patre τ pater in me eſt?
Verba que ego loquor vobis a meipſo
non loquor. Pater aūt in me manens
ipſe facit opera. Non creditis quia ego
in patre et pater in me eſt.
Alioquin propter opera ipſa credite. ſup. 5. f.
Amen amen dico vobis: qui credit in
me opera que ego facio τ ipſe faciet:
et maiora horū faciet quia ego ad — j. 16. d.
prēz vado. Et quodcūqz petieritis prēz
in nomine meo: hoc faciam:
vt glificet pater in filio. Si qd petieri — Mat. 21. d.
tis me in nomine meo: hoc faciam. Si — Mar. 11. c. j. 15. b. τ. 16 f.
diligitis me mandata mea ſeruate.
Et ego rogabo patrem et alium
paclitū dabit vobis vt maneat vobiſcū
in eternum ſpiritum veritatis:
quē mūdus nō poteſt accipere: qr nō vi=
det eum: nec ſcit eum. Vos aūt cogno
ſcetis eum: qr apud vos manet τ in vo
bis erit. Nō relinquā vos orphanos: ve
niā ad vos. Adhuc modicum et mūdus
me iā nō videt. Vos aūt videtis me qr
ego viuo τ vos viuetis. In illo die
vos cognoſcetis quia ego ſum in patre
meo τ vos in me τ ego in vobis. Qui hʒ
mandata mea τ ſeruat ea: ille
eſt q̄ diligit me. Qui aūt diligit me: dili — Mat. 10. g. τ. 18. a. τ. 25 f.
getur a patre meo. Et ego diligam
eum τ manifeſtabo ei meipſum. — Luce. 10. c.
Dicit ei iudas non ille ſcariotis.
Dñe qd factū ē qr manifeſtaturus es no
bis teipſum τ non mundo? Reſpondit
ieſus et dixit ei. Si quis diligit
me ſermonem meum ſeruabit: τ pater

B

C

μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευ
σόμεθα καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιήσομεν. ὁ
μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τη-
ρεῖ. καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμός,
ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν παρ᾽ ὑμῖν μένων. ὁ δὲ πα-
ράκλητος τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ
πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς δι
δάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ
εἶπον ὑμῖν. εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην
τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν. οὐ καθὼς ὁ κόσμος
δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσ-
θω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. ἠκούσα-
τε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, ὑπάγω καὶ ἔρχομαι
πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἄν, ὅτι
εἶπον πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πα
τήρ μου μείζων μού ἐστι. καὶ νῦν εἴρηκα ὑ-
μῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύ-
σητε. οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ᾽ ὑμῶν. ἔρ-
χεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων καὶ ἐν ἐμοὶ
οὐκ ἔχει οὐδέν. ἀλλ᾽ ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι
ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατο
μοι ὁ πατὴρ οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε ἄγω-
μεν ἐντεῦθεν. Cap. 15.

Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πα
τήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. πᾶν κλῆμα ἐν
ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό. καὶ πᾶν
τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείο-
να καρπὸν φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε, δι-
ὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. μείνατε ἐν
ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύ
ναται καρπὸν φέρειν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μεί-
νῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ
ἐν ἐμοὶ μείνητε. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς
τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐ-
τῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν. ὅτι χωρὶς
ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν μή τις
μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ
ἐξηράνθη. καὶ συνάγουσιν αὐτά, καὶ εἰς τὸ
πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται. ἐὰν μείνητε
ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ,
ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε καὶ γενήσεται ὑμῖν.
ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ
πὸν πολὺν φέρητε, καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μα-
θηταί. καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠ
γάπησα ὑμᾶς. μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν
τῇ ἀγάπῃ μου. καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς
τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐ-
τοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵ-
να ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ καὶ ἡ χαρὰ ὑ
μῶν πληρωθῇ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵ-
να ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑ-

meus diliget eum: ⁊ ad eum veniem⁹:
et manſionē apud eū faciem⁹. Γ ſ puat.
Qui nō diligit me ſermones meos nō
Et ſermonē quē audiſtis nō eſt meus:
ſed eius qui miſit me patris. Hec
locut⁹ ſū vobis apd vos manēs. Pa- D
raclitus aūt ſpiritus ſanctus quē mittet
pater in nomine meo: ille vos docebit
omnia ⁊ ſuggeret vobis oīa quecunq
dixero vobis. Pacē relinquo vobis: pa-
cē meā do vobis. Non quomodo mūd⁹
dat ego do vobis. Non turbetur
cor veſtrum neq formidet. Audiſtis
qꝛ ego dixi vobis: vado et venio
ad vos. Si diligeretis me gauderetis vti
vado ad patrem: quia pater ⌊ qꝛ: qꝛ
maior me eſt. Et nunc dixi vobis
priuſq fiat vt cum factū fuerit creda
tis. Jam nō multa loquar vobiſcū. Ve
nit enim princeps mūdi huius: ⁊ in me
nō hꝫ q̇cq. Sꝫ vt cognoſcat mūd⁹: qꝛ
diligo patrem: et ſicut mandatū dedit
mihi pater ſic facio. Surgite eamus
hinc. Cap. 15.

Ego ſum vitis vera: et pater A
me⁹ agricola eſt. Omē palmitē i
me nō ferentē fructū tollet eū: ⁊ oēm
qui fert fructum purgabit eum vt
fructū pl⁹ afferat. Jā vos mūdi eſtis ꝓ
pter ſermonē quē locut⁹ ſū vobis: Ma
nete i me et ego in vobis. Sicut pal
mes nō pōt ferre fructū a ſemetipō niſi
manſerit in vite: ſic nec vos niſi
in me manſeritis. Ego ſum vitis vos
palmites: qui manet in me ⁊ ego i eo
hic fert fructum multum: quia ſine
me nihil poteſtis facere. Si quis
i me nō māſerit mittet foras ſicut pal-
areſcet: ⁊ colligent eum ⁊ in ⌊ mes ⁊
ignem mittent et ardet. Si manſeritis Mat. 21. d.
in me et verba mea in vobis manſerint Mar. 11. c.
quodcūq volueritis petetis ⁊ fiet vobis. ſup. 14. d.
In hoc clarificat⁹ ē pr̄ me⁹ vt fructū i. 16. f.
plimū afferatis: ⁊ efficiamini mei diſcipli.
Sicut dilexit me pater et ego dilexi
vos. Manete in dilectione mea. B
Si pcepta mea ſeruaueritis: manebitis i
dilectione mea: ſicut et ego patris mei
precepta ſeruaui: et maneo
in ei⁹ dilectiōe. Hec locut⁹ ſū vobis vt
gaudiū meū in vobis ſit: ⁊ gaudiū ve
ſtrū impleatur. Hoc eſt preceptū meū vt 1. Cor. 4. d.
diligatis inuicem ſicut dilexi vos. Ephe. 5. a.

© Biblioteca Nacional de España

μάς. μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει,
ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν
φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ,
ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.
οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦ-
λος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος. ὑ-
μᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκου-
σα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν.
οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξε-
λεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς
ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρ-
πὸς ὑμῶν μένῃ, ἵνα ὅτι ἂν αἰτήσητε τὸν
πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν. ταῦ-
τα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή-
λους. εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε
ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ
τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον
ἐφίλει. ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ,
ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσ-
μου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνη-
μονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑ-
μῖν. οὐκ ἐστὶ δοῦλος μείζων τοῦ κυρί-
ου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώ-
ξουσιν. εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ
τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα
πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομα
μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.
εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρ-
τίαν οὐκ εἶχον. νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔ-
χουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ
μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. εἰ τὰ
ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλ-
λος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον. νῦν
δὲ καὶ ἑωράκασι καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ
τὸν πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λό-
γος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν ὅτι
ἐμίσησάν με δωρεάν. ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παρά-
κλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πα-
τρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ
πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει
περὶ ἐμοῦ, καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι
ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ. Cap.16.

Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδα-
λισθῆτε. ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν
ὑμᾶς. ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκ-
τείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν
τῷ θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ
ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦ-
τα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥ-
ρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶ-
πον ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ
εἶπον ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. νῦν δὲ ὑ-
πάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ

Maiorē hac dilectionē nemo habet: ꝙ Phili.3.d.
vt animā ſuam ponat quis pro 1.The.4.b
amicis ſuis. Vos amici mei eſtis: 1.Joh.4.c
ſi feceritis que ego precipio vobis.
Jā non dicam vos ſeruos: q2 ſeruus
neſcit quid faciat dn̄s eius. Vos
aūt dixi amicos: quia oīa quecūq3 au-
diui a patre meo nota feci vobis.
Non vos me elegiſtis: ſed ego elegi 1.Johā.3.c
vos: et poſui vos vt Mat.20.f.
eatis et fructum afferatis: et fructus Mar.10.g.
veſter maneat: vt quodcunq3 petieritis C
patrē in nomine meo det vobis. Hec 1.Johā.3.d
mando vobis vt diligatis inuicem.
Si mundus vos odit: ſcitote
q2 me priorē vobis odio hūit. Si de mū-
do fuiſſetis: mūdus quod ſuum erat
diligeret. Qr vero de mūdo nō eſtis:
ſed ego elegi vos de mundo:
propterea odit vos mundus. Memēto-
te ſermonis mei quem ego dixi vobis.
Non eſt ſeruus maior domino Mat.10.c.
ſuo. Si me pſecuti ſūt ꝛ vos pſequēt. Luce.6.f.
Si ſermonem meum ſeruauerunt: et Mat.24.b
veſtrum ſeruabunt. Sed hec Mar.13.b
omnia facient vobis propter nomen Luce.21.c.
meū: quia neſciunt eū qui miſit me. D
Si nō veniſſē et locutus fuiſſē eis: pec-
catū nō hērent. Nūc aūt excuſationē non
de peccato ſuo. Qui me hūt
odit et patrem meum odit. Si
opera nō feciſſē in eis que nemo alius
fecit: peccatum non haberent. Nunc
aūt ꝛ viderunt: et oderunt et me et
patrem meū. Sed vt adimpleatur ſermo
qui in lege eorum ſcriptus eſt: quia Psal.108
odio habuerūt me gratis. Cū aūt venerit
quē ego mittā vobis a pr̄e paclitꝰ
ſpiritum veritatis qui a
patre procedit: ille teſtimoniū phibebit
de me: ꝛ vos teſtimoniū phibebitis q2
ab initio mecum eſtis. Cap.16.

Hec locutꝰ ſū vobis vt nō ſcanda- A
lizemini. Abſq3 ſynagogis facient Mat.10.c.
vos. Sed venit hora vt oīs qui inter- Mar.13.b.
ficit vos: arbitretur obſequiū ſe preſtare Luce.12.b.
deo. Et hec facient vobis: quia non
nouerunt patrem neq3 me. Sed hec
locutꝰ ſum vobis vt cum venerit hora
eorum: reminiſcamini quia ego dixi
vobis. Hec autē vobis ab initio non
dixi quia vobiſcū eram. Et nunc vado
ad eum qui miſit me: et

Q

© Biblioteca Nacional de España

ουδείς εξ υμών ερωτά με που υπάγεις.
αλλ' ότι ταύτα λελάληκα υμίν, η λύ=
πη πεπλήρωκεν υμών την καρδίαν. αλλ' ε
γώ την αλήθειαν λέγω υμίν, συμφέρει υ=
μίν ίνα εγώ απέλθω. εάν γαρ εγώ μη α=
πέλθω, ο παράκλητος ουκ ελεύσεται προς
υμάς. εάν δε πορευθώ, πέμψω αυτόν
προς υμάς. και ελθών εκείνος ελέγξει τον
κόσμον περί αμαρτίας, και περί δικαιο=
σύνης και περί κρίσεως. περί αμαρτίας
μεν, ότι ου πιστεύουσιν εις εμέ. περί δι=
καιοσύνης δε, ότι προς τον πατέρα μου
υπάγω, και ουκέτι θεωρείτε με. περί δε
κρίσεως, ότι ο άρχων του κόσμου τού=
του κέκριται. έτι πολλά έχω λέγειν υ=
μίν, αλλ' ου δύνασθε βαστάζειν άρτι. ό=
ταν δε έλθη εκείνος το πνεύμα της αληθεί=
ας, οδηγήσει υμάς εις πάσαν την αλήθειαν
ου γαρ λαλήσει αφ' εαυτού, αλλ' όσα αν
ακούση λαλήσει, και τα ερχόμενα αναγ=
γελεί υμίν. εκείνος εμέ δοξάσει, ότι εκ του
εμού λήψεται, και αναγγελεί υμίν. πάν=
τα όσα έχει ο πατήρ εμά εστί. διά τού=
το είπον ότι εκ του εμού λαμβάνει, και α
ναγγελεί υμίν. μικρόν και ου θεωρείτε με,
και πάλιν μικρόν και όψεσθέ με, ότι υπά
γω προς τον πατέρα. είπον ουν εκ των
μαθητών αυτού προς αλλήλους. τι εστί
τούτο ο λέγει ημίν, μικρόν και ου θεω=
ρείτε με, και πάλιν μικρόν και όψεσθέ με,
και ότι εγώ υπάγω προς τον πατέρα. έ=
λεγον ουν. τούτο τι εστίν ο λέγει, το μι=
κρόν. ουκ οίδαμεν τι λαλεί. έγνω ουν ο ιη
σούς ότι ήθελον αυτόν ερωτάν, και είπεν
αυτοίς περί τούτου ζητείτε μετ' αλλήλων,
ότι είπον μικρόν και ου θεωρείτε με, και πά
λιν μικρόν και όψεσθέ με. αμήν αμήν λέ=
γω υμίν, ότι κλαύσετε και θρηνήσετε υμείς,
ο δε κόσμος χαρήσεται. υμείς δε λυπηθή=
σεσθε, αλλ' η λύπη υμών εις χαράν γε=
νήσεται. η γυνή όταν τίκτη λύπην έχει ότι
ήλθεν η ώρα αυτής. όταν δε γεννήση το
παιδίον, ουκέτι μνημονεύει της θλίψεως
διά την χαράν, ότι εγεννήθη άνθρωπος εις
τον κόσμον. και υμείς ουν λύπην μεν νυν
έχετε. πάλιν δε όψομαι υμάς, και χαρή=
σεται υμών η καρδία, και την χαράν υμών
ουδείς αίρει αφ' υμών. και εν εκείνη τη η
μέρα εμέ ουκ ερωτήσετε ουδέν. αμήν α=
μήν λέγω υμίν, ότι όσα αν αιτήσητε
τον πατέρα εν τω ονόματί μου, δώ=
σει υμίν. έως άρτι ουκ ητήσατε ουδέν εν

nemo ex vobis iterrogat me quo vadis.
Sed quia hec locutus sũ vobis: tristi
tia impleuit cor vestrum. Sed ego
veritatem dico vobis: expedit vobis
vt ego vadam. Si enim ego non abiero
paraclitus non veniet ad
vos: si aũt abiero mittam eum
ad vos. Et cum venerit ille arguet
mundum de peccato: et de iustitia
et de iudicio. De peccato
quidẽ: quia non crediderũt in me. De iu B
stitia vero: quia ad patrem
vado et iam non videbitis me. De
iudicio aũt: quia princeps mundi hui9
iam iudicat9 est. Adhuc mlta hẽo vo=
bis dicere: sed nõ potestis portare mõ.
aũt venerit ille spirit9 veritatis: Cum
docebit vos omnem veritatem.
Non.n. loquetur a semetipso: sed que
cũq; audiet loquet: et q̃ ventura sũt ãnũ
ciabit vobis. Ille me clarificabit: q2 de
meo accipiet et annũciabit vobis. Oia Mat.11.g.
quecũq; habet pater mea sũt. Propte= Luce.10.f.
rea dixi: q2 de meo accipiet et annũcia
bit vobis. Modicũ et iã nõ videbitis me:
et iterũ modicũ et videbitis me: q2 va=
do ad patrem. Dixerunt ergo ex
discipulis eius adinuicem. Quid est
hoc qd dicit nobis modicũ et nõ videbi
tis me: et iterũ modicũ et videbitis me
et quia vado ad patrem? Dicebant
ergo. Quid ẽ hoc quod dicit modicũ?
Nescim9 quid loquit. Cognouit aũt ie=
sus quia volebãt eũ interrogare et dixit
eis. De hoc queritis inter vos: C
q2 dixi modicũ et nõ videbitis me: et ite
rũ modicũ et videbitis me. Amẽ amẽ di
co vobis: q2 plorabitis et flebitis vos
mũdus aũt gaudebit. Vos aũt cõtrista Hiere.31.c.
bimini sed tristitia vestra vertet in gaudiũ. Jaco.4.c.
Mulier cum parit tristitiam habet: q2
venit hora eius. Cum aũt peperit
puerum iam non meminit pressure
propter gaudium: quia natus est hõ in
mũdũ. Et vos igit nũc quidẽ tristitiã
hẽtis. Iterũ autẽ videbo vos: et gaude
bit cor vestrum: et gaudium vestrum
nemo tollet a vobis. Et in illo die
me nõ iterrogabitis quicq;. Amen amen Mat.21.d.
dico vobis: si quid petieritis Mar.11.c.
patrem in nomine meo dabit sup.14.d.
vobis. Usq; mõ nõ petistis quicq; in

© Biblioteca Nacional de España

τῶ ὀνόματί μου. αἰτεῖτε καὶ λήψεσθε, ἵνα
ἡ χαρὰ ὑμῶν ἢ πεπληρωμένη. ταῦτα
ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν. ἀλλ᾽ ἔρχε-
ται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλή
σω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς
ἀναγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ
ὀνόματί μου αἰτήσεσθε. καὶ οὐ λέγω ὑμῖν
ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν.
αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς
ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ
B παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. ἐξῆλθον παρὰ τοῦ
πατρός, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον. πά-
λιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς
τὸν πατέρα. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ
τοῦ. ἴδε νῦν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμί
αν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶ-
δας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε
ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ
ἐξῆλθες. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ἄρτι πι
στεύετε. ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυ-
θεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ
ἐμὲ μόνον ἀφῆτε. καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅ-
τι ὁ πατὴρ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστί. ταῦτα λελά-
ληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ
κόσμῳ θλῖψιν ἕξετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ
νενίκηκα τὸν κόσμον. Cap.17.

Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
εἶπε. πάτερ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου
τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε. κα
θὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός
ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσει αὐ-
τοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος
ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν
C θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας ἰησοῦν χριστόν. ἐ-
γώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτε-
λείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. καὶ νῦν
δόξασόν με σύ πάτερ παρὰ σεαυτῷ τῇ δό
ξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρά
σοί. ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώ
ποις, οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦ
σαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λό-
γον σου τετηρήκασι. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάν-
τα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐστίν, ὅτι
τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι δέδωκα αὐ-
τοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀλη-
θῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν
ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρω
τῶ, οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ πε-
ρὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι. καὶ τὰ ἐ-
μὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά. καὶ δε-
δόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ
κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰ-

noīe meo. Petite et accipietis: vt 1.Johā.1.b
gaudium vestrum sit plenum. Hec
in prouerbijs locutus sum vobis. Venit D
hora cum iam nō in prouerbijs loquar
vobis: ſed palam de patre meo
annunciabo vobis. In illo die in
noīe meo petetis. Et non dico vobis
quia ego rogabo patrem de vobis.
Ipſe enim pater amat vos quia vos
me amaſtis: et credidiſtis quia
ex deo exiui. Exiui a
patre et veni in mundum. Iterum
relinquo mundum: et vado ad
patrem. Dicunt ei diſcipuli eius.
Ecce nunc palā loqueris et prouerbiū
nullum dicis. Nunc ſcimus quia ſcis
omnia: et non opus eſt tibi vt quis te
interroget. In hoc credimus: quia a deo
exiſti. Reſpondit eis ieſus. Modo cre
ditis. Ecce venit hora et iam venit Mat.26.c. Mar.14.c.
vt diſpergamini vnuſquiſq; in propria et Zacha.13.c
me ſolum relinquatis: et nō ſū ſolus quia y. Venit. in grec. preteriti tēporis.
pater mecū eſt. Hec locutus ſum vobis
vt in me pacem habeatis. In
mūdo preſſurā habebitis: ſed confidite: ego
vici mundum. Cap.17.

Hec locutus eſt ieſus: et ſubleuatis A
oculis in celum
dixit. Pater venit hora clarifica
filiū tuū vt filius tuus clarificet te. Si
cut dediſti ei poteſtatem omnis carnis
vt omne quod dediſti ei det eis
vitam eternam. Hec eſt autem
vita eterna vt cognoſcāt te ſolū deū ve
rum: et quem miſiſti ieſum xpm. Ego
te clarificaui ſuper terram: opus cōſū
maui quod dediſti mihi vt faciā. Et nūc
clarifica me tu pater apud temetipſū clari
tate quā habui priuſquā mūdus fieret apud
te. Manifeſtaui nomen tuum hoībus
quos dediſti mihi de mūdo. Tui erāt
et mihi eos dediſti: et ſermonem
tuū ſeruauerūt. Nūc cognouerūt quia oīa
que dediſti mihi abs te ſunt. Quia B
verba que dediſti mihi dedi eis:
et ipſi acceperunt et cognouerunt vere
quia a te exiui et crediderunt
quia tu me miſiſti. Ego pro eis rogo:
non pro mundo rogo ſed pro
his quos dediſti mihi quia tui ſūt. Et
oīa mea tua ſūt et tua mea ſūt: et clarificatus
ſum in eis. Et iam nō ſum in
mundo: et hi in mundo

© Biblioteca Nacional de España

σί, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ
ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου
ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς.
ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ
ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου. οὓς
δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐ=
τῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα
ἡ γραφὴ πληρωθῇ. νῦν δὲ πρός σε ἔρ
χομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα
ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην
ἐν αὑτοῖς. ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λό=
γον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅ=
τι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ
εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄ=
ρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρή=
σῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ κόσ=
μου οὐκ εἰσί, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου
οὐκ εἰμί. ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ
σου. ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. καθὼς
ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέ=
στειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. καὶ ὑπὲρ αὐ
τῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα καὶ αὐτοὶ
ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. οὐ περὶ τού=
των δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν
πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐ=
μέ. ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν
ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν
ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ
με ἀπέστειλας. καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέ=
δωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἕν,
καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν. ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ
σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν,
καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέ
στειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμὲ
ἠγάπησας. πάτερ οὓς δέδωκάς μοι θέλω
ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐ=
μοῦ, ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν
δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ κα
ταβολῆς κόσμου. πάτερ δίκαιε καὶ ὁ κόσ
μος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων καὶ οὗ
τοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἐ
γνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρί=
σω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς
ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς. Cap.18.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρ=
ρου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος εἰς ὃν εἰ=
σῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ᾔδει
δὲ καὶ ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν
τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ ἰησοῦς
ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν ἰού=
δας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιε=
ρέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται

ſunt: & ego ad te venio. Pater
ſancte ſerua eos in nomine tuo quos
quos dediſti mihi: vt ſint vnu3 ſicut &
nos. Cum eſſem cum eis ego
ſeruabam eos in nomine tuo. Quos
dediſti mihi ego cuſtodiui: & nẽo ex eis
perijt niſi filius perditionis vt
ſcriptura impleat. Nūc aūt ad te venio: Pſal.108
& hec loquor in mundo: vt C
habeant gaudium meum impletum
in ſemetipſis. Ego dedi eis ſermonem
tuum & mundus eos odio habuit: qꝛ
non ſunt de mundo ſicut et ego non
ſum de mundo. Non rogo vt tollas
eos de mundo: ſed vt ſerues
eos a malo. De mundo
non ſūt ſicut et ego non ſu3 de mundo.
Sanctifica eos in veritate.
Sermo tuus veritas eſt. Sicut tu
me miſiſti in mundum: ita & ego miſi
eos in mundum. Et pro eis
ego ſanctifico meipſum: vt ſint et ipſi
ſctificati in veritate. Non pro eis
autem rogo tantum: ſed et pro
eis q̄ credituri ſunt ꝑ verbū eorū i me
vt omnes vnum ſint ſicut tu pater in
me et ego in te: vt et ipſi in nobis
vnum ſint: vt credat mundus quia tu
me miſiſti. Et ego claritatē quā tu de D
diſti mihi dedi eis: vt ſint vnum
ſicut et nos vnum ſum9. Ego in eis et
tu in me vt ſint cōſūmati in vnum:
& cognoſcat mund9 quia tu me miſiſti
et dilexiſti eos ſicut et me
dilexiſti. Pater quos dediſti mihi volo
vt vbi ſum ego et illi ſint mecum:
vt videant claritatem meam quam
dediſti mihi: qꝛ dilexiſti me ante conſti
tutionem mundi. Pater iuſte mundus Mat.11.g.
te nō cognouit: ego aūt te cognoui: & Luce.10.f.
hi cognouerūt qꝛ tu me miſiſti. Et notū
feci eis nomē tuum et notum faciam:
vt dilectio qua dilexiſti me in ipſis
ſit: et ego in ipſis. Cap.18.

Hec cū dixiſſet ieſus egreſſus ē cū A
diſcipulis ſuis trans torrentem Mat.26.c.
cedron: vbi erat hortus in quē introi= Mar.14.c.
uit ipſe et diſcipuli eius. Sciebat Luce.22.d.
autem et iudas qui tradebat eum
locu3: quia frequenter ieſus cōuenerat
illuc cum diſcipulis ſuis. Judas ergo Mat.26.c.
cum accepiſſet cohortem & a pōtificib9 Mar.14.c.
et phariſeis miniſtros: venit Luce.22.c.

© Biblioteca Nacional de España

εκεί μετά φανών και λαμπάδων και ό-
πλων. ιησούς ουν ειδώς πάντα τα ερ-
χόμενα επ αυτόν, εξελθών είπεν αυτοίς. τίνα
ζητείτε. απεκρίθησαν αυτώ. ιησούν τον να-
ζωραίον. λέγει αυτοίς ο ιησούς. εγώ ειμί. ει
στήκει δε και ιούδας ο παραδιδούς αυτόν
μετ αυτών. ως ουν είπεν αυτοίς ότι εγώ ει
μί, απήλθον εις τα οπίσω, και έπεσον χα-
μαί. πάλιν ουν αυτούς επηρώτησε τίνα ζη-
τείτε. οι δε είπον. ιησούν τον ναζωραίον. α-
πεκρίθη ιησούς. είπον υμίν ότι εγώ ειμί. ει
ουν εμέ ζητείτε, άφετε τούτους υπάγειν. ί-
να πληρωθή ο λόγος ον είπεν. ότι ους δέ
δωκάς μοι, ουκ απώλεσα εξ αυτών ουδένα.
σίμων ουν πέτρος έχων μάχαιραν είλκυ-
σεν αυτήν, και έπαισε τον του αρχιερέως
δούλον, και απέκοψεν αυτού το ωτίον το
δεξιόν. ην δε όνομα τω δούλω μάλχος.
είπεν ουν ο ιησούς τω πέτρω. βάλε την
μάχαιραν εις την θήκην. το ποτήριον ο δέ-
δωκέ μοι ο πατήρ ου μή πίω αυτό. η ουν
σπείρα και ο χιλίαρχος και οι υπηρέται των
ιουδαίων συνέλαβον τον ιησούν, και έδησαν
αυτόν, και απήγαγον αυτόν προς άνναν
πρώτον. ην γαρ πενθερός του καϊάφα, ος
ην αρχιερεύς του ενιαυτού εκείνου. ην δε
καϊάφας ο συμβουλεύσας τοις ιουδαίοις
ότι συμφέρει ένα άνθρωπον απολέσθαι υ-
πέρ του λαού. ηκολούθει δε τω ιησού σί-
μων πέτρος, και ο άλλος μαθητής. ο δε μα
θητής εκείνος ην γνωστός τω αρχιερεί, και
συνεισήλθε τω ιησού εις την αυλήν του αρ-
χιερέως. ο δε πέτρος ειστήκει προς τη θύρα
έξω. εξήλθεν ουν ο μαθητής ο άλλος ος ην
γνωστός τω αρχιερεί, και είπε τη θυρωρώ
και εισήγαγε τον πέτρον. λέγει ουν η παι-
δίσκη η θυρωρός τω πέτρω. μη και συ εκ
των μαθητών ει του ανθρώπου τούτου, λέ-
γει εκείνος. ουκ ειμί. ειστήκεισαν δε οι δού
λοι και οι υπηρέται ανθρακιάν πεποιηκότες
ότι ψύχος ην και εθερμαίνοντο. ην δε
μετ αυτών ο πέτρος εστώς και θερμαινό-
μενος. ο ουν αρχιερεύς ηρώτησε τον ιησούν
περί των μαθητών αυτού και περί της δι-
δαχής αυτού. απεκρίθη αυτώ ο ιησούς. ε-
γώ παρρησία ελάλησα τω κόσμω. εγώ πάν
τοτε εδίδαξα εν τη συναγωγή και εν τω ιε
ρώ όπου πάντοτε οι ιουδαίοι συνέρχονται
και εν κρυπτώ ελάλησα ουδέν. τι με ε-
περωτάς. επερώτησον τους ακηκοότας
τι ελάλησα αυτοίς, ίδε ούτοι οίδασιν
α είπον εγώ. ταύτα δε αυτού ειπόν-
τος, εις των υπηρετών παρεστηκώς έ-

illuc cum laternis et facibus ⁊ armis.
Jeſus itaq; ſciens omnia q̄ vētura erant
ſuper eum: proceſſit ⁊ dixit eis. Quem
queritis? Reſpōderūt ei. Jeſū nazarenū.
Dicit eis ieſus. Ego ſum. Stabat
autem ⁊ iudas qui tradebat eum
cum ipſis. Ut ergo dixit eis ego ſum
abierunt retrorſū et ceciderūt in terrā.
Iterū ergo interrogauit eos. Quē q̄ri
tis. Illi āt dixerūt. Jeſū nazarenū. Re
ſpondit ieſus. Dixi vobis q: ego ſū. Si
ergo me queritis ſinite hos abire. Ut
impleretur ſermo quē dixit. Q: quos de
diſti mihi non perdidi ex eis quemq;.
Simon ergo petrus h̄ns gladiū eduxit Mat.16.c.
eum: et percuſſit pontificis Mar.14.c.
ſeruum: ⁊ abſcidit auriculam eius Luce.22.c.
dexteram. Erat aūt nomen ſeruo mal
chus. Dicit ergo ieſus petro. Mitte
gladiū tuū in vaginam. Calicē quē de B
dit mihi pater non vis vt bibam illum.
Cohors autem et tribunus et miniſtri Mat.26.f.
iudeoꝝ cōprehēderunt ieſū: ⁊ ligauerūt Mar.14.f.
eum et adduxerūt eum ad annam Luce.22.f.
primum. Erat enim ſocer caiphe qui
erat pontifex anni illius. Erat autem
caiphas qui conſiliū dederat iudeis:
quia expedit vnum hominem mori pro
populo. Sequebatur aūt ieſum ſimon Mat.26.f.
petrus et ali9 diſcipulus. Diſcipul9 āt Mar.14.f.
ille erat notus pontifici: et Luce.22.f.
introiuit cum ieſu in atrium pontificis.
Petrus autem ſtabat ad oſtium
foris. Exiuit ergo diſcipul9 ali9 q̄ erat
notus pontifici et dixit oſtiarie
⁊ itroduxit petrū. Dixit ergo petro an Mat.26.f.
cilla oſtiaria. Nunquid ⁊ tu ex Mar.14.f.
diſcipulis es hominis illius? Dicit Luce.22.f.
ille. Non ſum. Stabāt autem ſerui
et miniſtri ad prunas:
q: frig9 erat: ⁊ calefaciebāt ſe. Erat āt
cū eis ⁊ petrus ſtans et calefaciens ſe.
Pontifex ergo interrogauit ieſum
de diſcipulis ſuis et de doctrina
eius. Reſpondit ei ieſus. Ego
palam locutus ſum mūdo. Ego ſemp Mat.26.f.
docui in ſynagoga et in templo Mar.14.f.
quo omnes iudei conueniunt: Luce.22.f.
⁊ i occľto locut9 ſū nihil. Quid me in C
terrogas? Interroga eos qui audierunt
quid locut9 ſim ipſis: ecce hi ſciunt
que dixerim ego. Hec autē cū dixiſſet Mat.26.f.
vnus aſſiſtens miniſtrorum dedit Mar.14.f.

© Biblioteca Nacional de España

δωκε ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ εἰπών. οὕτως ἀ-
ποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰη-
σοῦς. εἰ κακῶς ἐλάλησα μαρτύρησον πε-
ρὶ τοῦ κακοῦ, εἰ δὲ καλῶς τί με δέρεις. ἀ-
πέστειλεν αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς καϊ-
άφαν τὸν ἀρχιερέα. ἦν δὲ σίμων πέτρος ἑσ-
τὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ.
μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ. ἠρνή-
σατο οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν. οὐκ εἰμί. λέγει
εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγε-
νὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε πέτρος τὸ ὠτίον. οὐκ
ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ. πάλιν
οὖν ἠρνήσατο ὁ πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκ-
τωρ ἐφώνησεν. ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν ἀ-
πὸ τοῦ καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ
πρωΐ καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραι-
τώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγω-
σι τὸ πάσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ πιλάτος πρὸς
αὐτοὺς καὶ εἶπε. τίνα κατηγορίαν φέρετε
κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ἀπεκρίθησαν
καὶ εἶπον αὐτῷ. εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός,
οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν
αὐτοῖς ὁ πιλάτος. λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ
κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον
οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι. ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀ-
ποκτεῖναι οὐδένα. ἵνα ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ
πληρωθῇ ὃν εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ
ἔμελλεν ἀποθνήσκειν. εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ
πραιτώριον πάλιν ὁ πιλάτος, καὶ ἐφώνη-
σε τὸν ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ. σὺ εἶ ὁ βα-
σιλεὺς τῶν ἰουδαίων. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰη-
σοῦς. ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι
σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ. ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος.
μήτι ἐγὼ ἰουδαῖός εἰμι. τὸ ἔθνος τὸ σὸν
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί. τί ἐποί-
ησας. ἀπεκρίθη ἰησοῦς. ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσ-
μου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέ-
ται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδο-
θῶ τοῖς ἰουδαίοις. νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ
οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ πιλά-
τος. οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ. ἀπεκρίθη ὁ ἰη-
σοῦς. σὺ λέγεις ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ
εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυ-
θα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀλη-
θείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου
τῆς φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος. τί ἐστιν
ἀλήθεια. καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν
πρὸς τοὺς ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς. ἐ-
γὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. ἔστι
δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω
ἐν τῷ πάσχα. βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπο-
λύσω τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων. ἐκραύγα

alapam ieſu dicens. Sic rñdes Lucc.22.g.
pontifici? Reſpondit ei ieſus.
Si male locut9 ſũ teſtioniũ ꝑhibe de
malo: ſi ãt bñ quid me cedis. Et miſit Mat.26.f.
eum annas ligatum ad caypham Mar.14.f.
pontificẽ. Erat aũt ſimon petrus ſtans Lucc.22.f.
et calefaciens ſe. Dixerunt ergo ei.
Nunqd ꝛ tu ex diſcipulis eius es? Ne-
gauit ille et dixit. Non ſum. Dicit ei
vnus ex ſeruis pontificis cognatus eius
cuius abſcidit petrus auriculaꝫ. Nõne
ego te vidi in horto cum illo? Iterum
ergo negauit petrus: et ſtatim gallus
cantauit. Adducunt ergo ieſum a Mat.26.a.
caypha in pretorium. Erat autem Mar.15.a.
mane ꝛ ipſi non introierunt in pretoriũ Lucc.23.a.
vt nõ cõtaminarent: ſed vt manduca-
rẽt paſcha. Exiuit ergo pilatus ad
eos foraſ ꝛ dixit. Quã accuſationẽ affer-
tis aduerſus hoĩeꝫ hunc? Reſpõderunt
ꝛ dixerũt ei. Si nõ eſſet hic malefactor:
non tibi tradidiſſemus eũ. Dixit ergo
eis pilatus. Accipite eum vos: et
ſecundũ legẽ veſtrã iudicate eũ. Dixerũt
ergo ei iudei. Nobis nõ licet iterficere
quemꝙ. Vt ſermo ieſu D
impleret quẽ dixit: ſignificãſ qua morte
eſſet moritur9. Introiuit ergo iteruꝫ in Mat.27.b.
pretorium pilatus: et vocauit Mar.15.a.
ieſum et dixit ei. Tu es rex Lucc.23.a.
iudeorum. Reſpondit ieſus.
A temetipſo hoc dicis: an alij
dixerunt tibi de me? Reſpondit pilat9.
Nunquid ego iudeus ſum? Gens tua
et põtifices tradiderũt te mihi. Quid fe-
ciſti. Reſpondit ieſus. Regnũ meũ non
eſt de hoc mundo. Si ex hoc mundo
eſſet regnum meum: miniſtri
mei vtiꝙ decertarent vt non traderer
iudeis. Nunc autem regnum meum
non eſt hinc. Dixit itaꝙ ei pilatus.
Ergo rex es tu? Reſpondit ieſus.
Tu dicis qꝛ rex ſum ego. Ego
in hoc nat9 ſum: et ad hoc veni
in mũdum vt teſtimoniũ ꝑhibeã ꝟitati.
Ois qui eſt ex veritate audit voceꝫ me-
am. Dicit ei pilatus. Quid eſt
veritas? Et cũ hoc dixiſſet: iterum exi-
uit ad iudeos et dicit eis. Ego
nullam inuenio in eo cauſam. Eſt Mat.27.b
ãt ꝯſuetudo vobis vt vnũ dimittã vobiſ Mar.15.b.
in paſcha. Vultis ergo dimittam vobiſ
regem iudeorum. Clamauerunt Mat.27.b.

© Biblioteca Nacional de España

σαν ουν πάντες λέγοντες. μη τούτον, αλλά τον βαραββάν. ην δε ο βαραββάς λῃστής. Cap.19.

Τότε ουν έλαβεν ο πιλάτος τον ιησούν και εμαστίγωσε. και οι στρατιώται πλέξαντες στέφανον εξ ακανθών, επέθηκαν αυτού τη κεφαλή, και ιμάτιον πορφυρούν περιέβαλον αυτόν, και έλεγον. χαίρε ο βασιλεύς των ιουδαίων. και εδίδουν αυτώ ραπίσματα. εξήλθεν ουν πάλιν έξω ο πιλάτος και λέγει αυτοίς ίδε άγω υμίν αυτόν έξω, ίνα γνώτε ότι εν αυτώ ουδεμίαν αιτίαν ευρίσκω. εξήλθεν ουν ο ιησούς έξω φορών τον ακάνθινον στέφανον και το πορφυρούν ιμάτιον, και λέγει αυτοίς. ίδε ο άνθρωπος. ότε ουν είδον αυτόν οι αρχιερείς και οι υπηρέται, εκραύγασαν λέγοντες. σταύρωσον σταύρωσον αυτόν. λέγει αυτοίς ο πιλάτος. λάβετε αυτόν υμείς και σταυρώσατε. εγώ γαρ ουχ ευρίσκω εν αυτώ αιτίαν. απεκρίθησαν αυτώ οι ιουδαίοι. ημείς νόμον έχομεν, και κατά τον νόμον ημών οφείλει αποθανείν, ότι εαυτόν υιόν θεού εποίησεν. ότε ουν ήκουσεν ο πιλάτος τούτον τον λόγον, μάλλον εφοβήθη. και εισήλθεν εις το πραιτώριον πάλιν, και λέγει τω ιησού. πόθεν ει συ. ο δε ιησούς απόκρισιν ουκ έδωκεν αυτώ. λέγει ουν αυτώ ο πιλάτος. εμοί ου λαλείς. ουκ οίδας ότι εξουσίαν έχω σταυρώσαι σε, και εξουσίαν έχω απολύσαι σε. απεκρίθη ιησούς. ουκ είχες εξουσίαν ουδεμίαν κατ εμού, ει μή ην σοι δεδομένον άνωθεν. διά τούτο ο παραδιδούς με σοι, μείζονα αμαρτίαν έχει. εκ τούτου εζήτει ο πιλάτος απολύσαι αυτόν. οι δε ιουδαίοι έκραζον λέγοντες. εάν τούτον απολύσης, ουκ ει φίλος του καίσαρος. πας ο βασιλέα εαυτόν ποιών, αντιλέγει τω καίσαρι. ο ουν πιλάτος ακούσας τούτον τον λόγον ήγαγεν έξω τον ιησούν. και εκάθισεν επί του βήματος εις τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον, εβραϊστί δε γαβαθά. ην δε παρασκευή του πάσχα, ώρα δε ωσεί έκτη. και λέγει τοις ιουδαίοις. ίδε ο βασιλεύς υμών. οι δε εκραύγασαν. άρον άρον σταύρωσον αυτόν λέγει αυτοίς ο πιλάτος. τον βασιλέα υμών σταυρώσω. απεκρίθησαν οι αρχιερείς. ουκ έχομεν βασιλέα ει μή καίσαρα. τότε ουν παρέδωκεν αυτόν αυτοίς, ίνα σταυρωθή. παρέλαβον δε τον ιησούν, και ήγαγον. και βαστάζων τον σταυρόν αυτού, εξήλθεν εις τον λεγόμενον κρανίου τόπον, ος λέγεται εβραϊστί γολγοθά, όπου αυτόν εσταύρω=

rurſuz omnes dicentes. Non hunc: ſed barrabam. Erat autem barrabas latro. (Mar.15.b. Lucc.23.c.) Cap.19.

A

Tunc ergo apprehendit pilatus ieſũ et flagellauit. Et milites plectẽtes coronã de ſpinis impoſuerũt capiti eius: et veſte purpurea circundederunt eũ. Et veniebãt ad eũ: et dicebãt. Aue rex iudeorũ. Et dabant ei alapas. (Mat.27.c. Mar.15.c.) Exiuit ergo iterum pilatus foras et dicit eis. Ecce adduco vobis eũ foras vt cognoſcatis: quia nullã inuenio in eo cauſam. (Lucc.23.a.) Exiuit ergo ieſus foras portans ſpineam coronam et purpureum veſtimentum: et dicit eis. Ecce homo. (Mat.27.c. Mar.15.c.) Cum ergo vidiſſent eum pontifices et miniſtri clamabant dicentes. Crucifige crucifige eum. Dicit eis pilatus. Accipite eum vos et crucifigite. Ego enim non inuenio in eo cauſam. (Mat.27.c. Mar.15.b. Lucc.23.c.) Reſponderũt ei iudei. Nos legem habemus: et ſecũdum legem nr̃am debet mori quia filium dei ſe fecit. (Lucc.23.a.) Cum ergo audiſſet pilatus hunc ſermonem: magis timuit. Et ingreſſus eſt pretorium iterũ: et dicit ad ieſum. Unde es tu? Jeſus aũt reſponſũ non dedit ei. Dicit ergo ei pilatus. Mihi non loqueris? Neſcis quia ptãtem habeo crucifigere te: et ptãtẽ habeo dimittere te? Rñdit ieſus. Non haberes ptãtez aduerſũ me vllã: niſi tibi datũ eẽt deſuper. Propterea qui me tradidit tibi maius peccatũ habet. (Mat.27.b. Mar.15.a. Lucc.23.a.) Exinde querebat pilatus dimittere eum. Judei aũt clamabãt dicentes. Si hunc dimittis non es amicus ceſaris. Omnis enĩ qui ſe regez facit contradicit ceſari.

B

Pilatus autem cũ audiſſet hos ſermones: adduxit foras ieſum et ſedit pro tribunali in loco qui dicitur lithoſtratos hebraice aũt gabata. (Actu.13.a.) Erat aũt paſceue paſche hora quaſi ſexta. Et dicit iudeis. Ecce rex veſter. Illi autem clamabãt. Tolle tolle crucifige eum. Dicit eis pilatus. Regem veſtrum crucifigam? Reſponderunt pontifices. Nõ habemus regem niſi ceſarem. (Lucc.23.c. Mar.15.b.) Tũc ergo tradidit eis illum vt crucifigeretur. Suſceperũt aũt ieſum: et eduxerunt eũ. Et baiulãs ſibi crucem exiuit in eum qui dicitur caluarie locum: hebraice aũt golgota: vbi crucifixerunt eum: (Mat.27.d. Mar.15.c. Lucc.23.d.)

© Biblioteca Nacional de España

σαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν
καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν ἰησοῦν. ἔγραψε
δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ. ἦν δὲ γεγραμμένον. ἰησοῦς ὁ να
ζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. τοῦτον
οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν
ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλε
ως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ ἰησοῦς. καὶ ἦν γεγρα
μμένον ἑβραϊστί, ἑλληνιστί, ῥωμαϊστί. ἔλε=
γον οὖν τῷ πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν ἰουδαί
ων. μὴ γράφε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων,
ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε βασιλεύς εἰμι τῶν ἰου=
δαίων. ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος. ὃ γέγραφα γέ=
γραφα. οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν
τὸν ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
ἐποίησαν τέσσαρα μέρη ἑκάστῳ στρατιώτῃ
μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρρα
φος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. εἶπον
οὖν πρὸς ἀλλήλους. μὴ σχίσωμεν αὐτόν
ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος ἔσται. ἵ=
να ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα. διεμερί=
σαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱ=
ματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν οὖν
στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. εἱστήκεισαν
δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐ
τοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μαρία
ἡ τοῦ κλωπᾶ, καὶ μαρία ἡ μαγδαληνή. ἰη=
σοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν
παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐ=
τοῦ. γύναι ἰδὲ ὁ υἱός σου. εἶτα λέγει τῷ
μαθητῇ. ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης
τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος
εἰς τὰ ἴδια. μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι
πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γρα
φή, λέγει. διψῶ. σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους
μεστόν. οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους
καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐ=
τοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ
ἰησοῦς εἶπε. τετέλεσται. καὶ κλίνας τὴν κε=
φαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα. οἱ οὖν ἰουδαῖ
οι ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα
ἐν τῷ σαββάτῳ ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἦν γὰρ
μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνη τοῦ σαββάτου, ἠ=
ρώτησαν τὸν πιλάτον, ἵνα κατεαγῶσιν αὐ=
τῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρα
τιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ
σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος
αὐτῷ. ἐπὶ δὲ τὸν ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶ=
δον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐ=
τοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγ
χῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθέως ἐ=
ξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς με=
μαρτύρηκε, καὶ ἀληθινή ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐ

et cum eo alios duos hinc
τ hinc: medium autem ieſuʒ. Scripſit Mat.27.c.
autem τ titulum pilatus et poſuit ſup Lucc.23.c.
crucē. Erat āt ſcriptū. Jeſus nazarenꝰ Mar.15.d.
rex iudeorum. Hunc Mat.27.c. Mar.15.d.
ergo titulum multi iudeorum legerūt: Lucc.23.c.
quia prope ciuitatem erat locus
vbi crucifixus eſt ieſuſ. Et erat ſcriptū
hebraice: grece et latine. Dicebant
ergo pilato pontifices.
Noli ſcribere rex iudeorum:
ſed quia ipſe dixit: rex ſum iudeorum.
Reſpōdit pilatꝰ. Quod ſcripſi: ſcripſi.
Milites ergo cum crucifixiſſent Mat.27.d.
eū: acceperūt veſtimenta eius: et Mar.15.d.
fecerunt quattuor partes vnicuiqȝ militi Lucc.23.c.
partē τ tunicā. Erat aūt tunica icōſutil'
deſuper contexta per totum. Dixerunt C
ergo adinuicem. Non ſcindamus eaȝ
ſed ſortiamur de illa cuius ſit. Ut
ſcriptura impleretur dicēs. Partiti ſūt ps.21.
veſtimenta mea ſibi: et in veſtem
meam miſerunt ſortem. Et
milites quidem hec fecerunt. Stabant
autem iuxta crucem ieſu mater eius:
et ſoror matris eius maria
cleophe et maria magdalene.
Cū vidiſſet ergo ieſuſ matrē τ diſciplꝫ
aſtanteȝ quē diligebat: dicit matri ſue.
Mulier ecce filius tuus. Deinde dicit
diſcipulo. Ecce mater tua. Et ex illa
hora accepit eam diſcipulus
in ſuam. Poſtea ſciens ieſus: quia iā
oīa cōſūmata ſūt: vt cōſūmaret ſcriptu
ra dicit. Sitio. Uas ergo erat poſitū a
ceto plenū. Illi vero ſpōgiā plenā aceto Mat.27.f.
hyſopo circūponētes: obtulerūt ori eiꝰ. Mar.15.f. Lucc.23.e.
Cum ergo accepiſſet ieſus acetum
dixit. Conſūmatū eſt. Et inclinato ca= Mat.27.f.
pite tradidit ſpiritum. Judei ergo Mar.15.f. Lucc.23.f.
qm̄ paſceue erat vt nō remanerēt i cru
ce corpa ſabbato: erat enim
magnus dies ille ſabbati: rogauerunt
pilatum vt frangerentur eorum
crura τ tollerentur. Uenerunt ergo mi
lites: τ primi quidem fregerunt
crura τ alterius qui crucifixus eſt cum
eo. Ad ieſuȝ aūt cuȝ veniſſent vt vide D
rūt eū iam mortuuȝ non fregerunt eius
crura: ſed vnus militum lancea
latus eius aperuit: τ continuo exiuit
ſāguis τ aq̄. Et q̄ vidit teſtioniū phi=
buit: et veruȝ eſt teſtimonium eius.

© Biblioteca Nacional de España